

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1934:38
FINANSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE

ANGÅENDE

ARBETSFÖRDELNING M. M.

FÖR

TULLTAXERINGS- OCH KONTORSGÖROMÅL

VID TULLVERKET

AVGIVET DEN 19 OKTOBER 1934

AV

TULLVERKETS ÖVERKVALIFIKATIONS-
SAKKUNNIGA

S T O C K H O L M

1 9 3 4

Statens offentliga utredningar 1934

Kronologisk förteckning

1. Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 2. Finanspolitikens ekonomiska verkningar. Av G. Myrdal. Norstedt, xij, 279 s. **S.**
2. Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 3. Löneutvecklingen och arbetslösheten. Av A. Johansson. Norstedt, vj, 162 s. 1 bil. **S.**
3. 1933 års teaterutrednings betänkande. Del 1. De fasta statsunderstödda teatrarna. Norstedt, 164 s. **E.**
4. Betänkande med utredning och förslag rörande organisationen av försöksverksamheten på växt- och trädgårdsodlingens område. Kihlström, 198 s. **Jo.**
5. Betänkande med förslag angående frågan om lämpliga åtgärder till skydd för sjömän vid besök i utländska hamnar. Idun, 208 s. **H.**
6. Utredning med förslag om åtgärder för åstadkommande av billiga egnahemsbyggnader. Lindström, 56 s. **Jo.**
7. Betänkande i fråga om inrättande av ett institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet. Marcus, 54 s. **Fi.**
8. Betänkande med förslag till sjöarbetstidslag. Norstedt, 130 s. **H.**
9. Medicinalstyrelsens förslag till nya författningsbestämmelser angående statsbidrag till avlöning åt distriktsköterskor m. m. Marcus, 66 s. **S.**
10. Utåtanden över utredningen angående tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter m. m. Norstedt, 214 s. **S.**
11. Utredning angående åtgärder för bekämpande av ungdomsarbetslösheten. Beckman, (2), 176 s. **S.**
12. Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 4. Penningpolitik, offentliga arbeten, subventioner och tullar som medel mot arbetslöshet. Av B. Ohlin. Norstedt, viij, 176 s. **S.**
13. Stadshypotekssakkunnigas betänkande med förslag till förordningar angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa samt angående grunderna för stadshypoteksföreningars bildande och verksamhet m. m. Marcus, 102 s. **Fi.**
14. Undersökningar angående det sociala hjälpklientelet. Av T. Jacobsson. Norstedt, 228 s. **S.**
15. Betänkande med förslag till bestämmelser angående upphandling av lantbruksprodukter m. m. för statens och kommunala inrättnings behov. Marcus, 88 s. **Fi.**
16. Betänkande med förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. Norstedt, 106 s. **S.**
17. Statliga cement- och betongbestämmelser av år 1934. Norstedt, 56 s. **K.**
18. 1928 års pensionsförsäkringskommitté. Betänkande med förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. Beckman, vij, 362 s. **S.**
19. Pensionsförsäkringsreformen. Kortfattad framställning av 1928 års pensionsförsäkringskommittés förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. Beckman, 26 s. **S.**
20. Betänkande med förslag till bestämmelser angående upphandling av inhemskt bränsle för statens stationära anläggningar m. m. Marcus, 54 s. **Fi.**
21. 1933 års teaterutrednings betänkande. Del 2. Utredning rörande teaterförhållandena i riket. Norstedt, 139 s. 8 pl. **E.**
22. Betänkande angående den slutna kroppssjukvården i riket jämte vissa därmed sammanhängande spörsmål. Norstedt, (2), 753 s. **S.**
23. Betänkande med förslag angående bemanning svenska fartyg jämte statistisk utredning angående svenska handelsflottans bemanning år 1931. Norstedt, 174 s. **H.**
24. Förslag till psalmbok för svenska kyrkan. Uppsala. Almqvist & Wiksell, viij, 704 s. **E.**
25. Förslag till alternativa koraler. Centraltryckeriet (4), 31 s. **E.**
26. Utredning i fråga om användandet av postsparbankens medel. Marcus, 48 s. **K.**
27. Teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägväsendet. Del 1. Vågar. Hæggström, 434 s. **K.**
28. Teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägväsendet. Del 3. Avgivna utåtanden. Hæggström, 47 s. **K.**
29. 1930 års pensionssakkunniga. Betänkande rörande familjepensionering för tjänstemän vid den civilstatsförvaltningen och för arbetare i statens tjänst. Norstedt, 167 s. **Fi.**
30. Utåtanden över betänkande med förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. (Trettonmannakommissionens betänkande.) Norstedt, 227 s. **S.**
31. Betänkande angående omorganisation av landsfogde tjänsterna. Norstedt, 111 s. **Ju.**
32. Betänkande med förslag till lag om virkesmätning m. m. Marcus, 188 s. **Jo.**
33. Järnvägs- och automobiltrafik. Tullberg, (2), ix, 260 s. **K.**
34. Varutrafiken med bil samt statistisk och kartografisk översikt av totala varutrafiken till och från Stockholm under maj månad 1932. Av O. Jonasson. Separatbilaga till 1932 års trafikutrednings betänkande den 19 jan. 1934. Tullberg, 52, 44 s. **K.**
35. Betänkande med utredning och förslag angående sänkning av läkemedelspriserna, revision av apoteksvarustadgan m. m. Marcus, vj, 612 s. **S.**
36. Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande frihamnsväsendet. Norstedt, 253 s. **Fi.**
37. Jordbrukskreditutredningen. Betänkande med förslag till förordning angående statens lånefond för sekundärlån mot inteckning i jordegendom, m. m. Beckman, 147 s. **Jo.**
38. Betänkande angående arbetsfördelning m. m. för tulltaxerings- och kontorsgöromål vid tullverket. Marcus, 227 s. **Fi.**
39. Betänkande med förslag till spritdrycksförordning m. m. Norstedt, 710 s. **Fi.**
40. Utredning och förslag rörande de extra ordinarie lärarnas vid de allmänna läroverken anställningsförhållanden m. m. Norstedt, vj, 159 s. **E.**
41. Utredning och förslag angående en förbättrad ställning för ämnena latin och grekiska vid de allmänna läroverken. Idun, 112 s. **E.**
42. 1934 års avlösningsrevision för icke-ordinarie personal. Betänkande med förslag till avlösningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare inom allmänna civilförvaltningen. Marcus, 83 s. **Fi.**
43. Betänkande med förslag angående avsättningen av smör och andra fettämnen av inhemskt ursprung. Marcus, 190 s. **Jo.**

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsbokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = eklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1934:38
FINANSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE

ANGÅENDE

ARBETSFÖRDELNING M. M.

FÖR

TULLTAXERINGS- OCH KONTORSGÖROMÅL
VID TULLVERKET

AVGIVET DEN 19 OKTOBER 1934

AV

*TULLVERKETS ÖVERKVALIFIKATIONS-
SAKKUNNIGA*

STOCKHOLM 1934

ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

STATE OF TEXAS
COUNTY OF _____

THIS DEED IS VALID AND EFFECTIVE

FROM THE DATE HEREON

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand and seal

at _____

THIS _____ DAY OF _____ 19____

WITNESSED BY ME, the undersigned authority, on this _____ day of _____ 19____

Notary Public in and for the State of Texas

Innehållsförteckning.

	Sid.
Förteckning över förkortningar	7
Skrivelse till Kungl. Generaltullstyrelsen	9
Inledning	13
Uppdraget, s. 13, — direktiven, s. 13, — begränsningar i uppdraget, s. 13.	
 I. Allmän redogörelse för tullverkets organisation	 15
1. <i>Tullverkets huvudsakliga uppgift och organisation samt distrikttullanstalternas allmänna åligganden</i>	15
Tullverkets uppgift, s. 15, — tullanstalter, s. 15, — centraltullkammare, s. 15, — göromålen vid tulldirektörsexpeditionen, s. 16, — göromålen vid tullbehandlingsinspektionen, s. 16, — göromålen vid tullkameralkontoret, s. 17, — göromålen vid tullbevakningsinspektionen, s. 17, — göromålen vid frihamnstillförvaltningen, s. 17, — tullkammare, s. 17, — gränstillkammare, s. 18, — tullstationer, s. 18, — tull expeditioner, s. 18, — sakkunniga, s. 18.	
2. <i>Tullanstaltföreståndare m. m.</i>	18
3. <i>Tulltaxerings- och kontorspersonal vid distrikttullanstalterna och denna personals kvalifikationer</i>	19
Personal med kammarskrivarutbildning	19
Anställningsvillkor, s. 19, — tidigare krav på fackkunskaper, s. 19, — 1914 års tullkommission, s. 20, — fordringar på skolexamina 1922, nu gällande, s. 20, — fordringar på fackexamina 1927, nu gällande, s. 21.	
Personal utan kammarskrivarutbildning	21
Tullkassörstjänster: tidigare kompetensfordringar, s. 21, — 1914 års tullkommission, s. 21, — generaltullstyrelsen 1920, s. 21, — departementscheferna 1921 och 1922, s. 22, — kompetensfordringar 1922, nu gällande, s. 22, — Tullkontoristtjänster: a) bevakningspersonal: skolutbildning 1911, s. 22, — fackutbildning, s. 22, — 1914 års tullkommission, s. 22, — generaltullstyrelsen 1920, s. 23, — departementscheferna 1921 och 1922, s. 23, — tullkontoristutbildning, s. 23, — fordringar på fackexamen 1926, nu gällande, s. 24, — b) biträdespersonal, s. 24.	

	Sid.
II. Överkvalifikationsfrågans innebörd och historik	25
Överkvalifikationsfrågans innebörd, s. 25, — tidigare åtgärder mot överkvalifikation, generaltullstyrelsen 1907, s. 26, — generaltullstyrelsen 1909, s. 26, — tjänstgöringsreglementet och 1910 års avlösningsreglemente, s. 27, — riksdagen 1909 och 1912, s. 27, — 1912 års överkvalifikationssakkunniga s. 27, — 1914 års tullkommission, s. 27, — generaltullstyrelsen 1920, s. 28, — riksdagen 1922, s. 28, — tjänstgöringskommissionen 1924, s. 28, — riksdagen 1925, s. 28, — förhållandena efter 1925 års riksdag, s. 28, — Svenska Tullmannaförbundet 1929, s. 29, — generaltullstyrelsen 1929, s. 29, — Kungl. Maj:t 1930, s. 29, — statsutskottet 1930, s. 30, — riksdagen 1930, s. 30, — Kungl. Maj:t och generaltullstyrelsen 1930, s. 30, — tullanstalterna 1931, s. 30, — jämförelse mellan tulltaxerings- och kontorspersonalen 1922—1933, s. 31.	
III. Tulltaxeringsarbetet	33
1. <i>Tulltaxering</i>	33
Tullarnas uppgift, s. 33, — definition på tulltaxering, s. 33, — tulltaxeringsarbetet, s. 33, — värdeförtullning, s. 35, — de tulltaxerande tjänstemännens kompetens vid rent värdetullsystem, s. 36, — sakkunniga, s. 36.	
2. <i>Betydelsen av tullbevillningens riktiga uttagande</i>	37
Statsverkets intressen, s. 37, — näringslivets intressen, s. 37, — krav på förrättningsmännen, s. 37.	
3. <i>Varor med olika svårighetsgrad i tulltaxeringshänseende</i>	38
Tjänstgöringskommissionen, s. 38, — generaltullstyrelsen s. 38, — sakkunniga, s. 39, — definitioner, s. 39, — svårighetsgradering, s. 40, — särskilda kvalifikationer för tulltaxering av olika slag av varor, s. 40.	
4. <i>Personal för tulltaxeringsarbetet</i>	42
Tidigare bestämmelser, s. 42, — 1912 års överkvalifikationssakkunniga, s. 42, — 1914 års tullkommission, s. 43, — generaltullstyrelsen 1920, s. 43, — departementscheferna 1921 och 1922, s. 43, — tjänstgöringskommissionen 1924, s. 43, — sakkunniga, s. 44, — tullkontoristkurserna 1925—1932, s. 44, — tullkontorist-aspirant undervisas i hall- och utevägningsgods, s. 48, — anförda skäl för tullkontorists tulltaxering av sorteringsgods, s. 49, — skäl mot tullkontorists tulltaxering av sorteringsgods, s. 49, — tullkontorists användning, s. 51, — kontroll över tullkontorists taxeringsarbete, s. 54, — kammarskrivares tulltaxering av hall- och utevägningsgods, s. 54, — laboratorier och provsamlingar, s. 54, — sakkunniga, s. 55, — tullstationer och tullexpeditioner, s. 56, — sakkunniga, s. 56.	
5. <i>Frågan om en- eller tvåmansexpeditioner</i>	56
Tjänstgöringsreglementet, s. 56, — 1914 års tullkommission, s. 57, — generaltullstyrelsen 1920, s. 57, — departementscheferna 1921 och 1922, s. 58, — tjänstgöringskommissionen 1924, s. 58, — sakkunniga, s. 59.	

6. *Tulltaxeringskontrollen*

Kontrollens betydelse, s. 60, — förrättningsmännens kompetens, s. 60, — olika former för kontroll, s. 61, — jämförelse mellan a-kontroll och o-kontroll, s. 61, — sakkunniga, s. 62, — d-kontroll ofrånkomlig, s. 62, — allmänt uttalande om kontrollen, s. 62, — tre grader av a-kontroll, s. 63, — krav på kontrollerande tjänsteman, s. 63, — sakkunniga, s. 63, — kontrollavdelning, s. 63, kontrollavdelning för sorteringsgods, s. 64, — kontrollavdelning för utevägningsgods, s. 64, — kontrollavdelningar för värdevaror, hallgods och tullfria varor, s. 65, — sakkunniga, s. 65, — arbetsföreskrifters utfärdande, s. 65, — kontrollföreskrifternas iakttagande, s. 66.

7. *Fördelning av ansvar vid tulltaxeringsförrättning* 66

Gällande bestämmelser, s. 66, — sakkunniga, s. 67.

IV. Kontorsgöromål 68

Tullbevakningsärenden, s. 69, — sakkunniga, s. 70, — varuanmälning s. 70, — sakkunniga, s. 71, — transitering, s. 71, — sakkunniga, s. 71, — debiteringskontroll s. 72, — sakkunniga, s. 72, — efterkontroll, s. 72, — sakkunniga, s. 73, — journalisering jämte räkningsutskrivning, s. 73, — sakkunniga, s. 73, — godsredovisning, s. 73, — sakkunniga, s. 73, — uppbördsärenden, s. 74, — sakkunniga, s. 76, — medelsredovisning, s. 77, — sakkunniga, s. 77, — tulllagerärenden, s. 77, — sakkunniga, s. 78, — säkerhetsbokföring, s. 78, — sakkunniga, s. 79, — kansliärenden, s. 79, — sakkunniga, s. 80, — enklare skriv- och räknegöromål, s. 80, — sakkunniga, s. 80.

V. Uppassningsgöromål 81

VI. Den kammarskrivarutbildade personalens rekrytering 82

Allmänna synpunkter, s. 82, — rekryteringen mindre planmässig, s. 82, — historik över rekryteringen, s. 83, — grafiska framställningar, s. 84, — teoretisk studie, s. 88, — antagning av kammarskrivaraspiranter, s. 89, — teoretisk beräkning av rekryteringsbehovet för kontrollörsgruppen, s. 90, — teoretisk beräkning av rekryteringsbehovet för kammarskrivargruppen, s. 92, — kammarskrivargruppens totala storlek, s. 94, — teoretisk beräkning av antalet elever i kammarskrivarkurserna, s. 94, — jämförelse mellan arbetsfördelningsplanen och rekryteringsplanen, s. 95, — avvägning mellan antalet ordinarie och icke ordinarie tjänstemän, s. 95, — antalet ordinarie kammarskrivare, s. 96, — antalet ordinarie skrivbiträden, s. 97, — motivering för kammarskrivarkursernas omedelbara påbörjande och fortsättande, s. 98, — förslag att använda tullkontorister i stället för kammarskrivare i vissa tjänster, s. 98, — kostnadsjämförelse, s. 100, — alternativ I och alternativ II, s. 100, — sakkunniga, s. 101.

	Sid.
VII. Tullpersonalens utbildning	102
1. <i>Allmänna kunskaper</i>	102
Studentexamen i vissa fall nödvändig, s. 102, — folkskolebildning, s. 104, — korrespondenskurser, s. 104, — ifrågasatt utvidgad tullkontoristkurs, s. 105, — sakkunniga, s. 105, — eventuell fortsättningskurs för tullkontorister, s. 105, — sakkunniga, s. 106, — jämförelse mellan student- och realexamen, s. 106, — sakkunniga, s. 107, — Sveriges Allmänna Tulltjänstemannaförenings förslag, s. 107, — sakkunniga, s. 108.	
2. <i>Specialkunskaper</i>	108
Tidigare utbildning av tjänstemän av »högre grad»: 1900 års tullstatskommitté, s. 108, — kammarskrivarkurser 1911—1917, s. 109, kammarskrivarkurser 1922, s. 109, — kurser för äldre packbustjänstemän 1917—1918, s. 110, — tidigare utbildning av tjänstemän av »lägre grad»: 1905—1909, s. 110, — 1918—1919 s. 111, — korrespondenskurser 1920, s. 111, — diverse utbildningskurser, s. 111, — nuvarande utbildningskurser: kammarskrivarutbildning: teoretisk utbildning, s. 112, — praktisk utbildning, s. 112, — ekonomiska och administrativa spörsmål m. m., s. 113, — sakkunniga, s. 113, — franska språket, s. 114, — sakkunniga, s. 114, — kammarskrivaraspiranternas provtjänstgöring, s. 114, — sakkunniga, s. 115, — kammarskrivarelevernas praktiska utbildningstjänstgöring, s. 115, — sakkunniga, s. 115, — extra kammarskrivarnas tjänstgöring, s. 115, — sakkunniga, s. 115, — fortsättningskurser, s. 116, — sakkunniga, s. 116, — tullkontoristutbildning: 1925 och 1927 års tullkontoristkurser, s. 117, — 1932 års tullkontoristkurs, s. 117, — elevuttagning, s. 118, — sakkunniga, s. 118, — språkutbildning, s. 118, — varukännedom, s. 118, — författningskunskap, s. 119, — sakkunniga, s. 119, — praktisk utbildning, s. 119, — sakkunniga, s. 120, — tullkontoristutbildades tjänstgöring, s. 120, — sakkunniga, s. 120, — utbildning av biträdespersonalen, s. 120, — sakkunniga, s. 121.	
Sammanfattning och slutsats	122
Bilagor	125
Särskilt yttrande	165

Index

For a complete list of titles, see the back of this volume.

101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Till Kungl. Generaltullstyrelsen.

Den 16 september 1932 bemyndigade Kungl. Maj:t generaltullstyrelsen att tillkalla högst fem sakkunniga personer för slutförande av en inom styrelsen pågående utredning om att genom en mer rationell arbetsfördelning söka minska användningen av överkvalificerad arbetskraft inom tullverket. Med stöd av detta bemyndigande lämnade generaltullstyrelsen genom beslut den 21 januari 1933 utförandet av detta utredningsarbete i uppdrag åt vice ordföranden i Stockholms handelskammare, f. d. kaptenen J. O. Wallenberg, tulldirektören i Malmö K. J. Rydberg, tullkontrollören vid tullbehandlingsinspektionen i Stockholm F. R. S. Rasmusson, tullkontoristen vid centraltullkammaren i Stockholm C. O. W. Aastrup och tillsyningsmannen vid centraltullkammaren i Göteborg G. L. Johansson. Kapten Wallenberg skulle såsom ordförande leda de sakkunnigas förhandlingar.

De sakkunniga antogo vid sitt första sammanträde namnet *tullverkets överkvalifikationssakkunniga*.

Till sekreterare hos de sakkunniga förordnades genom generaltullstyrelsens beslut den 8 mars 1933 kammarskrivaren vid centraltullkammaren i Stockholm H. E. O. Palin.

De sakkunnigas sammanträden hava omfattat följande tidsperioder: den 27 februari—4 mars, 2—6 maj, 26 maj—3 juni, 23—31 oktober, 7 november, 16 november—16 december 1933 samt den 7 maj—4 juli och 12 september—20 oktober 1934.

För utförande av sitt uppdrag hava de sakkunniga tagit del av tillgänglig litteratur, såsom sakkunnigbetänkanden, tidskrifter, vissa tullmyndigheters yttranden samt de skrivelser, tablåer m. m., som av generaltullstyrelsen överlämnats till de sakkunniga eller som direkt inkommit från tullmyndigheter eller personalorganisationer. Härjämte har arbetsför-

delningen vid Stockholms centraltullkammare studerats, och efter vederbörligt medgivande hava resor i enahanda studiesyfte företagits till Göteborgs och Malmö centraltullkammare samt till tullanstalterna i Hallmstad, Hälsingborg, Landskrona, Trälleborg, Gävle, Sundsvall, Härnösand, Hudiksvall, Söderhamn, Örebro, Karlstad, där jämväl gränstullkammaren besökts, Charlottenberg, Eda, Borås, Kalmar, Linköping och Norrköping. Resorna hava pågått under tiden 7—24 maj, 1—6 och 8—15 november 1933. Enstaka sakkunnigledamöter hava dessutom besökt tullkamrarna i Södertälje, Uppsala, Oskarshamn, Visby, Karlskrona, Värberg, Marstrand, Lysekil och Västerås.

Till de sakkunniga har generaltullstyrelsen för avgivande av yttrande överlämnat styrelsens för Svenska Tullmannaförbundet skrivelse den 20 januari 1934 till generaltullstyrelsen med hemställan bl. a. att å ämnesförteckningen för tullverkets korrespondenskurser måtte uppföras läroämnet kemi.

Vidare har generaltullstyrelsen till de sakkunniga överlämnat följande handlingar:

transumt av tulldirektörens i Stockholm skrivelse till generaltullstyrelsen den 29 april 1933 angående kontrollen å tulltaxeringsarbetet vid centraltullkammaren i Stockholm;

styrelsens för Sveriges Allmänna Tulltjänstemannaförening skrivelse till generaltullstyrelsen den 30 augusti 1932 med hemställan om tjänstgöringsföreskrifter för vissa tullkontrollörer vid centraltullkamrarna;

styrelsens för De Tullanställdas Samorganisation skrivelse till generaltullstyrelsen den 17 november 1932 med hemställan att tullkontoristutbildad personal snarast måtte tagas i anspråk för kameralt och tulltaxeringsarbete samt att extra kammarskrivare måtte permitteras i motsvarande omfattning.

Samtliga dessa skrivelser återgå härmed.

Till de sakkunniga hava dessutom inkommit:

skrivelse av den 13 april 1933 från Sveriges Kvinnliga Tulltjänstemannaförening med anhållan att uppmärksamhet skulle ägnas åt frågan att i största möjliga mån överföra kameralt arbete till personal i biträdes- och kansliskrivargraderna;

skrivelse av den 16 maj 1933 från Svenska Tullmannaförbundets avdelning i Hälsingborg med förslag om att vid tullkammaren i nämnda stad utbyta 6 kammarskrivare och befattningshavarna vid tullagerpulpeten mot tullkontorister;

skrivelse av den 21 juni 1933 från Sveriges Kvinnliga Tulltjänstemannaförening med kompletterande uppgifter till föreningens förenämnda skrivelse;

skrivelse av den 30 augusti 1933 från styrelsen för Sveriges Allmänna Tulltjänstemannaförening med förslag till nytt sätt för rekryteringen av tullkontoristtjänsterna m. m.;

skrivelse av den 7 mars 1934 från Svenska Tullmannaförbundets avdelning i Malmö med förslag om att vid centraltullkammaren i Malmö utbyta 1 tullkontrollörs- och 12 kammarskrivartjänster mot tullkontoristtjänster saamt att nyinrätta 6 tullkontoristtjänster.

Dessa skrivelser överlämnas härmed till generaltullstyrelsen.

En av sakkunnigledamöterna har i avskrifter inlämnat följande skrivelser:

Svenska Tullmannaförbundets avdelnings i Göteborg skrivelse den 27 juni 1929 till Statens ekonomisakkunniga och därav föranledda yttranden av tulldirektören och tullförvaltningsavdelningarna i Göteborg samt av Sveriges Allmänna Tulltjänstemannaförenings lokalavdelning därstädes;

Svenska Tullmannaförbundets avdelnings i Göteborg skrivelse den 27 december 1929 till Statens ekonomisakkunniga i anledning av ovannämnda yttranden och generaltullstyrelsens förslag till utgiftsstater för tullverket för budgetåret 1930/1931.

De sakkunniga hava nu slutfört sitt uppdrag och få härmed vördsamt överlämna sitt *betänkande angående arbetsfördelning m. m. för tulltaxerättings- och kontorsgöromål vid tullverket.*

Särskilt yttrande av ledamoten Aastrup med instämmande av ledamöten Johansson återfinnes i slutet av betänkanudet.

Stockholm den 19 oktober 1934.

O. WALLENBERG.

C. AASTRUP.

G. L. JOHANSSON.

F. RASMUSSEN.

K. J. RYDBERG.

/ Otto Palin.

...den 7. März 1901 ...
...den 11. März 1901 ...
...den 14. März 1901 ...

...den 17. März 1901 ...
...den 20. März 1901 ...
...den 23. März 1901 ...

...den 26. März 1901 ...
...den 29. März 1901 ...
...den 31. März 1901 ...

...den 1. April 1901 ...
...den 4. April 1901 ...
...den 7. April 1901 ...

...den 10. April 1901 ...
...den 13. April 1901 ...
...den 16. April 1901 ...

...den 19. April 1901 ...
...den 22. April 1901 ...
...den 25. April 1901 ...

...den 28. April 1901 ...
...den 30. April 1901 ...
...den 1. Mai 1901 ...

Inledning.

Uppdraget. Kungl. Generaltullstyrelsen tillkallade den 21 januari 1933 sakkunniga för att slutföra en »inom styrelsen pågående utredning av frågan, huruvida icke genom en mera rationell arbetsfördelning den av 1914 års tullkommission uppställda grundsatsen, att användande av överkvalificerad arbetskraft borde i största möjliga mån undvikas, kunde i större grad än hittills fullföljas».

Direktiven. De direktiv, som generaltullstyrelsen meddelade de sakkunniga i och för uppdragets utförande, voro:

»De sakkunniga, vilkas undersökningar skulle avse uteslutande den vid tullverkets lokalförvaltning anställda personalen, borde särskilt hava att uttröna möjligheterna såväl av ett utbyte av kammarskrivarutbildad personal — varmed i detta sammanhang närmast skulle avses tullkontrollörer, tullkassörer och kammarskrivare — mot tullkontorister samt tjänstemän i kansliskrivar- och biträdesgraderna som även av ett ersättande av tullkontoristutbildad personal med lägre kvalificerad arbetskraft. Det skulle därvid jämväl ankomma på de sakkunniga att utarbeta en allmän plan till fördelning av förefintliga arbetsuppgifter på olika slag av befattningshavare.

Däremot skulle de sakkunniga vid utförandet av sitt uppdrag icke hava att taga under övervägande frågorna om inskränkning i eller utvidgning av de olika slagen tjänstebefattningar vid tullverket eller om ändrad lönegradsplacering av dessa befattningar. Ej heller skulle i de sakkunnigas uppdrag anses ingå att pröva, huruvida ändringar kunde påkallas i gällande stadganden om tullverkets uppörds- och redovisningsväsende.»

Begränsningar i uppdraget. Redan i de sålunda givna direktiven för utförandet av uppdraget ligga vissa *begränsningar*, i det att den inom generaltullstyrelsen anställda arbetskraften undantagits från granskning. Enahanda är förhållandet med samtliga tjänstemän i grad över tullkontrollörs. De sakkunniga hava även ansett, att vissa det givna uppdraget mära liggande frågor äro av den natur, att de böra lämnas utanför utredningen. Så hava de sakkunniga på grund av direktivens allmänna ordalydelse ansett sig böra lämna åsido bevakningspersonalen och dess befäl. Likaså hava de sakkunniga ansett sig i huvudsak förhindrade att pröva *sammanlagda antalet* tjänstebefattningar vid varje särskild tullanstalt.

De sakkunniga anse sig sålunda endast böra undersöka, huruvida *ett visst slags* arbetskraft, som användes för ett eller flera uppdrag, med fördel kan efter en eventuellt mer rationell fördelning av vid en given tullanstalt förekommande arbetsuppgifter ersättas med *ett annat slag av* arbetskraft. Vid sådant utbyte av personal hava de sakkunniga i regel sökt ersätta en kostsammare arbetskraft med en billigare sådan.

Lokala förhållanden, såsom hamnområdets utsträckning, det allmänna tullklareringsområdets storlek, lokaliteternas belägenhet och utnyttjande, användningen av modern kontorsutrustning och kommunikationsmedel m. m., äro av stor betydelse, då det gäller en rationalisering av en så stor arbetsorganisation som tullverkets, men de sakkunniga hava ansett sig förhindrade att även i dessa avseenden framkomma med några förslag utan bygga sitt yttrande på de förhållanden, som voro rådande vid tiden för verkställandet av de sakkunnigas undersökningar.

I. Allmän redogörelse för tullverkets organisation.

1. Tullverkets huvudsakliga uppgift och organisation samt distrikttullanstalternas allmänna åligganden.

Tullverkets uppgift. Jämlikt gällande tullstadga (TS) och tjänstgöringsreglemente (TR) är tullverkets uppgift att uppbära tull och vissa andra å varor lagda allmänna avgifter, vilka upptagas vid trafik till riket, ävensom vissa sjöfartsavgifter samt att inom tullområdet utöva den uppsikt över trafiken, som erfordras för behörigt uttagande av dessa avgifter. Tullverket fullgör ock inom tullområdet i viss omfattning den uppsikt, som påkallas av stadgade begränsningar i rätten till varuförsel till eller från riket eller mellan orter inom riket.

Tullverkets uppsikt verkställes under kungl. generaltullstyrelsens (KGT) överinseende dels å vissa in- och utförselorter av lokal tullbevakning, dels utmed rikets kuster och landgränser av kust- och gränsbevakning, fördelad i posteringar (kust- och gränsposteringar).

Tullanstalter. För tullexpediering av trafiken äro å vissa orter under KGT lydande tullanstalter anordnade. Tullanstalt benämnes alltefters dess organisation och omfattningen av densamma tillagd befogenhet centraltullkammare (CTK), tullkammare (TK), gränstullkammare (GRTK), tullstation (TSTN) eller tullexpedition (TXP).

Centraltullkammare. CTK (i Stockholm, Göteborg och Malmö) omfatta tullorganisationen i såväl tullhamn som frihamn. Organisationen i tullhamnen är fördelad på tre olika, från varandra fristående förvaltningsavdelningar, nämligen *tullbehandlingsinspektionen* (TBHI), *tullkameralkontoret* (TKK) och *tullbevakningsinspektionen* (TBVI). TBHI verkställer tulltaxeringen av de från utlandet inkomna varorna och uträknar preliminärt avgifterna. TKK kontrollerar avgiftsdebiteringen och svarar för räkenskapsföringen jämte mottagandet och redovisningen av uppbörden. TBVI utövar tillsynen över sjöfarten samt över kajer och lossningsplatser, så att varor icke obehörigen införas i eller utföras från riket. Frihamnarna i dessa tre städer hava särskild *frihamnstillförvaltning* (FRIH). Tillsynen över dessa fyra förvaltningsavdelningar åligger den direkt under KGT sorterande, på platsen anställda *tulldirektören* (TD), som därjämte är chef för *tulldirektörsexpeditionen* (TDX).

Göromålen vid tulldirektörsexpeditionen. Å TDX utövas den centrala tillsynen över CTK:s angelägenheter och personal. Där handläggas exempelvis ärenden angående tulldistriktet tillhörande fastigheter och bryggor samt av tullverket disponerade byggnader, lokaler, inventarier och förbrukningsartiklar; ärenden angående undantag från givna stadganden rörande lossning, lastning och tullbehandling; ärenden angående restitutioner och tillfällig tullfrihet för transportmedel eller varor; ärenden rörande personalen, exempelvis förordnanden, tjänsteförslag, placeringar, semestrar och tjänstledigheter, avlöning, pension och beklädnad; ärenden angående sjöfynd, bärgade varor, konfiskationer och auktioner; ärenden angående efterlysningar samt efterforskningar av bötfällda personer m. m. TDX verkställer även alla utbetalningar för CTK:s räkning.

Göromålen vid tullbehandlingsinspektionen. Arbetet vid TBHI avser att efter undersökning av de från utlandet inkomna varorna klassificera dem med hänsyn till gällande tulltaxas och statistiska varuförtecknings rubriker och nummer, bestämma varornas tullvikt, liter- eller stycketal och, i förekommande fall, deras tullvärde samt att med ledning av dessa bestämningar uträkna tullavgifter jämte eventuella skatter, såsom automobil-, bilgummirings-, bensin- och oljekaksskatt m. m. Förutom dessa statliga avgifter skola — för Stockholms vidkommande — jämväl uträknas hamnavgift för införda varor samt s. k. dragarpenningar (avgift för arbetet med varornas upp- och inpackning m. m.). I de fall då säkerhet för å vara belöpande avgifter ställts, åligger det TBHI tillse, att dessa säkerheter icke överskridas. Vid tulltaxeringsarbetet skall även övervakas, att införsellicensvaror, såsom levande djur, apoteksvaror, narkotiska, giftiga eller explosiva ämnen, tobaks- och spritvaror, alkoholhaltiga preparat, skodon och läder, skjutvapen och ammunition, växter och frön, köttvaror, djurfett och fläsk, spannmål, potatis och fodervaror, guld-, silver- och platinavaror, pärlor och andra lyxvaror, spelkort m. m., endast införas under iakttagande av behöriga importföreskrifter, att vissa varor äro eller bliva försedda med stadgade ursprungsbeteckningar och att varor icke införas med beteckning, som är stridande emot gällande författningar. Tulltaxeringsarbetet avser även att utöva kontroll dels vid återinförsel av i Sverige tillverkade eller förut införtullade varor, dels ock vid utförsel av vissa varor, exempelvis sådana, som någon kortare eller längre tid fått disponeras tullfritt här i riket för komplettering, reparation, avprovning, förevisning såsom handelsprover eller dylikt, eller sådana varor, för vilka restitution av erlagd tullavgift enligt därför gällande särskilda författningar sedermera kommer att ifrågasättas. TBHI förbereder vidare de flesta restitutionsärenden samt verkställer granskning av varuhavarnas bokföring i sådant hänseende.

Göromålen vid tullkameralkontoret. Å TKK ingivas de olika varu-
anmälningshandlingarna beträffande inkommande varor, granskas varu-
havarnas förfoganderättshandlingar till godset, kontrolleras de vid tull-
taxeringen verkställda debiteringarna, uppbäras de olika avgifterna och
i förekommande fall anståndspenningar. TKK handhar även tulllager-
rörelsen samt debiterar och uppbär tull och skatt för varor, som till för-
brukning inom landet uttagas från tullnederlag eller provianteringsfri-
lager. TKK handlägger därjämte transiteringsrörelsen. I Stockholm
uppbäras även hamnavgifter och dragarpennningar för vissa varor. De
debiterade avgiftsbeloppen bokföras och redovisas, och de influtna med-
len levereras, allt enligt fastställd ordning. TKK redovisar även antalet
mottagna, utlämnade eller kvarvarande kolli, partier och vagnslaster
samt tillser, att varor i föreskrivna fall överlämnas till TDX:s kassakon-
tor för försäljning å tullauktion. TKK tillser jämväl, att kronans pant-
rätt i varor, som upplagts på nederlag, icke äventyras.

Göromålen vid tullbevakningsinspektionen. TBVI:s verksamhet be-
står huvudsakligen i att utöva tillsyn däröver, att sjötrafiken till och
från utrikes ort iakttagar de föreskrifter, som blivit bestämda med hän-
syn dels till säkerheten för tullverket, dels till förebyggande av smitto-
samma sjukdomars införande i riket. På grund härav åligger det TBVI
att låta förrätta inquisitioner av fartyg samt in- och utklareringar av
desamma, att kontrollera lossningarna, att bevaka fartyg samt å kajer
upplagt eller i varuskjul och varuhallar intaget gods. TBVI åligger vi-
dare att hindra utförseln av exportförbudna varor och att tillse, att ut-
försel av tullgods, restitutionsgods och särskilda exportföreskrifter un-
derkastade varor endast äger rum med iakttagande av fastställda vill-
kor och under erforderlig tullkontroll. Även inrikesjöfarten är under-
kastad erforderlig kontroll med hänsyn till tullverkets säkerhet. Å TBVI
debiteras och redovisas fyr- och båkmedel. TBVI förordnar även om far-
tygs mätning samt utfärdar mätbrev.

Göromålen vid frihamnstillförvaltningen. FRIH:s främsta uppgift är
att tillse, att kronan icke undandrages lagstadgade inkomster av varor,
vilka avgå från frihamnen, samt att fartyg, som anlöpa frihamnen, i
vanlig ordning till statsverket erlægga stadgade avgifter. Tullförvalt-
ningen skall ock debitera, uppbära och redovisa dessa inkomster. Göro-
målen äro i övrigt i stort sett av samma slag som de, som handläggas
av TBHI, TKK och i viss omfattning även av TBVI.

Tullkammare. Den fördelning av göromålen, som å de största tullplat-
serna på grund av göromålens mängd och ofta mer komplicerade beskaf-
fenhet föranlett organiserandet av olika förvaltningsavdelningar, kan

i viss mån iakttagas vid de större TK. Vid dessa har en uppdelning på mer självständiga avdelningar icke ansetts påkallad, ehuru väl en bestämd arbetsfördelning de olika befattningshavarna emellan vanligen är genomförd. Samtliga förutnämnda arbetsuppgifter åligga även dessa TK.

Vid de mindre TK åter har på grund av göromålens mindre omfattning någon strängare arbetsfördelning icke kunnat genomföras, men även dessa tullanstalter äga befogenhet att handlägga ärenden av samma beskaffenhet som de större tullanstalterna.

Gränstullkammare. En undantagsställning intager GRTK i Karlstad, vars föreståndare handhar chefskapet över tullstationerna inom Dalslands, Värmlands och Dalarnas gränstulldistrikt och, i egenskap av gränsbevakningschef, jämväl över gränsbevakningen i samma distrikt. Vid denna tullkammare förekommer varken tulltaxering av varor eller tullagerrörelse. Staden Karlstad har emellertid dessutom en fullständig tullkammare.

Tullstationer. TSTN finnas inrättade dels å hamnplatser vid kusten, dels vid platser, där mer trafikerade vägar skära rikets landgränser. De förra äro huvudsakligen avsedda för expedition av den fartygs- och och varutrafik, som uppstår i samband med import av tullfritt parti-gods, såsom stenkol, koks, svavel, glaubersalt etc., eller vid export av massartiklar, såsom trävaror, trämassa, papper, sten, cement etc. De senare äro avsedda för expedition av fordons- och varutrafik över landgränsen mot Norge.

Tullexpeditioner. Å orter vid kusten med mer tillfällig fartygstrafik finnas TXP.

Sakkunniga. Enligt vad av det ovanstående framgår, äro sålunda tullverkets arbetsuppgifter till sin natur ganska olikartade.

De sakkunniga (skk) hava vid sina undersökningar funnit, att vid handläggningen av arbetsuppgifterna uppstå en mängd olika detaljgöromål, dels sådana, för vilka särskilt utbildad personal erfordras, dels sådana, för vilkas utförande särskild fackutbildning icke kan anses nödvändig.

2. Tullanstaltföreståndare m. m.

CTK förestås av en tulldirektör, vars närmaste man är en tulldirektörsassistent. TBHI förestås av en tullöverinspektör; TKK av en tullkommissarie; TBVI av en tullbevakningschef, som även är chef för kustdistriktet; FRIH förestås av en tullförvaltare (tfv).

TK förestås av tfv, av vilka åtskilliga tillika äro chefer för visst kust- eller gränsdistrikt; GRTK i Karlstad förestås dock av en gränsbevakningschef.

Vid CTK äro tullfiskaler anställda såsom åklagare i tullmål; vid TK är tfv åklagare. Dock tjänstgör tullfiskalen i Malmö såsom åklagare i tullmål vid samtliga inom Malmöhus och Kristianstads län befintliga TK.

TSTN vid kusten förestås i regel av tullmästare (tme) eller tullöveruppsyningsmän (töm) och de vid gränsen vanligen av gränsuppsyningsmän. TXP förestås vanligen av kustbevakningspersonal.

3. Tulltaxerings- och kontorspersonal vid distrikttullanstalterna och denna personals kvalifikationer.

Personal med kammarskrivarutbildning.

Av personal med kammarskrivarutbildning äro för tulltaxerings- och kontorsgöromål anställda tullöverkontrollörer (öktr), förste tullkontrollörer (1. ktr), tullkontrollörer (ktr) och kammarskrivare (kme) samt tullkassörer (ksr), av vilka sistnämnda några dock sakna kme-kompetens.

Anställningsvillkor. För antagning till extra ordinarie (eo) kme erfordras enligt § 205 TR en ålder mellan 18 och 25 år, god frejd och god hälsa, varjämte enligt särskilda föreskrifter erfordras ett visst allmänt kunskapsmått, vilket ansetts vara fyllt genom studentexamen (Sv. ffs. 32/1865, 25/1895 och 6/1905). Personer, som avlagt realskolexamen med minst betyget godkänd i modersmålet, tyska, engelska, franska samt geografi, matematik och naturlära och som tillika genomgått tvåårig kurs vid handelsinstitut, förklarades emellertid genom KK den 26 oktober 1906 (Sv. ffs. 92/1906, sid. 2) äga samma behörighet till anställning vid tullverkets lokalförvaltning som aspirant, vilken avlagt avgångsexamen vid högre elementarläroverk (studentexamen). Denna senare bestämmelse gäller icke numera.

Tidigare krav på fackkunskaper. De nya förhållanden, som året 1911 medförde för tullverket — kanske icke minst den nya, väsentligt utökade och mer specialiserade tulltaxan — påkallade emellertid skärpta fordringar på tulltjänstemännens fackkunskaper. Genom Kungl. Maj:ts skrivelse till KGT den 2 december 1910 (Sv. ffs. 132/1910, sid. 36) bestämdes också som fordran för att bliva antagen till eo kme vid lokalförvaltningen att hava med godkända vitsord genomgått elevkurs om högst tio månader. Kursen skulle omfatta provtjänstgöring under fyra månader vid en medelstor tullförvaltning och sex månaders teoretisk

undervisning i Stockholm. Undervisning meddelades i varukännedom, författningskunskap, kemi, tyska och engelska.

1914 års tullkommission (1914 komm) uttalade i sitt betänkande II, sid. 328—329, att på visst sätt kvalificerad studentexamen borde krävas av inträdessökande i förenämnda elevkurs. Samtidigt förordade dock kommissionen, att man genom medgivande av viss dispens från denna bestämmelse skulle möjliggöra för tjänstemän av lägre grad än kmes (tjm II) att vinna inträde i elevkursen.

Fordringar på skolexamina 1922 (nu gällande). I sitt utlåtande II, sid. 228, den 15 maj 1920, över kommissionens förslag anslöt sig KGT i hufvudsak till vad kommissionen anfört, och i nu gällande instruktion för KGT föreskrives i § 22 mom. 4:

»Beträffande de allmänna villkoren för antagning till icke-ordinarie befattningshavare i tullverket samt kompetensfordringarna för sådan befattningshavare äger styrelsen, med iakttagande av vad därom är eller varder särskilt stadgat, meddela erforderliga bestämmelser; dock må såsom extra eller extra ordinarie kammarskrivare endast antagas den, som *antingen* avlagt studentexamen med godkända vitsord i fysik, tyska och engelska språken samt i denna examen eller i sedermera, i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts stadga för rikets allmänna läroverk undergången fyllnadsprövning erhållit minst betyget godkänd i kemi enligt fordringarna för studentexamen på realgymnasiet *eller* avlagt teknisk studentexamen samt i denna examen eller i sedermera, i enlighet med Kungl. Maj:ts stadga för tekniska fackskolor och tekniska gymnasier undergången efterprövning erhållit minst betyget godkänd i tyska och engelska språken.

I tullverket redan anställd tjänsteman må likväl, ändå att han icke avlagt examen, som ovan sägs, under de särskilda villkor, som av styrelsen föreskrivas, kunna av styrelsen medgivas rätt att undergå den för extra ordinarie kammarskrivare bestämda utbildning samt därefter antagas till befattning såsom sådan.»

I tullverket redan anställd tj. m., som icke avlagt förenämnda examina, kan sålunda medgivas rätt att på de särskilda villkor, som av KGT föreskrivas, undergå den för eo kme bestämda utbildningen. De särskilda villkor, som KGT brukat föreskriva, äro: *att* tj. m. varit anställd i ordinarie tjänst vid tullverket under minst två år, *att* han av vederbörande chefsmyndighet förklarats synnerligen lämplig att befordras till kme samt *att* han vid undergången prövning, som verkställts i den ordning KGT bestämt, styrkt sig äga de kunskaper i svenska, tyska och engelska språken samt geografi, fysik och kemi, som motsvara betyget godkänd i studentexamen. Vad sistnämnda ämne beträffar, hava sådana kunskaper ansetts erforderliga, som motsvara sagda betyg i studentexamen på realgymnasiet. Sådan tj. m. kan av KGT medgivas den lättnad i själva specialutbildningen, vartill omständigheterna föranleda.

Fordringar på fackexamina 1927 (nu gällande). Undervisningskurserna för utbildning till kme hava väsentligt utökats i förhållande till de tidigare omnämnda elevkurserna. De omfatta numera a) provtjänstgöring under i regel tre månader, b) förberedande teoretisk kurs vid tullverkets undervisningsanstalt i Stockholm under två månader, c) praktisk utbildningstjänstgöring under i regel omkring nio månader samt d) teoretisk utbildningskurs vid tullverkets undervisningsanstalt under fem månader. Läroämnena hava varit desamma som i de förutnämnda elevkurserna.

Personal utan kammarskrivarutbildning.

Vid 1922 års riksdag (RD) beslöts nyinrättande av 110 för tulltaxerings- och kontorsarbete avsedda tjänster, för vilka icke skulle krävas kme-kompetens. Dessa tjänster voro 15 ksr-tjänster, 65 tullkontorist-(tk)-tjänster, 1 kontorsskrivartjänst — nuvarande kansliskrivartjänst (kls) — och 29 tjänster i kanslibiträdes (klbe), kontorsbiträdes (kbe) och skrivbiträdes (sbe) grad.

Tullkassörstjänster.

Ksr-tjänsterna äro placerade vid kassor, där uppbördsbestyret i allmänhet tager tjms hela arbetstid i anspråk.

Tidigare kompetensfordringar. Jämlikt § 102 mom. 1 TR skall uppbörd av debiterade avgifter verkställas »vid förvaltning, där föreståndaren är ensam tjänsteman eller där, förutom föreståndaren, allenast tjänsteman av lägre grad finnes anställd, av föreståndaren men vid annan förvaltning av därstädes anställd underlydande tjänsteman av högre grad, som på föreståndarens förslag av generaltullstyrelsen därtill förordnas». Enligt detta stadgande kunde uppbördsmanaförordnande tilldelas allenast kme-utbildad personal.

1914 års tullkommission. Emellertid föreslog 1914 komm inrättande av ksr-tjänster och att jämväl tjm II borde kunna placeras å dylik befattning, enär den ansågs icke medföra någon krävande bokföring utan allenast fordra redbarhet och ordentlighet. Kommissionen uppdrog även (se bet. II sid. 357—358) vissa allmänna riktlinjer för olika tjm-grupperns användning för ksr-göromål.

Generaltullstyrelsen 1920. KGT uttalade (utl. II, sid. 248—249), att av ksr icke torde fordras andra kvalifikationer än som kunde förutsättas även hos tjm II, vilka erhållit ifrågasatt assistent-(nuv. tkt)-utbildning, varför ksr-tjänsterna borde stå öppna för sålunda kvalificerade tjm II. Vid sådana tullförvaltningar, där ksr-tjänster icke vore inrättade, bor-

de det icke genom regler fastslås, att någon viss grupp av befattningshavare vore förhindrad att utföra ksr-göromål. Frågan om dessa göromåls förrättande borde i varje särskilt fall prövas och avgöras ur synpunkten av den lämpligast befunna arbetsfördelningen, och för deras utförande skulle alltså kunna ifrågakomma såväl kme som assistenter (tkt) och kvinnliga biträden.

Departementscheferna 1921 och 1922. Departementscheferna anslöto sig 1921 och 1922 i princip till vad KGT yttrat beträffande ksr-göromål.

Kompetensfordringar 1922 (nu gällande). I § 22 mom. 3 i instruktionen för KGT undantages innehavare av ksr-tjänst från fordran att hava avlagt godkänd examen vid kurs för utbildning av eo kme. Då icke heller några särskilda föreskrifter i övrigt för erhållande av ifrågavarande befattning givits, kan person, som endast uppfyller de i § 205 TR omförmälda allmänna anställningsvillkoren (18—25 levnadsår, god frejd, god hälsa samt avgångsexamen från folkskola), erhålla ksr-tjänst.

Tullkontoristtjänster.

Innehavarna av tkt-tjänster hava hittills med enstaka undantag uttagits bland den personal, som ursprungligen anställdes i verket antingen i bevakningstjänst såsom extra (e) eller eo befattningshavare (allt utslutande manlig personal) eller ock i kontorstjänst såsom e sbe (såväl manlig som kvinnlig personal).

Bevakningspersonal.

Skolutbildning 1911. För anställning som e befattningshavare i bevakningstjänst erfordras jämlikt § 205 TR att hava uppnått 18 men ej 25 levnadsår, att äga god frejd och god hälsa samt hava avlagt avgångsexamen med godkända kunskaper från folkskolans fjärde klass eller genom militärtjänstgöring eller annorledes hava inhämtat fullt motsvarande kunskapsmått.

Fackutbildning. I § 19 TR föreskrives, att det bl. a. åligger kme eller uppsyningsman (nuvarande töm) såsom bevakningsförmän att handleda den underlydande personalen vid bibringandet av nödig kunskap i tullförfattningarna samt de övriga författningar, vilka tullbevakningen har att tillämpa, ävensom i bevakningsgöromålens behöriga utövande i överensstämmelse med dessa författningar.

1914 års tullkommission. Förenämnda bestämmelser torde dock icke hava visat sig för ändamålet tillräckliga, enär 1914 kom i bet. II, sid.

330—331, uttalade, att en planmässig teoretisk utbildning för blivande tjm II ej längre kunde umbäras. Denna första utbildning föreslogs bliva förlagd till tiden omedelbart efter deras antagande till e tjm II. Kommissionen tänkte sig en vidare utbildning för sådana ordinarie (och eo) tjm II, som ville meritera sig för befordran till uppsyningsman (nuv. töm) eller förvärva kompetens att eljest utföra mer maktpåliggande bestyr, särskilt tulltaxering av vissa varor, och lämnade förslag till utbildningskurser å sid. 337.

I detta sammanhang torde böra framhållas, att 1914 komm ansåg, att visst enklare tullbehandlingsarbete borde utföras av tjm II, men kommissionen ansåg sig icke böra föreslå någon särskild befattningsgrad härför (bet. II: 346, 356). I stället borde inrättas vissa uppsyningsmansbefattningar (nuvarande töm), avsedda för inre tjänst, vilkas innehavare vid sidan av de vanliga uppsyningsmansgöromålen skulle förrätta skrivarbete, biträda vid tullbehandling m. m. (bet. II: 346).

Generaltullstyrelsen biträdde 1920 icke detta förslag utan hemställde om uppförande å tullverkets stat av en särskild befattningsgrad, vars innehavare efter utbildning skulle besörja dels sådana tullbehandlingsgöromål, varför kme-kompetens icke vore erforderlig, dels kamerala göromål av enahanda slag, såvida de icke voro så enkla, att biträdespersonal kunde förrätta dem (utl. II: 236, 239).

Departementscheferna anslöto sig 1921 och 1922 i princip till KGT:s uppfattning och föreslogo benämningen tullkontorist. Detta blev också 1922 års RD:s beslut.

Tullkontoristutbildning. Mot kommissionens förslag om de blivande tjms II utbildning hade KGT icke något att erinra (utl. II: 229), men beträffande den vidare utbildningen av tjm II ansåg KGT en utredning genom särskilda sakkunniga vara påkallad.

Dessa, tullverkets undervisningssakkunniga, avlämnade 1922 sitt betänkande, innefattande bland annat förslag om tkt-kurser. Sådana undervisningskurser hava ägt rum första gången år 1925 och sedermera 1927 och 1932. KGT har uppställt som villkor för inträde i tkt-kurserna, att sökande undergått inträdesprövning: till kurserna 1925 och 1927 i svenska språket, räkning, tyska och engelska språken samt till 1932 års kurs i svenska språket och räkning. Prövningen i främmande språk till 1925 och 1927 års kurser hade dock endast till uppgift att utröna, huruvida och i vad mån vederbörande inträdessökande besutto språkkunskaper.

Undervisningen har bestått i en teoretisk utbildning, som pågått under cirka två månader i de bägge första utbildningskurserna och under cirka tre månader i 1932 års kurs. Denna senare kurs har dessutom omfattat tre månaders praktisk provtjänstgöring, fördelad med fyra

veckor på det kamerala arbetsområdet och med tio veckor på tulltaxeringsområdet. Under provtjänstgöringen hava eleverna beretts tillfälle att deltaga i sådana göromål, som vanligen utföras av tkt. Den teoretiska undervisningen har omfattat samma läroämnen i de tre kurserna, nämligen varukännedom jämte tulltaxans tillämpning, författningskunskap jämte kamerala göromål samt ettdera av tyska eller engelska språken.

Fordringar på fackexamen 1926 (nu gällande). Den 3 maj 1926 föreskrev KGT, att såsom kompetensvillkor för erhållande av tkt-befattning skulle fordras att hava avlagt godkänd examen vid för sådan befattning avsedd utbildningskurs.

Biträdespersonal.

För anställning i tullverket såsom e sbe erfordras jämlikt § 205 TR att hava uppnått 18, men ej 25 levnadsår, att äga god frejd och god hälsa samt att hava genomgått fyraårig folkskola och dessutom jämlikt KGT:s cirkulär den 1 mars 1926 (Tv. ffs. 53/1926) att besitta praktisk färdighet i maskinskrivning. Det må bemärkas, att ett antal av denna personal alltsedan år 1927 beretts tillfälle att deltaga i förenämnda undervisningskurser för utbildning till befattning såsom tkt.

II. Överkvalifikationsfrågans innebörd och historik.

Överkvalifikationsfrågans innebörd. Under de sista tjugofem åren har det tid efter annan gjorts gällande, att inom statens verk i större eller mindre utsträckning komme till användning s. k. överkvalificerad arbetskraft. Olika kommittéer och myndigheter hava haft i uppdrag att behandla spörsmålet samt att föreslå de åtgärder, som kunde befinnas påkallade för att avlägsna olägenheterna av överkvalifikationen. Begreppen överkvalifikation och överkvalificerad arbetskraft hava i viss mån blivit slagord utan att innebörden därav blivit närmare klarlagd.

Enligt skks mening torde överkvalifikation i fråga om arbetskraft komma att föreligga, om för en viss tjänst genom författningsbestämmelser eller praxis uppställes fordran på sådana kunskaper i allmänt eller fackligt avseende, som i avsevärd grad överstiga, vad som erfordras för utförandet av de med tjänsten i regel förenade göromålen. Om det däremot icke stipulerats krav på högre kompetens, än som är nödvändig, kan överkvalifikation icke anses vara för handen, även om å en tjänstebefattning skulle komma att placeras en person med högre kvalifikation än de såsom minimum föreskrivna. Tävlan om olika befattningar bör nämligen vara fullt fri, och väl kvalificerade sökande böra icke vare sig genom praxis eller genom särskilda författningsbestämmelser på grund av sin högre kompetens utestängas från erhållande av jämförelsevis lågt avlönade tjänster. Någon *maximigräns* i fråga om kvalifikationer i ena eller andra avseendet för viss personalkategori torde sålunda icke böra fastslås. Däremot torde det vara ofrånkomligt att fastställa en *minimigräns* i fråga om de kvalifikationer, som böra krävas för vissa tjänstebefattningar, för att erhålla någon garanti, att de arbetsuppgifter, som äro avsedda att åvila skilda personalgrupper, komma att utföras på ett tillfredsställande sätt. Vid inträde i verket kunna hos den sökande de rent personliga förutsättningarna för tjänstgöringen mer sällan tillförlitligt bedömas, och vid befordran kan den personliga skickligheten, i den mån den icke är särskilt dokumenterad, icke alltid göra sig tillräckligt gällande såsom befordringsgrund gentemot förtjänsten, uttryckt bland annat i beräknad effektiv tjänstetid. På grund härav måste nyssnämnda *minimigräns* sättas tillräckligt högt, så att risk icke föreligger, att tjm i genomsnitt komma att sakna erforderliga kvalifikationer.

Men även om de författningsenliga kompetenskraven sålunda icke

kunna anses befordra tillkomsten av en överkvalificerad tjänstemannakår, kan givetvis en överkvalifikation uppkomma därigenom, att arbetsfördelningen göres på ett mindre lämpligt sätt, exempelvis så, att för göromål, som allenast erfordra personal med lägre kompetens, mer regelbundet användes personal med högre sådan. En dylik mindre lämplig arbetsfördelning erhöles, om högre kvalificerad personal anställdes i så stor utsträckning, att den — för att ej bliva tvångspermitterad — tillätes ägna sig åt sådana göromål, där personalen ej hade bruk för sin högre kompetens.

Vad nu tullverket beträffar, torde det icke kunna göras gällande, vare sig att genom nuvarande bestämmelser en överkvalifikation skulle främjas eller att de enskilda tjm i regel skulle besitta högre kompetens, än som verkligen erfordras för utförandet av de olika tjänstuppgifterna.

Nuvarande utredning måste därför avse dels ett fastställande av huru minimigränsen i fråga om allmänna och fackliga kunskaper bör dragas, dels en lämplig fördelning av de olika göromålen på skilda personalgrupper, dels ock en anpassning av den högst kvalificerade personalens rekrytering, så att dylik personal anställs allenast i erforderlig utsträckning. Särskild uppmärksamhet måste därvid givetvis ägnas åt tullpersonalens utbildning.

Tidigare åtgärder mot överkvalifikation. Generaltullstyrelsen 1907. Skk hava konstaterat, att omkring sekelskiftet så gott som allt tulltaxerings- och kontorsarbete utfördes av personal, som före sitt inträde i verket i regel avlagt mogenhetsexamen och som vid detta inträde vann anställning såsom eo kme. Dessa blevo i början av sin tjänstgöringstid använda för att utföra även de enklaste skriv-, räkne- och vägningsgöromål och kommo först sedermera in på det mer krävande tullarbetet.

Enligt rundskrivelse den 15 april 1907 till tullförvaltningarna medgav KGT emellertid att, därest för vägning av spannmål och annat grövre gods tillgång till eo tjm skulle saknas, tullförvaltning finge uppdraga åt betjante, som förvaltningen ansåge därtill lämpliga, att under tjms överinseende förrätta sagda bestyr, samt föreskrev, att eo kme icke borde till tjänstgöring mot dagavlöning inkallas, förrän han genom effektiv tjänstgöring förvärvat insikt i tullförvaltningens olika grenar och att förvaltning, hos vilken eo tjm antagits, så skulle ordna och leda dennes arbete, att kompetens förvärvades snarast möjligt och åtminstone inom en tid av ett år.

Generaltullstyrelsen 1909. Beträffande arbetsfördelningen inom tullverket uttalade KGT den 22 mars 1909 i skrivelse till ett av RD:s utskott, att bestämmelserna i ett blivande tjänstgöringsreglemente tydligen måste få avgörande betydelse för frågan om arbetsfördelningen men att KGT dittills konsekvent sökt tillämpa den allmänna principen, att de göromål, vil-

ka på grund av sin beskaffenhet tillhörde tjm, icke borde utan i alldeles särskilda undantagsfall uppdragas åt betjante.

Tjänstgöringsreglementet och 1910 års avlöningsreglemente. TR 1910 innehåller vissa bestämmelser i §§ 48 och 52, som tydligt avse att inskränka användningen av kme-personal.

I samma avsikt infördes följande bestämmelse i 1910 års avlöningsreglemente (Sv. ffs. 78/1910, § 20): »Vaktmästare, vilken, efter generaltullstyrelsens medgivande, användes att bestrida särskilda, viktigare göromål, som i allmänhet icke tillhöra vaktmästarebefattning, må för sådan tjänstgöring kunna av styrelsen tilldelas särskilt arvode, beräknat efter 100 kronor för år.»

Riksdagen 1909 och 1912. Genom motion nr 195 i andra kammaren till 1909 års RD och motioner nr 202 och 242 i andra kammaren till 1912 års RD har överkvalifikationsfrågan även dragits inför statsmakterna. Visserligen föllo samtliga dessa motioner, men 1912 års RD uttalade: »Lämpligt synes dock vara, att vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning tjänstemän av lägre grad användas i större utsträckning än för närvarande är fallet», samt anförde, att denna fråga borde undersökas, till följd varav departementschefen tillkallade fyra sakkunniga.

1912 års överkvalifikationssakkunniga. Dessa, 1912 års överkvalifikationssakkunniga, utredde den på olika platser rådande praxis, efter vilken lägregradstjänstemän tillätos deltaga i tullbehandlingsarbetet, och utarbetade ett sammandrag av uppgifter rörande motsvarande tullförhållanden i vissa främmande länder. Dessa sakkunniga funno, att frågan bäst skulle kunna lösas, om den upptoges i samband med en mera genomgående omorganisation av tullverket.

1914 års tullkommission. Med föranledande bl. a. därav tillsatte departementschefen 1914 komm, som skulle avgiva förslag till omorganisation av tullverket och jämväl pröva överkvalifikationsproblemet. För att motverka användandet av överkvalificerad arbetskraft föreslog kommissionen dels anlitande i större utsträckning än dittills av icke kme-utbildad arbetskraft såväl vid tullbehandling som i kontorsarbete, dels anställning av sbe och springpojkar (nuv. kontorsvakter — kvv). Kommissionen uttalade även i sitt betänkande II, sid. 323, att den personal, varav tullverket hade stadigvarande behov året om, borde uppföras på ordinarie stat och att säsongbehovet av ökad arbetskraft till väsentlig del kunde täckas dels därigenom, att ordinarie personal, som på grund av göromålens minskning på vissa platser kunde umbäras, i stället beordrades till tjänstgöring å platser, där högsäsong rådde, dels ock därigenom att för tillfälliga behov användes tillfälligt anställd personal.

Då övergången till nämnda anordning komme att bereda vissa svårigheter, beroende på att e. o. personal i onödigt stor utsträckning tidigare antagits, uttalade kommissionen sig i skrivelse den 3 oktober 1917 till Kungl. Maj:t mot ytterligare nyantagning av e. o. personal för det dåvarande. Beträffande rekryteringen av eo kme upphörde denna också praktiskt taget nämnda år och återupptogs icke förrän år 1927. Detta stod givetvis även i samband med kommissionens omnämnda förslag att överföra vissa kme tidigare åvilande arbetsuppgifter till lägre kvalificerad personal och med 1922 och 1925 års riksdagsbeslut, varför närmare redogöres här nedan, samt därmed att år 1923 ett antal amanuenser och icke ordinarie befattningshavare å KGT:s byråer överfördes till tullstaten.

Generaltullstyrelsen 1920. KGT yttrade sig den 15 maj 1920 över kommissionens förslag och hade därvid intet att invända mot, att vissa enklare arbetsuppgifter överflyttades från den kme-utbildade personalen till lägre kvalificerad arbetskraft.

Riksdagen 1922. Vid 1922 års RD beslöts också beträffande lokaltullförvaltningen någon beskärning av antalet tjänster, för vilka krävdes kme-kompetens, och nyinrättades 110 tjänster, vilka huvudsakligen placerades i kontorsarbete och för vilka icke krävdes kme-kompetens. Bland nämnda nyinrättade tjänster voro 65 tkt-tjänster, av vilka ett antal togos i anspråk för tulltaxeringsarbetet.

Tjänstgöringskommissionen 1924. I samband med 1922 års omorganisation av tullverket erhöll KGT bemyndigande att tillkalla en redan av 1914 komm förordad tjänstgöringskommission (tjkomm), som skulle utreda det erforderliga antalet tjm av lägre grad än 1. ktr. Tjkomm uppgjorde en allmän plan till arbetsuppgifternas fördelning, såväl beträffande tulltaxeringsarbetet som kontorsarbetet, och med utgångspunkt från denna plan föreslog kommissionen år 1924 för dessa bägge arbetsgrenars vidkommande dels ytterligare inskränkning i antalet kme-utbildade ordinarie tjm, dels att 233 tjänster skulle avses för icke kme-utbildad personal.

Riksdagen 1925. Mot den uppgjorda planen till arbetsfördelning hade KGT icke något att erinra, och i huvudsak beslöt 1925 års RD i enlighet med vad kommissionen föreslagit.

Förhållandena efter 1925 års riksdag. Då under åren 1917—1926 nyrekrytering av eo kme nästan helt upphörde, minskades dessas antal ganska hastigt, huvudsakligen genom befordran. Den från år 1923 stegrade importen nödvändiggjorde, att alla i kameralt arbete använda kme, vilka ansågos kunna ersättas med annan billigare arbetskraft och användas i taxeringstjänst, togos i anspråk för sådan tjänst. Därutöver befanns det sedermera nödvändigt att inrätta ett antal nya tjänster i lönegrad B 16

och högre. Vidare visade det sig erforderligt att under åren 1927—1932 antaga och utbilda sammanlagt c:a 100 icke ordinarie kme; slutligen hava c:a 75 tjm i tulluppsyningsmans (tum)-, tillsyningsmans (tim)- och biträdesgrad under åren 1925—1932 utbildats till tkt.

Svenska Tullmannaförbundet 1929. Emellertid hava krav på ytterligare överflyttande av kmes arbetsuppgifter på tkt framkommit efter 1925 års RD:s beslut, såsom framgår av Svenska Tullmannaförbundets (STF) avdelnings i Göteborg skrivelse till Statens ekonomisakkunniga den 27 juni 1929 och därav föranledda yttranden.

Av ovannämnda handlingar inhämtas, att förbundsavdelningen ansåg, att i Göteborg 13 kme-tjänster vid TKK och TBVI borde ersättas med lika många tkt-tjänster, att ett icke till siffran fixerat antal kme-tjänster vid TBHI likaledes borde ersättas med tkt-tjänster samt att en eventuell ökning av antalet tjänstebefattningar vid FRIH borde uteslutande avse tkt-kategorien.

TD och förvaltningsavdelningarna i Göteborg liksom även Göteborgs lokalavdelning av Sveriges Allmänna Tulltjänstemannaförening (SATF) avstyrkte förbundsavdelningens förslag, och KGT yttrade i samband med avlåtande till Kungl. Maj:t av förslag till utgiftsstaten för tullverket under budgetåret 1930/1931 bland annat följande:

Generaltullstyrelsen 1929. »På grund av det vid tullverkets omorganisation (1922) befintliga överskottet av kammarskrivarutbildad personal har under någon tid därefter sådan personal i viss omfattning kommit till användning för arbete av relativt enkel beskaffenhet. I ett eller annat fall torde möjligen detta förhållande, väl närmast av rent personliga skäl, ännu vara rådande, men i stort sett har detsamma numera upphört. I den mån ytterligare överflyttning av arbete från kammarskrivarutbildad till lägre kvalificerad personal finnes kunna äga rum, skall det fortfarande vara styrelsen angeläget att föranstalta därom; i någon större utsträckning torde sådant icke kunna ske. Styrelsen får emellertid framhålla, att ett dylikt överflyttande icke med nödvändighet behöver föranleda ökning av antalet tullkontorister; säkerligen torde det av förbundsavdelningen åberopade besparingssyftet kunna tillgodoses även genom att till tjänstemän i biträdesgraderna överlämnas vissa enklare göromål. Då emellertid förbundsavdelningens framställning icke lär vara av beskaffenhet att kunna inverka till minskning av det antal tjänstemän i kontrollörs- och kammarskrivargraderna, varom styrelsen nu gör framställning, finner styrelsen samma framställning icke i detta sammanhang föranleda annan åtgärd än att styrelsen tillåter sig härmed till Kungl. Maj:t överlämna framställningen jämte däröver avgivna yttranden.»

I sitt statförslag hemställde KGT om nyinrättande för lokalförvaltningen bl. a. av 13 ktr-, 20 kme-, 12 tkt-, 2 kls-, 9 klbe-, 15 kbe- och 11 sbe-tjänster.

Kungl. Maj:t 1930. Beträffande ovannämnda tjänster upptog Kungl. Maj:t i sitt förslag till staten för tullverket för budgetåret 1930/1931 endast 13 ktr-, 6 tkt-, 7 klbe-, 12 kbe- och 8 sbe-tjänster.

Statsutskottet 1930. I utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts äskanden angående tullverkets stater beträffande lokaltullförvaltningen för budgetåret 1930/1931 tillstyrkte statsutskottet Kungl. Maj:ts ovannämnda förslag men avstyrkte motionsvis framkomna yrkanden om nyinrättande därutöver av bl. a. 5 ktr- och 25 tkt-tjänster. I samband härmed uttalade emellertid utskottet önskvärldheten av, att genom KGT:s försorg ytterligare undersökning verkställdes, huruvida icke genom en mer rationell arbetsfördelning den av 1914 komm uppställda ledande grundsatsen att i möjligaste mån undvika användandet av överkvalificerad arbetskraft kunde i högre grad än hittills fullföljas.

Riksdagen 1930. 1930 års RD fastställde tullverkets utgiftsstater i nämnda avseende i överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t föreslagit och statsutskottet tillstyrkt. I överkvalifikationsfrågan gjorde RD samma uttalande som statsutskottet.

Kungl. Maj:t och generaltullstyrelsen 1930. I anledning av vad 1930 års RD sålunda anført i fråga om önskvärldheten av en ytterligare undersökning av överkvalifikationsfrågan, anbefalldes Kungl. Maj:t i brev den 16 maj 1930 KGT att avgiva utlåtande. Genom skrivelse den 5 november 1930 anmodade KGT därför cheferna för rikets samtliga CTK och TK att till KGT inkomma med vissa arbetsfördelningen berörande yttranden och uppgifter, avseende förhållandena under tiden juli—december 1930.

Tullanstalerna 1931. Dessa yttranden innehöllu i stort sett avstyrkanden av förslagen att överlämna ytterligare arbetsuppgifter till den icke kme-utbildade personalen. TK i *Norrköping* ansåg dock, att kassatjänsterna vid TK 1 A och 1 B borde kunna bestridas av personal utan kme-kompetens och att i så fall en kme-tjänst vid TK i *Norrköping* skulle kunna undvaras. TK i *Hälsingborg* framförde ett förslag beträffande tchts övertagande av varuanmälningsärendena, vilket sedan realiserats. Vidare berördes fartygsklareringsgöromålens överflyttande till tkt, men vissa vanskligheter befunnos förenade med en sådan anordning med hänsyn till nödvändigheten av dels språkkunskaper för tydning av utländska mätbrev, nationalitetshandlingar m. m., dels kännedom om gällande konventions- och författningsbestämmelser. Sådana vanskligheter förefunnos särskilt i *Hälsingborg*, där fartyg av ett stort antal olika nationaliteter inginge i trafiken samt fartygsklarering i stor utsträckning förekomme å övertid, då förman ej funnes tillgänglig för kontroll och för lämnande av erforderliga upplysningar utan den klarerande vore hänvisad till sig själv. Å andra sidan kunde emellertid anföras, dels att undervisning i fartygsklarering meddelades i tkt-kursen, dels att å TSTN fartygsklarering handlades av tjm, som saknade kursutbildning och endast hade att lita till sin under tjänstgöring förvärvade praktiska erfarenhet, eventuellt

understödd av självstudier. TK i *Halmstad* anförde, att den kme, som förrättade kassagöromålen, borde kunna ersättas med ett klbe samt att de två tkt, som voro placerade vid TK, borde kunna utbytas mot två kbe. Å *Kalmar* TK skulle en kme-tjänst kunna ersättas med en tjänst i lägre grad. Slutligen kunde kme-tjänsten vid *Mons* TK ersättas med en tkt-tjänst. Sagda kme-tjänst har sedermera förflyttats till Stockholm, varvid *Mon* dock ej tilldelats någon annan tjänstebefattning. I övrigt ansågo sig de lokala tullmyndigheterna icke kunna föreslå några förändringar.

Jämförelse mellan tulltaxerings- och kontorspersonalen 1922—1933. Till sist må en jämförande tabell anföras rörande i tulltaxerings- och kontorsarbete använda befattningshavare vid lokaltullförvaltningen med och utan kme-kompetens. Uppgifterna äro dels hämtade ur tullverkets matriklar för åren 1922, 1923 och 1933, dels lämnade av KGT:s personalbyrå:

Befattningshavare	1922	1923	1933	Anm.
<i>Tjm med obligatorisk kme-kompetens:</i>				
I grad över kme.....	216	221	218	} enligt ordinarie och extra stater
Kme och tullinspektorer	372	360	385	
Tillhopa	588	581	603	
Avgår: vakanser	14	20	18	
Rest	574	561	585	
Icke ordinarie kme, utom de å extra stat eller i succession förordnade	177	134	50	} i medeltal använda enligt uppgift från personalbyrån
Summa	751	695	635	
<i>Tjm utan obligatorisk kme-kompetens:</i>				
Ksr (f. n. 12 med kme-kompetens)	—	15	15	} enligt staten
Tkt.....	—	65	98	
Kls och biträdespersonal.....	—	30	82	
Tillhopa	—	110	195	
Avgår:				
vid utgivningen av 1923 års matrikel icke tillsatta tkt-tjänster	—	25	—	} tillsattes först i dec. 1923
vakanser	—	—	2	
Rest	—	85	193	
E tkt.....	19	16	3	} i medeltal använda enligt uppgift från personalbyrån
Icke ord. biträdespersonal	7	19	76	
Summa	26	120	272	

Skillnaden i de kme-utbildade tjms numerär vid lokaltullförvaltningen år 1922 (751 man) och 1923 (695 man) förklaras därav, att mellan utgivandet av dessa års matriklar 15 kme-utbildade tjm pensionerats eller försatts å indragningsstat, 8 sådana tjm avlidit, 12 placerats såsom ordinarie kme å KGT:s byråer, 14 utnämnts till ksr och 3 till tme samt att några övergått till annan verksamhet. Antagning av eo kme under nämnda tid har icke förekommit.

Det må emellertid bemärkas, att redan under åren närmast före 1923 bevakningspersonal i viss utsträckning tagits i anspråk för kontorsarbete, varjämte sådan personal även kom till användning för visst tulltaxeringsarbete. För göromål av sistnämnda slag användes bevakningspersonal alltjämt å vissa tullplatser.

Av tabellen framgår ock, att — om de 12 kme-kompetenta ksr frånräknas — under åren 1922, 1923 och 1933 respektive 26, 108 och 260 icke kme-utbildade tjm förrättat sådana göromål, som det skulle hava ankommit på kme att utföra, därest den fördelning av arbetet mellan olika personalgrupper varit rådande, som gällde före rationaliseringens begynnande.

År	Antal kme-utbildade tjm	Antal kme-kompetenta ksr	Antal icke kme-utbildade tjm
1922	751	12	26
1923	695	12	108
1933	695	12	260

III. Tulltaxeringsarbetet.

1. Tulltaxering.

Tullarnas uppgift. Statsmakternas avsikt med att pålägga en vara en viss tullavgift är dels att på ett relativt enkelt och säkert sätt kunna uttaga skatter från konsumenterna (finanstullar), dels att söka skydda den inhemska varuproduktionen genom att åstadkomma en prisetförhöjning på sådana utländska varor, som annars alltför framgångsrikt skulle konkurrera med de inom landet framställda produkterna (skyddstullar). Som exempel på det förra slaget kunna anföras tullarna på kaffe och andra kolonialvaror och på det senare tullarna på spannmål, vissa textilvaror, maskiner och diverse redskap. Kombinationer av dessa bägge olika arter av tullar kunna även förekomma, exempelvis tullarna på sidenvaror och vissa klädespersedlar. Under särskilda förhållanden torde även det ena slaget av tull kunna övergå till det andra.

Definition på tulltaxering. Medan inkomna varor ännu befinna sig i tullverkets vård, måste de underkastas viss undersökning, bl. a. för att tullbeloppen därå skola kunna fastställas. Sådan undersökning benämnes tulltaxering. Enligt 8 § TS skall med tulltaxering förstås »fastställande av godsets art enligt tulltaxan och utförande av därmed sammanhängande bestämmingar». Motsvarande benämning i TR är tullbehandling, vilken enligt § 48 TR »avser att från tullverkets synpunkt bestämma varans art och myckenhet eller värde».

Tulltaxeringsarbetet. För den med tullförhållandena obekante synes det kanske vara en förtjänsteman för jämförelsevis enkel uppgift att å en fastställd blankett anteckna vad slags vara, som vid en tulltaxering kommit under hans bedömande, eller, som vid något tillfälle lär hava sagts, »att skriva upp, vad som finnes i en låda» samt att därefter slå upp tulltaxan för att uträkna tullbeloppet. Givetvis möta ej heller i detta avseende några svårigheter beträffande vissa allbekanta varor, t. ex. de vanliga slagen av spannmål, obränt kaffe, äpplen m. m. Men annorlunda ställer sig saken beträffande den oöverskådliga mängden av i världshandeln förekommande industriprodukter och halvfabrikat, vilka för Sveriges vidkommande utgöra en mycket väsentlig del av importen från utlandet och av vilka de allra flesta icke kunna specificeras i tulltaxan utan

måste inordnas under dennas mer allmänt hållna rubriker (tulltaxenummer). En tulltaxa kan sålunda aldrig, hur nyreviderad den än må vara, omedelbart giva svar på alla de tulltaxeringsspörsmål, som å en större tullanstalt dagligen förekomma. Det torde även böra framhållas, att det för tulltaxeringsarbetet behövligen kunskapsmättet icke kan i ett enda sammanhang inläras, utan förrättningsmannen måste ständigt taga hänsyn till nya eller förändrade författningsbestämmelser, som kunna inverka på tulltaxeringen, ävensom till i marknaden förekommande nya industriprodukter.

Det synes angeläget, att genom ett par belysande exempel påvisa de svårigheter, som äro förenade med tulltaxeringsgöromålen.

Av olika orsaker framställas och brukas vissa industriprodukter företrädesvis i vissa länder. Genom köpmannaverksamheten införas produkterna på marknaderna i andra stater. Vinna de efterfrågan, ökas importen, varigenom tanken väckes på tillverkning inom landet. Vid undersökning visar det sig måhända, att varan på grund av olikartade produktionsbetingelser icke kan framställas tillräckligt billigt. Om produktionen skall kunna bedrivas, erfordras kanske, att vissa tullsatser regleras till andra belopp än tidigare varit fallet, varför producenten gör framställning härom hos statsmakterna. Anses produktionen i fråga önskvärd och förefinnas de handelspolitiska förutsättningarna, beslutes antingen en tullenedsättning eller tullbefrielse för erforderliga råvaror eller halvfabrikat eller ock en passande tullmur omkring den färdiga produkten; eventuellt måste båda dessa åtgärder tillgripas. I vilket fall som helst kommer det säkerligen att visa sig, att det formella anordnandet av tullskyddet är en procedur av mycket invecklad beskaffenhet. Av hänsyn till andra industrier eller på grund av traktater med främmande makter kan det visa sig mycket svårt, ja helt enkelt ogörligt, att i logisk överensstämmelse med taxans uppbyggnad infoga ett passande skydd för den nyproducerade varan. På grund såväl härav som även av annan anledning kan det understundom inträffa, att av RD beslutad tulltaxeändring eller av Kungl. Maj:t eller KGT fattade beslut kunna vara av den beskaffenhet, att svårigheter hopa sig för dem, som hava att dag efter dag tillämpa tulltaxan och därvid överväga, i vad mån dylika taxeändringar eller beslut inverka på tulltaxeringen jämväl av varor, som äro hänförliga till oförändrade tulltaxenummer.

Det kan också inträffa, att inom ett land mer varor produceras än som med lätthet där kunna vinna avsättning. Produktionsöverskottet, vilket anses bidra till minskning av omkostnaderna per produktionsenhet, försäljes i regel till utlandet och till lägre pris, än vad varan betingar inom landet — stundom även utan direkt vinst. På den marknad, där priserna ernått en viss stabilisering med hänsyn såväl till de prisbildande faktorerna därstädes som till de utländska marknadernas tryck, kommer ett dylikt produktionsöverskott att verka mycket störande, varför skydd emot

detta slag av import säkerligen kommer att begäras (dumpingtull). Även vid sådan dumpingtulls infogande i det allmänna tullsystemet kunna formella svårigheter komma att hopa sig, liknande dem, som anförts i fråga om tullskydd för ny produktiv verksamhet, och tulltaxeringssvårigheterna komma att öka.

Under trycket av vissa förhållanden, såsom skiftningar i det ekonomiska läget såväl på hemmamarknaden som på vissa utländska marknader och världsmarknaden samt i följd av handelstraktater, kunna alltså tullar komma att krävas och skapas. Härigenom kan även en från början med följdriktighet uppbyggd tulltaxa bliva sönderbruten av ett stort antal svårtillämpliga undantags- och tilläggsbestämmelser. Vad som ursprungligen varit jämförelsevis klart och tydligt för dem, som hava sig tulltaxans tillämpning anförtrodd, kan sålunda bliva ytterligt besvärligt och villsam.

Med ökad import ökas också de allmänna tulltaxeringssvårigheterna, men även växlingar i själva handelsverksamheten kunna bidra hertill. Affärsmännens alltmera framträdande motvilja mot att hålla större lager av varor, än som kan beräknas åtgå för den närmaste framtiden, medför ett höjande av taxeringsarbetets intensitet. Sveriges allmänna aktiva deltagande i världshandeln, nya internationella förbindelser samt de nya kommunikationsmedlen verka härvid i samma riktning, liksom även den under det senaste decenniet väsentligt höjda allmänna livsföringen. Statens ständigt stigande benägenhet att ingripa reglerande och ledande i varuförseln genom nya varors eller varugrupperns läggande under statlig kontroll bidrager också till att försvåra tulltaxeringsarbetet. Även internationella överenskommelser i trafik- eller handelsreglerande syfte återspeglas i detta arbete, varjämte växlingar i näringslivet, såsom nya tekniska metoder för varuförställningen, inverka därpå. Det väsentligt ökade tullrestitutionsförfarandet utgör likaledes ett försvårande moment, liksom även de nyligen utfärdade föreskrifterna om märkning av vissa varor av utländskt ursprung.

Värdeförtullning. I detta sammanhang torde slutligen få erinras om de vanskligheter, som äro förenade med fastställandet av de värden, som i vissa fall skola ligga till grund för tullbeloppens beräkning. Härvid är det icke tillräckligt, att från fakturor eller andra handlingar upptaga de belopp, som skola tillsammans utgöra en varas tullpliktiga värde och efter senaste kursnoteringar till svenskt mynt förvandla det eller de belopp, som eventuellt äro angivna i utländskt myntslag. Hänsyn måste jämväl tagas till det sätt, varpå likvid för varan skall erläggas. Detta föranleder ofta ett ingående studium av leverans- eller köpeavtal och annan affärskorrespondens rörande varan samt fordrar bekantskap med olika former för affärsavtal, kännedom om i utlandet rådande förhållan-

den beträffande valutor och en del främmande länders monetära åtgärder för underlättande av exporten.

Vidare måste bl. a. provas — i vissa fall mycket ingående — huruvida det uppgivna värdet kan anses motsvara varans marknadspris å inköps- resp. skeppningsorten. Skulle så icke vara fallet, skall besiktning och värdering — eventuellt i förening med skiljedom — anordnas. Understundom kunna även vid företagen undersökning sådana omständigheter framkomna, att skäl föreligga till övervägande av, huruvida icke åtal bör anställas mot varuhavaren för oriktigt lämnade uppgifter rörande varans värde.

De tulltaxerande tjänstemännens kompetens vid rent värdetullsystem. Det torde eventuellt kunna göras gällande, att en tulltaxa, som i allt väsentligt vore uppbyggd därpå, att tullavgifterna beräknades till vissa procent av de importerade varornas värde, skulle ställa jämförelsevis mindre anspråk på tulltaxeringsförrättarnas både allmänna och speciella kunskaper. Så torde möjligen kunna bliva förhållandet, under förutsättning att tullvärdena utan svårighet kunde fixeras, att tullbeloppen skulle fastställas efter en åtminstone för vissa större varugrupper enhetlig beräkningsgrund, t. ex. 15 % å varuvärdet, och att tulltaxans olika nummer (varurubriker) reducerades till en mycket liten del av deras nuvarande antal. Förrättningsmännen behövde då i långt mindre utsträckning än nu syssla med prövning av de uppgivna värdenas riktighet och med undersökning av godsets art.

De nu i Sverige gällande värdetullarna äro emellertid icke på sådant sätt konstruerade utan ställa tvärtom, såsom i det föregående visats, betydande anspråk på taxeringsförrättarnas kunskaper.

Först och främst gäller det nämligen att fastställa, till vilket taxenummer varan skall hänföras, vilket beträffande så svårbehandlade varugrupper som de för maskiner, apparater, elektrisk materiel, transportmedel, instrument m. fl., med deras c:a 300 statistiska nummer, i många fall är en mycket svår uppgift, vilken fordrar en icke obetydlig insikt även i tekniska detaljer. Därefter kommer utrönandet av varuvärdet (tullvärdet), vilket — såsom ovan anförts — kan vara en procedur av rätt invecklad art, samt slutligen tulldebiteringen, varvid kunna förekomma ej mindre än fem olika värdetullsats (5—25 % av varans värde), stundom förenade med viktullsats och ofta kombinerade med tullberäkning både efter varans vikt och dess stycketal.

Sakkunniga. Då införandet av ett rent värdetullsystem i Sverige icke är på något sätt aktuellt, torde en sänkning av de tulltaxerande tjms allmänna eller speciella kunskaps- och kompetensnivå ur sådan synpunkt icke kunna komma i fråga.

2. Betydelsen av tullbevillningens riktiga uttagande.

Statsverkets intressen. De tulltaxerande tjm ställas inför ständigt nya problem på grund av de talrika undantags- och tilläggsbestämmelserna i tulltaxan och på grund av att nya produkter, skapade med hjälp av ofta mycket invecklade, ej sällan vetenskapliga metoder, oupphörligen introduceras på marknaden. Det är därför uppenbarligen viktigt, att dessa tjm äro synnerligen väl rustade, såväl i fråga om allmänna kunskaper och varukännedom som i fråga om praktisk erfarenhet av tulltaxans tillämpning, för att på ett tillfredsställande sätt kunna utföra sitt viktiga och ömtåliga arbete. Ty å ena sidan är det givetvis av största betydelse, att de bevillningar, skatter och andra avgifter, som tullverket har att uppbära, inflyta med beräknade belopp, och å andra sidan är det icke mindre betydelsefullt, att de med stor omsorg och under noggrant hänsynstagande till en mängd olikartade faktorer och intressen avvägda tullsatserna tillämpas just så som avsetts. Statsmakternas intressen och avsikter kunna nämligen motverkas genom såväl för lågt som för högt uttagna tullbelopp.

Näringslivets intressen. Även i de importerande köpmännens och näringsidkarnas intresse måste ligga, att uttagandet av tullbevillningen genomföres på ett i görligaste mån likformigt sätt, så att samma tullsats tillämpas för alla varuhavare i fråga om varor, som i tulltaxeringshänseende böra likställas. I annat fall skulle genom tulltjänstemännens åtgöranden för olika varuhavare uppstå skilda förutsättningar vid varans prissättning, vilket med hänsyn till affärsidkarnas inbördes konkurrensmöjligheter måste betraktas som förkastligt.

Vad ovan framhållits om nödvändigheten av en likformig taxetillämpning gäller närmast tulltaxeringen såväl vid olika tullavdelningar å samma ort som även vid tullanstalter å olika orter. Lika nödvändig är emellertid även en likformighet med hänsyn till tiden. Importören måste nämligen — så vitt möjligt — kunna känna sig säker därpå, att den tullsats, som vid ett tillfälle åsatts ett visst slags vara, också i fortsättningen kommer att tillämpas, så länge icke några förändringar ägt rum vare sig i tulltaxan eller i föreskrifterna om dennas tillämpning. I annat fall uppstår nämligen hos importören osäkerhet vid priskalkyleringen, något som måste verka störande på affärsverksamheten.

Krav på förrättningsmännen. Det torde även böra framhållas, att tulltaxeringsförrättaren måste äga förutsättningar att omedelbart fatta och tillämpa de ofta mycket komplicerade författningsbestämmelser rörande tulltaxeändringar, importrestriktioner och andra föreskrifter, som efter hand fastställas av statsmakterna och som till förekommande av en icke önskvärd spekulation ofta icke offentliggöras eller delgivas tullpersona-

len förrän omedelbart före den tidpunkt, då de skola börja tillämpas. För-
rättningsmannens kunskaper måste dessutom vara så kvalificerade och
hans karaktärsegenskaper av den art, att det kan anses uteslutet, att han
genom godtagande av tvivelaktiga eller oriktiga uppgifter eller på an-
nat sätt skulle kunna vid tulltaxeringstillfället obehörigen låta sig på-
verkas.

3. Varor med olika svårighetsgrad i tulltaxeringshänseende.

Om sålunda tillämpningen av tulltaxan kan bliva synnerligen besvärlig,
är det naturligtvis å andra sidan klart, att olika varor erbjuda olika svår-
ighet med avseende på tulltaxeringen och att varorna i viss utsträckning
kunna hänföras till olika grupper, vilka var för sig omfatta varor av unge-
fär likartad svårighetsgrad.

Tjänstgöringskommissionen uttalade 1924, att dylika förhållanden måste
öva inverkan på arbetet vid de olika TK och att dessa förhållanden hade
betydelse, då det gällde att klassificera tfv-tjänsterna. För detta ändamål
upprättade tjkomm en poängtabell, och efter att hava redogjort för
tidigare tillämpade metoder för sådan poängberäkning anförde den be-
träffande tulltaxeringsarbetets värdesättning följande (sid. 16—17 i bilaga
1 till tjkomms bet. II, ej tryckt):

»I stället har kommissionen stannat för en uppdelning av tullbehand-
lingen i grupper, allt efter dess beskaffenhet att kunna anses vara synner-
ligen enkel eller av normal svårighetsgrad. Från övriga rubriker i tull-
taxan har därför kommissionen urskilt dem, som äro av natur att en-
dast undantagsvis kunna föranleda någon tvekan vid tullbehandling och
givit dessa en lägre poäng. Vid verkställande av denna uppdelning har
kommissionen rådfört sig med ett flertal inom tullbehandlingsområdet sak-
kunniga personer, men självklart är, att olika meningar alltid kunna fram-
föras beträffande detaljer i densamma och att full exakthet icke på denna
väg står att uppnå. För här föreliggande ändamål torde dock metoden
väl kunna försvaras. Då bland de »enklare» varorna förekomma såväl
tullfria som tullbara varor, har emellertid inom denna grupp en differen-
tierung genomförts därigenom att en högre poäng givits åt det tullbara,
såsom i regel krävande mera arbete och större noggrannhet.»

Generaltullstyrelsen. Med den i tulltaxeringsarbetet använda tull-
taxan är sammanfogad den för den kommersiella statistiken uppgjorda
statistiska varuförteckningen. Vid atterteringsarbetet skola bl. a. anteck-
nas varornas statistiska nummer men ej tulltaxenumren. De förras antal
är 2 088 eller nytillkomna mellannummer inräknade c:a 2 100. I de av
KGT utgivna berättelserna om tullverkets förvaltning hava de statistiska
numren med hänsyn till svårighetsgraden indelats i tre huvudklasser.
Dessa betecknas: »enkel», »medelsvår» och »mera krävande tulltaxering».

Av en tabell å sid. 18—20 i nämnda berättelse för år 1930 framgår, att 262 av numren hänföras till enkel, medan 512 ansetts böra hänföras till medelsvår och ej mindre än 1314 till mera krävande tulltaxering. Skk hava gjort en granskning av den uppgjorda fördelningen och därvid funnit den vara i stort sett tillfredsställande, ehuru väl man ansett sig kunna iakttaga, att vissa förskjutningar borde äga rum, dock snarare från den enkla och medelsvåra tulltaxeringen till den mera krävande än tvärtom.

Sakkunniga. Vad ovan anförts om varors svårighetsgrad i fråga om tulltaxering, gäller naturligtvis endast om varorna i och för sig. Men det är givet, att en och samma vara, som gång på gång återkommer vid samma expedition, förlorar i svårighetsgrad för den därstädes placerade tjm genom den förtrogenhet, som denne vinner med varan i fråga. Denna synpunkt torde emellertid icke kunna tillmätas alltför stor betydelse, enär tjm — åtminstone vid CTK och de större TK — i och för sin allsidiga utbildning böra cirkulera mellan de olika expeditionerna. Skk anse det också uteslutet att taga hänsyn till förutnämnda förhållande, då det gäller att principiellt fördela tulltaxeringsarbetet mellan olika tjm-grupper. Snarare torde det vara att beakta vid det lokala anordnandet av den erforderliga tulltaxeringskontrollen.

För att lämpligen kunna ernå en differentiering av tulltaxeringsarbetet, såväl med avseende på den behandling varorna vid tulltaxeringen skola undergå som med avseende på deras svårighetsgrad, varigenom regler skulle kunna grundas för användandet av personal med olika kompetens, synas i stället för den av tjkomm gjorda indelningen de olika varorna i stort sett böra uppdelas i följande fyra grupper, nämligen *sorteringsgods*, *värdevaror*, *hallgods* och *utevägningsgods*.

Definitioner.

Med *sorteringsgods* avse skk främst sådana varor — huvudsakligen manufaktur- och hantverksvaror i emballerat styckegods (lådor, häckar, ballar etc.) — som i och för tulltaxeringen helt eller delvis måste uppäckas ur sitt emballage och undergå viss sortering och undersökning i för ändamålet avsedda uppagningslokaler. Som exempel på sorteringsgods må anföras film, vissa färger, toalettartiklar, pälsvaror, kautschuksvaror, sniekar- och svarvararbeten, skrivmaterialier, pappersarbeten, spånadsvaror — såsom garn, mattor, vävnader, band, snören, spetsar, strumpstolsarbeten, alla slag av kläder, sömnadsarbeten och modevaror — skodon, hattar, mössor, finare porslins- och glasvaror, järn- och metallmanufakturvaror, ur, etuier, väskor, celluloid- och borstbindararbeten, bijouterivaror och leksaker m. m.

Med *värdevaror* avse skk alla maskiner, apparater och instrument, varjämte till denna grupp räknas alla andra varor, som äro underkastade värdetull.

Med *hallgods* avse skk gods — i regel i större eller mindre partier — av beskaffenhet att vara mer lätt att tulltaxera, vilket i och för tulltaxeringen sålunda icke behöver införas i uppkningslokaler men vilket till skydd mot köld eller väta eller av annan anledning förvaras i varuhallar eller varuskjul och vars tulltaxering lämpligen äger rum därstädes. Som exempel på hallgods må anföras ost, margarin, fjäder, levande växter, köksväxter, frukter och bär, kolonialvaror och kryddor, socker, konserver, vissa färger, lacker och oljor, läder, linoleummattor, automobilgummiringar m. m.

Med *utevägningsgods*, som å vissa tullplatser benämnas *kajgods*, avse skk sådant tullbart eller tullfritt gods i regel i större partier, vilket antingen tulltaxeras i omedelbart sammanhang med lossning från fartyg eller annat transportmedel eller upplägges å kaj, där tulltaxeringen också lämpligen äger rum. Som exempel på utevägningsgods må anföras levande djur, spannmål, kött och fläsk samt fisk, potatis, mjöl och gryn, sirap, vissa fodermedel, mineraloljor, hudar, spånadsämnen (ull, bomull, hampa, jute, oarbetade), grövre arbeten av sten, porslin eller glas, oarbetade metaller samt balkjärn, plåt, rör och grövre järnkonstruktioner m. m.

Svårighetsgradering. Av en jämförelse mellan den sålunda gjorda uppdelningen av varor och den som gjorts i den omnämnda förvaltningsberättelsen torde framgå, att sorteringsgodset och värdevarorna otvivelaktigt i regel falla under den »mera krävande tulltaxeringen», medan hall- och utevägningsgodset huvudsakligen är att hänföra till »enkel» eller »medelsvår» sådan.

Skilda kvalifikationer för tulltaxering av olika slag av varor. Sorteringsgodset och värdevarorna torde också ställa mycket stora anspråk på tulltaxeringsförrättarnas såväl allmänna kunskapsnivå som skicklighet och omdöme vid tillämpningen av tulltaxan. Hall- och utevägningsgodset torde däremot i regel innefatta mer allmänt kända varor, för vilkas tulltaxering erfordras ett till blott vissa avdelningar i tulltaxan begränsat kunskapsmått. Vid dessa varors tulltaxering torde även taxans tolkning i allmänhet ställa mindre krav på taxeringsförrättarna, än då fråga är om sorteringsgods och värdevaror.

Tulltaxan innefattar — som tidigare omnämnts — c:a 2 100 statistiska nummer. De av dessa nummer, som enligt förteckning å sid. 45—48 ingått i undervisningen i varukännedom i tkt-kurserna, omfatta, vad skk betecknat hall- och utevägningsgods, och benämnas här för korthets skull tkt-nr. Enligt uppgift rörande tkt-kursen äro de till antalet c:a 700. Häri hava dock även inräknats sådana nummer, som blott delvis varit föremål för undervisning i tkt-kurserna. Å andra sidan avse de övriga statistiska numren huvudsakligen, vad skk betecknat sorteringsgods och värdevaror, och benämnas i detta sammanhang kme-nr. Dessa nummer äro c:a 1 400.

För att erhålla en utgångspunkt för bedömandet av de olika varukategoriernas svårighetsgrad med avseende å tulltaxeringen hava skk undersökt, huru av KGT fattade beslut i tulltaxeringsfrågor fördela sig på respektive kme- och tkt-nr. Uppgifterna här nedan angående antalet tulltaxerade varuposter äro hämtade ur tullverkets förvaltningsberättelser för åren 1930, 1931 och 1932. Varuposterna under rubriken »mera krävande tulltaxering» hava ansetts falla på kme-nr och de under rubrikerna »enkel» och »medelsvår tulltaxering» i regel på tkt-nr.

Resultatet av undersökningen framgår av nedanstående tabell:

	Kme-nr	Tkt-nr
Antalet statistiska nummer cirka.....	1 400	700
Sammanlagt antal tulltaxeringsbeslut år 1930	1 457	194
» » » » 1931	1 647	195
» » » » 1932	1 185	155
i medeltal 1930—1932	1 430	181
varav i anledning av tvist i medeltal	870	111
och i anledning av begärd upplysning i medeltal	560	70
Antal tulltaxerade varuposter i tusental år 1930.....	1 906	409
» » » » » » 1931.....	1 905	418
» » » » » » 1932.....	1 391	343
i medeltal 1930—1932	1 734	390

Med »tvist» avses här de fall, då hos KGT anförts klagomål i anledning av redan verkställd tulltaxering, och med »begärd upplysning» avses sådana fall, då hos KGT anhållits om för tullverket bindande upplysning rörande tulltaxering av viss vara, som är ämnad att importeras.

Antalet tulltaxerade varuposter med kme-nr har enligt förestående tabell i medeltal varit mer än fyra gånger antalet sådana poster med tkt-nr, och tulltaxeringsbesluten såväl på grund av tvister som i anledning av begärda upplysningar hava varit ungefär åtta gånger fler beträffande kme-nr än beträffande tkt-nr.

I betraktande av det stora antalet tulltaxerade varuposter äro besluten såväl på grund av tvister som i anledning av begärda upplysningar mycket fåtaliga, i det att de förra utgöra 0.502 per 1 000 varuposter rörande kme-nr och 0.285 pro mille rörande tkt-nr samt de senare 0.322 pro mille i fråga om kme-nr och 0.179 pro mille i fråga om tkt-nr. Ändringar av förretningsmännens attesteringar hava genom beslut av KGT företagits i procentuellt ungefär lika stor utsträckning beträffande kme-nr som tkt-nr. I fråga om kme-nr hava nämligen ändringar företagits under år 1930 i 61 % av fallen, år 1931 i 67 % och år 1932 i 56 %, sålunda i medeltal i 61 % av fallen. Motsvarande siffror för tkt-nr äro under år 1930 63 %, år 1931 66 % och år 1932 65 %, sålunda i medeltal 65 %. Att de varor, som falla under kme-nr, vid tulltaxeringen i allmänhet erbjuda större svårigheter

än de till tkt-nr hänförliga belyses därav, att av KGT fattade beslut såväl på grund av tvister som i anledning av begärda upplysningar äro nära dubbelt så många per 1 000 varuposter i fråga om varor hänförliga till kme-nr som beträffande sådana varor, som äro hänförliga till tkt-nr.

Därest åtskillnad skall kunna göras i kraven på kvalifikationer hos förrättningsmännen för tulltaxering av olika slag av varor, synes vid denna åtskillnad hänsyn böra tagas till vad som måste erfordras för tulltaxering å ena sidan av till kme-nr hänförligt gods, d. v. s. sorteringsgods och värdevaror, och å andra sidan av till tkt-nr hänförligt gods, d. v. s. hall- och utvägningsgods. De kvalifikationer i teoretiskt avseende, som för ena eller andra fallet måste fordras, hänföra sig dels till de allmänna kunskaper, som skolundervisningen meddelar, dels till de specialkunskaper, som äro nödvändiga för ett riktigt utförande av det ena eller andra slaget av tulltaxering. Spörsmålen rörande dessa fordringar komma att närmare avhandlas i avdelningen om tullpersonalens utbildning.

4. Personal för tulltaxeringsarbetet.

Tidigare bestämmelser. Förrättandet av tulltaxering har även tidigare uppdragits åt olika grupper av tjm, beroende på dels den personal, som vid en given tullanstalt stått till förfogande, dels de varor, som förrättningen avsett. Enligt § 48 TR skulle vid tullförvaltning, där föreståndaren är ensam tjm eller där förutom föreståndaren icke finnes anställd tjm i högre tjänstegrad än kme, tullbehandlingen i regel verkställas av föreståndaren. Med den personalbesättning, som enligt 1933—1934 års statuter stod till förfogande, skulle detta bliva förhållandet vid samtliga TK 2—4 med undantag för Karlstad, Karlskrona, Ystad, Kristianstad och Härnösand. Vid andra tullanstalter (samtliga CTK och TK 1 A—B jämte förenämnda fem TK 2) skulle tulltaxeringen i regel verkställas under tullanstaltföreståndarens överinseende av tjm av »högre grad» — öktr, 1. ktr, ktr eller kme. Annat tullpliktigt partigods än brännvin och sprit skulle dock efter tullanstaltföreståndarens bestämmande under överinseende av tjm av »högre grad» kunna tulltaxeras av därtill lämplig tjm av lägre grad än kme. Sådan tjm skulle ock av tullanstaltföreståndaren kunna lämnas i uppdrag att verkställa tulltaxering av tullfria varor.

Enligt TR skulle tjm av »lägre grad» sålunda kunna förrätta tulltaxering allenast av tullpliktigt partigods och tullfria varor.

1912 års överkvalifikationssakkunniga. Enligt 1912 års utredning om tulltaxeringsarbetet (se 1914 komm bet. II, sid. 348—351) tulltaxerade tjm av »lägre grad» diverse varor, allt efter en på de olika orterna skiftande praxis. Varorna voro i samtliga anförda exempel antingen tullfria eller

ock enligt skks terminologi att hänföra till hall- eller utevägningsgods, alltså icke till sorteringsgods eller värdevaror.

1914 års tullkommission ansåg det ej betänkligt att gå vidare på den väg, som anvisats i praxis, och fann det vara utan betydelse, om varorna voro tullfria eller tullpliktiga eller om de utgjordes av partigods eller ej, men ansåg dock, att som en oeftergivlig förutsättning för att tjm II skulle få tulltaxera varor, borde uppställas, att förväxling ej gärna kunde äga rum med andra varor (bet. II, sid. 351). Kommissionen uppgjorde en lista på de varor, som skulle kunna tulltaxeras av tjm II, varvid tulltaxering av en del varuslag likväl ansågs böra kräva medverkan av tjm I. Listan återfinnes i kommissionens betänkande II, sid. 351—355. De i listan upptagna varorna kunna enligt skks uppfattning icke heller karakteriseras såsom sorteringsgods eller värdevaror utan såsom hall- eller utevägningsgods. Denna karakteristik lär icke kunna rubbas av vad kommissionen sedan å sid. 356 anfört därom, att listan vore uppgjord med hänsyn till förhållandena i allmänhet men att det borde stå vederbörande tullförvaltningsföreståndare fritt att, därest å viss ort förekomme speciella importartiklar, med vilka därvarande personal snart nog vunne full förtrogenhet, uppdraga jämväl dessas tullbehandling åt tjm II.

Generaltullstyrelsen 1920. Enligt KGT:s utlåtande II, sid. 244—246, vore det icke lämpligt, att tjms II deltagande i tullbehandlingsarbetet skulle regleras av någon särskild varulista. Bestämmanderätten om tjms II deltagande i tullbehandling borde utövas av packhusföreståndare eller annan tjm i förmansställning, som skulle fördela göromålen mellan personalen av den ena eller andra gruppen. Efter att hava antytt principerna för denna fördelning uttalade KGT, att i TR borde intagas eller anorledes av styrelsen utfärdas en allmän föreskrift därom. Till ledning vid utövandet av den packhusföreståndaren eller annan tjm tillkommande bestämmanderätten i ifrågavarande hänseende skulle tjäna en av styrelsen utfärdad förteckning, som dock endast skulle vara att anse såsom exempel på sådana varor, vilkas tullbehandling i regel borde kunna anförtros åt assistenterna (nuvarande tkt).

Bemärkas bör, att varken de ifrågasatta tjänstgöringsföreskrifterna angående förrättandet av tulltaxeringsgöromål eller den här ovan omnämnda exempelsamlingen å varor, vilkas tullbehandling kunde anförtros åt assistenterna, blivit utfärdade.

Departementscheferna 1921 och 1922. KGT:s anförda uttalanden biträdades principiellt av departementscheferna i propositioner till såväl 1921 som 1922 års RD (se prop. 330/1921, sid. 157 och 89/1922, sid. 111).

Tjänstgöringskommissionen 1924. Även tjkomm behandlade frågan om tulltaxeringsgöromålens fördelning mellan befattningshavare med olika

kompetens och anslöt sig därvid i princip till KGT:s refererade uttalanden och anförde i övrigt följande (bet. I, sid. 34—35, ej tryckt):

»Någon annan allmän regel synes kommissionen svårigen kunna uppställas än att, i varje fall, frigörande av hela otvetydigt tullfria fartygs-laster i samband med lossning, vägningar av större partier tullbart gods, ävensom avsyning av tullfritt gods, böra, där ej särskilda anledningar till andra anordningar föreligga, uppdragas åt befattningshavare med lägre kompetens, dock under förutsättning, att vederbörande chef antingen på grund av i varje fall företagen undersökning av varan, respektive granskning av angivningsinlagen eller företedd faktura o. dyl., eller ock på grund av sin kännedom om den anlitate befattningshavarens förmåga att självständigt bedöma varans rubricering finner skäl till betänkligheter icke förefinnas. Under sistnämnda förutsättningar bör även allt efter förhållandena på varje plats annan tullbehandling av lättrubricerat gods kunna överlämnas åt mindre kvalificerad befattningshavare. I vilken utsträckning detta kan ske måste i ej ringa mån bliva beroende av den personliga lämpligheten hos de befattningshavare av nämnda grupp, vilka äro för respektive förvaltning för ändamålet disponibla. Att nu uppdraga några fasta gränser vore så mycket mindre möjligt, som det ju ännu icke låter sig avgöra, vilka resultat som kunna komma att uppnås genom de utbildningskurser för tullkontorister, vilka lära komma att anordnas. Det torde knappast kunna förnekas att, innan tullkontoristtjänsterna inrättades, i detta liksom i andra fall, då det gällde användning av mindre kvalificerad arbetskraft, densamma uttagande ofta nog icke skedde på något mera metodiskt sätt utan att tillfälliga omständigheter lätt blevo avgörande, exempelvis för frågan om eller vilka vaktmästare användes för vägningar. På vissa platser hava överhuvudtaget icke några särskilda personer utvalts härför, utan den, som funnits till hands, blivit använd, på andra hava de vaktmästare, som skött bevakningen i packhusen, blivit anlitate etc. Givetvis komma framdeles, då personer med systematisk utbildning stå till förfogande, förhållandena i detta avseende att ställa sig vida gynnsammare, och möjligheterna för en genomförd arbetsfördelning att bliva större.»

Sakkunniga. Icke någon av de sakkunnigdelegationer och myndigheter, som haft att yttra sig över förevarande spörsmål, har sålunda ansett sig kunna tillstyrka, att personal med mindre utbildning än kme skulle handlägga tulltaxering av sorteringsgoods och värdevaror.

Tullkontoristkurserna 1925—1932. Emellertid hade vid tidpunkten för tjkomms yttrande någon undervisningskurs för utbildning till befattning som tkt ännu icke anordnats, och det skulle givetvis vara tänkbart, att vid en omsorgslull och gedigen utbildning i varukännedom och tulltaxans tillämpning tkts arbetsfält på tulltaxeringsområdet skulle kunna undergå en icke oväsentlig utvidgning.

Enligt en till skk överlämnad »Förteckning över statistiska nummer, i vilka meddelats undervisning i tullkontoristkurser», har denna undervisning omfattat följande statistiska nummer, vilkas omfattning skk sökt belysa genom ur tulltaxan hämtad text:

Stat. nr	Tulltaxerubrik
I. Levande djur och animaliska ämnen.	
1—84	Levande djur; kött och fläsk; fisk, kräftdjur och musslor; mjölk, grädde och mejeriprodukter; ägg och honung; ben, horn, tvättsvamp, sköldpadd, borst, tagel, fjäder m. m.
II. Vegetabiliska ämnen.	
85—88	Rötter, icke ätbara, ej särskilt nämnda, och blomsterlökar.
Ur 91	Kardborrar.
92—95	Växter, ej särskilt nämnda, levande.
100—201	Rötter, ätbara; potatis; köksväxter, ej särskilt nämnda; svampar, ätbara; humle; hö och halm; frukter och bär, ätbara; kolonialvaror och kryddor; spannmål, omalen och malen, kli, malt, stärkelse m. m.
203—226	Frö samt icke ätbara oljehaltiga frukter.
236—243	Ämnen till korgmakar- och borstbindararbeten, stoppningsmaterial m. m.
III. Fett, oljor och vax av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung.	
244—245	Oleomargarin, ister och flott.
248—250	Talg (premier jus och presstalg härunder inbegripna).
274—276	Smör, konstgjort (margarin) och konstister.
IV. Produkter av livsmedelsindustri; drycker; tobak; fodermedel.	
283—289	Socker, sirap och melass.
295—296	Kakaoböner och -pulver.
298	Choklad.
303	Makaroner och vermiceller.
306	Hundbröd.
314—321	Konserver.
322—331 ¹	Drycker, såsom mineralvatten, maldrycker, saft, vin och spritdrycker.
352—358 ¹	Tobak och tobaksvaror.
359—372	Oljekakor och kreatursfoder.
V. Mineraliska och fossila ämnen.	
373—419	Sten- och jordarter, lera, cement, gips, isoleringsmassa, malm, slagg, gasreningsmassa och aska.
420—431	Stenkol, koks, kolbriketter, torvbriketter, andra brännmaterialier, ej särskilt nämnda, torvmull och torvströ, retortkol, oarbetat, samt grafit och asfalt.

¹ Allmänna principer.

Stat. nr	Tulltaxerubrik
	VII. Hudar, skinn och pälsverk samt arbeten därav.
644—665	Hudar och skinn, ej hänförliga till pälsverk.
	VIII. Kautschuk, guttaperka och balata samt arbeten därav.
692—693	Kautschuk, guttaperka och balata, oarbetade, ävensom avfall. Arbeten av kautschuk, guttaperka och balata samt av konstgjord mjuk kautschuk:
707	massiva hjulringar, även i längder;
709	yttergummi till automobiler och motorcyklar.
	IX. Trävaror och kork samt arbeten därav; korgmakararbeten.
712—773	Trävaror, oarbetade eller endast bilade eller sågade; syllar, master, bogspröt, spiror, pumpstockar och årännen; lådännen, stav, endast sågad; tunnband; tändsticksämnen av asp; käppämnen och paraplyskaftämnen, även böjda, ämnen till valsar, avsedda för textilindustrien, gevärstocksämnen; tangentskivor; ved; bark, ej hänförlig till annat nummer; träull och avfall vid träbearbetning; träkol; fanerskivor; huggblock samt fotställningar därtill; trämjöl; träspån; tunnbindararbeten; diverse redskap.
800—801	Korkbark; kork- och korkbarksavfall.
806	Rör, vegetabiliska, polerade, lackerade, svarvade eller på likartat sätt bearbetade.
	X. Pappersmassa, papp och papper, arbeten därav samt tryckalster.
816—829	Pappersmassa; pappersavfall och makulerade tryckalster; asfalttakpapp och annan med asfalt, beck, tjära eller tjärolja bestruken eller impregnerad papp, härunder inbegripen s. k. asfalt- eller tjärfilt; förhydnings- och grålumpapp utan impregnering.
	XI. Spånadsämnen samt arbeten därav.
893—914	Ull och andra djurhår, ej särskilt nämnda, samt människohår; konstull; bomull, okardad; lin, hampa, ramie, jute, kokostågor och andra, ej särskilt nämnda vegetabiliska spånadsämnen; avfall, ej särskilt nämnt, av spånadsämnen, s. k. ullstoff, blå, drev, trassel och lump.
	XIII. Arbeten av sten och andra mineraliska ämnen; lervaror; glas och glasvaror.
1219—1229	Arbeten av sten med undantag av sådana, som huvudsakligen äro avsedda till prydnad.
1231—1241	
Ur 1245	Asbestpapp och asbestgarn.
1247	Arbeten av cement, betong och gips med undantag av sådana, som huvudsakligen äro avsedda till prydnad.
1249—1252	

Stat. nr	Tulltaxerubrik
1255	Arbeten av asfalt, ej särskilt nämnda.
1256	Arbeten av isoleringsmassa, hänförlig till nr 404 (167).
1257—1274	Tegel samt golv- och väggplattor.
1277—1278	Rör, badkar och andra grövre lervaror.
1290—1300	Glas-, glasyr- och emaljmassa samt glasull; glasskärv; glaspulver, glitter; råglas och arbeten därav; takpannor och tegel samt för fartyg avsedda sidventilglas; krubbor och träg; fönster- och spegelglas.
XV. Oädla metaller och arbeten därav.	
<i>A. Järn och stål samt arbeten därav.</i>	
1. Tackjärn och gjutgods därav (icke smidbart).	
1330—1345	Tackjärn, ej särskilt nämnt, i form av tackor eller gösar; järnsvamp; skrot av icke smidbart järn; ferrolegeringar; granulerat tackjärn, stålsand och järnsand härunder inbegripna, samt lyonerspån; ävensom eldstadsroster, ej särskilt nämnda, samt malkroppar; rör- och rördelar.
Ur 1346—1352	Byggnads-, möbel-, hushålls- och renhållningsgjutgods, ej särskilt nämnt, samt delar därtill (endast grövre standardvaror).
2. Smidbart järn och stål samt arbeten därav.	
1363—1369	Göten; smältstycken; råstänger och råskenor; ämnen av götmetall eller annat järn, plåtämnen härunder inbegripna; stålull och s. k. pulveriserat järn.
1370	Varmvalsat järn i stänger med invalgade mönster eller eljest genom varmvalsning åstadkommen olika storlek eller form å tvärsektion; stänger med olika hårdhetsgrader i tvärsektion (compoundstål), härunder även inbegripna vridna eller på annat sätt fasonerade (s. k. pansarskenor för kassavalv); ävensom bearbetade stänger, synbarligen avsedda till betongarbeten.
1373	Malkroppar.
1374—1380	Balk-, vinkel- och annat varmvalsat profiljärn; varmvalsat järn och stål, ej särskilt nämnt.
	Tråd, band och fasonjärn härunder inbegripet, av 10 mm eller därunder i största dimension av tvärsektion:
1387—1388	varmvalsad;
	kallvalsad eller dragen:
ur 1390—1404 ¹	andra slag (än s. k. silverstål samt tråd med växlande tvärsektion å olika delar av samma stycke).
	Plåtar, även korrugerade:
1405—1412	varmvalsade, utan ytbehandling, även om de å ena sidan hava invalgade mönster.
1416—1417	överdragna med rent eller blyhaltigt tenn; överdragna med rent eller tennhaltigt bly, av högst 0.3 mm tjocklek.
1420—1422	böjda och med kanterna hopsvetsade; samt perforerade.

¹ Endast grövre varor, såsom vanlig järntråd, linor och stängselduk etc.

Stat. nr	Tulltaxerubrik
1423—1434	Rör och cylindrar för förtätade gaser (samt rördelar, numera hänförliga till nr 1556—1570).
B. Andra oädla metaller samt arbeten därav.	
1571—1586	Koppar, bly, tenn, zink, aluminium och nickel samt andra, ej särskilt nämnda metaller, oarbetade, även legerade med oädla metaller; skrot och blyull; anoder.
ur 1588—1590 ¹	Plåtar och band: av bly, tenn eller zink eller av legeringar av dessa metaller med varandra eller med antimon; ävensom valsade plattor av zink, försedda med hål (s. k. ångpannezink).
ur 1591—1604 ¹	av annan metall.
ur 1605—1612 ¹	Rör, ej särskilt nämnda.
ur 1613 ¹	Stänger: av bly eller tenn eller av legeringar av dessa metaller med varandra eller med antimon.
ur 1614—1617 ¹	av annan metall.
ur 1618 ¹	Tråd, icke isolerad: av bly, tenn eller zink eller av legeringar av dessa metaller med varandra eller med antimon; ävensom linor av blytråd.
ur 1619—1625 ¹	av annan metall.
ur 1626—1627 ¹	Duk.

¹ Endast grövre standardvaror.

Enligt till ovanstående förteckning fogade upplysningar hava dessutom i ett mindre antal föreläsningar principerna för tulltaxeringen av oljor och andra fettprodukter behandlats. För att visa gränserna för tillämpligheten av i förteckningen upptagna nummer hava även varuslag hänförliga till andra nummer i viss utsträckning berörts vid undervisningen. Å andra sidan hava vissa till ovan angivna nummer hänförliga varor, vilka ansetts mer svårtulltaxerade, icke blivit föremål för undervisning.

Tullkontoristaspirant undervisas i hall- och utevägningsgods. Det är sålunda ett betydande antal varor, i vars tulltaxering undervisning meddelats i tkt-kurserna. Undervisningen i dessa kurser har emellertid endast omfattat vissa delar av tulltaxan och i huvudsak blott sådana varor, som med skks terminologi falla under benämningarna hall- och utevägningsgods. Skk hava därför ansett, att dessa kurser i sin hittillsvarande utformning icke kunna sägas medföra sådana kvalifikationer, att tkts arbetsfält på tulltaxeringsområdet skulle kunna undergå någon utvidgning utöver expedieringen av hall- och utevägningsgods utan att därigenom skulle komma att äventyras den säkerhet i tulltaxeringarna,

som såväl statsverket som allmänheten hava rätt att fordra av förrättare av sådant arbete. Det må nämligen bemärkas, att tulltaxeringsarbetet i fråga om sorteringsgods och värdevaror kommer att beröra varor, hänförliga till tulltaxans samtliga tjugo avdelningar, och att erhållen utbildning i tillämpningen av hela tulltaxan är en ovillkorlig förutsättning för att tillfredsställande kunna utföra detta arbete.

Anförda skäl för tullkontorists tulltaxering av sorteringsgods. Skk hava kommit till den uppfattningen, att tkts användbarhet inom tulltaxeringsarbetet är relativt begränsad och att en utvidgning av tkts arbetsfält på detta område endast kan möjliggöras därigenom, att deras utbildning omlägges till att omfatta hela tulltaxan. Förslag har också inom skk väckts om att undervisningen skulle komma att omfatta hela tulltaxan med undantag likväl för vissa delar av avdelningarna VI: Kemiska produkter och apoteksvaror etc. och XVI: Maskiner, apparater och elektrisk materiel. Man har framhållit, att det genom den sålunda utökade undervisningen skulle bli möjligt för tkt att kunna verkställa tulltaxeringen av flertalet av de varor, som förekomma till expediering jämväl vid sorteringsexpeditionerna, där kmes antal borde minskas i den utsträckning, som vore möjlig med hänsyn till rekryteringen av ktr- och högre tjänster. Det har sålunda inom skk yrkats, att tkt efter genomgång av denna betydligt utvidgade tkt-kurs skulle användas även för tulltaxering av sorteringsgods.

Som ytterligare skäl för tkts placering vid vågexpeditionerna för sorteringsgods har anförts, att dessa befattningshavare genom tidigare tjänstgöring, som i regel fullgjorts vid tullbevakningen, och genom sedermera förrättad taxeringstjänst vid hall- och utevägningsexpeditioner samt expeditioner för tullfria varor, i viss mån kvalificerat sig för tulltaxeringsarbetet med sorteringsgods.

Vidare har anförts, att vid sorteringsexpeditioner tjänstgörande ktr skulle hava att efter granskning av de inkommande varuanmälningarna fördela arbetet mellan expeditionerna med beaktande av de tulltaxerande tjms större eller mindre förutsättningar att tulltaxera skilda slag av varor. Härigenom skulle en lämplig fördelning av arbetet vid dessa expeditioner kunna ernås, i det att till tkt överlämnades det ur tulltaxeringssynpunkt lättare godset och åt kme det svårare.

Slutligen har såsom skäl för tkts användning vid sorteringsexpeditioner åberopats, att besparingar för statsverket skulle uppnås, därest ett antal kme ersattes med motsvarande antal tkt.

Skäl mot tullkontorists tulltaxering av sorteringsgods. Skk måste mot detta förslag till en början invända, att i den föreslagna utvidgade kursen dock icke skulle ingå två viktiga avdelningar av tulltaxan, nämligen avdelningen VI: Kemiska produkter och apoteksvaror; färger och fer-

nissor; välluktande ämnen; tvål, ljus och andra produkter av oljor; fett eller vax; lim, klister och gelatin m. m. samt avdelningen XVI: Maskiner, apparater och elektrisk materiel. Dessa avdelningar innefatta emellertid avsevärda mängder av det egentliga sorteringsgodset, vilka varor alltså icke skulle kunna tulltaxeras av tkt. En tkt skulle sålunda aldrig fullt kunna ersätta en kme, vilket redan ur synpunkten av personalens lämpliga fördelning måste anses vara en olägenhet.

Det må jämväl erinras därom, att bevakningstjänstgöringen, även om den kan skänka däri deltagande tjm en viss kännedom huvudsakligen om oemballerade varor och visst gods i partier, dock icke kan sägas vara av natur att giva sina utöfvare någon som helst kunskap i praktisk tillämpning av tulltaxan, allra minst beträffande sorteringsgodset. För rättandet av tulltaxering vid hall- och utevägningsexpeditioner samt vid expeditioner för tullfria varor, som enligt skks uppfattning för framtiden icke i någon större utsträckning bör uppdragas åt icke tkt-utbildad personal, är ej heller av beskaffenhet att särskilt kvalificera för tjänstgöring vid sorteringsexpeditionerna, enär de varor, som här förekomma, i regel äro av helt annat slag än de, som förekomma å de först nämnda expeditionerna. Erfarenheten har även visat, att allsidig duglighet i tulltaxering mer sällan kunnat vinnas av andra tjm än dem, som från sina tidigare år i tjänsten blivit insatta i sådant arbete och under en lång följd av år varit sysselsatta därmed.

Vidare kan invändas, att den föreslagna fördelningen av arbetet vid sorteringsexpeditionerna knappast låter sig genomföras, enär de inkommande varuanmälningarna i flertalet fall icke äro tillräckligt specificerade utan allenast angiva, att godset utgöres av exempelvis tyger, manufaktur, trikåvaror, järnvaror, metallvaror etc., varför det oftast är omöjligt för ktr att efter anmälningshandlingen avgöra, huruvida varorna äro lätta att tulltaxera eller icke. En sådan arbetsfördelning skulle dessutom komma att medföra avsevärda olägenheter. Sålunda skulle själva fördelningen av varuanmälningarna komma att taga väl mycket av ktrs tid och uppmärksamhet i anspråk, då därvid hänsyn måste tagas ej blott till de tulltaxerande tjms större eller mindre kvalifikationer utan även till varuhavarnas berättigade krav på expedition i den tur, som enligt TS tillkommer dem. Det kunde icke heller undvikas, att tkt under stundom finge sig tilldelade värdevaror eller annat svårtulltaxerat gods, varigenom ktr måste ägna hela sin uppmärksamhet åt den expedition, som tkt förestode. Allt detta skulle medföra ett eftersättande av den allmänt kontrollerande verksamhet, som utgör ktrs viktigaste åliggande. Vidare kan emot förslaget den erinringen göras, att den påstådda besparingen icke kan bliva av större betydelse, enär kme och tkt ligga varandra så nära i lönehänseende, att lägsta lön för ordinarie kme motsvarar högsta tkt-lön. Då dessutom med den föreslagna anordningen tulltaxeringskontrollen vid sorteringsexpeditionerna måste göras mycket

effektiv, torde den medföra ett ökat behov av kontroll-tjm och sålunda förorsaka en kostnad, som i allt väsentligt omintetgjorde den tilltänkta besparingen. Vad beträffar kostnadssynpunkten vilja skk vidare hänvisa till avdelningen rörande den kme-utbildade personalens rekrytering. Även på grund av vad som anföres i avdelningen om tullpersonalens utbildning, anse skk, att tkt icke lämpligen kunna komma till användning för tulltaxering av sorteringsgods, icke ens i den begränsade omfattning det å sid. 49 omnämnda förslaget angiver.

Slutligen torde böra framhållas, att det ur organisatorisk synpunkt måste anses vara av största vikt såväl för KGT som för den lokala ledningen att för tulltaxeringsarbetet vid sorterings- och värdeförtullnings-expeditioner hava tillgång till ett såvitt möjligt homogent och likformigt utbildat tjänstemannamateriel.

Tullkontorists användning. Skk äro visserligen angelägna uttala, att de finna det självklart, att tulltaxering av varor, rörande vilka undervisning meddelats i tkt-kurserna, också i största möjliga grad — dock under hänsynstagande till vad nedan anföres om kmes deltagande i sådant arbete — bör kunna överlåtas åt tjm med tkt-utbildning och att dessa förrättningar böra handläggas av dem såsom förrättningsmän, icke såsom biträden vid förrättningen. Men i likhet med vad KGT därom anförde 1920 (utl. II, sid. 244) anse skk, att erhållen undervisning i tulltaxering av vissa varor icke kan grunda anspråk på att taxering av dylika varor ovillkorligen skall förbehållas tkt, enär ett sådant förfarande lätt skulle kunna medföra ett synnerligen ojämnt utnyttjande av hela den personal, som en tullanstalt kan hava disponibel för tulltaxeringsarbetet, och verka hindersamt för trafikens jämna gång.

Det har inom skk gjorts gällande, att tkt vid CTK i Stockholm för närvarande i betydande utsträckning skulle verkställa tulltaxeringar av mer krävande art. Till stöd för detta påstående har hänvisats till en undersökning, som enligt uppgift avsett förhållandena under sex månader 1932 vid vissa expeditioner för utevägningsgods och tullfria varor vid nämnda CTK. Av undersökningen (se bilaga 13) ansågs framgå, att vid dessa expeditioner under sagda tid tkt skulle hava tulltaxerat varor, hänförliga till 927 olika statistiska nummer, varav 510 icke varit föremål för undervisning i tkt-kursen. Av samtliga voro 138 att hänföra till enkel tulltaxering, medan 354 voro hänförliga till medelsvår och 435 till mer krävande sådan. Av dessa förhållanden ansågs den slutsatsen kunna dragas, att tkt-utbildade tjm huvudsakligen tulltaxerade varor, som voro att hänföra till medelsvår och mer krävande tulltaxering. Då varken från överordnades eller allmänhetens sida någon generell anmärkning mot de tkt-utbildade tjms arbetsprestationer förekommit, ansågs det kunna fastställas, att dessa tjm varit fullt vuxna de uppgifter, som förelagts dem,

varför det syntes, som om ett fortsatt överförande till dem av mer krävande tulltaxeringsarbete borde äga rum.

Emellertid framgår ingalunda omedelbart av ovanstående uppgifter, att tkt huvudsakligen sysslat med medelsvår eller mer krävande tulltaxering. För att kunna draga en dylik slutsats måste man i första rummet hava sig bekant, såväl antalet tulltaxerade till olika nummer hänförliga varuposter som dessas storlek samt dessutom det antal arbetstimmar, som åtgått för tulltaxeringen av varje varupost. Vart och ett av de i utredningen åberopade och från tullklaringsattesterna hämtade statistiska numren kan inrymma varuposter av i högsta grad varierande antal och kvantitet, vilket måste inverka på bedömningen av arten av den tulltaxering, varmed tkt huvudsakligen varit sysselsatta.

Till belysning av huru tulltaxeringsarbetet i regel bedrivs vid utvägningsexpeditionerna, må anföras följande:

Till utvägningsexpeditioner inlämnade varuanmälningar granskas och fördelas å expeditionerna av kme-utbildade tjm. Vid detta tillfälle stå ofta till förfogande faktura och eventuell korrespondens. På grundval av uppgifterna antecknas härvid någon gång av ktr det statistiska numret å varuanmälan. Understundom lämnas muntlig uppgift eller beordras, att prov skall uppvisas.

Då tkt verkställer tulltaxeringen, har han till sitt förfogande de handlingar, som åtfölja varuanmälan. Om tkt tvekar beträffande rubricering, skall han konferera med ktr — per telefon eller annorledes — eventuellt med uppvisande av prov å varan före eller vid kontrollen.

Under dylika omständigheter inträffar, att förrättningsmannens arbete i viss utsträckning är underlättat av ktr, men förrättningsmannen har likafullt skyldighet att efter bästa förmåga utföra tulltaxeringen.

Det kan naturligtvis inträffa, att förrättningsmannen anser, att varan är hänförlig till annat nummer än det, som av vederbörande vid varuanmälan fördelning kan hava blivit antecknat. I sådant fall måste naturligtvis detta anmälas och diskuteras före eller vid kontrolleringen.

Mot den anförda undersökningen torde även kunna invändas, att om också ett visst statistiskt nummer kan anses innefatta huvudsakligen varor, vilkas tulltaxering måste betraktas såsom respektive »enkel», »medelsvår», eller »mer krävande», kan det emellertid aldrig anses exakt angiva, till vilken svårighetsgrad de varor verkligen varit att hänföra, å vilka numret tillämpats. Inom de flesta nummer falla nämligen varor av alla tre svårighetsgraderna.

Endast en under en längre tid bedriven systematisk realundersökning av alla på frågan inverkan omständigheter skulle i detta avseende kunna giva ett uttömmande resultat. Skk kunna på nu angivna skäl icke tillmäta den anförda undersökningen särskilt värde, i vad den sökt göra gällande, att tkt skulle kunna anförtros en mer krävande tulltaxering, än vad de för närvarande i allmänhet handlägga.

I en till skk av Malmöavdelningen av STF ingiven skrift har anförts, att genom avdelningens försorg företagits en utredning vid samtliga kammeralkontoret vid Nyhamnen i Malmö tillhörande tullavdelningar angående i vilken utsträckning ktr och kme förrättade tulltaxeringar, som enligt den till avdelningen hörande personalens mening borde tillhöra tkts arbetsområde. Det har framhållits, att genom denna utredning med all önskvärd tydlighet framginge, att överkvalificerad arbetskraft i stor omfattning användes i tulltaxeringsarbetet vid därvarande centraltullförvaltning. I anledning av den förebragta utredningen påyrkades, att kme i viss utsträckning skulle ersättas med tkt.

Det är givetvis icke obekant för skk, att kme-utbildad personal såväl i Malmö som annorstädes i viss utsträckning förrättar tulltaxering av varor, som äro att hänföra till både enkel och medelsvår sådan. I anledning av vad i ovannämnda skrift anförts, torde det böra hänvisas till, att skk icke ansett sig kunna förorda, att tulltaxering av något slag av varor med ensamrätt överlämnades åt tkt. Vidare må åberopas, vad ovan anförts om att ett visst statistiskt nummer ofta icke kan betraktas såsom exakt uttryck för den svårighetsgrad, som förelegat vid tulltaxeringen av en viss vara. Det är också klart, att i de för tulltaxering av sorteringsgoods avsedda lokalerna stundom måste förekomma gods, som är förhållandevis enkelt att tulltaxera, bland annat av den anledningen, att sådant ofta icke kan avgöras, förrän emballaget öppnats och godset uppackats. Skk finna emellertid, att det är en angelägenhet av vikt, att där så kan ske, det i tulltaxeringshänseende enklare godset särskiljes från det svårare för att tulltaxeras på kajer eller i varuhallar av tkt eller tkt-utbildad personal och att endast det svårare införes i lokalerna för sorteringsgoods. Detta blir dock en fråga, som den lokala tullförvaltningen måste söka lösa i samverkan med hamnmyndigheter, rederi- eller stuveriföretag. Vidare inträffar det givetvis, att i ett och samma kolli förefinnas varor av olika svårighetsgrad i tulltaxeringshänseende. Att i sådant fall söka åstadkomma en fördelning av tulltaxeringsarbetet mellan mer och mindre kvalificerad personal är naturligtvis ogörligt. I de fall återigen då kme-utbildad personal i större utsträckning tulltaxerar varor, vilka måste betraktas såsom lätta att behandla, synes det böra vara den lokala förvaltningen angeläget att tillse, att sådan tulltaxering i all den utsträckning, som kan finnas lämplig, överlämnas till tkt-utbildad personal. Men skk äro av den bestämda uppfattningen, att den lokala förvaltningen därvid måste gå fram med försiktighet och icke ersätta en kme med en tkt, förr än det står fullt klart, att en tkt kan erhålla jämn och stadigvarande sysselsättning med gods av mindre svårighetsgrad. Därest så icke kan ske, synes den mest kvalificerade arbetskraften böra i första hand komma till användning — även för enklare tulltaxeringar — enär i annat fall tvenne personer — en kme och en tkt — måste användas för en arbetskvantitet, som kun-

de avverkas av en kme ensam. Annan fördelning av göromålen synes icke försvarbar varken ur tullteknisk eller löneekonomisk synpunkt.

Vad avdelningen i övrigt anfört för att stödja sitt yrkande, att kme skulle utbytas mot tkt, synes icke kunna tillmätas större betydelse, enär man icke känner något om den tid, då undersökningen företagits, och de närmare förhållanden, som vid varje särskilt tillfälle varit rådande.

Kontroll över tullkontorists taxeringsarbete. På grund av att tkts utbildning i tulltaxering icke på långt när omfattar samtliga i tulltaxan upptagna nummer och då vid hall- och utevägningsexpeditionerna även andra varor kunna förekomma än sådana, i vilkas tulltaxering undervisning i tkt-kurserna meddelats, synes såsom förutsättning för tkts användande vid taxeringar av sådant gods böra uppställas, att en fullt tillfredsställande tulltaxeringskontroll kan anordnas. Skulle emellertid på grund av lokala förhållanden eller andra orsaker sådan kontroll ej kunna åstadkommas, synes säkerheten bjuda, att i tillämpning av hela tulltaxan förfarna tjm (alltså kme) användas för dylika expeditioner.

Kammarskrivares tulltaxering av hall- och utevägningsgods. Både 1914 komm och KGT hava i sina olika yttranden framhållit vikten av att icke-ordinarie kme på utbildningsstadiet beredas tillfälle att deltaga i tulltaxeringen av jämväl lättrubricerat gods (se 1914 komm, bet. II, sid. 356 och KGT utl. II, sid. 244). Vid skks besök å olika tullanstalter har det förefallit, som om behovet av dylik praktisk utbildning för dessa tjm icke i tillräcklig grad tillgodosetts. I anledning härav vilja skk starkt betona, att även icke-ordinarie kme i och för vinnande av erfarenhet och praktisk utbildning under härför erforderlig tid beredas selsättning med tulltaxering av hall- och utevägningsgods. Denna tjänstgöring bör fullgöras icke alltför lång tid efter genomgången kme-kurs.

Även om icke-ordinarie kme sålunda tjänstgjort vid hall- eller utevägningsexpeditioner, men sedan fullgöra hela sin tjänstgöring såsom kme vid expeditioner för sorteringsgods eller värdevaror, uppstår efter hand en lucka i deras praktiska varukännedom om hall- och utevägningsgods, vilket kan medföra, att svårigheter yppa sig, när det gäller att finna personer, fullt skickade för det maktpåliggande bestyret med kontroll av tulltaxeringar av sådant gods. Därför böra de kme, som stå i tur att erhålla förordnande såsom ktr, under viss tid, innan sådant förordnande tilldelas dem, hava tjänstgjort såsom tulltaxeringsförrättare vid hall- och utevägningsexpeditioner.

Laboratorier och provsamlingar. Till tulltaxeringsarbetet måste även räknas de göromål, som handläggas å laboratorier och s. k. provsamlingar, vilka äro inrättade vid de större tullanstalterna. Dessa göromål äro vid TBHI i Stockholm, Göteborg och Malmö så omfattande, att där-

till måste avdelas särskild personal, vilken uteslutande utgöres av kme-utbildade tjm.

Vid laboratorierna verkställles huvudsakligen kemisk analys av varor, som föreligga till tulltaxering eller över vilkas tulltaxering klagomål anförts. För detta arbete erfordras gedigna kunskaper i kemi och ingående tullteknisk varukännedom.

Å provsamlingarna samlas och ordnas varuprover, vilka sedan skola tjäna till ledning vid tulltaxeringsarbetet. Vad TBHI beträffar, verkställas å provsamlingarna alla utredningar i tulltaxeringsfrågor, avseende såväl klagomål över verkställda tulltaxeringar som till inspektionerna från de olika tulltaxeringsexpeditionerna hänskjutna tulltaxeringsfall. Å dessa provsamlingar besvaras i första hand gjorda förfrågningar i dylika ärenden. Slutligen uppgöras här vanligen förslag till utlåtanden dels över inkomna klagomål över verkställda tulltaxeringar, dels i åtskilliga andra ärenden.

Arbetet vid provsamlingarna avser alltså bland annat att vara vägledande för arbetet vid de olika tulltaxeringsexpeditionerna och är såväl på grund härav som även i övrigt synnerligen krävande och fordrar allsidig varukännedom och stor erfarenhet i tulltaxeringsarbetet samt ingående författningskunskap.

Skk anse uteslutet att för göromålen å laboratorier och provsamlingar använda annan än i tillämpningen av hela tulltaxan väl förfaren kme-utbildad personal.

Sakkunniga. Under erinran om vad här ovan anförts rörande såväl betydelsen och vikten av att tulltaxeringsarbetet riktigt handläggas, som att skilda personalkategorier kunna avses för tulltaxering av olika slag av varor, vilja skk förorda;

att tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror verkställles av kme under vederbörlig kontroll;

att tulltaxering av hall- och utevägningsgods i regel verkställles av tkt eller — vid tillfälligt behov — av tkt-utbildad bevaknings- och biträdespersonal under vederbörlig kontroll, varvid dock bör iakttagas,

dels att kme-utbildad personal, då tillfälle därtill gives för andra göromåls behöriga gång, må såsom utfyllnadsarbete förrätta jämväl tulltaxering av hall- och utevägningsgods,

dels att nyutbildade e eller eo kme i början av sin tjänstgöring under för utbildnings och erfarenhets vinnande fullt tillräcklig tid sysselsättas med tulltaxering av hall- och utevägningsgods,

dels ock att även ordinarie kme beredas tillfälle

att tjänstgöra å såväl hall- som utevägningsexpeditioner såsom tulltaxeringsförrättande tjm, innan förordnande å ktr-tjänst tilldelas dem eller befordran till sådan tjänst äger rum,

dels slutligen, att vid sådana hall- och utevägningsexpeditioner, där mera kvalificerad tulltaxering förekommer eller där vederbörlig kontroll ej kan anordnas och arbetet icke blott avser vägning, i hela tulltaxan fullt utbildade tjm tjänstgöra; samt

att för laboratorier och provsamlingar avses kme-utbildad personal.

Tullstationer och tullexpeditioner. Vid TSTN och TXP får lossning eller annat avlämnade av gods för tullklarering endast ske i den begränsade omfattning, som i tullstagan (TS), tullordningen (TO) samt i tillämpningsförfattning därtill medges. Utom då fråga är om skeppsproviant och passagerareffekter eller då uppenbart är, att godset är tullfritt eller, vad beträffar TSTN, eljest av sådant slag, att tvekan icke kan råda om dess rätta tulltaxering, åligger det enligt nämnda författningsrum den överordnade tullanstalten att avgöra, huruvida godset utan vidtagande av särskilda anordningar kan betryggande tullklareras annorstädes än vid CTK eller TK.

Sakkunniga. Vid sådant förhållande hava skk ansett sig endast i den mån böra ingå på frågan om lämplig personal för tulltaxeringen vid TSTN och TXP, att de vilja uttala sig för lämpligheten av,

att till föreståndare åtminstone för TSTN vid kusten utses personer, som erhållit tkt-utbildning eller annan lämplig utbildning, och, beträffande föreståndare för TSTN vid landgränsen mot Norge, antingen tkt-utbildning eller särskild för tjänstgöring vid gränstation lämpad utbildning.

5. Frågan om en- eller två-mansexpeditioner.

Tjänstgöringsreglementet. Skk hava uppehållit sig ganska utförligt vid frågan om vilka tjänstemannagrupper, som borde förrätta tulltaxering av de olika slagen av varor. Emellertid föreskriver § 52 TR, att den tjm, som skall verkställa tullbehandlingen, och som i § 53 betecknas »förrättningsmannen», i vissa fall skall biträdas av annan tjm.

TR § 52 lyder:

»Vid tullbehandling i tullpackhus ävensom vid all tullbehandling av manufaktur- och hantverksvaror, av brännvin och sprit — — —, när dessa varor angivits till direkt förtullning eller till uppläggning på nederlag, skall den, som verkställer tullbehandlingen, så vitt möjligt biträdas av annan tulltjänsteman av högre grad; dock att, då vid tullbehandling av tullpliktigt partigods biträde erfordras, därtill även må användas tjänsteman av lägre grad.»

I följd av dessa bestämmelser hava vågexpeditionerna för sorteringsgods åtminstone vid de nuvarande CTK tidigare varit organiserade med en ktr eller äldre erfaren kme såsom »vågchef» och en — oftast eo — kme såsom »sekreterare». »Vågchefen» var förrättningsman och »sekreteraren» biträde. Vid övriga expeditioner, exempelvis för vägning av gods i hallar och varuskjul eller å kajer eller för tullbehandling av tullfria varor, torde olika förfaringsätt hava tillämpats vid olika tullanstalter, i det att tulltaxeringsförrättning av nyss nämnt slag verkstälts i vissa fall av kme utan biträde, i andra fall av icke kme-utbildad tjm, likaledes ensam, i andra fall åter av tjm av sistnämnda kategori under ledning eller kontroll av kme-utbildad tjm. Liknande förhållanden synas i allmänhet hava varit rådande vid specialexpeditioner för maskingods, med undantag av att vid dylika expeditioner endast torde hava använts kme-utbildad personal.

1914 års tullkommission ansåg, att systemet med biträdes deltagande i tulltaxeringsförrättning borde bliva noggrannare reglerat, och föreslog i huvudsak en skärpning av de gällande bestämmelserna med angivande av de fall, då biträdes medverkan ovillkorligen skulle krävas (bet. II, sid. 191).

Generaltullstyrelsen 1920. Generaltullstyrelsen (utl. II, sid. 138) uttalade, att »även om såsom regel lärer böra gälla, att vid varje för tullbehandling av sorteringsgods avsedd expedition två tjänstemän skola vara placerade, synes dock vid brist på erforderliga arbetskrafter jämkning i nämnda regel kunna tillfälligtvis göras». De av KGT å sid. 139 preciserade fall, då förrättningsmannen skulle biträdas av annan tjm, måste dock anses innebära en väsentlig uppmjukning av redan i TR givna bestämmelser. I allmänhet skulle det nämligen — med undantag av då det gällde brännvin och sprit samt tobak — ankomma på tullförvaltnings- eller packhusföreståndares prövning, om tvenne tjm erfordrades för en tulltaxeringsförrättning. Tydligare framträder denna uppmjukning i KGT:s utlåtande IV år 1920, vari å sid. 71 anföres:

»Även som föreståndare för visst antal honom (kontrollören) underställda tullbehandlingsexpeditioner inom de största tullpackhusen eller packhusavdelningarna — en organisationsform, som sedan någon tid till-

baka tillämpats i viss utsträckning och som styrelsen finner böra komma till ytterligare utveckling (kursiverat av skk) — intager kontrollören en arbetsledande och trafikdirigerande ställning.»

Dessa bägge utlåtanden av år 1920 torde dock böra ses mot bakgrunden av den väldiga import, som begynte på våren och sommaren detta år och som ställde KGT inför mycket stora svårigheter, då det gällde att med kompetent och något så när tillräcklig personal möta importen, utan att allmänhetens krav på snabb och säker expediering alltför mycket åsidosattes.

Departementscheferna 1921 och 1922. I proposition 330/1921 uttalade departementschefen å sid. 75—76 sitt gillande av vad KGT i ovannämnda avseende föreslagit, men ansåg, att även vid tulltaxering av brännvin och sprit samt tobak borde det ankomma på tullförvaltnings- och packhusföreståndare att pröva, huruvida tullbehandlingsbiträde skulle närvara vid förrättningen. Även i proposition 89/1922 avhandlades detta ämne, varvid dåvarande departementschefen anslöt sig till vad företrädaren anförde.

Tjänstgöringskommissionen 1924. Tjkkomm uttalade 1924 (bet. I, sid. 35) rörande användningen av biträde vid tullbehandlingen:

»I själva verket är detta system numera också i praktiken övergivet vid det övervägande antalet tullförvaltningar, i det att packhusarbetet är organiserat antingen med endast var för sig självständigt tullbehandlande och attestskrivande tjänstemän eller ock med kontrollörer såsom chef för flera självständigt tullbehandlande tjänstemän. Att återuppliva anordningen med särskilda sekreterare — — —, skulle vara att i systemet återinföra ett mellanled, som erfarenheten visat vara såsom regel umbärligt.»

Längre fram, sid. 45—46, heter det i samma betänkande vid beräkningen av antalet befattningshavare med kme-kompetens:

— — — kommissionen [har] förutsatt, att det i Stockholm tillämpade systemet med en tullkontrollör såsom chef för minst två vågexpeditioner, vilka var och en under hans överinseende förestås av en kammarskrivare, borde vinna tillämpning även i övriga större packhus. En sådan organisation har nämligen synts kommissionen bäst ägnad att låta kontrollörernas större kunskaper och vidsträcktare erfarenhet komma till sin rätt vid tullbehandlingsarbetet, på samma gång som densamma bereder möjlighet att uppfylla de krav på tvenne tjänstemäns medverkan vid viss tullbehandling, som vederbörande tullförvaltnings- eller packhusföreståndare kan anse sig böra i statsverkets intresse uppställa.»

Skk kunde också under sina studieresor till olika tullanstalter konstatera, att med undantag för ett fåtal vågexpeditioner för sorteringsgods, tulltaxeringen i regel förrättades av självständigt arbetande och attestskrivande tjm med eller utan kontroll av kme-utbildad tjm och att detta

gällde oberoende av i vilka lokaler förrättningen pågick eller vilka slag av varor, som förrättningen avsåg. Då tkt utfärdade tullklareringsattest, torde dock i allmänhet före dess utlämnande från tulltaxeringsexpeditionen en granskning av densamma hava företagits av kme eller högre tjm.

Sakkunniga. Skk anse skäl icke föreligga, att systemet med sekreterare nu återupplivas. På den tid, då särskilda utbildningskurser sakenades, var detta system berättigat för att giva de yngre tulltjänstemännen praktisk utbildning i varukänedom och tulltaxans tillämpning. Men nu har detta skäl förfallit. Biträdes medverkan vid tulltaxeringar torde vidare haft ett visst berättigande med hänsyn till att den tullbehandlande tjms åtgärder och bestämningar bleve underkastade viss kontroll, åtminstone beträffande kvantitets- och värdeberäkningarna, och jämväl däri, att förrättningsmannens övriga åtgärder skedde under vittnes tillsyn. Då emellertid bitrådets kvalifikationer i fråga om varukänedom och tulltaxans tillämpning i regel icke torde hava kunnat mäta sig med förrättningsmannens och då bitrådets ansvar för den verkställda förrättningen begränsats till allenast kvantitets- och värdebestämningarna, torde värdet av den åsyftade kontrollen, vad själva rubriceringen beträffar, kunna starkt ifrågasättas. Skk anse i stället, att en väsentligt förbättrad kontroll över tulltaxeringsarbetet ernås därigenom, att både den kontrollerande och taxeringsförrättande tjm äro fullt kompetenta att utföra tulltaxeringen och få dela ansvaret för en tulltaxering i den mån de bägge deltagit däri.

Då det vid tulltaxeringar blivit allt mer vanligt, att förrättningarna företagas utan att varuhavaren själv eller dennes ombud är närvarande, synes det kunna ifrågasättas, huruvida icke tvenne tjm städse borde medverka vid sådana tulltaxeringar. Detta framför allt med hänsyn därtill, att om varan vid tulltaxeringstillfället befinnes skadad eller brista i vikt eller om den därvid vållas skada eller viktförlust, det genom vittnesutsago skall kunna klarläggas, i vilket skick varan befunnit sig vid förrättningens början eller huru vid densamma tillgått. Enär tulltaxeringskontrollen, efter vad i det följande föreslås, i åtskilliga fall endast blir en stickprovskontroll, kan man icke räkna med, att kontrollerande tjm alltid är till hands vid sådana tillfällen. Då emellertid de fall, då vittnesutsago erfordras, äro jämförelsevis sällan förekommande, lär för sådana fall icke kunna hållas förstärkt tulltaxeringspersonal. Packhuskarlar eller andra personer, sysselsatta med handräckning vid varornas vägning, upp- och återinpackning m. m., torde emellertid alltid vara tillstädes vid eller i närheten av expeditionerna. Dessa personer torde i ty fall och i erforderlig utsträckning kunna avgiva vittnesmål.

Av nu anförda skäl hava skk icke ansett sig kunna förorda bibehållande av de nuvarande TR-bestämmelserna om biträdes medverkan vid vissa tulltaxeringsförrättningar.

Skk finna det sålunda väl grundat att förorda,

att tulltaxeringarna i regel förrättas av självständigt arbetande förrättningsmän, givetvis under den kontroll, skk i det följande föreslå.

En tjänstgöringsföreskrift i överensstämmelse med vad skk sålunda förordat, bör dock icke göras så snäv, att icke tullanstalt- eller avdelningsföreståndare i särskilt fall kan föreskriva två tjms medverkan vid viss tulltaxering, där sådant med hänsyn till statsverkets trygghet eller eljest befinnes påkallat.

6. Tulltaxeringskontrollen.

Kontrollens betydelse. På grund av den stora betydelse, som tulltaxeringsarbetet äger såväl för statsverket som för affärs- och näringslivet, är det nödvändigt, att tulltaxeringsförrättningarna underkastas en i gör-ligaste mån effektiv kontroll. Jämväl i betraktande av den mångfald författningar, som reglera införseln av ett stort antal varor och som kunna komma att tillämpas under taxeringsarbetet, torde det få anses vara av vikt, att behandlingen i tullhänseende av dessa varor sker på ett fullt be-tryggande sätt. Såsom ytterligare motiv för en kontroll av förrättnings-männens arbete må bl. a. anföras deras åliggande att i allmänhet avgöra frågor rörande dels temporär tullfrihet för varor, inkommande i enlighet med bestämmelserna i 1923 års Genèvekonvention rörande förenkling av tullformalitetserna (Sveriges överenskommelser med främmande makter nr 6 år 1926, Tv.ffe. 98/1926), dels tullfrihet vid införsel av varor i en-lighet med 5 § tulltaxeförordningen (Sv.ffe. 316/1929, ändr. se 219/1930, 242/1931), dels ock tullindring vid införsel av varor enligt 9 § samma för-ordning. Även med hänsyn till förrättningsmännens egen säkerhet tor- de en kontrollorganisation få anses påkallad, enär ansvar för felaktiga debiteringar på grund av oriktig tillämpning av tulltaxan kan utkrä-vas av dem, vilket omförmäles dels i §§ 14 och 53 TR, dels i KF den 24 maj 1928 angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket (Sv.ffe. 124/1928, Tv.ffe. 118/1928).

Förrättningsmännens kompetens. Skk anse sålunda en kontroll över tulltaxeringsarbetet ofrånkomlig och vilja så mycket mer inskräpa vik-ten därav, som de tidigare uttalat sig för att tulltaxering skulle verkstäl-las av en ensam, självständigt arbetande förrättningsman, alltså utan hjälp av biträde. Enär emellertid tulltaxeringen av en vara i flertalet fall är avhängig av förrättningsmannens subjektiva uppfattning av den-samma, synes det vara nödvändigt, att om verklig kontroll skall kunna utövas, förrättningsmannens egna kunskaper måste vara så pass goda, att

han inför den kontrollerande tjms eventuella kritik icke frångår sin egen uppfattning enbart på grund av tilltron till kontroll-tjms större kunskaper, längre erfarenhet och därav följande mognare omdöme. Vid sådant förhållande skulle nämligen den kontrollerande tjm lätteligen kunna nedsjunka till förrättningsman och den senare till hans sekreterare, som endast antecknade de bestämmingar den förre meddelade. Tjkomm anförde också i denna fråga, då den avhandlade möjligheten av att såsom sekreterare vid vågexpeditionerna anställa personal med mindre utbildning än kme, att »i sådant fall bleve kontrollsynpunkten knappast på önskvärt sätt tillgodosedd och hela tullbehandlingsens nivå skulle löpa fara att sänkas» (bet. I, sid. 46).

Som en given följd härav finna skk det synnerligen angeläget, att icke blott den kontrollerande tjm utan även förrättningsmannen är fullt kompetent att verkställa tulltaxeringen, så att för den händelse de äro av olika uppfattning om densamma, en saklig och utredande diskussion kan komma till stånd för att belysa det uppkomna spörsmålet.

Olika former för kontroll. Den kontroll, som skk anse böra inrättas över tulltaxeringsarbetet, synes kunna anordnas på olika sätt. Antingen kan den utövas under själva taxeringsarbetets gång (arbetskontroll = a-kontroll), eller kan den verkställas efter förrättingens slutförande. I senare fallet torde tvenne förfaringsätt kunna ifrågakomma: antingen en kontrolltulltaxering (omtulltaxering = o-kontroll), varvid den kontrollerande tjm skulle verkställa en förnyad taxering av de varor, över vilka förrättningsmännen redan förut utfärdat tullklareringsattest, eller en debiteringskontroll (dokumentkontroll = d-kontroll), varvid den kontrollerande tjm med hjälp av tillgängliga dokument skulle pröva riktigheten av de verkställda taxeringarna. I sistnämnda fall finge kontrollen karaktär av revision.

Jämförelse mellan a-kontroll och o-kontroll. De båda förstnämnda kontrollförfarandena (a-kontroll och o-kontroll) hava det gemensamt, att i bägge fallen en prövning kommer till stånd mellan i attesten upptagna bestämmingar och dessas sakliga underlag. Kontrollen måste alltså i vartdera fallet kunna bliva fullt effektiv, om tillräcklig personal finnes tillgänglig för dess utförande, ehuru givetvis en självständigt förrättad omtulltaxering (o-kontroll) ur verkningspunkt måste hava ett högre värde än den kontroll, som utövas i samband med att förrättningsmännen verkställa sina olika bestämmingar, i vilket sistnämnda fall de kontrollerande och förrättande tjm komma att mer eller mindre stå under influens av varandra. Då emellertid o-kontroll alltid måste bliva en ganska tidskrävande och dyrbar procedur, anse skk sig icke kunna förorda denna form av tulltaxeringskontroll, vilket givetvis icke bör utgöra hinder mot att sådan omtulltaxering i särskilda fall anordnas. En kontroll bör näm-

ligen i minsta möjliga grad hindra trafiken i tulllokalerna. Detta skulle heller icke i nämnvärd grad behöva ske, om kontrollen anordnades så, att den ägde rum samtidigt med de olika tulltaxeringsförrättningarna. Det skulle i så fall åligga de kontrollerande tjm att vid en eller flera expeditioner följa arbetet så noggrant som möjligt för att konstatera, om de i attesterna förekommande bestämningarna äro riktigt upptagna.

Sakkunniga vilja förorda

den i det föregående beskrivna arbetskontrollen över tulltaxeringsarbetet (a-kontrollen) såsom eftersträvansvärd.

D-kontroll ofrånkomlig (se Kontorsgöromål). Emellertid torde även en debiteringskontroll (d-kontroll) vara ofrånkomlig före tullräknings utlämnande till trafikant, varom skk närmare yttrat sig å sid. 72.

Allmänt uttalande om kontrollen. Arbetskontrollen (a-kontrollen) kan anordnas mer eller mindre sträng, d. v. s. mer eller mindre intensivt följa det löpande tulltaxeringsarbetet. Kontrollen synes sålunda kunna lämpas efter de risker, som tullverket löper på de olika förrättningsställen. De största riskerna torde förefinnas vid de expeditioner, där de största tullbeloppen debiteras eller anspråk framställas om tullfrihet för större partier, vare sig denna tullfrihet grundas på tulltaxans bestämmelser eller på stadganden i tulltaxeförordningen. Jämväl vid fråga om tullindring eller temporär tullfrihet synas stora risker för det allmänna vara för handen. Vid anordnandet av en tulltaxeringskontroll torde man icke heller kunna bortse från kompetensen och utbildningen hos tulltaxeringsförrättaren.

Om sålunda kontrollen i vissa fall kan bliva mindre sträng, torde dock dess värde därigenom knappast behöva bliva mindre. Skk hålla före, att blotta tillvaron av en kontroll är av stor betydelse till förebyggande av medvetet begångna felaktigheter. Men kontrollen skall även avse att förhindra, upptäcka och rätta misstag och oriktigheter, som berott av andra förhållanden. Möjligheten därtill är givetvis helt beroende av kontrollens intensitet. På grund av kostnadshänsyn torde dock icke varje bestämning i alla tullklareringsattester över sorteringsgods kunna bliva underkastad kontroll vid själva tulltaxeringstillfället, enär därtill skulle erfordras alltför stor kontrollpersonal. Fordran därpå måste sålunda i viss mån eftergivnas, men i stället måste *debiteringskontrollen* noggrannast möjligt kontrollera förefintliga dokument av olika slag, så att åtminstone icke någon tullräkning utfärdas med mindre en granskning ägt rum av tullklaringsattesten, så vitt möjligt med hjälp av sådana handlingar, som gälla den verkställda tulltaxeringen.

Tre grader av a-kontroll. På grund av vad här ovan anförts om behovet av olika grad av stränghet vid tulltaxeringskontrollen, hava skk ansett sig kunna urskilja tre slags a-kontroll, nämligen *fortlöpande kontroll*, *stickprovskontroll* och *tillfällig kontroll*.

Med *fortlöpande kontroll* avse skk en a-kontroll, där samtliga varors rubricering kontrolleras och där i regel kontrollen även omfattar kvantitets- och/eller värdeberäkningen.

Med *stickprovskontroll* avse skk en a-kontroll, som ej kan hinna fullständigt genomföras beträffande samtliga varor utan som därför i förekommande fall måste ske stickprovsvis.

Med *tillfällig kontroll* slutligen avse skk en sådan stickprovskontroll, som utövas jämte andra den kontrollerande tjm åliggande tjänstuppgifter och som sålunda endast kan äga rum, då övriga tjänstuppgifter icke lägga hinder i vägen därför.

Krav på kontrollerande tjänsteman. De viktigaste fordringarna på utövarna av tulltaxeringskontrollen måste vara, att dessa tjm äga en mycket god varukännedom samt äro mycket väl förtrogna såväl med tillämpningen av tulltaxan i dess helhet som med alla de författningar, vilka i samband med tulltaxeringen kunna komma att tillämpas. Kme-kompetens måste alltså uppställas som oeftergivligt villkor. Men då kontroll-tjm även i viss utsträckning skola leda och dirigera tulltaxeringsarbetet vid visst antal vägexpeditioner eller på olika förrättningsplatser och tillhandagå allmänheten med upplysningar, synes det nödvändigt, att de besitta även andra egenskaper än sådana, som i allmänhet kunna fordras för bestridande av kme-tjänst. I viss mån torde med kontroll-tjms verksamhet även komma att förenas utövande av befäl. Förutom goda kunskaper måste av dem krävas fasthet i karaktären, mognad i omdömet och förmåga att med personlig auktoritet gentemot den trafikierande allmänheten företräda tullverkets intressen.

Sakkunniga. Med hänsyn härtill anse skk,

att tjm, som avses för utövande av tulltaxeringskontroll, bör innehava ktrs tjänstegrad. I ett flertal fall torde emellertid även tullanstalternas föreståndare eller ökr och l.ktr böra utöva nämnda kontrollverksamhet. Så torde även i enstaka fall bliva förhållandet med kme, i det att vid tillfällena av särskilt stor godsanhopning för ändamålet lämpiga kme böra kunna förordnas att bestrida ktr-göromål.

Kontrollavdelning. I och för utöväandet av kontrollverksamheten synes erforderligt, att ktr får sin verksamhet bunden till ett antal vägexpeditioner, sammanförda till en avdelning, eller till viss specialavdelning, t. ex.

för tulltaxering av maskingods. Varje sådan avdelning benämnes här kontrollavdelning.

Kontrollavdelning för sorteringsgods. Vid bedömandet av frågan, huru många vågexpeditioner en kontrollavdelning lämpligen bör omfatta, då fråga är om sorteringsgods, hava skk funnit, att den i regel icke bör omfatta mer än tre sådana expeditioner. Skulle antalet sättas högre, exempelvis till fyra eller fem, komme kontrollens intensitet vid varje expedition att betydligt nedsjunka, så att dess reella värde bleve jämförelsevis ringa. Förutom kontrollverksamheten åligger det nämligen ktr att leda arbetet vid kontrollavdelningen, att upptaga och pröva till honom från såväl tjm som allmänheten hänskjutna tulltaxeringsfrågor eller spörsmål rörande tolkning eller verkställighet av författningsbestämmelser beträffande införsellicensvaror, att inför överordnade utreda dylika ärenden m. m. Att å andra sidan fastställa expeditionernas antal till i regel två, torde måhända vara att i icke fullt tillräcklig grad utnyttja ktrs arbetskraft, ehuru detta antal av såväl organisatoriska som andra skäl någon gång torde kunna förekomma. En vid kontrollavdelning tjänstgörande ktrs tjänstuppgifter kunna nämligen komma att utökas utöver vad här ovan sagts, och i så fall torde det vara nödvändigt att genom begränsningar av det egentliga arbetsområdet i viss utsträckning frigöra honom för utlörande av dessa andra uppgifter. En kontrollverksamhet, som bedrivs efter vad här ovan antytts, måste ställa ganska stora krav på vederbörandes fysiska spänstighet och uthållighet, och skk finna det därför naturligt, att ktr i högre levnadsålder får sitt arbetsområde något begränsat, om detta med hänsyn till organisationen av tulltaxeringsarbetet i övrigt kan befinnas lämpligt.

Kontrollavdelning för utevägningsgods. Arbetet vid utevägningsexpeditionerna synes mångenstädes vara av anseilig omfattning och äga stor ekonomisk betydelse för statsverket.

I anledning härav synes tulltaxeringskontrollen vid dessa expeditioner böra göras fortlöpande. För att så skall kunna ske och för att föreståndaren för kontrollavdelningen nöjaktigt må kunna leda arbetet, måste varuanmätningarna inlämnas till honom. Han företager då en första granskning av varuanmätningarna och fördelar dem därefter bland å expeditionen disponibla tjm. Under förrättningarnas gång bör ktr genom inspektion å de olika förrättningsställena övertyga sig om att tulltaxeringarna riktigt handläggas av förrättningsmännen. Vid sådan inspektion bör det åligga ktr att föra tillräckliga minnesanteckningar rörande de olika förrättningarna, så att han vid den granskning av utfärdade tullklareringsattester, som han sedermera bör företaga, bl. a. kan konstatera, huruvida rubriceringen är riktig. För bedömandet av kvantitetsbestämningen torde

ktr i det övervägande flertalet fall hava tillgång till fakturor, viktnotor m. m.

För det fall att arbetets omfattning vid en utevägningsexpedition blir så stor, att en ktr icke kan medhinna såväl arbetet å expeditionen som å för-rättningsställena, bör erforderligt antal kontroll-tjm avdelas till en sådan kontrollavdelning eller viss del av avdelningen överföras till annan kontrollavdelning.

Kontrollavdelningar för värdevaror, hallgods och tullfria varor. I princip torde även arbetet vid kontrollavdelningar för värdevaror, exempelvis maskingods, och för hallgods samt för tullfria varor böra organiseras i likhet med vad här sagts om utevägningsexpeditioner.

Sakkunniga förorda,

att kontrollen göres fortlöpande vid expeditioner för hall- och utevägningsgods samt för tullfria varor;

att jämväl för värdevaror en fortlöpande kontroll tillämpas, enär fastställandet av varors tullvärde sammanhänger med en sorgfällig granskning av fakturor, fraktbrev, konossement, speditjonsnotor och affärskorrespondens av varjehanda slag samt i flertalet fall med evalveringar av utländska myntsorter;

att en stickprovskontroll tillämpas endast för sorteringsgodset och allenast i de fall, då tullbeloppen fastställas efter viktbestämningar och då tillämpning av tulltaxeförordningens olika stadganden för tullfrihet eller tullindring icke kommer ifråga; samt

att en tillfällig kontroll anordnas, allenast då annan kontroll icke kan åstadkommas.

Arbetsföreskrifters utfärdande. Arbetet vid kontrollavdelning bör i huvudsak ordnas i överensstämmelse med vad därom föreskrivits i tulldirektörens i Stockholm tillkännagivande (cirkulärorder) nr 18 den 7 april 1932 (se bilaga 1). Allmänna föreskrifter om kontrollverksamhetens bedrivande torde böra utfärdas av KGT och lämpligen ansluta sig till KGT:s cirkulär den 26 februari 1934 med vissa provisoriska föreskrifter rörande tulltaxeringskontrollen (Tv. ffs. 68/1934, se bil. 11). Fördelningen av de kontrollerande tjm på olika kontrollavdelningar måste givetvis uppdragas åt tullanstalterna.

Vid mindre tullanstalter, där särskild tjm icke kan avdelas för tulltaxeringskontroll, bör det åligga tullanstaltens föreståndare att själv i största möjliga utsträckning utöva sådan kontroll. Finnes utom föreståndaren ingen kme-utbildad tjm där anställd, bör föreståndaren själv verkställa

all tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror, så vitt möjligt med biträde av underlydande tjm.

Kontrollföreskrifternas iakttagande. Skk vilja också i detta samband framhålla vikten därav, att de föreskrifter, som kunna varda utfärdade för tulltaxeringskontrollens behöriga utövande, noggrant iakttagas. I följd härav synes det böra åläggas byråinspektör och ktr å tullbehandlingsbyrån och byråinspektör å personalbyrån att under de resor, som av dem företagas till de olika tullanstalterna, uppmärksamma tulltaxeringskontrollen och till KGT inrapportera de avvikelser från sagda föreskrifter, som av dem kunnat iakttagas.

Därest vid mer avsevärd eller varaktig trafikanhopning tulltaxeringskontrollen på grund av bristande personaltillgång icke i föreskriven ordning skulle kunna upprätthållas, bör det åligga vederbörande tullanstaltsföreståndare att göra anmälan om förhållandet hos KGT.

7. Fördelning av ansvar vid tulltaxeringsförrättning.

För att tulltaxeringskontrollen skall få det värde, som skk därmed avse, torde det vara nödvändigt att kontrolltjms ansvar vid deltagande i tulltaxeringsförrättning regleras.

Gällande bestämmelser. Enligt § 53 TR är förrättningsmannen ansvarig för tulltaxeringen i dess helhet, medan biträdet endast är ansvarig för kvantitets- och värdeberäkningen. Undantag från dessa bestämmelser återfinnas i §§ 56 och 57 TR, som beröra ansvaret i fall, då tulltaxering hänskjutits till överordnads prövning. I händelse huvudtullförvaltning fattat beslut om varas tulltaxering, övertager denna förvaltning ansvaret för tulltaxeringen. Likaså kan tullförvaltningsföreståndare i vissa fall genom påskrift å attest ikläda sig ansvaret för tulltaxeringen eller viss del därav.

I § 52 TR föreskrives — tydligen med tanke på en viss grad av tulltaxeringskontroll — att förrättningsman i vissa fall vid tullbehandling skall biträdas av annan tjm, men i sagda reglemente finnes intet stadgat därom, att åt en tjm kan särskilt uppdragas att utöva tulltaxeringskontroll över flera honom underställda förrättningsmän. Nämnda reglemente innehåller icke heller några föreskrifter om ansvaret för tjm, som kontrollerat och godkänt viss tulltaxering. Enligt § 53 TR måste ansvaret för sådan tulltaxering alltså för närvarande ensamt åvila den tjm, som å tullklaringsattesten tecknat sig såsom *förrättningsman*.

Genom å sid. 65 omnämnda cirkulär den 26 februari 1934 har emellertid KGT utfärdat vissa föreskrifter rörande tulltaxeringskontrollen att från och med den 1 maj 1934 tillsvidare tillämpas. Enligt dessa föreskrifter

skall tulltaxeringsarbetet kontrolleras i så stor utsträckning, som tillgången till för ändamålet lämplig personal medgiver.

Sakkunniga. Vid sådant förhållande kunna skk icke finna det vara riktigt, att förrättningsmannen ensam skall vidkännas ansvaret för viss tulltaxering eller del därav, som av annan tjm kontrollerats och godkänts. Icke heller synes det vara skäligt, att den kontrollerande tjm ensam åläggas ansvaret för sådan förrättning.

På grund härav vilja skk ifrågasätta sådan ändring i bestämmelserna rörande ansvaret för verkställd tulltaxering, som på föreskrivet sätt kontrollerats av kontroll-tjm, att där denne och förrättningsmannen varit ense, ansvaret lika fördelas dem emellan. I fall av skiljaktiga meningar bör ärendet underställas tullanstaltens eller tullbehandlingsinspektionens prövning. I sådant fall bör så förfaras, som i § 57 TR föreskrives.

Har kontroll-tjm granskat å tullklareringsattest upptagen kvantitetsbestämning endast med ledning av vissa handlingar, synes han icke böra göras ansvarig för denna bestämning i större mån, än som av nämnda handlingar framgår. Genom anteckning å attest bör kontroll-tjm i förekommande fall angiva, att kontrollen ägt rum på sådant sätt.

IV. Kontorsgöromål.

Vad nedan anföres om personalanvändningen för de olika kontorsgöromålen gäller givetvis endast de fall, då vart och ett av göromålen tager en eller flera personers arbetskraft helt och hållet i anspråk. Ofta blir det emellertid nödvändigt att sammanföra olika slag av göromål på en och samma befattningshavare. För sådan göromålskombination avsedd befattningshavare bör besitta den kompetens och vara av den tjänstegrad, som skk ansett erforderlig för handläggandet av de göromål inom kombinationen, vilka kunna anses vara de högst kvalificerade. Härvid bör givetvis iakttagas, att inom varje göromålskombination i möjligaste mån sammanföras arbetsuppgifter, som kräva ensartad kompetens och tjänstegrad hos befattningshavarna.

De kontorsgöromål, som ansetts böra göras till föremål för särskild behandling i denna utredning, äro vissa tullbevakningsärenden, varuansmälning, transitering, debiteringskontroll, efterkontroll, journalisering jämte räkningsutskrivning, godsredovisning, uppbördsärenden, medelsredovisning, tullagerärenden, säkerhetsbokföring, kansliärenden samt enkla skriv- och räknegöromål.

Vid fördelning av dessa göromål mellan olika grupper av befattningshavare hava skk utgått från att fordringarna på kompetensen hos såväl den kme- som den tkt-utbildade personalen bibehållas i ungefär samma omfattning som för närvarande och att särskilda utbildningskurser för befattning såsom klbe och kls anordnas. Härutinnan hänvisas till vad som vidare anföres i avd. VII, Tullpersonalens utbildning.

Emellertid hava skk under sina resor iakttagit, att å en del tullanstalter bevakningspersonal användes i viss utsträckning för utförande av sådana kontorsgöromål, som å andra jämförliga tullplatser förrättades av biträdespersonal. Även om i och för sig intet varit att erinra mot det sätt, varpå bevakningspersonalen handhaft nämnda göromål, måste det dock anses principiellt oriktigt, att dessa befattningshavare, som anställdes i verket för helt andra arbetsuppgifter, efter vilka löneställningen avpassats, tagas i anspråk för sysselsättningar, som kunna anförtros åt och nöjaktigt utföras av i allmänhet i lägre lönegrader placerad biträdespersonal. Av denna anledning hava skk vid fördelningen av kontorsgöromålen å olika slag av befattningshavare icke räknat med att bevakningspersonal (tum, tim och tv) skulle tagas i anspråk för kontorsgöromål.

Tullbevakningsärenden.

Det huvudsakliga kontorsarbetet i samband med tullbevakningsärendena utgöres av in- och utklarerier av fartyg samt granskning av utgående varuanmälningar, till vilka göromål ansluter sig föreskriven journalisering.

Inklarerier av fartyg innefattar dels granskning av märkrullor, mätningshandlingar samt nationalitets- och registreringscertifikat, intyg rörande passagerares och besättnings hälsotillstånd m. m., dels beräkning och debitering av fyr- och båkavgifter, ävensom eventuellt av hamn- och andra avgifter.

Utklariering av fartyg innefattar granskning av härför erforderliga fartygshandlingar, debitering av vissa sjöfarten åvilande avgifter, kontroll över att andra sådana avgifter erlagts, samt utfärdande av tullpass.

Till fartygsklaringsgöromålen räknas även utfärdande av årspass, hamnpass, bogserpass och fiskepass. Årspassen erfordras uteslutande för inrikestrafiken, men utfärdandet av sådana förutsätter granskning av vissa av de handlingar, som beröra utrikessjöfarten. Hamnpass och bogserpass erfordras uteslutande för trafiken mellan tullhamn och vidliggande frihamn, fiskepassen för vissa fiskefartygs resor inom och utom tullområdet.

Utgående varuanmälningar skola avlämnas till tullverket för att läggas till grund för exportstatistiken och för att med hänsyn till exportförbud eller särskilda utförelsevillkor möjliggöra kontroll över det gods, som utföres till utrikes ort. Vid granskning av dessa handlingar skall tillses, att föreskrivna statistiska uppgifter äro fullständiga och riktiga samt i förekommande fall att vederbörliga kontrollåtgärder vid utförelsen blivit vidtagna.

För att kunna utföra in- och utklaringsgöromål erfordras kunskaper, som för detta ändamål särskilt inhämtats i dithörande författningar. Sådana kunskaper meddelas i såväl kme- som tkt-kurserna. Göromålen i fråga torde kunna anförtros åt lägst tkt. Ett fullt självständigt handhavande av dessa göromål kräver emellertid — förutom ingående författningskunskap — god förmåga att på egen hand kunna tolka givna föreskrifter, exempelvis beträffande giltigheten av olika främmande länders nationalitets- och mätningshandlingar, tillämpningen av bestämmelserna rörande befrielse från fyr- och båkavgift för fartyg i fjärrzonstrafik m. m. Denna förmåga torde i allmänhet icke kunna krävas av annan personal än den, som innehar minst den allmänna vana vid författningstolkning, som förutsättes hos de tjm, som genomgått kme-kurs.

Tkt-personalen synes böra användas för klareringsgöromål, såvida av dem verkställda expeditioner kunna underkastas tillfredsställande kontroll.

I fråga om tullanstalter med mindre omfattande trafik, där kme-utbil-

dad personal icke finnes anställd, d. v. s. TSTN och TXP, förutsätta dock skk, att i tveksamma fall hänvändelse sker till vederbörande huvudtullanstalt.

Granskningen av de utgående varuanmälningarna innebär — åtminstone vid de större tullanstalterna — en regelrätt tulltaxering efter uppgifter, som lämnats av eller avkrävts varuhavaren, och erfordrar således fullständig förtrogenhet med tillämpningen av tulltaxan i dess helhet, varför endast kme-personal kan komma i fråga för detta göromål.

Utskrift av journaler och skeppslistor (register över inkommande och utgående fartyg i utrikes trafik) samt förrättande av s. k. tidskrivning — bokföring över bevakningspersonalens arbetstid — äro göromål av förhållandevis enkel beskaffenhet, vilka torde kunna anförtros åt personal utan särskild fackutbildning.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att inklareringsgöromålen utföras av lägst tkt, under förutsättning att kontroll därå kan utövas av kme-utbildad tjm;

att utklareringsgöromålen utföras av lägst tkt, under förutsättning att klareringsexpeditionen kan underkastas kontroll av kme-utbildad tjm före handlingarnas utlämnande till trafiken, och att, då så ej kan ske, utklareringen handhaves av kme-utbildad tjm;

att utfärdande av årspass anförtros åt lägst tkt;

att granskning av utgående varuanmälningar handhaves av kme-utbildad personal;

att erforderliga journaler ävensom sådan skeppslista, som icke föres av bevakningsförmän, föras av kbe eller sbe, därest de icke lämpligen kunna föras av den personal, som handlägger klareringen; och

att för arbetstidsbokföringen användas kbe eller sbe, därest arbetet därmed är tillräckligt omfattande för att helt och hållet sysselsätta en tjm.

Varuanmälning.

För att erhålla tullklarering av inkommet utrikes gods skall varuhavaren avlämna anmälningshandling rörande detta (119—120 §§ TS).

Handläggning av varuanmälningssärenden i fråga om fartygstrafiken förutsätter full förtrogenhet med fartygens lastnings- och befraktningshandlingar samt lossningsförhållanden. Vidare torde få anses erforderligt, att vederbörande befattningshavare äger rätt ingående kunskap i hithörande tullförfattningar samt har god kännedom om gällande särskil-

da import- och transiteringsföreskrifter. För trafikens underlättande är det även önskvärt, att den tjm, som omhänderhar dessa ärenden, äger kännedom om fartygens lossningsställen och de platser, där godset plägar uppläggas, samt om tullanstaltens arbetssätt i allmänhet, så att han kan i största utsträckning lämna trafikanterna erforderliga upplysningar.

För handhavande av dessa ärenden synes därför erfordras sådan författningskunskap, som plägar meddelas i tkt-kursen, samt att vederbörande är förtrogen med bevakningsförhållanden.

Visserligen är för handläggning av varuanmälningsärenden rörande transiteringsgods anlönt med järnväg en viss författningskunskap beträffande dessa ärenden erforderlig, men denna synes ej behöva vara mer vittgående än den, som skulle meddelas i den undervisningskurs, vilken skk i det följande förordas för erhållande av klbe-tjänst.

Beträffande handläggandet av varuanmälningar av postgods torde återigen särskild teoretisk fackutbildning ej vara erforderlig, enär den författningskunskap, som därvid kräves, icke synes behöva vara större, än att den utan svårighet kan förvärfvas under det praktiska arbetet.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att varuanmälningsärenden handläggas beträffande

- a) fartygsgods av i bevakningstjänst erfaren tkt;
- b) transiteringsgods med järnväg av klbe;
- c) postgods av kbe.

Transitering.

Flertalet av de varor, som inkomma till tullområdet, kunna transiteras, d. v. s. utan föregående förtullning eller uppläggning å tullager men under tullkontroll försändas till annan ort inom tullområdet eller till utrikes ort. Beträffande vissa varuslag är transitering icke tillåten, beträffande andra förbunden med vissa villkor. Härom lämnas undervisning i tkt-kurserna, och sådan undervisning torde även bära meddelas i de i avd. VII förordade klbe-kurserna. Tkt synas således väl lämpade för dessa slag av göromål, liksom även klbe lära kunna förrätta desamma, då de förekomma i mindre omfattning. Det synes dock med hänsyn till ofta inträffande författningsändringar vara angeläget, att KGT tid efter annan utfärdar promemorior upptagande de varor, som äro antingen transiteringsförbudna eller transiteringstillåtna endast under vissa villkor.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att transiteringsgöromålen i regel handläggas av tkt men att sådana göromål av mindre omfattning anförtros även åt klbe.

Debiteringskontroll.

I samband med redogörelsen för tulltaxeringskontrollen hava skk omnämnt, att en debiteringskontroll (d-kontroll) före tullräknings utlämnande till trafikant vore ofrånkomlig (sid. 62). Detta beror framför allt därpå, att skk ansett sig böra förorda endast en stickprovskontroll för sorteringsgodset, varigenom icke alla bestämningar i varje attest kunde bliva föremål för kontroll under tulltaxeringsarbetets gång. Givetvis kunna också rena räknefel ofta uppkomma vid de summeringar, taraberäkningar eller debiteringar, som i första hand verkställts av tulltaxeringsförrättaren. Debiteringskontrollen bör visserligen avse samtliga tullklareningsattester, men den bör särskilt taga sikte på sådana, som i sin helhet eller till viss del icke varit föremål för tulltaxeringskontroll eller som upptaga höga tullbelopp. Till underlättande av d-kontrollen böra attester och varuanmälningar åtföljas av varorna beskrivande handlingar, såsom konossement, fraktbrev, fakturor, deklarationer etc. i överensstämmelse med KGT:s cirkulär den 26 februari 1934 rörande tulltaxeringskontrollen (Tv. ffs. nr 68/1934, punkt 9, se bilaga 11).

Synnerlig vikt synes ligga därpå, att den kontrollerande tjm har ingående praktisk erfarenhet av tulltaxeringsarbetet och att denna erfarenhet alltjämt hålles vid makt.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att debiteringskontrollen utövas av kme-utbildad personal, som äger praktisk erfarenhet av tulltaxeringsarbetet, och att — för vidmakthållande av denna erfarenhet — till sådant arbete beordrad tjm endast under en tidrymd av högst ett år i sänder sysselsättes med debiteringskontroll.

Efterkontroll.

Sedan 1926 års besparingssakkunniga i syfte att minska antalet revisorstjänster å KGT:s revisionsbyrå ifrågasatt, att det å byrån verkställda granskningsarbetet, som i princip avsåge att innefatta en fullständig detaljgranskning av räkenskapernas alla delar, skulle kunna ersättas med en granskning medelst metodiska stickprov, vilken syntes dessa sakkunniga erbjuda en fullt betryggande kontroll, förklarade riksräkenskapsverket i anledning av nämnda förslag, att för att en stickprovsgranskning skulle kunna anses tillfyllest, det vore nödvändigt, att kontrollen vid lokalförvaltningen ordnades efter ett fullt genomfört system.

Chefen för finansdepartementet förklarade sig dela riksräkenskapsverkets uppfattning, att stickprovskontroll borde tillämpas blott i fråga om

räkenskapsmaterial, som förut, d. v. s. vid vederbörande lokala tullförvaltning, undergått en fullständig och i övrigt tillfredsställande kontroll. I anledning härav utfärdade KGT den 30 maj 1927 till TD i Stockholm, Göteborg och Malmö samt till TK 1 A och B en skrivelse (bilaga 12), varav framgår, att inskränkning av revisionsarbetet å KGT:s revisionsbyrå beslutats samt att vid nämnda tullanstalter fullständig kontroll skulle verkställas i den omfattning, som av skrivelsen närmare framginge.

Sakkunniga. Då nämnda kontroll sålunda skulle utgöra en förutsättning för indragning av vissa revisorstjänster samt ersätta den fullständiga granskning, som tidigare utförts å KGT:s revisionsbyrå, anse skk sig böra förorda,

att efterkontrollen vid lokaltullförvaltningarna verkställas av kme-utbildad personal, dock beträffande ren sifferkontroll med hjälp av lämplig biträdespersonal.

Journalisering jämte räkningsutskrivning.

Med journalisering avses här huvudsakligen förändret av de inkommande journalerna, varigenom från utrikes ort inkommet gods och därå eventuellt debiterade avgifter bokföras och i samband varmed jämväl tullräkningar utskrivas. Enär för detta arbete icke erfordras fackkunskaper eller särskild utbildning utan i huvudsak ordningssinne, noggrannhet och raskhet samt god handstil, torde härför kunna avses biträdespersonal i kbe- eller sbe-graderna, beroende på den förefintliga arbetsmängden.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att journalisering jämte räkningsutskrivning utföres av kbe eller sbe.

Godsredovisning.

Godsredovisningen, varigenom kontrolleras, att allt av tullanstalt emottaget gods blir i behörig ordning behandlat och redovisat, kräver i regel icke någon fackutbildning, men i fråga om fartygsgods kunna dock komplikationer tillstöta, som göra kännedom om bevakningsförhållandena önskvärd.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att godsredovisningen handläggas beträffande

- a) fartygsgods av kbe eller sbe eller, när så anses erforderligt, av i bevakningstjänst erfaren tkt;
- b) trasiteringsgods med järnväg och postgods av kbe eller sbe.

Uppbördsärenden.

Inflytande kontanta medel emottagas och redovisas för närvarande dels av innehavare av särskilt för ändamålet inrättade ksr-tjänster, placerade 14 vid CTK och 1 vid TK i Hälsingborg, dels av kme, tkt och tjm i biträdesgrad, som efter tullanstaltföreståndarens förslag av KGT förordnats till uppborrdsmän.

För ksrs kompetens äro — såsom framgår av skks redogörelse å sid. 22 — för närvarande endast sådana allmänna kunskaper föreskrivna, som erfordras för anställning i bevakningstjänst eller i biträdesgrad. Däremot föreskrivas icke några som helst fackkunskaper. Att uppställa fordran på avlagd student-, real- eller annan därmed jämförlig examen eller på genomgången särskild fackutbildningskurs synes i regel ej heller vara erforderligt. Beträffande förrättarna av det egentliga uppborrdsbestyret torde nämligen endast behöva förutsättas, att de fylla tillräckliga anspråk i fråga om noggrannhet, redbarhet, räknefärdighet, tydlig handstil, expeditivsvana och ordnad ekonomi, förutsättningar, som givetvis kunna finnas hos eller förvärfvas av tjm inom samtliga personalgrupper.

Det torde sålunda icke kunna göras gällande, att kompetenskraven på förrättarna av ksr-göromålen i tullverket skulle innebära användande av överkvalificerad arbetskraft, vilket skk eventuellt skulle kunna nöja sig med att konstatera. Emellertid framgår av direktivens ordalydelse, att skk även skulle pröva frågan, huruvida icke ksr skulle kunna ersättas med annan personal. Då det alltså icke kan bliva tal om ett ersättande av ksr med annorledes kvalificerad personal, torde direktiven böra tolkas så, att de avse en prövning, huruvida icke de i 18:e lönegraden placerade ksr-tjänsterna kunna utbytas mot tjänster i lägre lönegrad. Enär vidare de lämnade direktiven icke medgiva skk att föreslå förändrad lönegradsplacering av de tjänstebefattningar, som beröras av utredningen, hava skk ansett sig böra företaga undersökning, huruvida icke ett antal av ksr-tjänsterna kunde indragas och de med dem förenade göromålen i stället utföras av sådan personal, som nu erhåller förordnande såsom uppborrdsmän.

Vid övervägande av detta spörsmål hava skk funnit, att några olägenheter för tullverket knappast torde vara förenade med den ovan ifrågasatta förändringen. Däremot kunna under vissa förhållanden de nuvarande fasta ksr-tjänsterna medföra vissa svårigheter beträffande arbetsfördelningen inom en tullanstalt, respektive förvaltningsavdelning. Detta torde enligt skks uppfattning bero därpå, att ksr-tjänsten på grund av sin art är begränsad till handhavande i huvudsak av uppborrdsgöromålen. Det kan givetvis inträffa, att en ksr på grund av nedsatt arbetsförmåga eller av annan anledning kommer i det läget, att tullanstaltens eller tullförvaltningsavdelningens föreståndare, som är ansvarig såväl för göromålen som för de influtna medlens rätta redovisning, med hänsyn

till allmänhetens krav på snabb expedition och till statsverkets och sin egen säkerhet helst skulle se, att förutnämnde uppbördsman kunde förflyttas till andra göromål. På grund av ifrågavarande befattningshavares tjänstegrad och arten av de göromål, han har sig ålagt att förrätta såsom ksr, erbjuder dock en dylik förflyttning till annat arbetsområde, varom i varje särskilt fall måste beslutas av KGT, vissa formella svårigheter.

Vad skk här anfört gäller givetvis alla ksr-tjänster. Skk finna det därför tillrådligt, att samtliga dessa tjänster indragas, allt efter respektive tjänst innehavares avgång. Skk hava endast efter viss tvekan beslutat framlägga förslag därom, då enligt KGT:s direktiv för nu förevarande utredning skk icke skulle hava att taga under övervägande frågan om inskränkning i de olika slagen av tjänstebefattningar vid tullverket. Då emellertid ifrågavarande tjänster äro förhållandevis få och då olägenheterna med ett bibehållande av dem kunna bliva påtagliga samt då slutligen direktivens ordalydelse i övrigt bjudit skk att pröva frågan på sätt, som skett, hava skk ansett sig böra framlägga undersökningens resultat även i nu förevarande del såsom förslag.

Det synes sålunda icke lämpligt att för åsyftade kassagöromål avse särskilda tjänster, som tillsättas enligt allmänt gängse befodringsgrunder, utan i stället torde tullanstalts föreståndare hos KGT böra föreslå viss person till erhållande av förordnande såsom uppbördsman. Det torde böra läggas stor vikt uppå, att tullanstaltföreståndaren, på vilken ansvaret för uppbörden vilar, hyser obetingad tillit till den, som förordnas till uppbördsman. Sådant förordnande borde dock icke lämnas att gälla tillsvi-dare utan allenast under en tidrymd av högst ett år, varefter tullanstaltföreståndaren ånyo skulle avgiva förslag till förordnandet. Hinder borde likväl icke möta, att samme person erhöle förnyat förordnande. Det torde emellertid alltid böra tillses, att vederbörande bereddes semester över ett månadsskifte, så att en fullständig inventering av kassan i uppbördsman-nens frånvaro kunde äga rum åtminstone en gång varje år.

I detta sammanhang vilja skk framhålla angelägenheten av att i regel ingen utnämnes till tfv eller motsvarande befattning utan att under sin tjänstgöring hava handlagt uppbördsgöromål, så att han erhållit vana vid att handskas med penningar och fått känna det ansvar, som följer därmed.

Då det nu gäller att finna lämplig personal såsom ersättare för de till indragning föreslagna ksr, torde uppmärksamheten först böra ägnas åt de tre för TDX:s kassakontor avsedda tjänsterna av ifrågavarande slag. Förutom uppbörds- och utbetalningsgöromål hava dessa tjänsters innehavare sig ålagt att handlägga konfiskations-, avlönings-, pensions-, införsel- och beklädnadsärenden, för vilka skk i enlighet med vad i det följande anföres, avse kme-utbildad personal, samt vidare att närmast under kassakontorets föreståndare ombesörja kontorets löpande olika expeditionella göromål. Dessa tjm böra även vara beredda att vid behov emottaga förordnande

såsom 1. ktr och föreståndare å nämnda kontor. De böra sålunda äga kme-utbildning, och med hänsyn till vikten av deras åligganden böra ifrågavarande tjänster utbytas mot ktr-tjänster, vilket givetvis icke bör utgöra hinder för att med dessa tjänster förenas uppbördsmanaförordnande.

De arbetsåligganden, som äro förenade med övriga tolv ksr-tjänster, utgöras i stort sett allenast av uppbördsgöromål, vilka torde taga vederbörandes hela arbetstid i anspråk. Detta torde även vara förhållandet vid ytterligare ett antal kassor, vilket framgår av bilagda tabell (bil. 2). Med hänsyn till vad i det föregående sagts rörande erforderliga kvalifikationer för omhänderhavande av uppbördsgöromål, synes för dessa tjänster sålunda kunna avses tjm ur vilken personalgrupp som helst. På grund av det med tjänsterna förenade penningansvaret torde nu ifrågasatt uppbördsmanaförordnande dock i regel icke böra tilldelas tjm i lägre grad än klbe.

Vid kassor, där penningbelopp och uppbördsbestyr äro av större omfattning, torde det vara lämpligt, att uppbördsmanen på grund av det ansvar, som åvilar honom, förutom felräkningspenningar tilldelas ett månatligt arvode, förslagsvis om femtio kronor.

Vid kassor, där uppbördstjänsten icke tager en persons arbetskraft helt i anspråk, böra kassagöromålen sammanföras med andra göromål till en lämplig kombination, varvid det kommer att bero på de i kombinationen ingående övriga arbetsuppgifterna, från vilken personalgrupp uppbördsmanen bör tagas.

Som allmän regel beträffande göromålen vid kassaexpeditionerna synes böra gälla, att annan person än den, som emottager penningarna, skall föra in beloppen i kassajournalerna, och härför torde — åtminstone vid de större kassorna — lämpligen böra avses klbe.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att av de femton i tullverkets utgiftsstater uppförda ksr-tjänsterna tre utbytas mot ktr-tjänster och placeras vid de tre TDX samt tolv indragas och ersätts med tjänster i lägre grad än ksr;

att uppbördsgöromålen handläggas av tjm, som efter tullanstaltföreståndarens förslag av KGT förordnats till uppbördsmän;

att uppbördsmän av högst kmes grad vid de större kassorna måtte jämte lön från innehavande tjänst och eventuella felräkningspenningar erhålla månatliga arvoden, förslagsvis om femtio kronor; samt

att kassajournalerna — åtminstone vid de större kassorna — föras av klbe.

Medelsredovisning.

För de olika redovisningsärendena synas skilda personalgrupper kunna komma till användning. Det ligger i sakens natur, att det viktiga arbetet med upprättandet av månadsredovisningen och vad därmed sammanhänger, bör ske under ansvar och ledning av en tjm, som till fullo behärskar samtliga till kontorsarbetet hörande göromål och vilken sålunda bör äga kme-utbildning, medan sådant arbete som avprickning av räkningskuponger och upprättandet av balanslistor över debiterade men ej influtna medel lämpligen kan utföras av biträdespersonal under vederbörlig kontroll. I detta sammanhang vilja skk uttala, dels att för avprickning av räkningskuponger och för upprättandet av balanslistor bör — för vinnande av erforderlig kontroll — om möjligt användas personal, som icke deltagar vare sig i förandet av kassajournalerna eller i penninguppbörden, dels att i avprickningen bör om möjligt deltaga någon tjm, som är uppbördsmanen överordnad.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att månadsredovisningen uppgöres av kme-utbildad personal;

att balanslistan upprättas i regel av kbe samt kontrolleras av vederbörande överordnade, som handlägger månadsredovisningen; samt

att den dagliga avprickningen av räkningskuponger utföres av lämplig personal under iakttagande av ovan anförda principuttalande.

Tullagerärenden.

Tullagerärendena torde, i den mån de utgöras av journaliserings- och debiteringsarbeten, i regel icke erfordra personal med kme-utbildning. Dock torde en viss fackutbildning få anses erforderlig och vana vid kontorsarbete vara oeftergivlig. Fackutbildningen synes i stort sett kunna begränsas till inhämtande av det mått av författningskunskap beträffande hit hörande ärenden, som förutsättes komma att ingå i undervisningen i den ifrågasatta kursen för utbildning till klbe och som även ingår i tkt-kursen.

Då praxis torde vara — och i varje fall sådant förfarande lätt kan anordnas — att tullklararingsattesterna undergå fullständig granskning före överlämnandet till tullageravdelningen, synes särskild insikt i tulltaxeringsgöromål icke erforderlig för dessa befattningshavare, vilkas egentliga arbetsuppgifter bleve bokförings- och räknearbete.

Enär emellertid tullagerärendena statsekonomiskt sett äro synnerligen betydelsefulla, torde det ur kontrollsynpunkt alltjämt befinnas nödvän-

dig, att dessa ärenden handläggas av tvenne personer, samarbetande vid samma pulpet. Båda omhänderhava var sitt exemplar av nederlagsjournalen samt transitupplags- och provianteringsfrilagerjournalerna. Vanligen bearbetar och rättar den ene de av kontohavarna inlämnade varuanmälningarna till förtullning, export eller förflyttning från tullager, under det att den andre kontrollerar den förstnämndes arbete och har närmaste ansvaret för expeditionen. Vid dessa expeditioner hava tidigare uteslutande använts tjm av kmes eller högre grad; på senare tid hava dock i vissa fall tkt eller biträdespersonal tagits i anspråk därför. Detta arbete kräver god insikt i författningar rörande nederlag, transitupplag och provianteringsfrilager samt i vissa import- och märkningsföreskrifter m. m. och synes vara det mest kvalificerade, för vilket biträdespersonal eller kls lämpligen kan avses.

Den kme-utbildade personalens deltagande i tullagerärendena torde kunna begränsas till handhavande av ledningen därav och till debiteringskontrollen samt till kontrollerande av säkerhetsbokföringen (se nedan).

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att tullagerärendena under ledning av kme-utbildad tjm handhas av i kontorsarbete erfaren personal, som genomgått klbe-utbildning;

att för sådant ändamål avses personal i kls- eller klbe-grad; och

att debiteringskontrollen samt kontrollerandet av säkerhetsbokföringen handhas av kme-utbildad personal.

Säkerhetsbokföring.

Ofta förekommer, särskilt å större tullanstalter, att varuhavare begagna sig av den enligt tullstadgan medgivna rättigheten att ställa säkerhet för å importvaror belöpande tull eller andra avgifter (152 § TS). Såsom säkerhet kunna enligt givna närmare föreskrifter få godtagas obligationer, av bank utlärade fordringsbevis, inteckning i fastighet samt borgen av bank eller försäkringsbolag. Prövningen av att hithörande säkerhetshandlingar äro för tullverket fullt betryggande åligger givetvis respektive tullanstalts eller tullförvaltningsavdelnings föreståndare. Sådana säkerheter äro i vanliga fall avsedda att under viss tid, t. ex. ett år, begagnas för utfäendet från tullverket av gods omedelbart efter dess tulltaxering eller beträffande tullnederlagsgods efter varornas anmälan till uttagning. I fråga om gods, som förtullas från tullnederlag, kan även å tullnederlaget kvarliggande gods under vissa förutsättningar få godtagas såsom säkerhet.

Tydligen är det emellertid nödvändigt, att beträffande kredithavarnas såväl värdehandlingar som tullgods och för desamma utfärdade eller in-

betalda tullräkningar sådan bokföring verkställes, att tullanstaltens förestandare vid varje tillfälle kan förvissa sig om, att respektive kredithavares skuld till tullverket icke överstiger värdet av den säkerhet, som för sådant ändamål finnes att tillgå.

Ehuru det är av synnerlig vikt, att tullverket städse äger trygghet för att gods icke till trafikanten utlämnas, förrän därå belöpande tullavgifter äro erlagda eller tillräcklig säkerhet därför blivit ställd, synes dock för utförandet av det ifrågavarande bokföringsarbetet i allmänhet icke erfordras personal med särskild utbildning, utan torde detta arbete kunna anförtros åt erfaren och beprövad biträdespersonal, dock, där så erfordras, under ledning och kontroll av kme-utbildad personal.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att säkerhetsbokföringen — beroende på den större eller mindre arbetsmängden — anförtros åt klbe eller kbe, där så erfordras under ledning och kontroll av kme-utbildad personal.

Kansliärenden.

Till kansliärenden höra bl. a. registrering och delgivning till underlydande personal av ankomna skrivelser och författningar, expediering av avgående skrivelser, ärenden angående personalen, såsom semestrar, tjänstledigheter och förordnanden m. m., ärenden rörande restitutioner, temporär tullfrihet och s. k. trafikillstånd avseende undantag från givna stadganden om lossning, tullklarering eller lastning, uppsättande av förslag till skrivelser och utlåtanden, utredningar och statistik m. m.

I övrigt hänvisas beträffande dessa göromål till vad å sid. 16 anförts om göromålen vid TDX.

Även vissa av de ärenden, som förekomma å TDX:s kassakontor, exempelvis beträffande konfiskationer och avlöningar, hava skk ansett sig av lämplighetsskäl böra behandla bland kansliärendena.

Kansliärendena äro av så skiftande art, att det torde vara ytterst svårt att avse bestämda slag av befattningshavare för vart och ett av dem. Beträffande vissa av dessa göromål, såsom restitutions-, konfiskations- och avlöningsärenden, synes dock vid vissa tullanstalter en göromålsfördelning kunna genomföras.

Restitutionsärendena erfordra ingående författningskunskap rörande dessa frågor, god färdighet i bokföringsgranskning samt kunskap i tulltaxering, varför kme-utbildad personal bör avses för handläggande av dylika ärenden.

Konfiskations- och avlöningsärendena erfordra ett betydande mått av författningskunskap, vad de förra beträffar omfattande jämväl åtskilliga spörsmål av rent juridisk art. Nämda ärenden handläggas av tfv och

— vid CTK samt vissa TK — av 1. ktr, biträdda av ksr, kme och tkt eller biträdespersonal. Dessa viktiga ärenden äro ofta mycket invecklade, varför ansvaret för desamma allttjämt synes böra åvila kme-kompetent personal. Såsom biträde åt denna personal torde ofta erfordras personal med kme-utbildning, men i vissa fall torde kunna användas personal utan dylik utbildning men med sådan författningskunskap, som enligt skks förslag skulle meddelas i de tilltänkta klbe-kurserna och som även i viss utsträckning ingår i tkt-kursen.

För vad skk nedan föreslagit beträffande för övriga kansliärenden erfordrerlig personal torde särskild motivering icke erfordras.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att restitutionsärenden handläggas av kme-utbildad personal med goda insikter i bokföring;

att konfiskationsärenden handläggas av tfv eller 1. ktr, biträdd av dels kme-utbildad personal, dels tkt eller klbe;

att avlönings- och pensionslistor uträknas och utskrivs av klbe samt kontrolleras av kme-utbildad personal.

I övrigt synes det skk lämpligt,

att beklädnadsärenden i regel handläggas av samma personal, som handlägger avlöningsärenden;

att registrering av skrivelser utföres av klbe och kbe eller i undantagsfall kls;

att personalärenden och utredningar handläggas i regel av kme-utbildad personal, men att enklare sådana göromål utföras av kbe och sbe;

att sammanställandet av — åtminstone enklare — statistiska uppgifter, uppsättande av rekvisitioner samt vården av arkiv och blankettförråd besörjas av kbe och sbe.

Enklare skriv- och räknegöromål.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att enklare skriv- och räknegöromål, vartill skk även räkna kollationeringar och s. k. nålning av attester och varuanmälningar (hopfästade av attester med varuanmälningar) utföras av sbe.

V. Uppassningsgöromål.

Uppassningsgöromålen bestå huvudsakligen dels i budskickning för överlämnande eller avhämtande av penningar, värdeförsändelser eller värdehandlingar i banker, å postanstalter eller olika tullavdelningar, dels i annan budskickning mellan olika tullavdelningar eller expeditioner. Till uppassningsgöromål böra även hänföras häftning av verifikationer samt andra dylika enklare arbeten.

Å vissa tullanstalter, där rörelsen är av större omfattning, har sådan anordning införts, att sedan varuanmälningarna företetts och påtecknats (presenterats) å vederbörande kamerala avdelning, desamma avlämnas till en särskild i tullklareringslokalen placerad tjm, vanligen tum eller tim, vilken i tur och ordning hänvisar trafikanterna till första ledigblivande tulltaxeringsexpedition. Vidare förekommer å större tullavdelningar för tulltaxering av postpaket, att särskilda befattningshavare bland bevakningspersonalen sysselsättas med sortering och framtagande av adresskort, avseende anlända och sedermera till förtullning anmälda postpaket. Dessa slag av göromål torde icke fordra någon särskild erfarenhet beträffande de egentliga tullgöromålen och synas i övrigt vara av så enkel beskaffenhet, att de närmast kunna anses jämförliga med uppassningsgöromål.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att budskickningar avseende befordran av penningar, värdeförsändelser eller värdehandlingar anförtros åt lämplig ordinarie befattningshavare bland bevakningspersonalen; samt

att för övriga här åsyftade göromål avses kvf.

VI. Den kammarskrivarutbildade personalens rekrytering.

Allmänna synpunkter. För att en institution av tullverkets storlek skall kunna fungera på ett tillfredsställande sätt, är det av stor betydelse, att personalens rekrytering är planmässigt ordnad. Detta gäller framför allt den kme-utbildade personalen. Ett ökat behov av biträdes- eller bevakningspersonal kan nämligen utan större svårighet fyllas genom nyanställning av personer utanför verket, vilka praktiskt taget omedelbart äro kompetenta att utföra sådana sysslor, som till en början bruka anförtros åt de nyantagna. Den kme-utbildade personalen däremot kan icke lämpligen anförtros sådana uppgifter, som skk föreslagit för dem, med mindre erforderlig utbildning härför vunnits. Det gäller sålunda tillse, att utbildad kme-personal alltid står till förfogande.

Det bör också betraktas som ett tullverkets intresse att noga avpassa varje nyantagen årgång av elever i kme-kurserna så, att befordran till högre grad än kmes inträffar vid lämplig ålder. Ty det måste vara av största vikt för tullverket, att sådan befordran kan vinnas vid icke alltför framskriden ålder, så att tjm äga tid att tillräckligt kvalificera sig för de mer krävande och ledande posterna inom verket.

En avvägning torde sålunda böra verkställas mellan det årliga antalet avgående och nytillträdande kme-utbildade tjm.

Behovet av ersättare för avgående tjm av tkts tjänsteställning behandlas icke av skk. Detta beror på att aspiranter till tkt-tjänsterna uttagas från bevaknings- och biträdeskårerna, vilka äro till numerären så stora, att aspiranter till tkt-tjänsterna alltid finnas att tillgå därifrån. Skk, som icke vilja föreslå någon förändring av detta rekryteringsätt, förutsätta, att tkt-kurser komma att anordnas i sådan utsträckning och så avpassas, att lämpligt antal kompetenta ersättare för avgående tkt städe finnes tillgängligt.

Rekryteringen mindre planmässig. Rekryteringsspörsmålets betydelse för tullverket synes icke tidigare varit i tillräcklig grad uppmärksammat. I varje fall har en betydande numerisk skiljaktighet uppstått mellan de olika årgångarna kme-utbildade tjm och en förskjutning uppåt ägt rum av den ålder, då befordran erhållits från kme-gruppen till högre grupp. Till sistnämnda grupp, här benämnd ktr-gruppen, komma i det följande att räknas alla tjm i ktrs, tfvs och högre grad. Förskjutningen

uppåt av åldern vid befordran till ktr synes komma att fortsätta under en längre tid framåt.

Historik över rekryteringen. Då skk nu vilja något mer ingående behandla frågan om den kme-utbildade personalens rekrytering, torde böra förutskickas, att skk, med hänsyn till att inträdet i verket beräknas ske vid i genomsnitt 21 års ålder och att avgången ur verket med pension i regel torde ske vid 65 års ålder, funnit lämpligast att vid sina beräkningar utgå från vederbörande tjms födelseår, ehuru vid befordringar — vad åldern beträffar — hänsyn givetvis tages till sökandens tjänsteår men i regel icke till deras levnadsålder.

Av nedanstående tabell framgår antalet den 1 juli 1934 kme-kompetenta tjm i tullverket inom varje födelseårsgrupp, ktr för sig och kme för sig (tjm hos KGT med undantag av 2 byråchefer, 2 sekreterare och 3 notarier samt vid tullstaten med undantag av ksr).

Födelseår	Ktr	Kme	Födelseår	Ktr	Kme
1867	4	—	1892	1	30
1868	9	—	1893	2	22
1869	12	—	1894	—	27
1870	7	1	1895	—	20
1871	6	—	1896	—	6
1872	7	—	1897	—	11
1873	6	—	1898	—	5
1874	6	2	1899	—	2
1875	8	—	1900	—	3
1876	9	1	1901	—	3
1877	6	1	1902	—	1
1878	4	—	1903	—	2
1879	12	4	1904	—	5
1880	9	4	1905	—	8
1881	16	2	1906	—	10
1882	18	5	1907	—	15
1883	14	7	1908	—	12
1884	14	7	1909	—	12
1885	15	10	1910	—	18
1886	16	20	1911	—	3
1887	15	22	1912	—	3
1888	9	33	1913	—	1
1889	7	35			
1890	1	35		235	440
1891	2	32	Vakanta tjänster	12	4

Den omständigheten att födelseårsgrupperna 1886—1892 kommit att bliva synnerligen stora, måste bero på en kraftig antagning av eo kme under 1906 och de närmast följande åren. Den myckna nyanställningen torde främst hava haft sin grund däri, att ännu vid denna tid antagningen skedde endast på tullförvaltningsföreståndarnas tillstyrkan men i regel utan att den centrala myndigheten närmare prövat det föreliggande verkliga behovet. Den särskilt starka tillströmningen av sökande under nämnda år torde hava berott på förhållanden, vilka icke nu efter så lång tid kunna till fullo bedömas.

En överrekrytering av eo kme synes sålunda hava ägt rum under förut nämnda år, varigenom inom en nära liggande framtid betydande olägenheter komma att uppstå.

De förenämnda 235 tjm inom ktr-gruppen hava erhållit sin första befordran från kme-graden vid i medeltal 43 års ålder, ehuru 7 befodrads vid 35 års ålder eller tidigare och 8 efter 50 års ålder.

Av nedanstående tabell framgår under åren 1924—1933 befodrads kmes tjänsteår i tullverket och levnadsår vid befordran från kme-gruppen.

	Tjänsteår i tullverket i medeltal	Levnadsår i medeltal		Tjänsteår i tullverket i medeltal	Levnadsår i medeltal
År 1924	20	41	År 1929	24	45
1925	23	43	1930	25	46
1926	21	44	1931	24	44
1927	22	42	1932	25	46
1928	24	45	1933	26	46

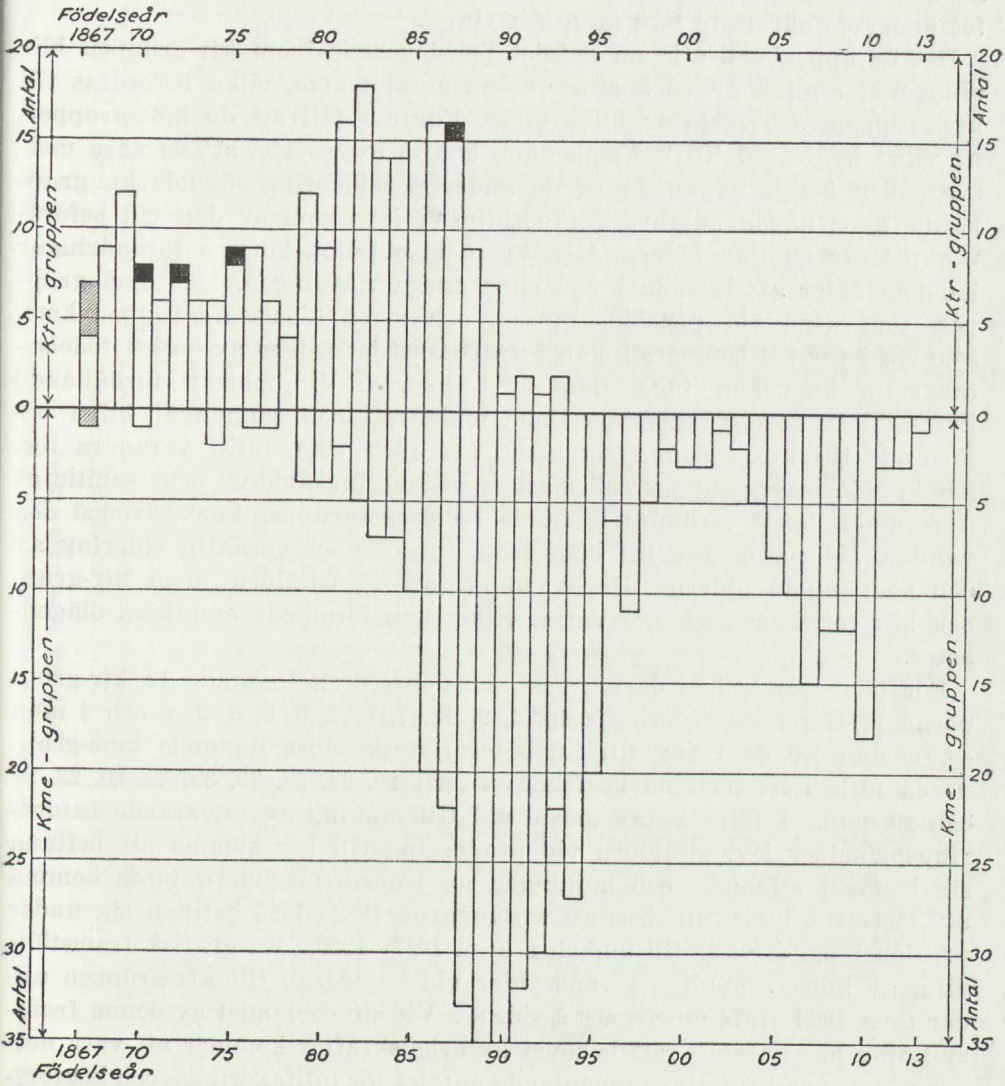
Såsom av tabellen synes, har medeltalet av såväl tjänsteår som levnadsår vid befordran stigit under de senast förflutna tio åren.

Grafiska framställningar. En grafisk framställning över åldersfördelningen inom de bägge personalgrupperna återfinnes å sid. 85.

Betraktar man med ledning därav åldersfördelningen bland samtliga kme-utbildade tjm, finner man, att födelseårsgrupperna 1867—1880 äro jämförelsevis små, varierande mellan 4 och 16 man, i medeltal 8,4, medan årsgrupperna 1881—1895 äro synnerligen stora med lägst 18 och högst 42 man, i medeltal 29,3. Återstående årsgrupper, 1896—1913, äro ganska blygsamma, lägst 1 man och högst 18 man. Frapperande små äro grupperna 1896—1905 med i medeltal knappt 5 man per årgång samt de yngsta födelseårsgrupperna 1911—1913 med sammanlagt blott 7 man.

I ktr-gruppen skola för närvarande ständigt tjänstgöra c:a 250 man. Av dessa beräknas i medeltal årligen pensioneras c:a 10 och avlida c:a 3.

Fig. 1. Grafisk framställning över åldersfördelningen bland den kammarskrivar-kompetenta personalen år 1934.

■ = under första halvåret 1934 avlidna. ▨ = under första halvåret 1934 pensionerade.

Det årliga tillskottet till gruppen borde således i genomsnitt vara c:a 13. Emellertid har den ojämna rekryteringen av gruppen orsakat, att de 12 närmast pensionsåldern liggande årsklasserna äro relativt små, varför även det årligen på grund av inträdd pensionsålder erforderliga tillskottet under de närmaste tolv åren blir ringa.

Det är uppenbart, att om antalet pensionerade inom ktr-gruppen blir olika under olika år, så kommer också antalet kme, vilka befordras till ktr-gruppen, att varje år bliva olika. För det fall att de kme-grupper, ur vilka befordran till ktr äger rum, äro så avpassade, att de nära motsvara den årliga avgången ur de under pensionering stående ktr-grupperna, äger någon nämnvärd förskjutning icke rum av den vid befordran till ktr vanliga åldern. Men är så icke fallet, komma förändringar i denna ålder att inträda i ena eller andra riktningen. Med små grupper, som utgå vid pensionsgränsen, och stora födelseårsgrupper kme, som stå i tur till befordran, kan inträffa, att befordran av en hel födelseårsgrupp kme kan taga flera år i anspråk. Vid motsatt förhållande kunna flera födelseårsgrupper kme under ett och samma år bliva befordrade till ktr. Befinna sig bland ktr flera små, intill varandra liggande födelseårsgrupper närmast pensioneringsåldern och samtidigt flera stora, intill varandra liggande födelseårsgrupper kme närmast den vanliga åldern för tur till befordran, inträder en varaktig stegring av den sistnämnda åldern. Härav följer, att tjänstetiden inom ktr-gruppen blir förhållandevis kortvarig, vilket kan föranleda åtskilliga olägenheter.

För närvarande äro de närmast pensionsåldern liggande 12 ktr-grupperna jämförelsevis små — resp. 4, 9, 12, 7, 6, 7, 6, 6, 8, 9, 6 och 4 man —, medan av de i tur till ktr-befordran närmast liggande kme-grupperna 10 äro synnerligen kraftiga — resp. 20, 22, 33, 35, 35, 32, 30, 22, 27 och 20 man. I följd härav måste vid tillämpning av nuvarande befordringsprinciper levnadsåldern vid utnämning till ktr komma att befinna sig i starkt stigande, och höjningen av befordringsåldern torde komma att fortsätta, ända till dess att årgångarna 1882—1885 befinna sig under pensionering, d. v. s. till omkring åren 1947—1950. En grafisk framställning av kmes sannolika levnadsålder vid befordran till ktr-gruppen under åren 1934—1974 återfinnes å sid. 87. Vid utarbetandet av denna framställning har antagits, att behovet av arbetskrafter kommer att vara det samma som år 1933, att sammanlagda antalet för tulltaxerings- och kontorsgöromål använda befattningshavare då var lagom avpassat och att den av skk förordade arbetsfördelningen kommer att genomföras. Vidare har förutsatts, att nuvarande befordringsprinciper komma att gälla även i framtiden, att dödsfallen inträffa i ktr- resp. kme-gruppen i samma utsträckning som nu, att någon förtidspensionering icke förekommer, att befordran av kme till ktr sker vid i medeltal 43 års ålder och att kme-kåren rekryteras under året 1935 med 30 tjm, under 1936—1949 med 15 tjm år-

ligen, 1950—1959 med 27 à 28 man och åren 1960—1974 med 20 man per år. Motivering för den olikformiga rekryteringen återfinnes å sid. 93. Den sistnämnda grafiska framställningen visar, att kme av födelseårsgrupperna 1892—1896 komma att erhålla befordran till ktr först vid omkring fyllda 55 år. Befordran ur dessa grupper kommer att äga rum under åren 1947—1950. Därefter inträder en period, då levnadsåldern vid befordran till ktr kommer att väsentligt nedgå. Under åren 1960—1962, då kme av födelseårsgrupperna 1924—1927 beräknas erhålla ktr-befordran, blir dessas ålder vid befordran endast 35 år. En ny höjning i befordringsåldern kommer att inträda — ehuru ej på långt när så kraftig som den ovanberörda — då de kme skola pensioneras, som äro födda 1897 och därefter, d. v. s. 1962 och följande år. Men åldern vid befordran till ktr torde icke behöva överstiga 45 år, om en förhållandevis väl avvägd rekrytering äger rum av kme i födelseårsgrupperna 1915 och därefter.

Den nu oundvikliga höjningen av åldern vid befordran till ktr kommer att medföra, att kme i relativt hög ålder måste sysselsättas med expeditionellt arbete — vilket möjligen torde kunna få till följd, att tulltaxeringsarbetet icke komme att bedrivas med önskvärd raskhet. Dessutom kunna äldre tjm inom kme-gruppen i regel icke beräknas åtnjuta den vitalitet och spänstighet, som ovillkorligen måste erfordras för befordran till arbetsledande eller befälsutövande ställning.

Sådana som förhållandena gestaltat sig och med hänsyn till gällande bestämmelser, torde de menliga följderna av den mindre planmässiga rekryteringen knappast kunna undvikas.

Teoretisk studie. Skk hava dock ansett sig böra göra en studie över vilka åtgärder, som måste tänkas komma i fråga, såvida man i framtiden ville undgå dessa följder. Under denna studie, som endast kan hava teoretiskt intresse, hava skk givetvis känt sig fullkomligt obundna av gällande författningar och gängse utnämningsspraxis.

För att nedbringa levnadsåldern vid befordran till ktr synes i första hand behöva tillgripas den åtgärden att ur en födelseårsgrupp av kme endast befordra ett visst maximiantal till ktr, exempelvis femton. Av 1885—1887 års födelseårsgrupper skulle sålunda utöver de redan till ktr befordrade icke någon ytterligare komma att befordras. Ur 1888, respektive 1889 års grupper skulle allenast sex, resp. åtta ännu kunna befordras. Genom dessa åtgärder skulle utnämningssåldern till ktr icke behöva överstiga femtio år. På grund av det stora antal kme, som under ovan angivna förutsättning icke komme i fråga till befordran, bleve åter medelåldern för kme mycket hög, vilket, såsom tidigare anförts, torde medföra vissa olägenheter. För att erhålla en lägre medelålder bleve det nödvändigt, att den nyssnämnda maximeringen av antalet ur varje födelseårsgrupp till ktr befordrade kombinerades med en viss förtidspensione-

ring av obefordrade kme, exempelvis vid 55 års ålder. Detta gäller särskilt de stora årsgrupperna 1886—1895. De små kme-årgångarna av 1896—1906 komma att vid tiden för pensioneringen förorsaka en ny höjning av levnadsåldern vid befordran till ktr. För att undvika detta måste antalet kme inom var och en av årsgrupperna 1896—1906 ökas. På grund av nuvarande förhållanden å arbetsmarknaden torde det icke erbjuda alltför stora svårigheter att anskaffa personer ur nämnda årsgrupper, villiga att ägna sig åt tullverket, till sådant antal, att varje sådan födelseårsgrupp komme att bestå av c:a 15 personer. För att ernå åsyftad verkan av denna åtgärd måste dessa nyantagna kme sedermera befordras till ktr samtidigt med redan nu i verket anställda av samma födelseårsgrupper, alltså eventuellt före i tullverket tidigare intagna men till levnadsåldern yngre tjm. Ur teoretisk synpunkt torde icke något vara att invända mot en dylik rekrytering, under förutsättning att antalet ktr ur varje födelseårsgrupp maximeras på ovan nämnt sätt.

Emot de här tänkta åtgärderna kan givetvis mycket invändas. Dels torde det vara särdeles svårt att bibringa personer i 30—35 årsåldern den för tulltaxeringstjänstemannen nödvändiga fackutbildningen, dels skulle anordningen innebära ett brytande av grundlagsenliga och hävdvunna befordringsprinciper inom statsförvaltningen, dels medgiva icke nu gällande författningar antagning i verket vid denna ålder av annan än den, som redan tidigare varit anställd i statstjänst.

Av nu anförda skäl kunna de omnämnda utvägarna icke heller komma i fråga.

Skk hava velat göra denna studie för att visa, vilken synnerligen allvarlig fråga personalrekryteringen utgör för en stor arbetsorganisation och vilka drastiska åtgärder, som kunna tänkas bliva nödvändiga, därest rekryteringen icke omhänderhaves på ett planmässigt sätt.

Vad slutligen beträffar de tre sista födelseårsgrupperna 1911—1913, som också kunna förorsaka höjning av åldern vid befordran till ktr-gruppen, synes erforderlig rättelse nu vara på väg att vinnas. I den under juli 1934 påbörjade kme-kursen hava nämligen intagits elever, som äro födda under åren 1911—1913. Det är för rekryteringen önskligt, att elever av dessa årsgrupper intagas även i närmast följande kme-kurs. Var och en av årsgrupperna 1911—1913 synes böra utökas till omkring 15 man.

Antagning av kammarskrivaraspiranter. Ovan har framhållits nödvändigheten av att olika födelseårsgrupper, som skola passera genom tullverket från antagningsåret fram till pensionsåldern, göras till numerären så lika som möjligt. Givetvis komma likväl under årens lopp vissa olikheter i detta avseende att göra sig gällande grupperna emellan, beroende på dödsfall före uppnådd pensionsålder, entlediganden etc. Men genom att hålla varje ingångsgrupp så stor som föranledes av det just

vid tillfället föreliggande behovet för ktr-rekrytering, erhålles jämnast möjliga befordringsgång.

En viss principiell teori måste ligga till grund för antagningen och i möjligaste mån följas. Den torde i korthet kunna utformas sålunda.

Vid antagandet av elever i kme-kurserna måste först konstateras, huru många som behövas för att fylla det antal, som anses erforderligt för att rekrytera ktr-gruppen. Till elever i kurserna böra sedan icke uttagas de mest kvalificerade bland *samtliga* sökande, utan i stället bör — för att erhålla jämnast möjliga avgång vid pensioneringen — utses ett tillräckligt antal av de mest kvalificerade *inom varje därför behövlig fördelseårsgrupp*.

Teoretisk beräkning av rekryteringsbehovet för kontrollörsgruppen. Rekryteringsbehovet för ktr-gruppen kan konstrueras fram, då man känner antalet tjm inom ktr-gruppen, dödligheten och dödsfallens fördelning bland olika åldrar inom gruppen och det antal år, som anses böra utgöra normal tjänstgöringstid inom gruppen.

Antalet ktr- och högre tjänster vid lokaltullförvaltningen, vilka rekryteras ur kme-kåren, är enligt tullverkets stat för budgetåret 1934/1935 217. Då 3 av ksr-tjänsterna förordats förändrade till ktr-tjänster, erfordras dessutom personal för dessa tre tjänsters rekrytering. Men även gränsbevakningschefstjänsten och 29 tjänster inom KGT rekryteras ur kme-kåren. Härvid hava icke medräknats 2 byråchefs-, 2 sekreterar- och 3 notarietjänster och icke heller generaltulldirektörens och kustbevakningsinspektörens befattningar eller en för den sistnämndes expedition nyinrättad byråinspektörstjänst å extra stat. På grund av önskvärd skärpning av tulltaxeringskontrollen anse skk en ökning av ktr-tjänsterna böra äga rum. Denna ökning har förslagsvis beräknats till 15 man, men då samtidigt 4 för kontorsgöromål avsedda ktr ansetts kunna överflyttas till tulltaxeringsarbetet och 2 för sistnämnda arbete avsedda ktr utbytts mot 2 kme, uppgå de på grund av skärpt tulltaxeringskontroll erforderliga ktr till 9. Hela antalet tjänster, som skulle rekryteras ur kme-kåren, är sålunda 259.

För att beräkna hur många kme — ordinarie och icke ordinarie —, som erfordras för rekryteringen av dessa tjänster, måste även övervägas olika alternativ beträffande den ålder, som kan anses lämplig eller önskvärd för kme vid befordran till ktr-gruppen. Tidigare hava anförts de kvalifikationer, som äro önskvärda för ktr. Även om tillräcklig erfarenhet i tjänsten och i övrigt erforderliga kvalifikationer kunna uppnås vid tidigare ålder, hava skk dock, med hänsyn till de befordringsmöjligheter, som äro och under lång tid framåt komma att bliva rådande, ansett sig böra räkna med en ålder vid befordran till ktr av 43 levnadsår såsom närmast eftersträfvansvärd. Vid utarbetandet av den å sid. 86 nämnda grafiska framställningen av kmes sannolika levnadsålder vid befordran

till ktr-gruppen åren 1934—1974 har bl. a. antagits, att åldern för kme vid befordran till ktr vore 43 år. Icke desto mindre synes nämnda ålder under åren 1960—1962 komma att sjunka ända till 35 år. Att därför under nuvarande onormala rekryteringsförhållanden söka inrikta rekryteringen av kme-gruppen därpå, att 35 år bleve den normala åldern för kmes befordran till ktr, synes icke tillrådligt, enär det i så fall måste inträffa, att nämnda ålder vid något tillfälle komme att sjunka avsevärt under 35 år, vilket skulle kunna innebära ett äventyrande av den erfarenhet och kompetens, som bör förefinnas hos tjm i ktr-gruppen. Finnes emellertid e:a 20 år härefter möjlighet att i större utsträckning än nu undvara den kme-utbildade arbetskraften för tulltaxeringsarbetet, synes man *då eller något tidigare* på nytt böra upptaga till prövning frågan om den ålder, som kan anses lämplig vid befordran av kme till ktr. Men skk anse sig *för närvarande* icke kunna räkna med lägre sådan ålder än 43 levnadsår. Med en pensionering vid 65 år komma sålunda 22 år att tillbringas i ktr-gruppen. Varje åldersgrupp inom denna grad skulle sålunda komma att rymma i medeltal 11:s man och, för det fall att icke någon annan avgång än genom pensionering förekomme inom ktr-gruppen, skulle alltså den årliga avgången bliva i medeltal 11:s och rekryteringen av gruppen årligen böra omfatta likaledes i medeltal 11:s man.

Emellertid måste hänsyn tagas därtill, att avgång ur ktr-gruppen även äger rum genom dödsfall. Under tioårsperioden 1924—1933 avled 33 man inom denna grupp, alltså i medeltal 3:3 man per år. Det torde observeras, att dessa 33 dödsfall inträffade icke allenast bland dem, som befunno sig inom ktr-gruppen vid 1924 års ingång, utan även bland dem, som tillförts gruppen under åren 1924—1933. Enligt uppgifter i tullverkets matriklar och författningssamling har sammanlagda antalet tjm, som längre eller kortare tid under ifrågavarande period tillhört ktr-gruppen, varit 358. Bland dessa 358 tjm inträffade de 33 dödsfallen. Rekryteringen avser emellertid endast att hålla den i ett givet ögonblick till viss numerär fixerade ktr-gruppen konstant under en tidrymd framåt (259 man, se sid. 90). Enär 33 dödsfall under tio år ägt rum bland 358 tjm, måste för 259 tjm dödsfallens antal ligga under 3:3 per år. En av dåvarande aktuarien hos kungl. pensionsstyrelsen, fil. d:r Tor Jerneman verkställd matematisk-statistisk analys av dödligheten bland de vid undersökningstillfället inom ktr-gruppen befintliga 238 tjm (se bilaga 3) har givit till resultat, att den årliga rekryteringen av gruppen på grund av dödsfall bör beräknas till 2:7 man. Då ktr-gruppen är avsedd att rymma 259 man, kan denna ersättning beräknas till 2:9 man, under förutsättning att åldersfördelningen bland de 259 är densamma som bland de 238. Det tidigare meddelade årsmedeltalet för ktr-gruppens rekrytering, 11:s man, måste sålunda ökas med 2:9 man och blir alltså 14:7 man.

Ytterligare en orsak, som föranleder avgång ur ktr-gruppen, är förtidspensionering, exempelvis till följd av långvarig sjukdom i samband med

oförmögenhet att utföra tjänstuppsdraget. Enligt vad erfarenheten visar har dylik förtidspensionering i regel inträffat två år före uppnåendet av pensionsåldern. Under tioårsperioden 1924—1933 har de förtidspensionerades antal utgjort 5, alltså 0.5 per år, vilken siffra sålunda måste läggas till det tidigare fastslagna årsmedeltalet för rekryteringen, vilket följaktligen måste höjas till 15.2.

Man kan givetvis ifrågasätta, huruvida förtidspensioneringen är en företeelse, som kommer att bli bestående även i framtiden. Skk hava ansett, att så kommer att bli förhållandet, enär vissa födelseårsgrupper äro mycket stora och sannolikt komma att orsaka ännu talrikare fall av förtidspensionering, än de som för närvarande förekomma. Det må tillika framhållas, att det nyligen av RD beslutade civila tjänstepensionsreglementet, vilket även skall tillämpas å tullverkets personal, synes giva större möjlighet till pensionering före den lagstadgade normala pensionsåldern, än vad förut varit fallet.

Teoretisk beräkning av rekryteringsbehovet för kammarskrivargruppen. Med hänsyn till den beräknade storleken av ktr-gruppen och den tid, under vilken tjm skulle befinna sig i denna grupp, måste den varje år tillföras i medeltal 15.2 man ur kme-kåren. Då denna kår årligen skall avstå 15.2 man, kan på samma sätt som för ktr-gruppen uträknas kme-gruppens årliga rekryteringsbehov.

Vid antaget inträde i kme-graden efter genomgången utbildning vid i regel 21 år och med ktr-befordran vid 43 års ålder, komma 22 år att tillbringas i kme-grad. Avgång ur denna grad — utom vid befordran och pensionering — förorsakas av dödsfall, entlediganden och avsättningar, vilka sammanlagt under sistförflutna tioårsperiod varit 34, alltså 3.4 per år. Liksom hittills varit fallet, torde dock även i framtiden icke alla kme kunna befordras till högre tjänst, varför en viss kassation torde böra inräknas i det antal, som bör stå till förfogande för ktr-befordran. Att för närvarande fastställa det antal kme, som passerat den vanliga åldersgränsen för befordran till ktr och som icke heller längre fram kommer att befordras, är givetvis ytterst vanskligt, men man torde icke överdriva, om man beräknar, att antalet sådana tjm för närvarande utgör omkring 35. Vid förbättrad rekrytering torde detta antal kunna nedbringas, men även i fortsättningen torde man kunna räkna med, att ständigt åtminstone 20 kme komma att kvarstå obefordrade intill pensionsåldern. I medeltal skulle då inom varje årsgrupp kme befinna sig 0.9 man, som icke kan påräkna befordran. Den årliga kontingent kme, som behöver tillföras tullverket, kan alltså fastställas till 15.2 (avgången ur kme-gruppen vid befordran till ktr) + 3.4 (avgången ur kme-gruppen av annan anledning än befordran och pensionering) + 0.9 (kassationen) = summa 19.5.

Här ovan verkställd beräkning av det årliga rekryteringsbehovet för

såväl ktr- som kme-gruppen utgör endast exempel på en teoretisk metod att konstatera detta behov. De anförda siffrorna torde tid efter annan böra prövas och justeras. Dödsfallens årliga antal bland samtliga här berörda tjm varierar givetvis under olika år, och detsamma är förhållandet med deras fördelning på olika tjänsteåldrar inom ktr-gruppen. Skk vilja därför framhålla, att det för beräkningen av elevantalet i kme-kurs är nödvändigt att före anordnandet av sådan kurs undersöka, huruvida under sist tilländalupna tio- eller femårsperiod förändringar inträtt i dessa hänseenden. Vid beräkningen bör antalet inom ktr-gruppen förtidspensionerade inverka med de vid undersökningarna erhållna faktiska talen. Antalet ålderspensionerade bör däremot inverka med en siffra, som beräknas med ledning av ktr-gruppens hela antal och det antal tjänsteår, som anses vara lämpligt inom denna grupp. Till ledning vid uträknandet av rekryteringsbehovet på grund av dödsfall torde doktor Jernemans P. M. (bilaga 3) kunna användas, åtminstone under de närmaste åren.

Emellertid vilja skk påpeka, att om kme-kåren nu skulle rekryteras med normalt omkring 20 man årligen, måste en stark ökning av denna kårs numerär uppstå under de närmaste 12 à 15 åren, och en stark minskning av densamma komma att inträda omkring 20 år härefter. Detta beror på det förhållandet, att de 12 nu närmast pensioneringstillfället liggande födelseårsgrupperna av kme-utbildad personal äro avsevärt mindre, än vad de normalt borde vara, och att de födelseårsgrupper, som bliva pensionerade 1951—1957 kunna förväntas bliva onormalt stora. Det torde därför böra tagas under allvarlig omprövning, huruvida man omedelbart bör tillämpa normal rekrytering. Skk anse för sin del, att det skulle vara till fyllest att under de närmaste 12—15 åren anställa endast omkring 15 e kme per år. Sedermera, då det blir tid att möta den starka decimering, som den kme-utbildade arbetskraften kommer att utsättas för genom pensioneringen av de stora födelseårsgrupperna 1886—1892, skulle de årligen nyanställdas antal höjas till 27 à 28. Därefter borde nyanställningen så småningom övergå till vad skk betrakta såsom normalt årligt behov, nämligen omkring 20 man.

Skk hava utarbetat grafiska framställningar av den prospektiva åldersfördelningen under vart och ett av åren 1944, 1954, 1964 och 1974 (bil. 7—10). Vid utarbetandet av dessa framställningar hava samma förutsättningar antagits gälla, som vid uppgörandet av den å sid. 86 nämnda framställningen om åldern vid befordran till ktr-gruppen. Enligt bil. 7, som berör åldersfördelningen för år 1944, skulle 435 kme vara anställda i tullverket. En överrekrytering har sålunda kommit att äga rum, enär skk betrakta 412 kme som det normala behovet (se sid. 95). Emellertid visa de grafiska framställningarna för åren 1954 och 1964 (se bilaga 8 och 9), att en brist på c:a 30 kme skulle komma att föreligga omkring vart och ett av nämnda år. Den tidigare konstaterade överrekryteringen

är sålunda att betrakta såsom endast skenbar och fullt försvarlig. Enahanda torde förhållandet vara beträffande uppgiften för år 1974, enligt vilken 478 kme beräknas vara anställda i tullverket. Några år efter 1974 komma nämligen betydligt talrikare pensioneringar att förekomma än vad som varit fallet under de närmast föregående tjugo åren. Emellertid torde det vara lämpligt, att dylika på lång sikt gående prospektiva undersökningar göras — helst vart femte år — för att KGT måtte erhålla den bild av förhållandena, som erfordras, för att de riktiga åtgärderna vid lämplig tidpunkt skola kunna vidtagas på detta för tullverket synnerligen viktiga område. Eventuellt torde det av dessa undersökningar komma att framgå, att en kraftigare kme-rekrytering än skk tänkt sig måste tillgripas omkring år 1950 för att täcka den påvisade bristen omkring åren 1954 och 1964. För att undgå åtminstone en del av nämnda brist skulle dock såsom yttersta nödfallsutväg kunna tänkas, att tjänstedugliga pensionärer bereddades tjänstgöring eller att personal medgäves att kvarstanna i tjänst under någon tid efter uppnådd pensionsålder.

Kammarskrivargruppens totala storlek. Ovan har sålunda konstaterats, huru stor den årgång kme skulle vara, som befunde sig vid kme-gruppens befodringsgräns (avgång till ktr-gruppen 15·2 + kassationen 0·9 = 16·1) och huru många, som årligen skulle medgivas inträde i tullverket (inträdesgränsen = 19·5). Då den tid, som komme att tillbringas i kme-graden, har beräknats till 22 år, skulle sålunda hela antalet kme *mellan dessa bägge gränser* bestå av $\frac{16·1 + 19·5}{2} \times 22 = \text{c:a } 390$ man. Inom hela kme-gruppen måste plats beredas även för dem, som på grund av begränsad användbarhet eller eljest icke kunnat ifrågakomma till befodran och som beräknats till ett antal av omkring 20 man. Hela kme-gruppen skulle sålunda med hänsyn till ktr-gruppens rekrytering omfatta omkring 410 man.

Då kme-kåren den 1 juli 1934 omfattade 393 ordinarie kme jämte 47 icke-ordinarie, i allt sålunda 440 man, får det nu ifrågasatta ersättandet av kme med lägre kvalificerad personal med hänsyn till ktr-gruppens rekrytering icke drivas längre än att på sin höjd beröra c:a 30 man av den nuvarande kme-gruppen.

Teoretisk beräkning av antalet elever i kammarskrivarkurserna. Under den tid kme-utbildningen varar, torde man hava att räkna med viss avgång på grund av underkännande vid examen, övergång till annan verksamhet etc. Därför torde såsom kme-elever böra antagas ett något högre antal av varje födelseårsgrupp än det, som årligen behöver tillföras kme-gruppen. Det må nämnas, att under 1929 års kme-kurs slutade 2 elever utan att anmäla sig till examen, att av 1930 års kurs 1 elev underkändes och 2 godkändes först efter viss komplettering, att av 1931 års

kurs 2 elever underkändes under den första delen av den teoretiska undervisningen samt 3 elever slutade utan att anmäla sig till examen och att av 1932 års kme-elever 1 underkändes och 1 icke anmälde sig till examen. Då sammanlagda antalet antagna elever i dessa fyra kurser utgjorde 105 man och antalet av dem, som avgått utan att hava erhållit examen, utgjorde 10 man, uppgår antalet sålunda avgångna till c:a 10 % av de till kursen antagna. Kurser med 10 % fler deltagare än det antal, som bör tillföras kme-kåren, böra sålunda påbörjas varje år, för att det årligen erforderliga antalet kme skall kunna kontinuerligt erhållas.

Jämförelse mellan arbetsfördelningsplanen och rekryteringsplanen. Det gäller även att undersöka, huruvida en allmän arbetsfördelningsplan, uppgjord med ledning av vad skk i avd. III—V förordat, erfordrar ett annat antal kme-utbildade arbetskrafter, än vad som rekryteringsplanen påkallar.

I bilaga 4 återfinnas tabeller över dels de tjm, som med nuvarande arbetsfördelning enligt till skk inkomna uppgifter samtidigt befinna sig i arbete, dels dem, som enligt skks förslag till arbetsfördelning samtidigt skulle befinna sig i arbete. Bemärkas bör dock, att skk ansett göromålen vid TK 2—4 vara av den natur och omfattning att någon mer genomförd arbetsfördelning vid dem knappast torde kunna ifrågakomma. Av denna anledning hava skk ej heller ansett sig böra ifrågasätta något utbyte av personal vid dessa TK. Ett sammandrag av tabellerna ger vid handen, att 25 av kme vid CTK och TK 1 A—B skulle kunna utbytas mot annan arbetskraft. För semestertilldelning, sjukdomsfall och vakanser m. m. måste i kme-gruppen inrymmas erforderlig reservpersonal. Om den på en gång arbetande kme-styrkan minskas, torde också reservpersonalen i motsvarande grad kunna minskas. Denna minskning torde kunna beräknas till högst tre man. I allt skulle sålunda högst 28 kme helt kunna undvaras. Då hela kme-styrkan är 440 man, uppginge härigenom den enligt arbetsfördelningsplanen erforderliga kme-styrkan till 412 man. Detta antal överensstämmer sålunda i det allra närmaste med det, som med hänsyn till ktr-gruppens rekrytering skulle erfordras. För beräkningen av kme-styrkans storlek måste dock arbetsfördelningsplanen vara bestämmande. Kmes antal bör alltså enligt nu verkställda undersökningar bestämmas till 412 man. Av dessa höra 11 till KGT och 1 till gränsbevakningen. För lokaltullförvaltningen avses sålunda 400 kme. *Men skk vilja betona, att uppgifterna om de på en gång arbetande kmes antal hänföra sig till förhållandena under år 1933. I händelse att brist i kme-styrkan då förelegat, och/eller om den sammanlagda arbetsmängden därefter ökats, kan givetvis det nu av skk till utbyte förordade antalet kme för närvarande icke undvaras. Dessa förhållanden torde böra göras till föremål för KGT:s undersökning.*

Givetvis kunna ändrade förhållanden, såsom en väsentligt ökad import.

eller nya arbetsuppgifters införande, komma att medföra oavvisliga krav på en framtida ökning av kme-personalen. Skulle sådan ökning befinnas nödvändig, bör givetvis såsom följd därav även en lämplig ökning av ktr-gruppen komma till stånd.

Avvägning mellan antalet ordinarie och icke ordinarie tjänstemän. I detta sammanhang torde det vara lämpligt att beröra spörsmålet om avvägningen mellan antalet tjm i ordinarie och icke ordinarie anställning. Icke ordinarie befattningshavare böra endast förekomma i de olika slagen av inträdestjänster i verket, sålunda — beträffande lokaltullförvaltningen — endast i kme-, tv- och sbe-grad. Förevarande utredning berör dock icke tv-graden.

Anordningen med dels ordinarie tjm i fast anställning, dels icke ordinarie tjm, som med viss varsel-tid kunna uppsägas från sina befattningar, har sitt berättigande i att verket därigenom kan skyddas mot att fast anställa personer, som visat sig mindre lämpliga. Den icke ordinarie anställningstiden måste nämligen betraktas som en provotid för avgörande av frågan om vederbörandes kompetens och allmänna lämplighet för fortsatt anställning i verket. Genom icke-ordinarie-systemet kan jämväl ett tillfälligt behov av personal mötas utan att verkstyrelsen behöver ikläda sig någon förbindelse för denna tillfälliga personals vidare anställning. Det är med utgångspunkt från dessa allmänna synpunkter, som skk ansett sig böra pröva icke-ordinarie-tidens längd och därmed frågan om avvägningen av antalet befattningshavare i ordinarie och icke ordinarie anställning.

Antalet ordinarie kammarskrivare. Det numeriska behovet av ny-anställning av kme måste prövas synnerligen omsorgsfullt, innan elever antagas att genomgå kme-kurs. Denna prövning bör äga rum ur synpunkten att på lämpligt sätt kunna rekrytera tjänsterna i högre grad än kme och med hänsyn till det totala normalbehovet av kme-personal.

Det erforderliga antalet tjänstgöringsår såsom icke ordinarie kme måste sålunda bero på den tid, som kan anses åtgå för att vederbörande tjm skall kunna ådagalägga full lämplighet för tjänsten samt förvärva tillräcklig erfarenhet inom dess olika arbetsområden.

På grund av tulltjänstens skiftande och olikartade natur torde vederbörandes provotid i fråga om den allmänna lämpligheten icke böra sättas alltför knapp. Även på grund av kravet på tillräcklig erfarenhet synes en icke alltför knäppt provotid vara erforderlig. Den formella kompetensen att innehava kme-tjänst vinnes genom nöjaktig genomgång av kme-kurs. Men det är uppenbart, att en allsidig kännedom om tullverkets olika arbetsgrenar och förmåga av självständig tillämpning av de olika tullförfattningarna näppeligen vinnas förrän efter en avsevärd tids praktiskt arbete å skilda områden av tulltjänsten. För

att förvärva denna reella kompetens och ådagalägga ovanberörda allmänna lämplighet torde omkring fyra års effektiv tjänstgöring eller genomgången kme-kurs erfordras. Understundom måste dock givetvis inträffa, att kme få tjänstgöra längre tid än fyra år såsom icke-ordinarie. Men det må också uttalas, att den ansvarsfulla ställning, som kme intaga, bör föranleda, att de kme, som under prövotiden befunnits lämpliga för tulltjänsten, snarast möjligt efter utgången av denna tid beredas den tryggare ställning, som ordinarie anställningsform garanterar.

Skk hava sålunda kommit till den slutsatsen, att fyra års effektiv tjänstgöring efter genomgången kme-kurs torde böra föregå utnämning till befattning såsom ordinarie kme.

Med denna utgångspunkt och med hänsyn till vad som framhållits beträffande storleken av den årliga kontingent kme, som bör tillföras tullverket (under normala förhållanden c:a 20 man), borde alltså teoretiskt 75 å 80 kme vara icke ordinarie. Under de närmaste 12—15 åren, då enligt skks förslag endast c:a 15 man skulle tillföras kme-kåren, skulle antalet icke ordinarie kme böra beräknas till omkring 60 man, vilket, då skk i det föregående hava beräknat hela den normala kme-styrkan till 412 man, utgör ungefär 15 % av hela kme-kåren. Den ordinarie kme-styrkan skulle alltså utgöras av 350 man eller 85 % av hela kme-styrkan. Då av nuvarande ordinarie kme 11 äro upptagna på KGT:s stat och 1 på gränsbevakningens, skulle 338 ordinarie kme-tjänster uppföras på lokaltullförvaltningens. Enär å denna stat för närvarande äro upptagna 385 ordinarie kme-tjänster, skulle sålunda 47 av dessa tjänster kunna indragas. Detta innebär emellertid icke, att hela kme-styrkan kunde minskas med 47 man. Denna minskning får såsom tidigare anförts icke överstiga 28 man.

De icke-ordinarie kme utgöras för närvarande av dels extra, dels extra-ordinarie kme. Hittills har tiden såsom extra kme uppgått till omkring två år. Skk finna icke anledning föreligga att föreslå ändring i detta förhållande.

Antalet ordinarie skrivbiträden. Frågan om sbes kompetens och allmänna lämplighet för tjänsten torde kunna avgöras efter en förhållandevis kort tjänstgöringstid. Men då understundom ett ganska stort tillfälligt behov av arbetskrafter i biträdesgrad måste kunna mötas, torde antalet icke-ordinarie sbe böra beräknas jämförelsevis högt i förhållande till den ordinarie biträdespersonalens antal. Tjänstetiden såsom icke-ordinarie sbe bör därför icke sättas alltför knapp. På grund av att biträdespersonal varit anställd i tullverket under en relativt kort tidrymd, har erfarenhet ännu icke vunnits om den genomsnittliga årliga avgången ur verket av sådan personal, och följaktligen kunna ej heller några säkra beräkningar göras beträffande hur många som med hänsyn därtill varje år böra tillföras tullverket.

Skk hava beräknat, att sammanlagda antalet sbe, som samtidigt befinna sig i arbete, skulle utgöra 63. Detta antal avser endast det normala behovet av i daglig tjänstgöring varande sådan personal. För mötande av tillfälliga behov av sbe, såsom vid särskilt stark anhopning av göromål, vid sjukledigheter och semestrar för övrig personal inom kls- och biträdesgrupperna m. m., måste dessutom anlitas tillfällig arbetskraft. Då denna personal icke kan påräkna ständig tjänstgöring, bör densamma givetvis icke heller uppföras å ordinarie stat. Enär verkningarna av den av skk föreslagna arbetsfördelningen först framdeles kunna överblickas, synes emellertid försiktigheten bjuda, att även en del av den dagligen tjänstgörande personalen icke upptages å ordinarie stat.

Under år 1933 funnos vid lokaltullförvaltningen anställda 30 ordinarie sbe, motsvarande nära hälften av förutnämnda ständigt erforderliga personal. Med hänsyn till vad ovan anförts, vilja skk icke ifrågasätta någon ändring i detta antal.

Motivering för kammarskrivarkursernas omedelbara påbörjande och fortsättande. Enär kme-gruppen för närvarande omfattar ett något större antal tjm än som enligt skks förslag skulle vara behövt, kan det måhända vara ägnat att förvåna, att skk icke desto mindre ansett sig böra förorda, att kme-kurser omedelbart påbörjas och sedan kontinuerligt upprepas. Skk hava emellertid ansett det vara särdeles betydelsefullt för tullverket, att dessa tjms rekrytering kunde ordnas så, att befordran från kme-gruppen till ktr-gruppen erhöles vid en under längre tidrymd i möjligaste mån konstant levnadsålder, vid vilken vederbörande i regel allttjämt vore i besittning av såväl kroppslig som själslig spänstighet och förmåga till självständigt initiativ. Ovan har berörts, vilka menliga följder den ringa rekryteringen av födelseårsgrupperna 1896—1906 medför. Vid en under ett par år framåt inställd rekrytering skulle samma missförhållande upprepas, och ernåendet av den jämna befodringsgång, som måste anses eftersträvansvärd, ytterligare fördröjas.

Förslag att använda tullkontorister i stället för kammarskrivare i vissa tjänster. Det har i avd. III anförts, att förslag framkommit om att i viss utsträckning utbyta kme, som sysselsätts med tulltaxering av sorteringsgods, mot tkt. Ett sådant utbyte skulle medföra, att den personal, som då komme att vara sysselsatt med detta arbete, såsom samlad grupp betraktad vore i besittning av ett mindre mått av kvalifikationer än motsvarande personalgrupp tidigare innehåft.

Även om det vore möjligt att genom en sänkning av fordringarna på kvalifikationer hos tjm utbyta kme-utbildad arbetskraft mot lägre kvalificerad, torde ett sådant utbyte endast kunna försvaras, såvida därigenom några avsevärda besparingar kunde ernås för statsverket. En undersök-

ning av huru därmed skulle komma att förhålla sig, torde därför vara på sin plats i samband med rekryteringsfrågan.

Enligt skks beräkning skulle på en gång c:a 332 kme befinna sig i arbete, fördelade enligt nedanstående tablå:

vid sorteringsexpeditionerna	170
» värdevaruexpeditionerna	17
» hall- och utevägningsexpeditionerna	9
» provsamlingar, laboratorier och restitutionsavdelningar	13
för debiterings- och efterkontroll	40
» övrigt kontorsarbete, å kanslier samt utlånade till KGT	35
vid TK 2—4 och GRTK	48
	<hr/>
	Summa tullstaten 332.
Hos KGT i ordinarie tjänst	11
	<hr/>
	Summa 343.

Återstående 69 kme beräknas vara förordnade å högre tjänst eller åttjuga tjänstledighet (reservpersonal).

Det må beaktas, att de kme, som avses för provsamlingar, laboratorier, restitutionsavdelningar samt för d-kontroll, efterkontroll och övrigt kontorsarbete (det senare huvudsakligen vid TDX, vid förvaltningsavdelningars kanslier och som sekreterare å tfv samt utlånade till KGT), icke torde kunna ersättas av mindre kvalificerad personal på grund av arten av det arbete, som åligger dessa närmast under cheferna tjänstgörande tjm. Vidare torde kravet på kmes praktiska utbildning i tillämpning av tulltaxan på hall- och utevägningsgods nödvändiggöra, att ett visst antal expeditioner reserveras för detta ändamål, enligt beräkningen sammanlagt 9. Ytterligare torde GRTK och de 32 TK 2—4, som för närvarande disponera sammanlagt 48 kme, även i fortsättningen böra göra detta. De 17 vid värdevaruexpeditionerna tjänstgörande kme hava aldrig ifrågasatts till utbyte. Sålunda skulle för utbyte återstå de 170 vid sorteringsexpeditionerna tjänstgörande kme. Med fullständigt bortseende från huruvida ett sådant utbyte i verkligheten kan låta sig göra eller ej, måste dock av dessa 170 kme ett visst antal bibehållas vid sådan tjänstgöring. Det är nämligen nödvändigt att giva kme, som skola rekrytera ktr-gruppen, tillfälle till praktik i taxeringen av sorteringsgods och att å dem uppdraga dels ombesörjandet av tulltaxering av värdevaror å sådana platser, där särskilda expeditioner för dylika varor icke anordnats, dels även undersökning av kemiska varor och preparat. Antages, att endast 60 kme skulle bibehållas för sådan tjänstgöring, skulle alltså 110 kme vid den ifrågasatta anordningen kunna utbytas mot tkt.

Efter genomförandet av den skärpta tulltaxeringskontroll, som skk föreslå, skulle sorteringsexpeditionerna — med bibehållande av 170 kme — komma att fördelas på 51 kontrollavdelningar, var och en under en ktr.

Skulle tjms genomsnittliga kvalifikationer sänkas, måste givetvis kontrollen skärpas. Man torde då icke kunna nöja sig med en stickprovskontroll, som skk nu föreslagit, utan i stället böra övergå till en fortlöpande tulltaxeringskontroll, varvid kontrollområdena med tkt-expeditioner måste minskas från 3 till 2 expeditioner. Om sålunda 110 tkt ersatte lika många kme, skulle komma att erfordras dels 55 kontrollavdelningar för tkt, dels minst 18 sådana avdelningar för de återstående 60 kme vid sorteringsexpeditionerna, varför inalles skulle erfordras 73 ktr i stället för 51.

Kostnadsjämförelse. För att jämföra de olika kostnaderna mellan å ena sidan skks förslag och å andra sidan det här ovan senast omnämnda förslaget, antages kme-avlöningen vara = 1.0. Ktr-lönen blir då = 1.33 och tkt-lönen = 0.78 (se bilaga 5).

Alternativ I. Enligt skks förslag med 51 ktr och 170 kme vid sorteringsexpeditionerna bliva de årliga kostnaderna för arbetet vid dessa expeditioner:

$$\begin{array}{r}
 \text{(A)} \quad 51 \times 1.33 = 67.8 \text{ kme-löner.} \\
 \underline{170 \times 1.0 = 170.0} \quad \text{»} \\
 221 \qquad \qquad \underline{237.8} \quad \text{»}
 \end{array}$$

Alternativ II. Enligt det andra förslaget, som vid sorteringsexpeditionerna skulle kräva 73 ktr, 60 kme och 110 tkt, bliva de årliga kostnaderna:

$$\begin{array}{r}
 \text{(B)} \quad 73 \times 1.33 = 97.1 \text{ kme-löner.} \\
 60 \times 1.0 = 60.0 \quad \text{»} \\
 \underline{110 \times 0.78 = 85.8} \quad \text{»} \\
 243 \qquad \qquad \underline{242.9} \quad \text{»}
 \end{array}$$

Tkts användande vid sorteringsexpeditionerna innebär sålunda någon kostnadsökning.

Den nu beslutade olika pensionsåldern för kme-utbildade tjm och tkt kommer att i viss mån påverka kostnadsjämförelsen.

De kme-utbildade tjm komma nu att pensioneras vid 65 år och tkt vid 63 år. För att kme-lön och tkt-lön under sådana förhållanden skola kunna bliva jämförbara, måste kostnaderna för tkts två första pensionsår inräknas i tkt-lönen och fördelas på det antal år, tkt tillbringa i denna grad. Tkt-pensionen, uttryckt i kme-lön, utgör 58.85 % av 0.78 = 0.46 kme-lön.

De nuvarande kursutbildade tkt hava erhållit befördran till tkt-grad vid en ålder av i medeltal 39 levnadsår. Tjänstetiden i graden kommer alltså att utgöra 24 år. På grund av att pensionsåldern sänkts, torde åldern vid utnämning till tkt framdeles komma att sjunka. Antages nämnda ålder bliva 35 år, kommer tjänstgöringstiden såsom tkt att uppgå till 28 år. På grund härav skulle tkt-lönen, ovan uträknad till 0.78 kme-lön,

komma att ökas med tkt-pensionen under två år, fördelad på antalet tjänsteår i graden,

$$\text{eller } \frac{2 \times 0.46}{28} = 0.033 \text{ kme-lön}$$

och alltså böra beräknas till 0.81 kme-lön.

Vid så beräknad tkt-lön bliva kostnaderna för alternativ II:

(C)	$73 \times 1.33 =$	97.1	kme-löner.
	$60 \times 1.0 =$	60.0	»
	$110 \times 0.81 =$	89.1	»
	243	246.2	»

Av ovanstående framgår också, att ju senare tkt-utnämning erhålles, desto dyrare blir tkt i förhållande till kme och att en tkt, som utnämnes efter 59 levnadsår, blir lika dyr som en kme.

Om kostnaderna för de olika slagen av utbildningskurser inräknas i de bägge ovan återgivna alternativen, visa de sig öva jämförelsevis ringa inverkan på relationen mellan dessa (se bilaga 6).

Det må emellertid bemärkas, att i ovanstående uppställningar räknats med lön för ordinarie kme. Då skk i det föregående föreslagit, att en del av kme-kåren skulle utgöras av icke ordinarie personal, och då icke ordinarie kme åtnjuter lägre lön än ordinarie, blir den ekonomiska nackdelen av att använda tkt vid sorteringsexpeditionerna i själva verket större, än vad som framgår av förenämnda kostnadsberäkningar (se bilaga 6).

Sakkunniga. Enär det ovannämnda förslaget om tkts övertagande i viss utsträckning av tulltaxeringen av sorteringsgods skulle komma att medföra icke besparingar utan ökade kostnader för statsverket, måste skk avstyrka den ifrågasatta anordningen och bestämt tillstyrka det av skk själva framlagda förslaget.

VII. Tullpersonalens utbildning.

1. Allmänna kunskaper.

I avd. III om tulltaxeringsarbetet har framhållits, att olika kvalifikationer erfordras för tulltaxering av olika slag av varor, i det att för tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror erfordras vissa högre kvalifikationer, än då det gäller hall- och utevägningsgods. Vidare har förordats, att tulltaxering av de förra slagen av varor uppdrages åt kme och av de senare i huvudsak åt tkt.

I avd. IV om kontorsgöromål har föreslagits en fördelning av dessa på såväl kme- som tkt-utbildad personal samt även på kls och biträdespersonal — allt efter det mått av tulltaxerings- och författningskunskap, som ansetts erforderligt för de olika göromålens utförande.

Vid göromålsfördelningen har som utgångspunkt tagits de nu gällande fordringarna å såväl allmänna som speciella kunskaper för ifrågasvarande slag av tjm (se avd. I) och har förutsatts, att dessa fordringar även i fortsättningen i stort sett komma att upprätthållas men att särskilda kortare utbildningskurser anordnas för erhållande av befattning såsom kls eller klbe. Dessa spörsmål upptagas här till närmare granskning.

Studentexamen i vissa fall nödvändig. Beträffande de allmänna kunskaperna anförde 1914 komm (bet. II: 327—329):

»De kunskapsfordringar, som hittills gällt för inträde i elevkurs (för utbildning till kme), hava, på grund av den stora tillströmningen av sökande, tett sig annorlunda i tillämpningen än på papperet. Praktiskt sett, har nämligen inträdet varit förbehållet dem, som avlagt studentexamen, och som däri förvärvat sig överbetyg i de för tulltjänsten viktigaste ämnena. Endast i ett och annat undantagsfall hava personer med realexamen kunnat vinna inträde. Det har för övrigt visat sig, att dessas ringare underbyggnad berett dem svårighet att följa med undervisningen i exempelvis kemi i elevkursen, något som haft till följd underkännanden i den slutliga prövningen.

Enligt kommissionens åsikt bör av den blivande tulltjänstemannen av grupp I krävas ett högt mått av allmänbildning såsom underlag för den vidare specialutbildningen. Detta följer särskilt av de stora krav, som i våra dagar måste ställas på sådana tjänstemän, som skola handlägga den för statsverket ej mindre än för näringslivet så viktiga tarifieringen. Att märka är emellertid, att samma fordringar böra gälla för alla till grupp I hörande tjänstemän utan undantag; sålunda även

för sådana, som ej speciellt och uteslutande syssla med tarifiering. Dels hava nämligen många tjänstemän av grupp I att samtidigt utföra såväl tarifierings- som annat arbete, och dels är det för personalens fullständiga utnyttjande nödvändigt, att tjänstemännen kunna tillfälligt övertaga den ene den andres göromål ävensom, på sätt kommissionen i det föregående närmare föreslagit, underkastas temporär förflyttning från en plats till annan utan hinder därav, att på den senare vänta helt nya arbetsuppgifter.

Måttet av den allmänbildning, som sålunda bör krävas av varje tjänsteman av grupp I, synes kunna i huvudsaklig anslutning till redan utvecklade praxis bestämmas till studentexamen; dock att särskild garanti bör krävas för att vederbörande besitta erforderliga förkunskaper i ämnen kemi, tyska och engelska och sålunda kunna fullt tillgodogöra sig och följa med den undervisning i dessa ämnen, som meddelas i elevkursen. Kommissionen vill i sådant hänseende uttala sig för att för inträde i kursen sökande skall på sätt, varom generaltullstyrelsen har att närmare förordna, styrka sig äga kunskaper i nyssnämnda tre ämnen, motsvarande minst dem, som fordras för betyget godkänd i dessa ämnen i studentexamen på reallinjen. Denna särskilda fordran skulle träffa dels sådana, som i studentexamen på reallinjen bortvalt något av ifrågavarande ämnen, dels ock sådana, som avlagt studentexamen på latinlinjen.»

Till vad 1914 komm här ovan anført och vari skk vilja instämman, må tillfogas, att om svårigheter yppat sig för personer med allenast real-examen att följa med undervisningen i 1911—1917 års elevkurser, måste svårigheterna att tillgodogöra sig den nu väsentligt utvidgade undervisningen i kme-kurserna vara betydligt större för personer med enbart sådan realskolutbildning. Kursutvidgningen har också medfört en längre lästid per dag, för att icke kursen skulle behöva pågå under allt för lång tidrymd.

Förrättningsmännen vid tulltaxeringen av sorteringsgods och värdevaror komma i särskilt hög grad i beröring med en mångfald olika ämnesområden, huvudsakligen kommersiella, tekniska och industriella. På grund härav synas de allmänna kvalifikationerna för dessa förrättningsmän icke kunna sättas lägre än till det kunskapsmått, som erfordras för avläggande av studentexamen. Särskilt stor betydelse för tulltjänsten måste tillerkännas de i denna examen ingående språken och naturvetenskapliga ämnen.

För tulltaxans rätta tillämpning är det nämligen ofta nödvändigt att känna t. o. m. detaljerna vid tillverkningen av olika varor, dessas sammansättning och ändamål, för vilket studenten med sin språkliga och ganska allsidiga teoretiska underbyggnad måste anses äga större förut-sättningar än den, som blott genomgått folk- eller realskola.

De kontorsgöromål återigen, som skk förordnat böra utföras av kme-utbildad personal, erfordra — förutom i vissa fall tulltaxeringskunnighet — ävenledes ett stort mått av allmänna kunskaper. Vidare måste av denna personal krävas förmåga att distinkt uppfatta olika författningars orda-

lydelse och innehåll samt att för utredningars verkställande kunna intränga i spörsmål av mycket olikartade slag. Det kan icke förnekas, att möjligheterna för den studievane studenten att komma till rätta med dylika ärenden äro långt större än för den med mindre skolkunskaper utrustade. Även för dessa göromål synes därför ett kunskapsmått motsvarande studentexamens vara att betrakta såsom erforderligt.

I detta sammanhang synes böra framhållas nödvändigheten av att rekryteringen och utbildningen av kme sker icke blott med tanke på de sysslor, som närmast åvila denna personalgrupp, utan även med det mål i sikte, att från nämnda grupp skola utgå de tjm, som komma att bekläda ledande poster och chefstjänster inom verkets lokala förvaltningar och i åtskilliga fall även viktiga befattningar inom KGT. Omfattande arbetsuppgifter å dessa platser ställa betydande krav på befattningshavarnas kompetens.

Skolarbetet för studentexamen, vilket förlämnar vana vid planmässigt bedrivet studiearbete, synes vara ägnat att jämväl befordra ett gott resultat av deltagandet i kme-kursen.

Folkskolebildning. För de tjm återigen, vilka såsom förrättningsmän skola handhava tulltaxeringen av hall- och utevägningsgods, synes såsom minimum böra uppställas fordran på det allmänna kunskapsmått, som godkänd avgångsexamen från folkskolans högsta klass medför, kompletterat med någon kunskap i tyska och engelska språken. Att för dessa tjms räkning uppställa krav på väsentligt större kunskaper förefaller icke erforderligt, enär för tulltaxeringen av nämnda varor några mer ingående allmänna kunskaper icke äro påkallade.

För det kontorsarbete, som skulle komma att anförtros åt annan personal än kme-utbildad, synes i regel icke behöva uppställas andra krav på allmänna kunskaper än dem, som nyss nämnts, enär göromålen i allmänhet äro av mindre krävande beskaffenhet.

Korrespondenskurser. Ovan nämnda krav på allmänna kunskaper, utom vad beträffar språk, gäller såsom tidigare anförts redan nu för bevaknings- och biträdeskårerna, vilka rekrytera tkt-graden. Erfarenheten från de tre avslutade tkt-kurserna torde också hava visat, att nämnda förkunskaper i stort sett äro till fyllest för bibringande av den specialutbildning, vilken ansetts nödvändig för de tjänstuppgifter, som för närvarande åligga tkt. Enär emellertid tkt-utbildningen i allmänhet meddelas ganska långt efter skolstudiernas avslutande, torde en repetitionskurs i modersmålet och räkning samt en utbildning i både tyska och engelska språken vara påkallad. Härför lämpa sig synnerligen väl de korrespondenskurser, som alltsedan år 1920 pågått inom tullverket. En inträdesprövning till tkt-kurs torde dock vara erforderlig, enär betyg över genomgången korrespondenskurs givetvis icke innebär någon ga-

ranti för att eleven innehar det kunskapsmått, som betyget utvisar. Av detta skäl synes deltagande i korrespondensundervisningen icke heller böra göras obligatoriskt.

Ifrågasatt utvidgad tullkontoristkurs. Såsom tidigare anförts har emellertid förslag väckts beträffande en utvidgning av tkt-kursen, varigenom tkt skulle kunna användas å större del av arbetsfältet än hittills. Den ifrågasatta kursen skulle sålunda inrymma även delar av tulltaxan, som beröra sorteringsgodset, och komma att omfatta tulltaxan i dess helhet med undantag av de delar, som gälla den kemiska avdelningen och värdevarorna.

Under hänvisning till vad i det föregående anförts rörande behovet av allmänna kvalifikationer för tulltaxering av sorteringsgods, synes en sådan utvidgning av tkt-kursen icke böra komma i fråga, för så vitt icke krav uppställas på ett betydligt högre allmänt kunskapsmått hos tkt-aspiranterna. Det må jämväl anföras, att såsom villkor för inträde i tkt-kurs pläгат bl. a. föreskrivas minst 2 års ordinarie anställning i verket, och då sådan anställning numera endast sällan torde kunna vinnas före det trettioförsta levnadsåret, lär tkt-aspiranternas ålder vid början av tkt-kurs kunna uppskattas till lägst 32 år, ehuru, som i annat sammanhang visats (sid. 117), genomsnittsåldern vid antagandet varit vida högre. Under förutsättning att medelåldern ligger vid 35 år, skulle tkt-kursen komma att påbörjas c:a 20 år efter avslutade folkskolestudier. Det torde få anses obestridligt, att vid denna levnadsålder förmågan att tillgodogöra sig en på läxsystem byggd teoretisk undervisning i allmänhet blivit betydligt minskad.

Med nuvarande fordringar för tillträde till tkt-kurs skulle i varje fall det övervägande flertalet elever i en utvidgad kurs enligt skks uppfattning icke kunna tillägna sig det avsedda kunskapsmålet. Resultatet av kursen skulle sålunda knappast motsvara kostnaderna därför, om dessa fördelades endast på dem, som med godkända betyg genomgått kursen.

Sakkunniga. En utvidgning av den hittills följda planen för tkt-kursen därhän, att den jämväl skulle omfatta utbildning för tulltaxering av sorteringsgods, torde därför icke kunna tillstyrkas.

Eventuell fortsättningskurs för tullkontorister. Alltför stora kostnader per godkänd kursdeltagare i en utvidgad tkt-kurs skulle möjligen kunna undvikas därigenom, att tkt-kursen bibehölles vid i huvudsak nuvarande omfattning och en fristående fortsättningskurs anordnades för dem, som med högsta betyg genomgått tkt-kursen och sedermera i tulltaxeringsarbetet ådagalagt sådan lämplighet, att därav kunde förutsättas, att de även skulle kunna tillägna sig det för tulltaxering av sorte-

ringsgodset behövliga kunskapsmålet. Emot anordnandet av en dylik fortsättningskurs kan emellertid invändas,

att elev i en sådan kurs skulle komma att bli av ännu högre levnadsålder än då han deltog i tkt-kursen;

att fortsättningskursen på grund av elevernas relativt mindre mått av allmänna förkunskaper skulle komma att upptaga en mycket lång tid, var-efter sålunda utbildad personal ändock icke skulle bli lika användbar vid sorteringsexpeditionerna som kme;

att den förvärvade större kompetensen möjligen komme att medföra anspråk på högre löneförmåner; samt

att arbetsfördelningen mellan personalgrupperna skulle försvåras, enär tulltaxeringsförrättare av icke mindre än tre olika kompetensgrader skulle komma att förefinnas.

Sakkunniga. På nu anförda skäl måste skk avstyrka, att en särskild fortsättningskurs för tkt anordnas.

Jämförelse mellan student- och realexamen. Ovan gjorda avstyrkan- den av såväl en utvidgning av tkt-kursen som den omnämnda fortsättningskursen för tkt basera sig på att de i folkskola inhämtade kunska- perna i regel icke kunna anses tillräckliga, då det gäller att tillgodogöra sig den för tulltaxering av sorteringsgods nödvändiga specialutbild- ningen. Det skulle emellertid kunna göras gällande, att den del av per- sonalen inom bevaknings- och biträdeskårerna, som avlagt realexamen, på grund av sin högre kunskapsnivå möjligen kunde på ett tillfredsstäl- lande sätt följa undervisningen i en eventuellt utvidgad tkt-kurs eller i en fortsättningskurs.

Tidigare har här framhållits de i studentexamen ingående språkens och naturvetenskapliga ämnenas betydelse. Dessa undervisningsämnen bliva emellertid å realskolestadiet alltför knapphändigt behandlade, för att de skulle vara av tillräckligt värde för tulltjänsten. Så inläres å real- skolestadiet beträffande tyska, engelska och franska språken huvudsak- ligen formläran. Endast en kort sammanfattning av tyska och engelska syntaxen gives, och den franska behandlas blott något i anslutning till den lästa texten. Undervisningen har till mål att bibringa eleverna, vad beträffar tyska och engelska språken, gott uttal och förmåga att läsa och förstå lättare text och i fråga om franska språket övning i franskt uttal samt någon förmåga att läsa och förstå lätt fransk text. Härav följer att ordförrådet i nämnda språk blir synnerligen knappt. Undervisningen i modersmålet omfattar på realskolestadiet huvudsakligen sats-, form-, skiljeteckens- och rättstavningslära, medan övningen i språkets skrift- ligen behandling givetvis icke kan bli så fyllig som å gymnasiestadiet.

Men det huvudsakligaste skälet att föredraga studentexamen framför realexamen såsom norm för kunskapsmättet torde vara, att avlagd studentexamen innebär en betydligt högre intellektuell träning, vilken dessutom har ägt rum under den för personlighetsutvecklingen betydelsefulla åldern mellan 15 och 20 år. Härav följer, att studenterna tämligen lätt finna sig till rätta såväl med den mer krävande tulltaxeringen, vilken under senare år blivit alltmer försvårad, som med författningstolkningen, vilken ställer allt större krav på allmän orientering inom tullagstiftningen. För den, som blott avlagt realexamen, möta på bägge dessa områden mycket stora svårigheter. Enbart de kunskaper, som denna examen förlämnar, äro knappast av sådan beskaffenhet, att eleverna på rimlig tid helt kunna tillgodogöra sig undervisningen i en på föreslaget sätt utvidgad tkt-kurs eller i en fortsättningskurs.

Sakkunniga. Genom den ifrågasatta utvidgningen av tkt-kursen skulle sålunda erhållas tjm, vilka icke vore kompetenta, när det gällde tulltaxering av sorteringsgods, men »överkvalificerade» för tulltaxering av hall- och utevägningsgods.

Framhållas bör, att de personer ur bevaknings- och biträdeskårerna, som avlagt realexamen och äro studiebegåvade, hava möjlighet att komplettera sina kunskaper i de för inträde i kme-kurs erforderliga ämnena, så att de kunna bestå de prov, som KGT med stöd av § 22 mom. 4 i sin instruktion kan föreskriva (se sid. 20) för att, därest övriga inträdesfordringar även blivit uppfyllda, vinna sådant inträde utan att hava avlagt studentexamen. Denna möjlighet för tjm ur bevaknings- och biträdeskårerna att vinna inträde i kme-kurs har hittills föga kunnat utnyttjas. Man torde kunna räkna med att denna möjlighet kommer att mer beaktas, allt efter som bevakningskårens genomsnittliga kvalifikationer höjas.

De tjm inom bevaknings- och biträdeskårerna åter, som avlagt studentexamen och önska ifrågakomma till antagning såsom elever i kme-kurserna, hava möjlighet att i tävlan med studenter utanför verket vinna inträde i kursen. Ordningsföljden bland samtliga sökande bestämmes efter en med ledning av studentbetygens valör verkställd poängberäkning, varvid i tullverket redan antagna därjämte få för sin tjänstgöring därstädes tillgodoräkna sig vissa poäng.

Sveriges Allmänna Tulltjänstemannaförenings förslag. I en till skk in-given skrift har styrelsen för SATF ifrågasatt, huruvida icke grunderna för tkt-kårens rekrytering borde helt omläggas, så att personer med avlagd realexamen skulle direkt anställas i tullverket för att efter undergången specialutbildning anförtros sådana sysslor, som nu utföras av tkt. Det har framhållits, att därigenom skulle vinnas ett tjänstemannamaterial, som kunde förväntas besitta större förmåga att tillgodogöra

sig erforderlig utbildning och i praktiken omsätta denna, vartill komme att vissa besparingar kunde vinnas under utbildningstiden.

Det torde icke kunna förnekas, att en realskolebildad 20-åring förmåga att tillgodogöra sig undervisningen i en tkt-kurs i allmänhet kan anses vara betydligt större än en 35-årig bevakningsmans. Men å andra sidan har erfarenheten från de tre tkt-kurserna visat, att bevakningspersonal med i de flesta fall tillfredsställande resultat kunna följa undervisningen, varför det under sådana förhållanden icke synes vara påkallat att företa ändring i tkt-institutionens rekrytering. Vad besparingsmöjligheterna beträffar, synas stora vanskligheter föreligga att beräkna desamma, då de äro beroende av dels längden av de kurser, som anordnas å ena sidan för redan i tullverket anställd personal och å andra sidan — enligt SATF:s förslag — för ynglingar, som avlagt realexamen, dels om och i vad mån ersättningspersonal behöver inkallas för i förstnämnda kurs deltagande tjm.

Sakkunniga. På grund av vad ovan anförts finnes icke anledning till styrka förslaget, varför skk icke hava ansett sig böra närmare ingå på den framförda besparingsynpunkten.

2. Specialkunskaper.

Tidigare utbildning av tjänstemän av »högre grad».

1900 års tullstatskommitté. I 1908 års tullstatskommissions betänkande I anföres bl. a. följande (sid. 105—106):

»På förslag av 1900 års tullstatskommitté uppfördes å tullverkets omkostnadsstat ett anslag av 10 000 kronor till yngre tulltjänstemäns utbildning i tulltjänsten. Med detta anslag avsåg kommittén, att företrädesvis extra ordinarie tjänstemän men även extra ordinarie betjänte med anställning vid mindre tullförvaltningar skulle, sedan de vunnit erforderlig vana vid göromålen i allmänhet och i den mån de därunder visat intresse och fallenhet för tjänsten, kunna sättas i tillfälle att under någon tid vid tullförvaltningen på någon av de större importorterna ytterligare utbilda sig huvudsakligast i tullbehandlingsgöromål. Vidare borde inom vissa gränser åtgärder av mera teoretisk art lämpligen kunna vidtagas, såsom t. ex. anordnande av föreläsningskurser i varukännedom och därmed sammanhängande delar av mekanisk och kemisk teknologi, författningskunskap m. m.

I nådig skrivelse till generaltullstyrelsen den 25 november 1904 äro angående användningen av ovanberörda anslag meddelade bestämmelser av huvudsakligen följande innehåll. Vid tullförvaltningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö må å annan ort anställd extra ordinarie eller yngre ordinarie tulltjänstemän äga att, efter vunnit tillstånd, deltaga i göromålen, varvid vederbörande chef bör tillse, att erforderlig undervisning och handledning meddelas de sålunda i och för sin utbildning tjänstgörande. Vid packhusinspektionerna i nämnda städer må jämväl ordinarie eller extra ordinarie betjänt vid lokalförvaltning samt gränsbevak-

ning kunna, efter generaltullstyrelsens särskilda medgivande, få begagna sig av sådan undervisning och handledning. Under tiden från den 15 januari till den 15 april må årligen vid packhusinspektionerna i Stockholm, Göteborg och Malmö anordnas föreläsningskurser i varukännedom samt därmed sammanhängande delar av mekanisk och kemisk teknologi, vilka kurser böra vara tillgängliga ej mindre för samtliga tjänstemän vid lokalförvaltningen på platsen än ock för därstädes för utbildning tjänstgörande tjänstemän och betjänte. — Vid annan tullförvaltning anställd tjänsteman eller betjänt, som genom tjänstgöring i någon av nämnda tre städer söker vinna utbildning i tulltjänsten må kunna av generaltullstyrelsen tilldelas ersättning för verkliga resekostnaden ävensom understöd för uppehåll å utbildningsplatsen under en tid av högst sex månader med 100 kronor till tjänsteman och 60 kronor till betjänt, allt för månad räknat. —

Enligt vad kommissionen inhämtat, hava på grund av nu omförmälda bestämmelser under vart och ett av år 1905 och följande år varit anordnade utbildningskurser för yngre tjänstemän och betjänte i tullverket. (Betänkandet avgivet den 1 september 1909.) I Göteborg och Malmö, särskilt på sistnämnda plats, har dock antalet utbildningssökande varit jämförelsevis mycket obetydligt, och föreläsningskurser hava i dessa städer varit anordnade endast under år 1905. I Stockholm hava däremot dylika kurser fortgått under alla åren, varjämte under åren 1908 och 1909 varit anordnade föreläsningar av tullbehandlings- och upplysningsbyråns provsamlings.»

Kammarskrivarkurser 1911—1917. Under åren 1911—1917 anordnades fem elevkurser, avsedda för utbildning av kme. För samtliga kurser var i stort sett samma undervisningsplan gällande. De omfattade en tid av sammanlagt högst tio månader och utgjordes dels av en praktisk avdelning — provtjänstgöring under fyra månader vid en medelstor tullanstalt —, dels av en teoretisk avdelning bestående av en sex månaders undervisningskurs i Stockholm. Ämnena i den teoretiska avdelningen voro varukännedom, författningskunskap, kemi samt tyska och engelska språken. Undervisningen meddelades enligt nedanstående timplan:

Varukännedom och tulltaxans tillämpning	290	timmar
Författningskunskap jämte journals- och räkenskapsföring samt övning i uppsättande av tjänsteskrivelser	120	»
Första grunderna i oorganisk och organisk kemi samt laborationsövningar	190	»
Tyska och engelska språken	120	»

Summa 720 timmar.

Kammarskrivarkurser 1922. Under år 1922 anordnades tvenne elevkurser, huvudsakligen avsedda för amanuenser och eo kme i KGT:s byråer samt omfattande i huvudsak åldersgrupper mellan 22 och 30 år. (Härjämte tillätos deltaga ett fåtal äldre kme samt en av de dåvarande vaktmästar-na.) Var och en av dessa kurser pågick under en tid av sju-tton veckor. Den praktiska provtjänstgöringen ansågs icke behöva ifrågakomma vid

1922 års speciella kme-kurser, enär eleverna redan voro anställda i tullverket och en del av dem även fullgjort tjänstgöring vid lokaltullförvaltningen. Av samma skäl torde den teoretiska undervisningen i författningskunskap hava ansetts kunna väsentligt reduceras i förhållande till den, som meddelades i 1911—1917 års elevkurser. I stället inriktades undervisningen på att utbilda eleverna i tulltaxeringsgöromål. De bägge kurserna anordnades efter samma undervisningsplan, och antalet timmar i varje undervisningskurs var följande:

Varukännedom	255	timmar
Författningskunskap	85	»
Kemi	170	»
Tyska och engelska språken	102	»

Summa 612 timmar.

Samtliga ovan nämnda undervisningskurser hava avsett utbildning av dels kme-aspiranter, dels yngre tjm.

Kurser för äldre packhustjänstemän 1917—1918. Under åren 1917 och 1918 hava även två kurser varit anordnade för äldre packhustjänstemän, huvudsakligen i ktrs och högre grader.

Dessa kurser, som pågingo under en tid av cirka sex veckor, omfattade

- 1) undervisning i varukännedom:
 - a) föredrag över olika delar av tulltaxan 83 timmar
 - b) förevisning av tullbehandlingsbyråns och Stockholms packhusinspektions prov 44 »
 - c) kemisk undersökning och varuprovning i laboratoriet 80 »
 - d) mikroskopering 16 »
 - 2) föredrag i syfte att bibringa vederbörande ökade insikter med avseende å statistiska varuförteckningens tillämpning 3 »
 - 3) föredrag angående tillämpningen av bestämmelserna i tulltaxeförordningen 10 »
- Härjämte bereddes kursdeltagarna tillfälle att under sakkunnig ledning bese tulllokalerna i Stockholm 3 »

Summa 239 timmar.

Tidigare utbildning av tjänstemän av »lägre grad».

1905—1909. Även för utbildningen av de s. k. »tjm av lägre grad» har det sörjts genom olika kurser. Såsom framgår av vad som anförts ur 1908 års tullstatskommissions betänkande kunde »betjänt» få deltaga i de kurser, som anordnades i Stockholm, Göteborg och Malmö under åren 1905—1909.

1918—1919. Det är först under åren 1918—1919, som en mera systematisk utbildning av »lägregradstjänstemännen» börjar. Under vart och ett av dessa år anordnades nämligen en utbildningskurs, som pågick i sex veckor efter följande undervisningsplan:

a) författningskunskap och i samband därmed journals- och räkenskapsföring m. m.	88	timmar
b) varukännedom, företrädesvis inriktad på sådant partigods, som kunde antagas bliva föremål för tullbehandling från kursdeltagarnas sida	20	»
c) engelska språket	72	»
		Summa 180 timmar.

Med hänsyn till att en del av kursdeltagarna redan förvärvat rätt goda insikter i engelska språket medgavs, att för dessa undervisningen inskränktes till 54 timmar. Enligt senare beslut av KGT infördes tyska språket såsom valfritt ämne i kursen.

Resultatet av undervisningen i 1918—1919 års kurser hade emellertid enligt vad som framgår av en KGT:s skrivelse till Konungen den 22 november 1919, »icke blivit så tillfredsställande, som hade varit önskligt. Orsaken härtill får huvudsakligen sökas i det förhållandet, att, ehuru kursdeltagarna utvalts bland de sökande med största möjliga omsorg, det dock icke kunnat undvikas, att åtskilliga bland dem visat sig sakna nödiga förkunskaper för att kunna tillgodgöra sig den meddelade undervisningen, vilket inverkat ofördelaktigt även på det allmänna resultatet».

Korrespondenskurser 1920. I anledning av det mindre tillfredsställande resultatet av i föregående stycke nämnda kurser föreslog KGT i ovan nämnda skrivelse, att korrespondenskurser skulle anordnas för tulltjm av »lägre grad». Sådana korrespondenskurser hava pågått från och med år 1920. De hava omfattat svenska språket (rättskrivning, sats-, form- och skiljeteckenslära samt uppsatsskrivning), räkning (de fyra räknesätten med hela tal samt bråk, reguladetri och procenträkning, mått, mål och vikt), tyska och engelska språken (läs-, samtals- och översättningsövningar med uttryck hämtade från resande-, sjö- och järnvägstrafiken samt tullförhållandena i allmänhet; grammatik i samband därmed). Någon realprövning av, huru deltagarna i dessa kurser tillgodogjort sig undervisningen, har icke verkställts.

Diverse utbildningskurser. Utöver nu nämnda kurser hava under åren 1924, 1926 och 1934 varit anordnade utbildningskurser för kustbevakningstjänstemän och år 1933 en för gränsbevakningstjänstemän. Med stöd av bestämmelserna i § 19 TR hava vid CTK under år 1934 varit anordnade

kortare föreläsningkurser till övervägande del rörande bevakningsgöromål. I kurserna deltog huvudsakligen icke-ordinarie bevakningstjm. Då här nämnda kurser avsett utbildning av tjm-grupper, som icke egentligen beröras av denna utredning, synes det icke nödvändigt att lämna någon redogörelse för dem. Enahanda är förhållandet med de detektivkurser, som varit anordnade.

Nuvarande utbildningskurser.

Den fackutbildning, som för närvarande kräves av de tjm-grupper, som beröras av denna utredning, meddelas genom två olika slag av undervisningskurser, den ena anordnad för utbildning till befattning såsom kme (kme-kurs), den andra för utbildning till befattning såsom tkt (tkt-kurs). Biträdespersonalen erhåller däremot icke någon fackutbildning.

Kammarsskrivarutbildning.

Teoretisk utbildning. För inträdesfordringarna till kme-kursen liksom för densamma omfattning har tidigare redogjorts (sid. 20—21).

Undervisningen i de teoretiska kurserna har bedrivits efter följande timplan:

a) förberedande kursen:

varukännedom jämte tulltaxans tillämpning.....	180	timmar
författningskunskap jämte kamerala göromål	120	»
tyska språket	40	»
engelska språket	40	»

Summa 380 timmar.

b) avslutande kursen:

varukännedom jämte tulltaxans tillämpning.....	360	timmar
författningskunskap jämte kamerala göromål	150	»
kemi (kemiska gruppen huvudsakligen)	170	»
tyska språket	65	»
engelska språket	65	»

Summa 810 timmar.

Sammanlagda antalet undervisningstimmar har sålunda utgjort 1 190.

Praktisk utbildning. Den praktiska utbildningen har varit förlagd till CTK och de största TK samt bedrivits på så sätt, att eleverna beretts tillfälle att deltaga i flertalet av sådana göromål, som de sedermera såsom kme hava att utföra eller övervaka. I utbildningen hava ingått följande göromål:

I. Provtjänstgöring:

a) Bevakningsgöromål:

1. Bevakning vid lossning och lastning samt vid uppläggning å och uttagning från tullnederlag och transitupplag	} 2 veckor
2. Invisitationer, eftervisitationer, slutvisitationer och andra bevakningsgöromål	

b) Kamerala göromål:

1. Handläggning av varuanmälningar och förpassningar	1 vecka
2. Påförande av tull- och annan införselavgift, anståndspenningar, ersättning för extra tullförrättningar och andra belopp	1/2 vecka
3. In- och utklareringar av transportmedel samt handläggning av tullnederlags- och transitupplagsärenden m. m.	1 vecka
4. Journals- och räkenskapsföring samt andra kamerala göromål	1 1/2 vecka

c) Tulltaxeringsgöromål:

1. Skrivning av tullklareringsattester efter diktamen samt avläsning av vikter	2 veckor
2. Tulltaxering	5 veckor

Summa 13 veckor = 3 månader

II. Praktisk utbildningstjänstgöring:

Kamerala göromål	2 månader
Tulltaxeringsgöromål	7 »

Summa 9 månader.

Den praktiska prov- och utbildningstjänstgöringen har sålunda sammanlagt omfattat 12 månader.

Ekonomiska och administrativa spörsmål m. m. Skk hava ej ansett sig böra närmare ingå på frågan, huruvida kurserna i de fackämnen, som beröra tulltjänsten, äro riktigt avpassade i förhållande till de göromål, kme-personalen har att förrätta. Men det har uppmärksamrats, att till tfv- och andra chefstjänster befordrade tjm understundom åläggas avgiva yttranden över ekonomiska och administrativa spörsmål samt att utöva åklagarverksamhet i tullmål utan att hava erhållit någon som helst härför erforderlig utbildning eller handledning.

Sakkunniga. Denna olägenhet torde böra avhjälpas, och skk vilja förorda,

att kme-utbildad personal medelst lämpliga kompendier erhåller någon handledning i studiet av ekonomiska och administrativa spörsmål m. m.

Franska språket. Såväl vid tulltaxeringsförrättningar som vid utredningar m. m. förekommer ofta, att tjm måste granska fakturor, certifikat, korrespondens m. fl. handlingar, avfattade på franska språket, vilket ämne icke ingår i kme-kursen. Det synes angeläget, att en ändring i detta hänseende kommer till stånd. Nästan alla kme-aspiranter komma från realgymnasiet, varå studentexamen numera kan avläggas utan att undervisning i franska språket meddelats längre än till och med andra ringen av gymnasiets fyraåriga linje. Av katalogen över statsläroverken i Stockholm höstterminen 1933 framgår, att tredje ringen av det fyraåriga och andra ringen av det treåriga realgymnasiet besöktes av 236 lärjungar, varav blott 139 valt franska. Förhållandet torde vara likartat vid övriga läroverk.

Enär undervisningen i franska språket vid realgymnasiet blivit ganska knappt tillmätt och enär Sveriges handelsutbyte med Frankrike på senare tid ökat, är det av vikt, att kme äga goda kunskaper jämväl i franska.

Sakkunniga vilja därför förorda,

dels att för inträde i kme-kurs — även för redan i tullverket anställd tjm — skall fordras att jämväl hava erhållit betyget godkänd i franska språket enligt fordringarna för studentexamen,

dels att franska språket upptages som undervisningsämne i kme-kursen med samma timantal, som gäller för tyska och engelska språken.

Kammarakrivaraspiranternas provtjänstgöring. I detta sammanhang torde det vara angeläget framhålla, att skolbetygens valör icke bör bliva ensamt avgörande vid antagandet av kme-elever, utan att hänsyn även bör tagas till den sökandes personliga läggning och den större eller mindre lämplighet för tullverket, som på grund härav kan förväntas. Denna lämplighet torde kunna betygsättas under provtjänstgöringen, varför antagandet till elev för vidare utbildning bör avgöras först sedan betygen över denna tjänstgöring kommit KGT tillhanda.

För att emellertid den nu ifrågasatta betygssättningen av kme-aspiranternas lämplighet för tulltjänsten skall kunna få ett sådant värde, att KGT därav skall kunna draga säkra slutsatser rörande ändamålsenligheten av vederbörandes vidare utbildning, fordras givetvis, att bedömningen sker efter likformiga grunder. Detta betyder, att helst samtliga aspiranter prövades av en och samma person. Av praktiska skäl torde sådant emellertid vara ogörligt, men bedömarnas antal bör i varje fall inskränkas till det minsta möjliga. Vidare torde det vara lämpligt, att samma bedömare användas år från år, såvida detta låter sig göra. För att realisera ovan anförda önskemål i fråga om betygssättningen

av kme-aspiranternas lämplighet för tulltjänsten synes ett fåtal lämpliga tullkammare med sjötrafik böra utväljas till provtjänstgöringstullkammare, vid vilka det skulle åligga föreståndaren jämte någon av honom utsedd tjm — helst i ktrs grad — att handleda kme-aspiranterna under deras provtjänstgöring samt att betygsätta deras prestationer.

Sakkunniga vilja förorda,

att provtjänstgöringen förläggas till ett fåtal lämpliga sjötullkammare.

Kammarsskrivarelevernas praktiska utbildningstjänstgöring. Enär tulltaxeringsarbetet vid de största tullanstalterna är särskilt omväxlande, kommer kme-elevernas utbildningstjänstgöring otvivelaktigt att där giva det rikaste utbytet.

Sakkunniga vilja därför förorda,

att kme-elevernas utbildningstjänstgöring förläggas till CTK.

Extra kammarsskrivares tjänstgöring. Ur utbildningssynpunkt är det givetvis en angelägenhet av vikt, att tjänstgöringen för nyexaminerade e kme till en början ordnas så, att en i möjligaste mån allsidig tillämpning av de kunskaper, som inhämtats under kme-kursen, vinnes. Detta torde icke kunna ernås genom den specialiserade tjänstgöring, som förekommer vid CTK. Däremot borde TK 1 A—B erbjuda lämpliga utbildningsmöjligheter för e kme. Vid dessa TK kunna e kme erhålla tillfälle att förrätta tulltaxering av de flesta slag av varor samt att deltaga i allehanda kontorsgöromål. Genom sådan mångsidig tjänstgöring — i stora drag reglerad genom föreskrifter från KGT — skulle e kme även vinna en god kännedom om samtliga göromål vid en tullanstalt. Under senare tjänstutövning vid en specialexpedition torde sådan inblick i tullarbetet komma till gagn för såväl allmänheten som tullverket. Tjänstgöringen vid nämnda TK torde böra omfatta ungefär två år. För att möjliggöra den ifrågasatta anordningen måste givetvis ordinarie kmetjänster i lämpligt antal så småningom flyttas från TK 1 A—B till de tre CTK.

Sakkunniga vilja förorda,

att e kme omedelbart efter genomgången kme-kurs placeras till tjänstgöring under c:a två år vid TK 1 A och B.

Fortsättningskurser. Av tullverkets kme-kår har ett stort antal tjm genomgått någon av de sedan år 1911 vid olika tillfällen anordnade kme-kurserna. Men endast ett fåtal av de äldre kme, som för närvarande stå i tur att befordras till ktr eller tfv, har bevistat sådan kurs. Fler-talet av de tjm, som redan vunnit sådan befordran, har icke heller erhållit annan fackutbildning än den, som genom självstudier och långvarig praktik kunnat förvärfvas. Undantag härifrån utgör likväl det fåtal ännu i tjänst varande äldre befattningshavare, som deltagit i någon av de under åren 1917—1918 anordnade kurserna för äldre packhus-tjänstemän.

Det måste givetvis anses såsom en brist, att ktr och tfv m. fl. ävensom flertalet av de kme, som under de närmaste åren komma att befordras till högre tjänster, sakna den mer metodiska och rationella utbildning, som givits den personal, vars arbete de skola leda och övervaka. Detta förhållande lär varken ur organisatorisk eller ur tulltaxeringskontrollens synpunkt kunna anses vara tillfredsställande.

Inom skk har också förslag väckts, att för betryggande av tillgången till lämpliga aspiranter till ktr- och tfv-tjänster samt till högre tjänster inom verket borde med lämpliga mellanrum anordnas särskilda fortsättningskurser att genomgå efter 12 à 15 års effektiv tjänstgöring. Särskilt hava sådana kurser ansetts påkallade dels av de talrika och genomgripande ändringar i tullagstiftning, import- och exportföreskrifter m. m., som tid efter annan förekomma, dels ock av de alltjämt fortgående framstegen och nyheterna beträffande till import förekommande industriprodukters framställning, beskaffenhet och användning och därav följande nya direktiv rörande tulltaxeringspraxis.

Utom tulltaxeringsteknik och författningskunskap, den senare med tillämpning även å det kamerala och administrativa området, borde i likhet med vad som äger rum vid undervisningen i postassistentkurserna, förekomma föreläsningar i rättskunskap, stats- och kommunalkunskap, nationalekonomi samt statistik, allt avpassat efter behovet inom tullverkets arbetsområde samt med hänvisning till lämplig litteratur.

Det må erinras om den fortbildningskurs för packhustjänstemän och den föreläsningkurs i administrativa och nationalekonomiska ämnen, vilkas anordnande tullverkets undervisningssakkunniga i sitt betänkande (se Statens offentliga utredningar 1922:23, sid. 25—26) föreslogo. Dessa kurser synas för närvarande vara ännu mer av behovet påkallade än vid tiden för nämnda sakkunnigbetänkandes avgivande. Emellertid synas kurserna böra avses såväl för yngre ktr och tfv som för kme, vilka stå i nära tur till befordran.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att KGT måtte taga i övervägande anordnandet vid lämpligt tillfälle av sådana utbildningskurser, som här ifrågasatts.

Tullkontoristutbildning.

1925 och 1927 års tullkontoristkurser. För inträdesfordringarna till tkt-kurserna liksom för desammas omfattning har tidigare redogjorts (sid. 23—24).

Såsom villkor för deltagande i tkt-kurs har förutom uppfyllande av inträdesfordringarna ansetts böra gälla, att sökande varit anställd i ordinarie tjänst vid tullverket under minst två år.

Antalet tjm, som genomgått godkänd inträdesprövning och förklarats lämpliga för tkt-utbildning, har städse varit betydligt större än som kunnat beredas tillträde till kurserna. Vid uttagning av deltagare i 1925 och 1927 års kurser torde hänsyn i första hand hava tagits till uppnådda resultat i inträdesprövningen, medan vid uttagning av deltagare i 1932 års kurs bland de till inträde godkända sökandena stor betydelse synes hava tillmätts tjänsteålder och tjänsteställning.

Inträdesåldern i de olika kurserna framgår av följande tabell:

	K u r s		
	1925	1927	1932
Högsta ålder	45·6 år	45·9 år	53·0 år
Lägsta ålder	26·7 år	26·6 år	29·8 år
Medelålder	36·6 år	34·7 år	42·6 år
Över 50 år, antal	0	0	5
45—50 år »	2	2	3
40—45 » »	6	3	11
35—40 » »	9	8	2
30—35 » »	7	9	5
Under 30 år »	4	6	1
Summa antal deltagare	28	28	27

Undervisningen i 1925 och 1927 års tkt-kurser, i vilka endast meddelades teoretisk utbildning, bedrevs under cirka 10 veckor enligt följande timplan:

varukännedom jämte tulltaxans tillämpning	150	timmar
författningskunskap jämte kamerala göromål	150	»
tyska eller engelska språket	80	»

Summa 380 timmar.

1932 års tullkontoristkurs. Under 1932 års tkt-kurs bereddes alla dem, som godkänts vid inträdesprövningen, tillfälle att fullgöra en tre månaders provtjänstgöring genom att deltaga i sådana göromål, som vanligen utföras av tkt. Denna tjänstgöring hade till huvudsakligt syfte att utröna, huruvida och i vad mån de inträdessökande ägde förutsättningar

att förrätta tkt-göromål. Under provtjänstgöringen ägnades fyra veckor åt det kamarela arbetet och tio veckor åt tulltaxeringsarbetet.

Bland dem som under provtjänstgöringen befunnits lämpliga, uttogos 27 stycken att genomgå en uteslutande teoretisk kurs på tre månader, i vilken undervisningen bedrevs efter följande timplan:

varukännedom jämte tulltaxans tillämpning	320	timmar
författningskunskap jämte kamerala göromål.....	100	»
tyska eller engelska språket	60	»

Summa 480 timmar.

Elevuttagning. Enligt tullverkets matrikel 1932—1933 är utnämningens åldern i medeltal för de ordinarie tv-t vid de tre CTK 30-7 levnadsår. Vid upprätthållande av fordran på 2 års ordinarie anställning äga sagda tjm ej deltaga i tkt-kurs förrän vid närmare 33 års ålder. Detta kan betyda, att levnadsåldern vid beivrande av tkt-kurs blir högre, än vad som vore önskligt.

Sakkunniga vilja förorda,

att vid uttagning av elever till tkt-kurs största hänsyn tages till de under inträdesprövningen uppnådda resultaten i svenska och räkning samt till under provtjänstgöringen ådagalagd lämplighet men att lika stor betydelse ej tillmätas proven i tyska och engelska språken eller tjänsteålder och tjänsteställning.

Språkutbildning. Med anledning av vad skk förordat beträffande tkts användning, synes någon utvidgning av antalet ämnen i tkt-kurserna icke behöva ifrågakomma. Däremot borde fordras, att eleverna följa undervisningen i de bägge främmande språken och att timantalet för vart och ett av dessa fastställdes till det, som gällde vid 1925 och 1927 års tkt-kurser (80 timmar).

Varukännedom. Beträffande ämnet varukännedom föreligger en mycket stor skillnad i timantal mellan 1925 och 1927 års kurser å ena sidan och 1932 års kurs å den andra. Ökningen torde hava varit fullt berättigad med hänsyn till den höga genomsnittsåldern hos deltagarna och den något utvidgade omfattningen av ämnet varukännedom under den sistnämnda kursen. Då det torde vara lämpligt att för tkts del både fördjupa undervisningen och utvidga den till att omfatta även andra varor, som kunna rubriceras såsom hall- och utevägningsgoods men som ännu icke blivit föremål för undervisning, synes en minskning av timantalet för ämnet varukännedom icke böra ifrågakomma, även om deltagarnas genomsnittsålder komme att sänkas.

Författningskunskap. Det antal av 100 timmar, som tillmätts ämnet författningskunskap i 1932 års kurs, förefaller visserligen vara knappt tilltaget och innebär en kraftig minskning av timantalet i de tidigare kurserna, men då skk förordat någon inskränkning av tkts användning å det kamerala arbetsområdet, torde det knappast vara erforderligt att öka tiden för detta ämne.

Sakkunniga. I överensstämmelse med vad här ovan anförts, vilja skk förorda,

att den teoretiska utbildningskursen omfattar:		
varukännedom jämte tulltaxans tillämpning	320 timmar	
författningskunskap jämte kamerala göromål	100	»
tyska språket	80	»
engelska språket	80	»

Summa 580 timmar.

Erfarenheten har visat, att allt för långt skolarbete per dag inverkar menligt på resultatet av undervisningen. Särskilt torde detta vara att befara, då fråga är om elever vid mer framskriden ålder. För att undervisningen i tkt-kursen skall kunna giva ett gott utbyte torde den samma därför icke böra omfatta mer än fem timmar per dag, i synnerhet som kursdeltagarna måste ägna en avsevärd tid åt hemarbete.

Med en daglig undervisning om fem timmar per dag skulle kursen komma att pågå i c:a 116 arbetsdagar eller nära fem månader.

Praktisk utbildning. Skk hava tidigare förordat (se sid. 55), att tkt eller tkt-utbildad personal skulle användas för tulltaxering av hall- och utevägningsgods. Om detta förslag vunne bifall, komme icke någon tjm att sysselsättas med sådan tulltaxering förrän efter genomgången tkt-kurs. Det måste därför ur utbildningssynpunkt anses nödvändigt, att en viss tids praktisk tjänstgöring ingår i kursen. Den art av *provtjänstgöring* (3 månader), som ägde rum under 1932 års tkt-kurs, synes alltjämt böra bibehållas. Men de tkt-aspiranter, som bestått provtjänstgöringen och uttagits för vidare utbildning, torde före tillträdet till den teoretiska undervisningskursen böra dessutom såsom förberedelse deltaga i en *praktisk utbildningstjänstgöring* om minst 3 månader.

I fråga om tkts praktiska utbildningstjänstgöring vilja skk framhålla, att det, för att denna utbildning skall få ett reellt värde, är nödvändigt, att den förlägges till CTK eller de största TK, där hall- och utevägningsgods förekommer i sådan utsträckning, att aspiranten under hela sin dagliga tjänstgöringstid kan få ägna sig åt tulltaxering därav.

Sakkunniga vilja förorda,

att tkt-aspirant före deltagandet i den teoretiska utbildningskursen genomgår dels provtjänstgöring under 3 månader, dels praktisk utbildningstjänstgöring under likaledes 3 månader, och

att sistnämnda utbildning förlägges till CTK eller de största TK.

Tullkontoristutbildades tjänstgöring. Det är givetvis av största betydelse, att de tjm, som genomgått tkt-kurs, snarast möjligt eller helst omedelbart efter kursens avslutande beredas sådan sysselsättning, att de kunna få praktiskt tillämpa de förvärvade kunskaperna. För tkt-utbildade, som äro stationerade vid tullanstalter, där tulltaxering av hall- och utevägningsgods förekommer i sådan utsträckning, att tkt för detta ändamål anställts, torde utan alltför stor svårighet tillfällig tkt-tjänstgöring kunna beredas, exempelvis vid semestrar, sjukdomsfall eller annan ledighet bland den ordinarie tkt-kåren. Svårare blir det däremot för tkt-utbildade, som innehava tjänst vid smärre TK eller vid tullstationer, kust- eller gränsposteringar, där tulltaxeringsarbetet är av ringa omfattning eller icke alls förekommer. För att bereda sådana tjm tillfälle till tulltaxeringstjänst, förefaller det vara tjänligt, att dessa vid lämpligt tillfälle, exempelvis vid vakanser, förflyttas till plats, där ständigt behov av tkt föreligger. Det må nämnas, att av de 28 tkt-utbildade tjm, som ännu ej erhållit befordran till tkt-tjänst, är 1 placerad i KGT, 8 i Stockholm, 1 i Nyköping, 1 i Kristianstad, 8 i Malmö, 3 i Hälsingborg, 4 i Göteborg, 1 i Kiruna och 1 i Muodoslombolo. Bland TK 1 A—B har sålunda endast Hälsingborg sådan tkt-utbildad personal till förfogande. Vid CTK i Malmö torde å andra sidan sådan personal förefinnas i jämförelsevis stor utsträckning.

Sakkunniga vilja förorda,

att tkt-utbildad personal snarast möjligt efter avslutad tkt-kurs på lämpligt sätt fördelas på sådana tullanstalter, där verkligt gagn kan erhållas av den förvärvade utbildningen.

Utbildning av biträdespersonalen.

För göromål, varmed biträdespersonalen för närvarande är huvudsakligen sysselsatt, torde speciellt för tullverket lämpad fackutbildning icke vara erforderlig. Detta gäller exempelvis maskinskrivning, journalisering, godsredovisning m. m. Emellertid hava skk förordnat, att biträdespersonalen även skulle användas vid tullageravdelningar eller för

uträknande av avlöningslistor m. m. Biträdespersonalens arbete torde i allmänhet bliva kontrollerat, varjämte sådan handledning torde komma att lämnas denna personal, att genom en tids praktik arbetet nöjaktigt kan inläras. Men det är uppenbart, att kunskap i de speciella reglementen och bestämmelser, som närmare reglera de mer krävande arbetsområden, där biträdespersonalen skulle komma till användning, vore till stort gagn vid tjänstutövningen både för personalen själv och för allmänheten. De sysslor, som skk nu avse, torde huvudsakligen komma att anförtros åt kls och klbe. Kursen borde därför göras obligatorisk för erhållande av sådana tjänster. Skk anse för sin del en sådan utbildning så mycket mer önskvärd, som därigenom skulle kunna åstadkommas ett visst urval av befattningshavare, lämpliga för dessa tjänstegrader.

Sakkunniga hava beslutat förorda,

att en kortare kurs i författningskunskap anordnas för utbildning av kls och klbe.

Sammanfattning och slutsats.

Skk hava genom sina studier och undersökningar erhållit den allmänna uppfattningen, att arbetet i tullverket är särdeles ansvarsfullt. Givet är, att statsverket på grund av sitt med säregna villkor omgärdade anställnings- och befordringssystem, måste ställa jämförelsevis höga krav på genomsnittliga kvalifikationer hos tjm, som avses för olika arbetsuppgifters utförande. En arbetsfördelning på personal med olika kvalifikationer och löner *kan* naturligtvis genomföras och *har* också i stort sett genomförts, särskilt under de sista tjugo åren. Grunden härtill utgöres dels av bestämmelserna i TR, dels av förslag från 1914 komm och från den 1922—1924 arbetande tjkomm, dels av beslut av 1922 och 1925 års RD. Därutöver har KGT i relativt stor utsträckning överfört arbete från högre till lägre kvalificerad personal.

Vid de undersökningar, som skk verkställt å olika tullplatser, har beträffande kme-personalen befunnits, att överkvalifikation förefinnes endast i ett jämförelsevis mindre antal fall, varav en del dock måste hänföras till rent personliga förhållanden. Förekomsten av överkvalifikation, som beror av sistnämnda förhållanden, måste betraktas såsom endast skenbar och torde inom en stor organisation svårigen helt kunna undvikas. Beträffande övrig personal, som användes för kontors- och upppassningsgöromål, har synbarligen under de första åren efter införandet av 1922 års organisation och innan erfarenhet vunnits om erforderliga krav på kvalifikationer för respektive tjänster, en arbetsfördelning kommit att tillämpas, som i viss mån resulterat i användning av överkvalificerad eller överbetald arbetskraft. Även härvidlag förekommer givetvis, att sådant i en del fall är beroende av rent personliga förhållanden. I vissa fall återigen hava skk funnit, att för visst arbete använts personal med lägre kvalifikationer, än som med hänsyn till statsverkets säkerhet kan anses betryggande.

Vid undersökningen av överkvalifikationsfrågan hava skk uppgjort vissa normer för personalanvändningen för olika slag av arbete. Skk hava bl. a. förordat,

att tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror uppdrages åt kme;

att tulltaxeringen av hall- och utevägningsgods i regel uppdrages åt tkt;

att viktigare delar av kontorsarbetet, såsom den egentliga medelsredovisningen, restitutionsärenden och vissa andra kansliärenden, samt kontrollen över fartygsklareringar och debiteringar, uppdragas åt kme-utbildad personal;

att fartygsklareringar i regel uppdragas åt tkt under kontroll av kme-utbildad personal;

att varuanmälningsärenden beträffande fartygs-gods uppdragas åt tkt;

att transiteringsgöromålen i regel uppdragas åt tkt;

att uppbördsärendena handläggas av såsom uppbördsmän förordnade ktr, kme, tkt och klbe, allt efter som på varje plats kan befinnas lämpligt, och att nuvarande ksr-tjänster indragas och ersättas med andra tjänster;

att tullagerärendena uppdragas åt kls och klbe;

att övrigt enklare kontorsarbete uppdrages åt personal i biträdesgraderna; samt

att uppassiningsgöromål i långt större utsträckning än hittills utföras av kvf.

Det har visat sig nödvändigt att jämväl behandla frågan om tulltaxeringskontrollen och dennas anordnande, frågan om rekryteringen av den kme-utbildade personalen och vissa tullpersonalen berörande utbildnings-spörsmål.

Tulltaxeringarna böra förrättas av självständigt arbetande och attest-skrivande tjm under vederbörlig kontroll. Denna kontroll hava skk ansett böra i viss mån skärpas. Taxeringskontrollen för sorteringsgods bör anordnas såsom en stickprovskontroll. Taxeringen av övriga varor bör underkastas en noggrannare kontroll. Tulltaxeringsexpeditionerna böra fördelas på kontrollavdelningar under föreståndarskap av ktr. Ansvaret för en tulltaxeringsförrättning bör fördelas mellan den kontrollerande och den förrättande tjm.

Rekryteringen av den kme-utbildade personalen bör säkerställas genom att en kme-kurs anordnas varje år. Deltagarnas antal i en sådan kurs bör tillsvidare så avvägas, att befordran från kme till närmast högre grad erhålles vid omkring 43 års ålder.

Såsom undervisningsämne i kme-kursen bör även ingå franska språket. Kme-elevernas provtjänstgöring bör förläggas till vissa provtjänstgöringstullkammare; deras praktiska utbildningstjänstgöring däremot till CTK. Nyexaminerade kme böra under omkring två år tjänstgöra vid medelstora sjötullkammare. En fortsättningskurs bör anordnas för äldre kme samt yngre ktr och tfv.

I tkt-kursen böra ingå både tyska och engelska språken, och för vardera bör tillmätas ett något större timantal än hittills. Före den teoretiska utbildningen, som föreslås pågå cirka fem månader, bör kursen omfatta en provtjänstgöring om tre månader och en praktisk utbildningstjänstgöring om likaledes tre månader. Efter genomgången kurs böra de tkt-utbildade tjänstgöra vid sådana tullanstalter, där verkligt gagn kan vinnas av deras förvärvade kunskaper.

För befordran till kls- eller klbe-tjänst bör fordras att hava genomgått en kortare kurs i författningskunskap.

Ett genomförande av skks förslag till arbetsfördelning skulle på grund av byten och indragningar av tjänster men med bortseende från de tjänster, som bliva erforderliga för den förordade skärpta tulltaxeringskontrollen, i fråga om ordinarie befattningar för tulltaxerings-, kontors- och upppassningsgöromål medföra en minskning av 3 ktr, 15 ksr, 50 kme, 25 tum, 29 tim och 9 tvt samt en ökning av 11 tkt, 7 kls, 34 klbe och 46 kbe.

Tages däremot hänsyn icke allenast till de ifrågasatta utbytena och indragningarna utan jämväl till erforderliga antalet tjänster för den skärpta tulltaxeringskontrollen, skulle den ordinarie personalen komma att ökas med 12 ktr, 14 tkt, 7 kls, 34 klbe och 46 kbe samt minskas med 15 ksr, 47 kme, 25 tum, 29 tim och 9 tvt.

Förändringar skulle även komma att inträda i antalet icke ordinarie befattningshavare, i det att dessas antal skulle komma att ökas med 19 kme och 31 kvf samt minskas med 13 sbe och 6 tvf.

Hela personalstyrkan, oavsett om den utgöres av ordinarie eller icke ordinarie personal, skulle således, med hänsyn tagen jämväl till tulltaxeringskontrollen, komma att ökas med 12 ktr, 14 tkt, 7 kls, 34 klbe, 46 kbe och 31 kvf samt minskas med 15 ksr, 28 kme, 25 tum, 29 tim, 15 tvf och 13 sbe.

I kostnaderna för tulltaxerings-, kontors- och upppassningsgöromålen skulle således i fråga om den ordinarie personalen kunna vinnas en årlig besparing av omkring 270 000 kronor, om man bortser från den skärpta tulltaxeringskontrollen, och av omkring 133 000 kronor, om hänsyn jämväl tages till denna. I bägge fallen skulle emellertid samtidigt det årliga anslaget till icke ordinarie befattningshavare komma att ökas med omkring 83 000 kronor. Härutöver kommer 7 800 kronor såsom arvode till uppördsmännen vid de största kassorna.

I allt skulle således den möjliga årliga besparingen komma att uppgå till omkring 42 500 kronor, om hänsyn jämväl tages till den skärpta tulltaxeringskontrollen, och till omkring 179 000 kronor, om man bortser från kostnaden för denna.

Till grund för den verkställda utredningen hava i fråga om antalet och slaget av på en gång arbetande tjm och deras arbetsåligganden legat uppgifter, som hänföra sig till förhållandena under år 1933. I händelse personalbrist inom den ena eller andra gruppen av befattningshavare då förelegat eller i ett eller annat hänseende förändringar sedan dess inträtt, såsom att arbetsmängden ökats, att överflyttning av arbetsuppgifter från en personalkategori till en annan ägt rum, måste givetvis justeringar företagas i det antal olika tjm, som skk ansett kunna utbytas mot andra. Skk hava — såsom tidigare framhållits — icke ansett sig böra pröva *sammanlagda antalet tjänstebefattningar* på varje plats.

Tulldirektörens i Stockholm tillkännagivande (nr 18)

med vissa föreskrifter vid utövandet av kontroll å tulltaxering m. m. vid centraltullkammaren i Stockholm

den 7 april 1932.

I fråga om kontroll å tulltaxering vid centraltullkammaren i Stockholm skola, i anslutning till vad tulldirektören i skrivelse till tullbehandlingsinspektionen den 28 november 1931 anbefallt, tillsvidare från och med den 15 april 1932 gälla nedan meddelade föreskrifter.

Å tulltaxeringsavdelning, vid vilken finnas inrättade flera expeditioner än en, skola lämpligt antal sådana sammanföras till kontrollavdelningar, som ställas under närmaste tillsyn av en tullkontrollör eller i förekommande fall av en förste tullkontrollör. De vid tullavdelningarna å Riddarholmen, vid Centralbangården, Mynt- och Justeringsverket och Flyghamnen befintliga expeditionerna skola tilldelas de kontrollavdelningar, som kunna befinnas lämpliga.

Förteckning över befintliga kontrollavdelningar och däri ingående expeditioner skall av tullbehandlingsinspektionen, respektive tullförvaltningen i frihamnen, upprättas och ingivas till tulldirektören. Placering av tullkontrollör vid kontrollavdelning samt därutinnan vidtagna förändringar skola månadsvis anmälas för tulldirektören.

Tullkontrollör vid sådan kontrollavdelning skall under den för honom bestämda tjänstgöringstiden följa tulltaxeringen vid under hans tillsyn ställda expeditioner och öva kontroll såväl å rubriceringen av förekommande varor som å de för avgiftsdebiteringen erforderliga vikterna, litertalen och värdena.

Där kontrollen ej kan hinna fullständigt genomföras, må den omfatta allenast rubricering och i förekommande fall ske även stickprovsvi.

Till tecken, att kontroll i visst fall utövat, skall den kontrollerande tjänstemannen signera tullklareringsattesten.

Sådan signatur skall anbringas å originalattesten med röd färgpenna. För det fall att stämpel användes, som utvisar, att tulltaxeringsuppgifterna i sin helhet kontrollerats, skall signaturen tecknas å för detta ändamål avsedd plats inom dylik stämpel. I övriga fall bör densamma tecknas vid början av varje kontrollerad varurubrik i den första kg-kolumnen, som sålunda icke tages i anspråk vid attestens utskrivande. Därest flera rubriker i följd kontrollerats å en och samma attest, må detta på lämpligt sätt angivas genom klammer eller dylikt i samband med signeringen. Där kontrollen omfattat jämväl vikt, litertal eller värde, skall detta angivas genom att i omedelbar anslutning till signaturen fogas ett v, om vikt eller värde eller bådadera kontrollerats, eller ett l, om kontrollen avser litertal.

Angående såsom signatur använda bokstäver skall uppgift lämnas tullbehandlingsinspektionen, respektive tullförvaltningen i frihamnen.

I berörda kontroll skall jämväl såsom avdelningsföreståndare förordnad överkontrollör deltaga, i den mån icke övriga tjänsteuppgifter utgöra hinder härför.

Då tullkontrollör är frånvarande av särskild anledning, till exempel för intagande av måltid, skall kontrollen under tiden övertagas av avdelningsföreståndaren eller efter dennes anvisning av annan tullkontrollör, som sålunda under tiden tillika har att svara för kontrollen å egen kontrollavdelning.

Det åligger tullkontrollör att öva tillsyn över honom underställda tjänstemän även i avseende å deras uppträdande i tjänsten samt att till avdelningsföreståndaren inrapportera vad anmärkningsvärt därvid eller vid taxeringskontrollen till äventyrs kan hava förefallit.

Detta meddelas härigenom till vederbörandes kännedom och efter rättelse.

Stockholm den 7 april 1932.

TULLDIREKTÖREN.

Tabell över kassarörelsen vid CTK och TK

Tabellen angiver även tullanstalternas nummerordning med hänsyn till dels storleken av avgiftskvitton». Vid de med kursiv stil angivna kassorna anses kassabestyret taga upp-
bördsmän vid

Tullanstalternas			Antal kvitton			Uppburna medel i				
n a m n	nummerordning		av- gifts-	deposi- tions-	för- bin- delse-	deposi- tions-	tull-, inbetalda			
	efter stor- leken av »summa medel»	efter antalet »av- gifts- kvitton»					direkt	genom postför- bin- delse- kvitton	genom S. J. förbin- delse- kvitton	
Stockholms CTK:										
<i>TKK Drottsgården</i>	1	18	19 129	376	—	2 025	8 293	—	—	—
<i>Kassacxp. Mag.-byggn.</i>	9	12	28 853	520	—	976	3 419	—	—	—
Avd. Flyghamnen.....	53	49	2 410	138	—	6	42	—	—	—
Avd. Stadsgårdshamnen	6	4	62 171	955	—	764	7 693	—	—	—
Avd. Ersta	10	13	26 449	700	—	601	3 775	—	—	—
Avd. Blasieholmshamnen	29	24	9 992	184	—	120	821	—	—	—
Avd. Skeppsbron	34	26	9 631	190	—	76	554	—	—	—
Avd. Riddarholmen	48	52	1 418	6	—	4	150	—	—	—
<i>Järnvägsavdelningen</i> a)	7	1	77 653	2 105	—	756	7 266	—	—	—
Centralbangården	45	42	3 425	430	—	146	141	—	—	—
<i>Postavdeln. Kungsgatan</i>	20	3	63 331	1 549	304	48	1 503	636	—	—
» Vasagatan b)	35	16	21 510	391	304	20	621	186	—	—
TBHI.....	55	55	888	—	—	—	24	—	—	—
TBVI.....	40	40	4 089	69	—	77	38	—	—	—
<i>FRIH</i>	3	10	29 695	1 359	—	1 784	10 064	—	—	—
Göteborgs CTK:										
<i>TKK St. Tullhuset</i>	2	2	69 513	1 068	—	1 463	12 177	—	—	—
Avd. Masthuggskajen ...	8	9	32 645	956	—	523	5 982	—	—	—
<i>Postavdelningen</i>	24	6	43 860	394	305	11	1 125	75	—	—
TBHI.....	57	54	1 285	—	—	—	13	—	—	—
TBVI.....	37	36	5 656	43	—	53	62	—	—	—
<i>FRIH</i>	12	23	11 262	270	—	267	3 171	—	—	—
Malmö CTK:										
<i>TKK St. Tullhuset</i>	5	5	46 374	1 264	—	424	5 440	—	—	—
Avd. Nyhamnen	11	11	28 874	328	2 343	173	3 495	—	—	62
Avd. Bulltofta ..	54	57	784	39	—	3	23	—	—	—
<i>Postavdelningen</i> c)	33	8	36 946	300	919	12	756	117	—	—
TBHI.....	58	56	826	—	—	—	4	—	—	—

a) Under budgetåret 1932/33 har även uppburits järnvägsmedel med 1 379 000 kronor. Sådan Kungsgatan. — c) Numera sammanslagen med kassan å TKK. — d) I Stockholm, Göteborg och Malmö dast efter särskild överenskommelse.

Bilaga 2.

1 A, 1 B och 2 under budgetåret 1932/1933.

»summa medel» (med avdrag för genom förbindelsekvitton täckta medel), dels »antalet bördsmannens hela arbetstid i anspråk, varför av skk förordad arvode bör utgå till upp- dessa kassor.

1 000 kronor			Uppburna skatter i 1 000 kronor				Pen- sions- avgifter d)	Hamn- avgift e)	Dragar- pengar e)	Summa medel
fyr- och båk-	trafik- försäk- rings-	post- (huvud- sakligen post- förskott)	gummi- rings-	bil-	bensin-	oljekaks-				
i 1 000 kronor										
34	—	—	310	—	21 659	—	—	789	3	33 113
—	—	—	419	—	13	—	—	204	83	5 114
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	49
—	—	—	294	—	37	—	—	308	178	9 274
—	—	—	331	—	—	—	—	246	90	5 043
—	—	—	37	—	—	—	—	50	24	1 052
—	—	—	8	1	—	—	—	24	40	703
—	—	—	1	—	—	—	—	5	4	164
—	—	—	12	1	4	—	—	—	145	a) 8 184
—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	291
—	—	218	—	—	—	—	—	—	—	2 405
—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	887
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	519
83	—	—	2 677	—	29	—	—	—	—	14 637
—	—	—	105	1	6 805	11	—	—	—	20 562
—	—	—	113	13	—	—	—	—	—	6 631
—	—	140	—	—	—	—	—	—	—	1 351
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
532	—	—	—	—	—	—	—	—	—	647
260	—	—	101	—	—	2	—	—	—	3 801
29	—	—	109	1	4 754	—	—	—	—	10 757
—	—	—	37	—	133	15	—	—	—	3 915
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	885
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5

uppbörd förekommer icke numera. — b) Fr. o. m. den 7 augusti 1933 sammanslagen med avd. vid uppbäras dessa avgifter genom TD:s kassakontor, som här icke äro medtagna. — e) Uppbäras en-

Tullanstalternas			Antal kvitton			Uppburna medel i			
n a m n	nummerordning		av- gifts-	deposi- tions-	för- bin- delse-	deposi- tions-	tull-, inbetalda		
	efter stor- leken av »summa medel»	efter antalet »av- gifts- kvitton»					direkt	genom postför- bin- delse- kvitton	genom S. J. förbin- delse- kvitton
TBVI.....	49	47	2 551	15	—	13	15	—	—
FRIH.....	17	25	9 775	471	—	388	1 708	—	—
Gävle	13	19	14 857	163	95	94	3 449	1	—
Halmstad	23	22	12 450	297	133	133	1 181	2	—
Hälsingborg:									
Huvudkassan	4	7	40 874	1 064	1 533	2 015	5 550	6	23
Tullvisitationen.....	56	38	5 247	14	—	2	12	—	—
Norrköping	14	14	24 019	321	61	200	2 883	1	—
Trälleborg.....	16	21	12 816	510	10 391	416	1 750	502	699
Borås	15	15	23 946	301	287	121	2 768	13	—
Kalmar	26	33	7 724	88	79	63	962	1	—
Landskrona	27	32	8 397	196	77	131	902	1	—
Sundsvall	25	31	8 602	141	88	63	1 069	1	—
Örebro	19	17	19 139	448	173	270	1 519	2	—
Haparanda:									
Huvudkassan.....	47	28	9 387	68	89	5	208	—	—
Järnvägsavdelningen.....	51	58	578	2	—	—	76	—	—
Härnösand	44	43	3 397	23	55	28	264	—	—
Jönköping	39	34	7 362	147	95	47	477	1	—
Karlshamn.....	36	45	2 745	35	53	46	455	—	—
Karlskrona.....	41	39	4 634	39	62	43	444	—	—
Karlstad.....	21	27	9 538	279	163	264	1 204	2	—
Linköping	31	29	9 192	371	132	175	754	1	—
Luleå	38	46	2 610	175	27	62	426	—	—
Lysekil	52	53	1 351	18	48	3	31	—	—
Nyköping	22	48	2 431	26	28	30	175	—	—
Strömstad	50	20	14 410	52	—	5	37	—	—
Södertälje	18	50	1 530	9	45	3	1 876	—	—
Uppsala	30	30	8 742	132	128	89	854	1	—
Varberg	43	44	3 012	22	48	14	331	—	—
Västerås.....	28	35	6 962	44	81	51	996	1	—
Ystad	46	41	3 548	51	40	51	172	—	—
Åhus	32	51	1 484	31	2	288	530	—	—
avd. i Kristianstad	42	37	5 402	56	134	17	424	1	—

a) I Stockholm, Göteborg och Malmö uppbäras dessa avgifter genom TDX:s kassakontor, som här genom S. J. förbindelser.

1 000 kronor			Uppburna skatter i 1 000 kronor				Pensions- avgifter a)	Hamn- avgift b)	Dragar- pengar b)	Summa medel
fyr- och båk-	trafik- försäk- rings-	post- (huvud- sakligen post- förskott)	gummi- rings-	bil-	bensin-	oljekaks-				
i 1 000 kronor										
124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	152
17	—	—	62	—	64	—	—	—	—	2 239
130	—	—	—	—	28	—	12	—	—	3 714
26	—	—	5	—	30	7	12	—	—	1 396
146	4	—	11	18	6 786	7	80	—	—	14 646
—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	22
72	—	—	13	—	1	2	18	—	—	3 190
14	2	—	22	5	c) 51	3	17	—	—	3 481
—	—	—	—	—	9	—	3	—	—	2 914
35	—	—	—	—	84	4	13	—	—	1 162
38	—	—	1	—	43	—	8	—	—	1 124
84	—	—	—	—	14	—	11	—	—	1 242
—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1 795
11	1	—	—	—	—	—	19	—	—	244
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76
74	—	—	—	—	8	—	3	—	—	377
—	—	—	1	—	4	—	4	—	—	534
32	—	—	—	—	117	—	3	—	—	653
10	—	—	—	—	1	—	7	—	—	505
9	—	—	115	—	3	3	4	—	—	1 604
—	—	—	—	—	4	—	3	—	—	937
46	—	—	—	—	7	—	3	—	—	544
11	—	—	—	—	—	—	9	—	—	54
98	—	—	—	—	1 295	—	3	—	—	1 601
5	—	—	—	—	—	—	8	27	—	82
4	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1 886
—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	949
15	—	—	—	—	44	—	4	—	—	408
14	—	—	—	—	13	—	3	—	—	1 078
20	—	—	—	—	5	—	4	—	—	252
28	—	—	—	—	1	—	9	—	—	856
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	442

icke äro medtagna. — b) Uppbäras endast efter särskild överenskommelse. — c) Varav 27 000 kronor

P. M.

rörande avgången genom dödsfall från kontrollörstjänster.

En efter matematiskt-statistiska grunder företagen analys av dödligheten bland ktr visar att man f. n. bör räkna med i medeltal 2.7 döda per år (vid 238 befhvre). Variationsområdet ligger mellan 0 och 7 döda på ett år. Variationsområdet för döda under en tid av 10 år ligger — under antagande av i huvudsak oförändrad åldersfördelning — mellan 27 ± 15 döda under 10-årsperioden, alltså mellan 12 och 42.

Undersökningen visar att man med tämligen god tillförlitlighet kan utgå ifrån att av

ktr *under 50 år* avlida per år 6 på tusen (6 ‰);

mellan 50 och 59 år avlida per år 10 på tusen (10 ‰);

över 59 år (60 —) avlida per år 20 på tusen (20 ‰).

Med användande av här givna dödlighetskoefficienter kan hjälpligt dödlighetens påverkan av förändringen i åldersfördelningen studeras.

Stockholm den 25 april 1934.

TOR JERNEMAN

Fil. dr.

Tabell över fördelningen av tulltaxerings-, kontors- och uppsämningspersonalen vid
CTK, TK och GRTK.

Nuvarande fördelning.

Enligt skks arbetsfördelningsplan.

Placeringsort	kr	kst	kme	tk	kis	kibe	kbe	sbe	tum	tjm	tyt	kvt	ktr	kme	tk	kis	kibe	kbe	sbe	tum	tjm	tyt	kvt	
CTK i Stockholm:																								
CDX	—	1	3	2	1	—	1	3	—	1	—	—	1	3	1	1	2	1	2	—	—	—	—	1
TKK:																								
Kansliet	1	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	1	g) 1	—	—	—	1
Tullageravdelningen..	—	1	—	3	—	2	2	—	2	1	—	—	—	—	—	3	4	1	—	a) 1	—	—	—	1
Lilla tullhuset	1	1	4	—	—	1	2	2	—	—	1	—	1	1	1	—	2	3	1	g) 1	—	—	—	—
Stora tullhuset	2	1	2	1	—	1	2	2	2	—	1	—	b) 3	2	—	2	3	2	g) 1	—	—	—	—	1
Ersta tullhus	1	1	1	1	—	—	—	2	—	1	—	—	1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1
Blasieholmen	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Järnvägsavdelningen	1	1	2	4	—	1	1	6	—	—	1	—	1	2	c) 1	—	4	4	3	—	—	—	—	1
Postavdelningen	1	1	3	2	—	1	2	8	1	2	—	—	d) 3	e) 2	e) 2	—	1	9	5	—	—	—	—	1
Summa TKK	8	6	14	11	—	6	9	22	5	6	3	—	6	14	7	3	16	22	12	4	—	—	—	6
TBHI:																								
Kansli, provsamlingslaboratorium och utlånade till KGT ...	2	—	16	1	—	—	1	2	—	1	1	1	2	16	1	—	1	—	2	—	—	—	—	3
Fagasinsbyggnaden o. Lilla tullhuset:																								
Uppackningssalarna	3	—	12	—	—	—	—	—	1	1	—	—	4	12	—	—	—	—	—	—	f) 1	—	—	1
Utevägnings- o. tullfria varors exp....	2	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maskin- o. hallexp.	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stora tullhuset:																								
Föreståndarens exp.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppackningssalen...	2	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Maskinexp.	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utevägnings- o. tullfria varors exp....	2	—	2	4	—	—	—	—	1	1	—	—	2	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallexp.	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Säkerhetsexp.	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
Ersta tullhus:																								
Uppackningssalen...	1	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Utevägnings- o. tullfria varors exp....	2	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—

a) Fördelar även posteringar. — b) 1 kme avlöser i Ersta, Lilla och Stora tullhuset. — c) För reservkassan. — 1 kme avlöser vid post- och järnvägsavdelningen. — e) Uppbördsmän. — f) Bevakningsgöromål. — g) Bankärenden.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tki	kis	klbe	kbe	sbe	tum	tjm	tyt	kvf	kr	kme	tki	kis	klbe	kbe	sbe	tum	tjm	tyt	kvf
Maskinexp.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c) 1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallexp.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Postavdelningen:																							
Kansliet	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tullbehandl. lok. i bottenvåningen ...	2	—	8	—	—	—	—	—	1	5	—	—	2	8	—	—	—	—	—	—	f) 2	—	—
D:o i källarvåningen	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brevposten	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mynt- o. just.-verket	d) 1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	e) 1	1	—	—	—	—	—	—	g) 1	—	—
Centralbangården ...	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	g) 2	—	—
Järnvägsavdelningen:																							
Södra tullbehandl. lokalen	2	—	10	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mellersta d:o	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maskin, utevägnings- o. tullfria varors exp.	2	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Blasieholmen	—	—	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	g) 1	—	—
Skeppsbron	1	—	3	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—
Riddarholmen	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	g) 1	—	—
Flyghamnen	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	g) 1	—	—
General Motors exp.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	g) 1	—	—
Summa TBHI	27	—	92	15	—	—	1	3	18	14	1	1	31	92	25	—	2	3	2	3	7	—	—
TBVI	3	—	4	2	—	—	1	6	—	—	1	1	3	3	1	—	1	5	3	—	—	—	—
FRIH	4	—	11	5	—	—	1	4	3	3	—	—	7	11	9	—	1	2	2	g) 1	—	—	—
S:a CTK i Stockholm	42	7	124	35	1	6	13	38	26	24	5	2	48	123	43	4	22	33	21	8	7	—	2
CTK i Göteborg:																							
TDX	—	1	3	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	2	—	—	2	1	1	—	—	—	—
TKK:																							
Huvudkontoret	1	1	6	4	—	1	3	4	1	—	2	1	1	3	3	2	3	5	3	a) 1	—	—	—
Masthuggskajen	1	1	3	2	—	—	2	1	1	—	—	—	—	1	2	—	1	3	2	—	—	—	—
Postavdelningen	1	1	2	3	—	—	—	1	—	3	—	—	1	1	—	—	1	4	2	—	—	—	—
Summa TKK	3	3	11	9	—	1	5	6	2	3	2	1	2	6	6	2	6	12	7	1	—	—	—
TBHI:																							
Kansli, provsamling och laboratorium...	2	—	6	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Stora packhuset:																							
Maskinexp.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

a) Bankärenden. — b) Uppbördsmän. — c) Även för hallexp. — d) Även för brevposten och centralbangården.
e) Även för centralbangården. — f) Adressropan. — g) Bevakningsgöromål.

Nuvarande fördelning.

Enligt skss arbetsfördelningsplan.

Placeringsort	kkr	ksr	kme	tkr	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tjm	trt	kvrt	kkr	kme	tkr	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tjm	trt	kvrt
Uppackningssalarna	5	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utevägningsexp. ...	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—
För efterkontroll...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
fasthuggskajen:																							
Maskinexp.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppackningssalen...	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utevägningsexp. ...	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—
För efterkontroll...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
tigbergskajen:																							
Uppackningssalen...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utevägningsexp. ...	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
ostavdelningen.....	1	—	9	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	2
entralbangården ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TBHI	15	—	45	2	—	—	—	—	5	—	—	—	17	40	13	—	1	—	—	—	—	—	5
BVI	5	1	5	5	—	—	2	1	3	1	1	1	5 a)	4 b)	4	—	1	5	4	—	—	—	2
RIH	2	—	4	3	—	—	—	3	—	1	—	1	3	4	2	—	1	2	1	—	c)	1	1
na CTK i Göteborg	25	5	68	19	—	2	8	11	5	11	3	3	28	56	25	2	11	20	13	1	1	—	13
CTK i Malmö:																							
DX	—	1	1	—	—	1	1	2	1	—	—	1	1	1	—	—	2	—	2 c)	1	—	—	1
TKK:																							
Invudkontoret	2	1	3	3	—	1	3	5	1	1	—	1	2	2	1	1	2 d)	6	4 c)	1	—	—	1
Lyhamnen	—	—	2	—	—	1	—	3	1	—	—	1	—	2	1	—	1	2	1	—	—	—	1
														e)	1								
Summa TKK	2	1	5	3	—	2	3	8	2	1	—	2	2	4	3	1	3	8	5	1	—	—	2
TBHI:																							
Kansli, provsamlingslaboratorium.....	1	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Stora tullklaringslokalen	5	—	11	1	—	—	—	—	—	1	—	—	4	10	2	—	—	—	—	—	—	—	1
Förlagsposten	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Transitposten	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Langbåtsbron:																							
Tulltaxeringslok. ...	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajexpeditionen ...	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Langfärjestationen ...	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lyhamn I:																							
Tulltaxeringslok. ...	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajexpeditionen ...	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—

a) 1 kme kustbevakning. — b) 2 tkr tulltaxering. — c) Bankärenden. — d) 2 kbe säkerhetsbokföring. — e) Uppbördsan.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tkr	ks	kbe	kbe	sbe	tum	tim	tvb	kvt	kr	kme	tkr	ks	kbe	kbe	sbe	tum	tim	tvb	
Nyhamn IV	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Passagerarvisitationerna	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
För efterkontrollen ..	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TBHI	10	—	37	6	—	1	—	—	—	—	1	2	12	35	8	—	1	—	—	—	—	—	—
TBVI	3	—	—	2	—	1	1	2	—	—	—	2	3	1	1	—	1	2	1	—	—	—	—
FRIH	2	—	3	2	—	—	—	2	1	—	—	—	2	4	2	—	—	1	1	—	—	—	—
Summa CTK i Malmö	17	2	46	13	—	5	5	14	4	1	1	7	20	45	14	1	7	11	9	2	—	—	—
TK i Gävle:																							
Kameralaavdelningen	1	—	2	2	—	—	—	1	—	1	—	—	1	1	1	—	1	2	1	—	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln. .	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Gävle	2	—	5	3	—	—	—	1	—	1	—	—	2	4	2	—	1	2	1	—	—	—	—
TK i Halmstad:																							
Kameralaavdelningen	1	—	a) 3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	1	1	1	—	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln. .	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S:a TK i Halmstad	2	—	6	2	—	—	—	1	—	—	—	—	2	4	1	—	1	1	1	—	—	—	—
TK i Hälsingborg:																							
Kameralaavdelningen	1	1	4	1	—	1	3	6	—	—	—	1	1	3	2	1	3	3	4	—	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Postavdelningen ...	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utevägningsexp. ...	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Färjestationen	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra hallen	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra hallen.....	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tullbevakn.-avdeln. .	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S:a TK i Hälsingborg	6	1	16	4	—	1	3	6	—	—	—	1	6	15	5	1	3	3	4	—	—	—	—
TK i Norrköping:																							
Kameralaavdelningen	2	—	2	1	—	1	—	3	—	—	—	1	1	1	1	—	2	3	1	—	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln. .	2	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—
S:a TK i Norrköping	4	—	9	2	—	1	—	3	—	—	—	1	4	7	3	—	2	3	1	—	—	—	—
TK i Trälleborg:																							
Kameralaavdelningen	—	—	2	2	—	—	2	3	1	—	—	—	—	1	2	—	1	4	2	—	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln. .	3	—	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Tullbevakn.-avdeln. .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S:a TK i Trälleborg	4	—	11	3	—	—	2	3	1	—	—	—	4	10	3	—	1	4	2	—	—	—	—
Summa samtl. TK 1 A	18	1	47	14	—	2	5	14	1	1	—	2	18	40	14	1	8	13	9	—	—	—	—

a) 1 kme-tjänst har ansetts kunna undvaras.

Nuvarande fördelning.

Enligt skks arbetsfördelningsplan.

Placeringsort	ktr	kar	kme	kt	kis	klbe	kbe	sbe	tum	tim	tvt	kvt	ktr	kme	kt	kis	klbe	kbe	sbe	tum	tim	tvt	kvt	
TK i Borås:																								
Meralaavdelningen	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Ulltaxeringsavdeln.	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Samtliga TK i Borås	1	—	5	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	5	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
TK i Kalmar:																								
Meralaavdelningen	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Ulltaxeringsavdeln.	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga TK i Kalmar	1	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
TK i Landskrona:																								
Meralaavdelningen	1	—	a) 2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Ulltaxeringsavdeln.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga TK i Landskrona	1	—	4	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
TK i Sundsvall:																								
Meralaavdelningen	1	—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Ulltaxeringsavdeln.	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga TK i Sundsvall	1	—	5	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—
TK i Örebro:																								
Meralaavdelningen	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Ulltaxeringsavdeln.	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga TK i Örebro	1	—	5	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Samtliga TK 1 B	5	—	24	6	—	—	2	2	—	—	—	—	5	20	5	—	1	2	5	—	—	—	—	—
Samtliga TK 2—4 samt GRTK, enligt allverkets matrikel	b) 5	—	c) 48	11	—	1	2	6	—	—	—	—	5	48	11	—	1	2	6	—	—	—	—	—
Sammandrag:																								
Stockholm	42	7	124	35	1	6	13	38	26	24	5	2	48	123	43	4	22	33	21	8	7	—	22	
Göteborg	25	5	68	19	—	2	8	11	5	11	3	3	28	56	25	2	11	20	13	1	1	—	13	
Ulmö.....	17	2	46	13	—	5	5	14	4	1	1	7	20	45	14	1	7	11	9	2	—	—	8	
TK 1 A	18	1	47	14	—	2	5	14	1	1	—	2	18	40	14	1	8	13	9	—	—	—	2	
TK 1 B	5	—	24	6	—	—	2	2	—	—	—	—	5	20	5	—	1	2	5	—	—	—	—	
TK 2—4 samt GRTK	5	—	48	11	—	1	2	6	—	—	—	—	5	48	11	—	1	2	6	—	—	—	—	
Summa hela riket	112	15	357	98	1	16	35	85	36	37	9	14	124	332	112	8	50	81	63	11	8	—	45	

a) 1 kme-tjänst har ansetts kunna indragas. — b) Ktr-tjänsten i Ystad synes böra flyttas till Västerås. — c) En kme-tjänsterna i Lysekil synes böra flyttas till Ystad.

Beräkning

av till tullkontrollörer, kammarskrivare och tullkontorister utgående lönebelopp i medeltal.

Lönerna utgå för samma befattning med olika belopp beroende på dels tjänstetid, dels dyrortsgrupp. För att åstadkomma i görligaste mån jämförbara medellöner för här berörda tre slag av tjänster måste hänsyn tagas till antalet å varje dyrort förekommande sådana tjänster och medellönen enligt i resp. lönegrader ingående olika löneklasser.

Av nedanstående tabell framgår antalet befattningshavare å varje dyrortsgrupp.

	Ktr	Kme	Tkt
B.....	0	3	1
C.....	2	7	2
D.....	7	38	9
E.....	13	49	11
F.....	23	76	21
G.....	25	77	19
H.....	42	136	35
Summa	112	386	98

Av nedanstående tabell framgår å olika dyrorter utgående årsmedellön till ktr, kme och tkt:

	Ktr	Kme	Tkt
		k r o n o r	
B.....	5 934	4 435	3 402
C.....	6 153	4 610	3 546
D.....	6 372	4 786	3 690
E.....	6 591	4 961	3 834
F.....	6 810	5 136	3 978
G.....	7 029	5 311	4 122
H.....	7 248	5 486	4 266

Med hjälp av dessa bägge tabeller har beräknats, att nämnda befattningshavare sammanlagt uppbära, ktr 779 364 kronor, kme 2 015 911 kronor och tkt 397 044 kronor. Medellönen för envar befattningshavare blir då för ktr 6 959 kronor, för kme 5 223 kronor och för tkt 4 051 kronor.

Då jämförelse skall göras mellan de olika lönerna, torde det vara lämpligt att sätta ktr- och tkt-lön i relation till kme-lön, och man finner då, att om kme-lönen sättes = 1.0, blir ktr-lönen 1.3324 kme-lön och tkt-lönen 0.7756 kme-lön eller avkortat 1.33 resp. 0.78 kme-lön.

Bilaga 6.

Beräkning

av utbildningskostnadens inverkan på olika befattningshavares lönebelopp.

I förslaget till skks yttrande har visats, att kostnaderna för organisationen av sorteringsexpeditionerna skulle bli större, om tkt skulle användas vid dem i den utsträckning, alternativ II upptager (se skks betänkande sid. 100). Mer markant bleve kostnadsökningen, om hänsyn toges jämväl till den för kme och tkt olika pensionsåldern, vilken komme att medföra en höjning av tkts kostnad i förhållande till kme-lönen. En annan omständighet, som kan öva inverkan på detta förhållande, är utbildningskostnaderna, varför undersökning av dessa kostnaders inverkan på relationen mellan de berörda lönerna torde vara erforderlig.

Vid en jämförelse mellan kostnaderna för kme- och tkt-kursen torde hänsyn endast behöva tagas till de avlöningsförmåner, som de elever under kursen åtnjuta, vilka antagits bland personer utanför verket, eller till de merkostnader i form av traktamenten eller löner till ersättningspersonal, som tullverkets egna tjm förorsaka verket under den tid utbildningen varar, enär övriga kostnader, såsom lärararvoden, undervisningsmateriel, lyse, bränsle etc. äro ganska blygsamma och förhållandevis lika. Kostnaderna beräknas i bägge fallen för 100 elever.

Kammarskrivarkurs. Kme-kursen pågår under 19 månader. Under de 3 första månaderna (provttjänstgöringen) åtnjuta eleverna icke någon ersättning, under de därpå följande 2 månaderna åtnjutes ersättning med 4 kronor per dygn och under återstående 14 månader åtnjutes ersättning enligt löneklass 7 i löneplanen KK 26 juni 1925. Av sistnämnda 14 månader tillbringa samtliga elever 5 månader i Stockholm (H-ort), medan de övriga 9 månaderna tillbringas å olika orter i landet. Elevernans fördelning på dessa orter har hittills varit sådan, att 30 elever under dessa 9 månader befunnit sig å H-ort och de övriga 70 å i medeltal F-ort. Under ovan nämnda förutsättningar bli va kostnaderna:

Mån.	H-ort		F-ort		
	å lön	S:a kr.	å lön	S:a kr.	
3 × 0	=	0	0	=	0
2 × 120	=	240	120	=	240
5 × 244·50	=	1 222·50	244·50	=	1 222·50
9 × 244·50	=	2 200·50	227·50	=	2 047·50
		3 663·—			3 510·—
		× 30			× 70
		109 890			245 700

355 590 kronor

Utbildningen av varje kme kostar sålunda 3 556 kronor.

Tullkontoristkurs. Sista tkt-kursen pågick under 6 månader. Men om tkt skall kunna utföra tulltaxeringsarbete vid sorteringsexpeditionerna, måste kursen givetvis förlängas. I huru hög grad detta behöver ske, är dock vanskligt att bedöma. Undervisningen omfattar i den förberedande teoretiska kme-kursen 180 timmar och i tkt-kursen 320 timmar. Båda dessa kurser avse ungefär samma undervisning, nämligen i tulltaxering av hall- och utevägningsgods, ehuru den för kme göres något grundligare än för tkt. Icke desto mindre åtgår för tkts del 178 % av den för kme-undervisningen beräknade tiden. För övriga varugrupper med undantag av maskiner och kemiska preparat använda kme 290 timmar. Detta skulle betyda, att tkt häråt måste ägna cirka 515 timmar, såvida kunskapsmottagandet är desamma beträffande dessa varor som för de först nämnda. För varukännedom skulle sålunda i en tkt-kurs behöva anslås cirka 835 timmar. Författningkunskap och språk ingingo i 1932 års tkt-kurs med sammanlagt 160 timmar. För det fall att tiden för dessa ämnen icke skulle behöva utökas, skulle tkt-kursen sålunda komma att omfatta tillhoppa 995 timmar, vilket med samma lästid per dag som hittills tillämpats i tkt-kursen, betyder att kursen kommer att omfatta cirka $6\frac{1}{3}$ månad. Om den teoretiska delen av undervisningen för tkt — trots att den är mindre omfattande — bör taga nästan lika lång tid som för kme, torde så böra bli förhållandet även beträffande den praktiska delen, vilken följaktligen kan beräknas till *minst* 12 månader. En tkt-kurs, som skulle omfatta hall- och utevägningsgods samt sorteringsgods men ej maskiner och kemiska preparat, kan alltså beräknas pågå i sammanlagt *minst* $18\frac{1}{2}$ månader.

Eleverna i tkt-kursen skulle under $6\frac{1}{2}$ månader befinna sig i Stockholm för teoretisk undervisning. Av deltagarna i hittillsvarande kurser hava 40 % kommit från Stockholm och övriga från andra orter. Hittills hava deltagarna från Stockholm icke uppburit någon särskild ersättning under tiden för den teoretiska utbildningen, medan deltagarna från andra orter under samma tid förutom lönen åtnjutit dagtraktamente med enahanda belopp, som enligt 5 § av gällande tilläggsbestämmelser till avlösningsreglementet utgör tjänstgöringstraktamente från och med 16:e dygnet till och med 6:e månadens utgång vid tjänstgöring i sammanhängande tidsföljd å annan ort inom riket än stationeringsorten. Fördelningen av deltagarna i tkt-kurs å olika orter antages i framtiden i stort sett komma att bli densamma som hittills, och ersättning till desamma förutsättes allt fortfarande komma att utgå efter samma grunder som tidigare ägt rum, även om kursen kommer att vara längre tid än 6 månader. Av 100 kursdeltagare skulle således 40 komma från Stockholm och 60 från andra orter, i medeltal F-ort. Av sistnämnda 60 beräknas hälften vara familjeförsörjare. Vidare antages, att dessa 60 deltagare i lönehänseende fördela sig så, att 30 av dem åtnjuta lön enligt lönegrad B 4—B 6 och 30 enligt lönegrad B 7—B 8. Slutligen förutsättes, att 20 av dessa 60 deltagare komma från tullstationer, kust- eller gränsposteringar samt mindre TK, vilket medför, att den praktiska utbildningen för dem måste förläggas till annan ort än hemorten. På grund därav komma till dessa 20 att utgå tjänstgöringstraktamenten även under den praktiska utbildningstiden, vilket däremot icke blir fallet i fråga om övriga 40. Under den tid, som tjänstemän (i regel bevakningsmän) deltaga i tkt-kurs, måste emellertid extra befattningshavare ersätta dem. Av dessa extra befattningshavare skulle 40 komma på Stockholm (H-ort) och de övriga 60 på i medeltal F-ort, varvid lön till denna personal beräknas utgå enligt löneklass 2 i förut nämnda löneplan. Under ovan angivna förutsättningar skulle kostnaden för tkt-utbildningen bli:

Deltagare				Utbildningstid med merkostnad i mån.	Kostnad per deltagare och mån. i kr.	Summa kr.	Summa kostnader kr.
Lönegrad	civilstånd	antal	från tullanstalt				
B 4—B 8	—	40	Stockholm	—	—	—	
B 4—B 6	familjeförsörjare	5	tullstationer, kust- och gränsposteringar samt mindre TK	18 ¹ / ₂	165	15 263	
»	ej fam.-f.	5	»	18 ¹ / ₂	102	9 435	
B 7—B 8	fam.-f.	5	»	18 ¹ / ₂	195	18 038	
»	ej fam.-f.	5	»	18 ¹ / ₂	132	12 210	
B 4—B 6	fam.-f.	10	andra tullanstalter	6 ¹ / ₂	165	10 725	
»	ej fam.-f.	10	»	6 ¹ / ₂	102	6 630	
B 7—B 8	fam.-f.	10	»	6 ¹ / ₂	195	12 675	
»	ej fam.-f.	10	»	6 ¹ / ₂	132	8 580	93 556
Ersättningspersonal		40	Stockholm	18 ¹ / ₂	177	130 980	
»		60	andra tullanstalter	18 ¹ / ₂	165	183 150	314 130
						407 686	

Utbildningen av en tkt skulle sålunda kosta 4 077 kronor. Utbildningen av en kme har förut beräknats kosta 3 556 kronor.

Det belopp, varmed utbildningen belastar tullverkets totala kostnader för resp. tjänsteman, utgör för kmes och ktrs del utbildningskostnaden för en kme, fördelad på samtliga tjänstgöringsår inom både kme- och ktr-gruppen, enär samma utbildning kräves för bägge dessa grupper. Antalet sådana tjänstgöringsår är 44, och utbildningskostnaden blir alltså $\frac{3\,556}{44} = 81$ kronor

per år. Då tkt beräknas tillbringa 28 år i tkt-grad blir deras utbildningskostnad, fördelad på antal år i graden $\frac{4\,077}{28} = 146$ kronor per år. Om då kme-lön + kme-utbildningskostnad sättes = 1·0, blir ktr-lön + kme-utbildningskostnad 1·33 (1·3273) och tkt-lön + tkt-utbildningskostnad = 0·79 (0·7913).

Om de bägge i betänkandet nämnda alternativen för organisationen av sorteringsexpeditionerna kostnadsberäknas med dessa siffror (bet. sid. 100), finner man, att alternativ I kostar

(D)	51 × 1·33 = 67·8	kme-löner	+	utbildningskostnader
	170 × 1·0 = 170·0	»	+	»
	221	237·8	»	»

samt att alternativ II med hänsyn såväl till utbildningskostnaden som till den olika pensionsåldern, vilken senare för tkts del inverkar med 0·03 (se sid. 100), kommer att kosta:

(E)	$73 \times 1\cdot33 = 97\cdot1$	kme-löner	+	utbildningskostnader	
	$60 \times 1\cdot0 = 60\cdot0$	»	+	»	»
	$110 \times 0\cdot82 = 90\cdot2$	»	+	»	»
	243	$247\cdot3$	»	+	»

Avlöningen till icke ordinarie kme beräkna skk till 3 955 kronor i medeltal per år, dyrtidstillägg oberäknat. Detta lönebelopp har beräknats med ledning av den nuvarande placeringen å olika orter av icke ordinarie kme och med hänsyn därtill, att skk beräkna, att de icke ordinarie kme komma att tjänstgöra 2 år såsom e kme med lön enligt 13:e löneklassen i löneplanen KK 26 juni 1925 och 2 år såsom eo kme med lön enligt 14:e löneklassen i samma löneplan. Om ordinarie kmes medellön, 5 223 kronor (se bilaga 5), sättes = 1·0 blir icke-ordinarie kmes lön = 0·76.

Den 1 oktober 1934 tjänstgjorde 45 % av de icke-ordinarie kme vid sorteringsexpeditionerna. I alternativ I här ovan har man utgått från en total kme-styrka om 412 man, varav cirka 60 man beräknas vara icke-ordinarie. Om i framtiden lika stor del av de icke-ordinarie kme komme att tjänstgöra vid sorteringsexpeditionerna som nämnda dag, skulle vid dessa expeditioner sysselsättas 27 icke-ordinarie kme. Kostnaderna för alternativ I bleve då

(F)	$51 \times 1\cdot33 = 67\cdot8$	kme-löner			
	$143 \times 1\cdot0 = 143\cdot0$	»		»	»
	$27 \times 0\cdot76 = 20\cdot5$	»		»	»
	221	$231\cdot3$	»		»

Enligt alternativ II skulle 110 tkt användas vid sorteringsexpeditionerna i stället för motsvarande antal kme. Kmes totala antal bleve då 302, varav 15 % = 45 man icke-ordinarie. Av dessa senare skulle 20 man tjänstgöra vid sorteringsexpeditionerna.

Kostnaderna för alternativ II bleve då

(G)	$73 \times 1\cdot33 = 97\cdot1$	kme-löner			
	$40 \times 1\cdot0 = 40\cdot0$	»		»	»
	$20 \times 0\cdot76 = 15\cdot2$	»		»	»
	$110 \times 0\cdot78 = 85\cdot8$	»		»	»
	243	$238\cdot1$	»		»

Kostnaderna för alternativ II med hänsyn tagen jämväl till den olika pensionsåldern för kme och tkt bleve:

(H)	73	×	1·33	=	97·1	kme-löner
	40	×	1·0	=	40·0	»
	20	×	0·76	=	15·2	»
	110	×	0·81	=	89·1	»
	243				241·4	»

Kostnaderna för alternativ II med hänsyn tagen såväl till utbildningskostnad som till den olika pensionsåldern bleve:

(I)	73	×	1·33	=	97·1	kme-löner	+	utbildningskostnader
	40	×	1·0	=	40·0	»	+	»
	20	×	0·76	=	15·2	»	+	»
	110	×	0·82	=	90·2	»	+	»
	243				242·5	»	+	»

Sammanställning av ovanberörda och i betänkandet angivna alternativa kostnader för sorteringsexpeditionerna.

A. Utan hänsyn till pensionsålder och utbildningskostnad.

		Ktr	Kme	Tkt	E eller eo kme	Kme-löner	Kr.	
1	(F)	51	143	—	27	231·3	1 208 080	
2	(A)	51	170	—	—	237·8	1 242 029	
3	(G)	73	40	110	20	238·1	1 243 596	35 516 kr. dyrare än 1
4	(B)	73	60	110	—	242·9	1 268 667	26 638 » » » 2

Kme-lön = 5 223 kronor (se bil. 5).

B. Med hänsyn jämväl till pensionsåldern.

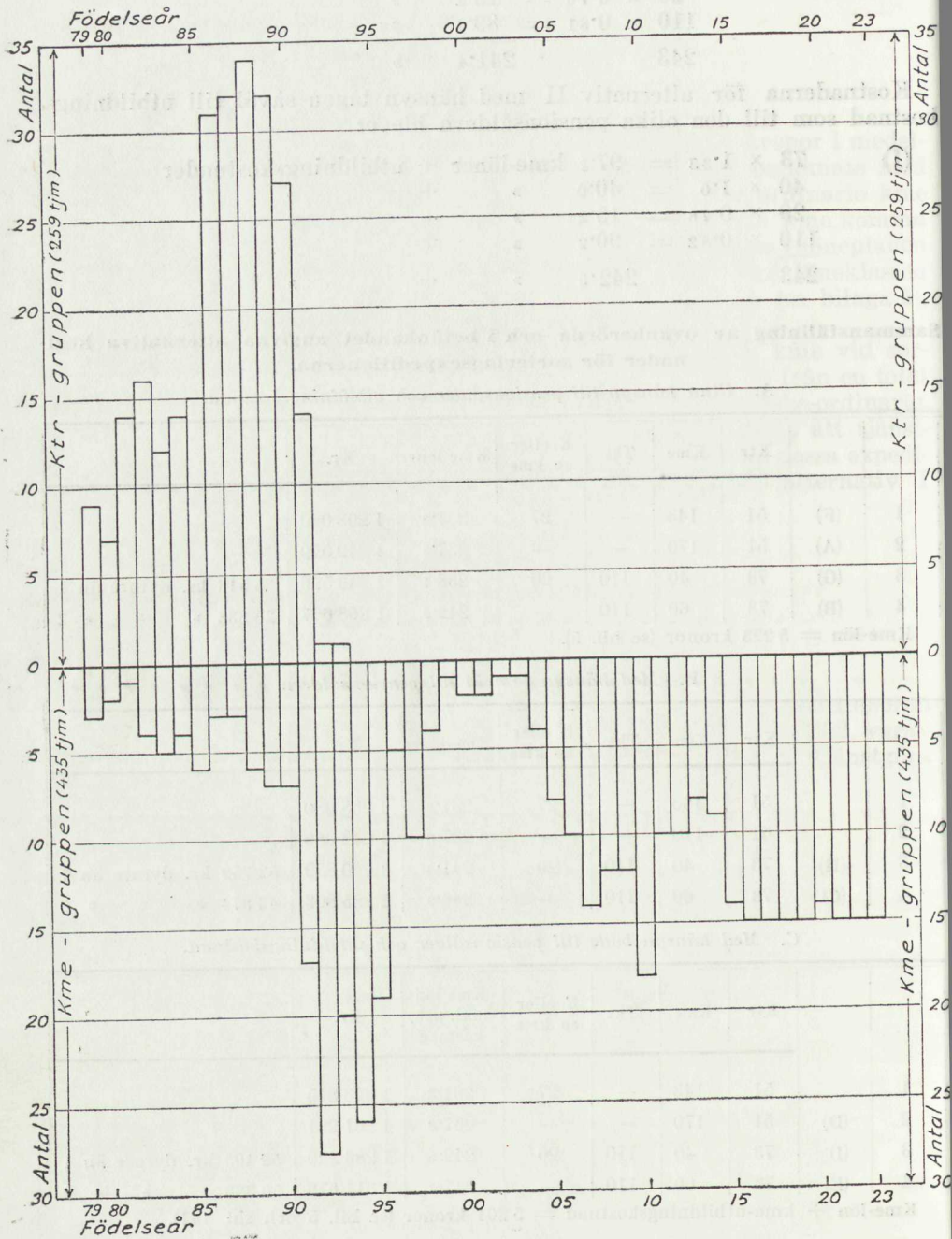
		Ktr	Kme	Tkt	E eller eo kme	Kme-löner	Kr.	
1		51	143	—	27	231·3	1 208 080	
2		51	170	—	—	237·8	1 242 029	
3	(H)	73	40	110	20	241·4	1 260 832	52 752 kr. dyrare än 1
4	(C)	73	60	110	—	246·2	1 285 903	43 874 » » » 2

C. Med hänsyn både till pensionsålder och utbildningskostnad.

		Ktr	Kme	Tkt	E eller eo kme	Kme lön inkl. utb. kostnad	Kr.	
1		51	143	—	27	231·3	1 226 815	
2	(D)	51	170	—	—	237·8	1 261 291	
3	(I)	73	40	110	20	242·5	1 286 220	59 405 kr. dyrare än 1
4	(E)	73	60	110	—	247·3	1 311 679	50 388 » » » 2

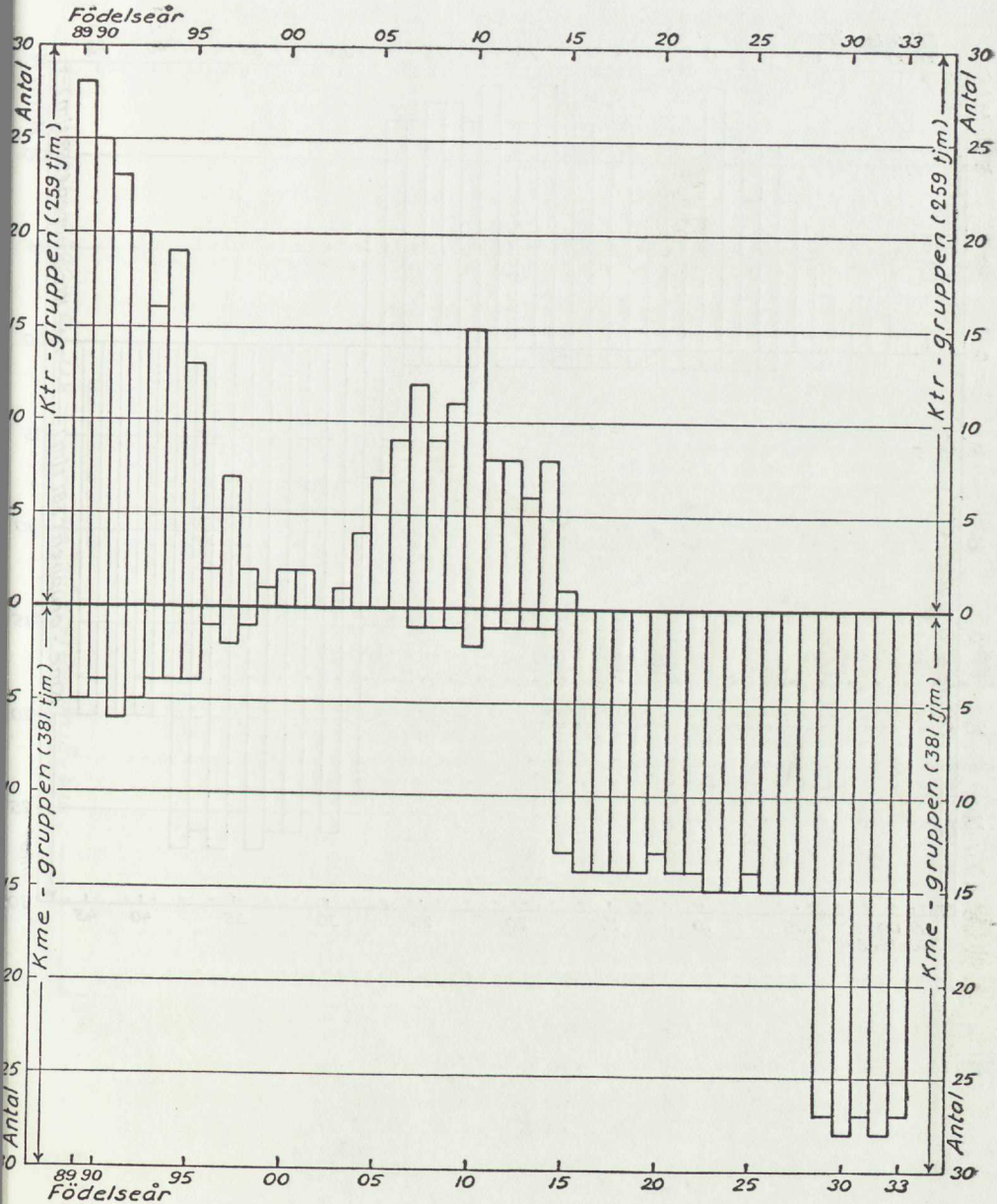
Kme-lön + kme-utbildningskostnad = 5 304 kronor (se bil. 5 och sid. 141).

Grafisk framställning över den prospektiva åldersfördelningen bland den kammarskrivarkompetenta tullpersonalen år 1944.

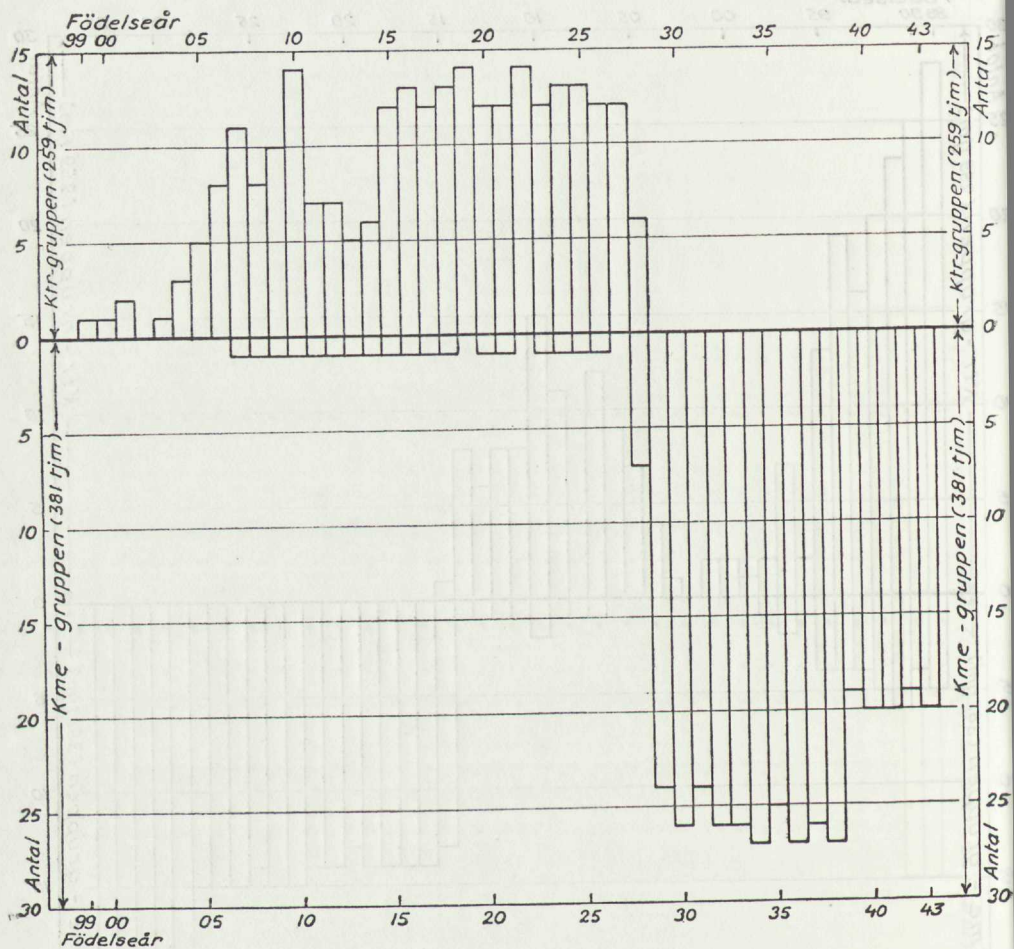

Bilaga 8.

Grafisk framställning över den prospektiva ålderfördelningen bland den kammarskrivarkompetenta tullpersonalen år 1954.

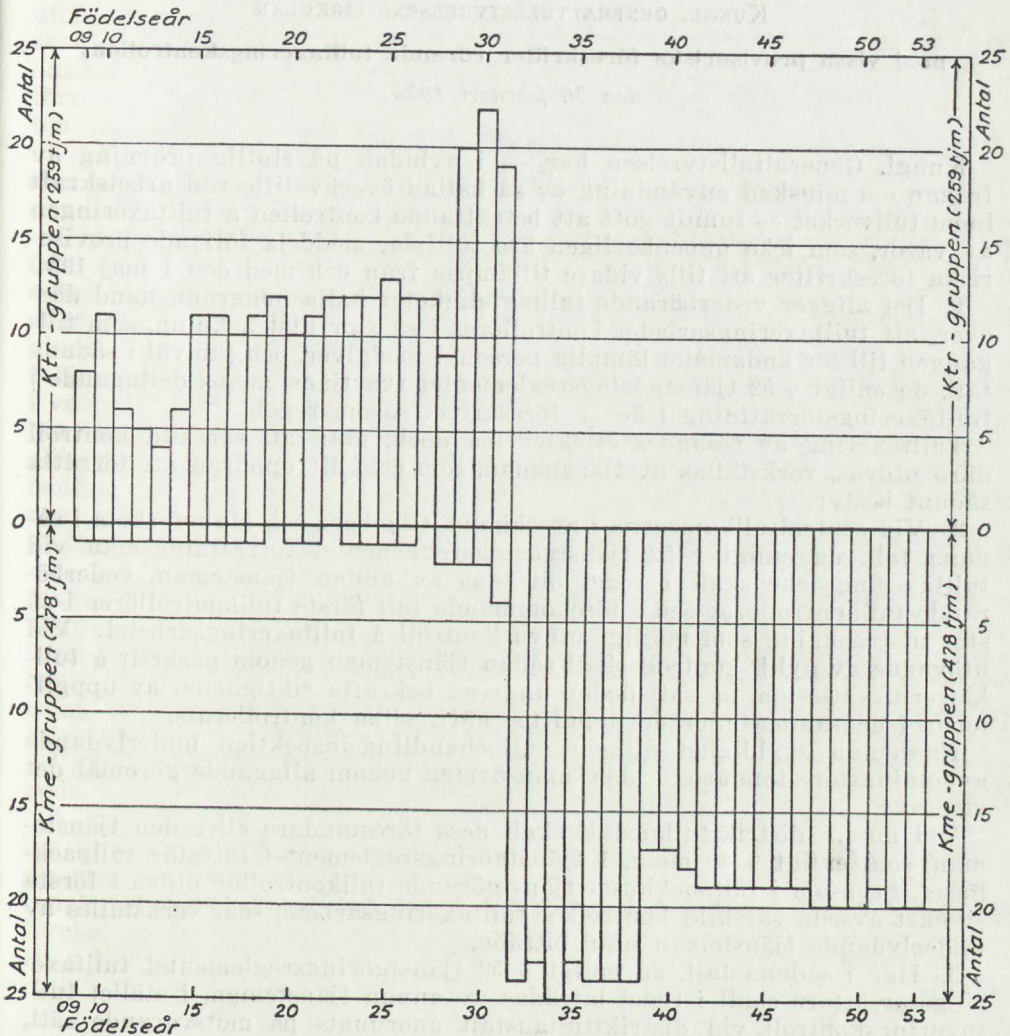

Grafisk framställning över den prospektiva åldersfördelningen bland den kammarskrivarkompetenta tullpersonalen år 1964.

Bilaga 10.

Grafisk framställning över den prospektiva åldersfördelningen bland den kammarskrivarkompetenta tullpersonalen år 1974.

Nr 68.

KUNGL. GENERALTULLSTYRELSENS CIRKULÄR

med vissa provisoriska föreskrifter rörande tulltaxeringskontrollen;

den 26 februari 1934.

Kungl. Generaltullstyrelsen har — i avbidan på slutlig prövning av frågan om minskad användning av så kallad överkvalificerad arbetskraft inom tullverket — funnit gott att beträffande kontrollen å tulltaxeringen av varor, som icke uppenbarligen äro tullfria, meddela följande provisoriska föreskrifter att tills vidare tillämpas från och med den 1 maj 1934.

1. Det åligger vederbörande tullmyndigheter hålla noggrann hand däröver, att tulltaxeringsarbetet kontrolleras i så stor utsträckning, som tillgången till för ändamålet lämplig personal medgiver, och jämväl i sådana fall, då enligt § 52 tjänstgöringsreglementet två tjänstemäns deltagande i tulltaxeringsförrättning icke är föreskrivet såsom regel.

Tulltaxering av resandes effekter må dock, utan att särskild kontroll därå utövas, verkställas av tjänsteman, som erhållit uppdrag att förrätta sådant bestyr.

2. Vid centraltullkamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö skola i sådana fall, då enligt § 52 tjänstgöringsreglementet förrättningsman vid tulltaxering icke skall i regel biträdas av annan tjänsteman, vederbörande tullkontrollörer och i förekommande fall förste tullkontrollörer i så stor utsträckning som möjligt utöva kontroll å tulltaxeringsarbetet. Vid utövande av dylik kontroll skall sådan tjänsteman genom påskrift å tullklareringsattesten, på sätt nedan angives, bekräfta riktigheten av uppgifterna i densamma eller de uppgifter däri, vilka kontrollerats.

Enahanda skyldighet åligger tullbehandlingsinspektion underlydande avdelningsföreståndare, i den mån övriga honom åliggande göromål det medgiva.

Vid annan distrikttullanstalt skall dess föreståndare eller den tjänsteman, som enligt § 48 mom. 1 tjänstgöringsreglementet förestår tullpackhuset, ävensom i tullpackhuset tjänstgörande tullkontrollör utöva i första stycket avsedd särskild kontroll å tulltaxeringsarbete, som verkställas av underlydande tjänsteman utan biträde.

3. Har i sådana fall, då enligt § 52 tjänstgöringsreglementet tulltaxeringsförrättare skall i regel biträdas av annan tjänsteman, i stället tulltaxeringskontroll vid distrikttullanstalt anordnats på motsvarande sätt, som i punkt 2 angivits, skall kontrollerande tjänsteman, som där avses, likaledes genom påskrift å tullklaringsattest, som utfärdas av honom underställd tulltaxeringsförrättare, bekräfta riktigheten av uppgifterna i tullklaringsattesten, i den mån kontroll kunnat utövas.

4. Då hos tullanstalt flera överordnade tjänstemän hava att utöva tulltaxeringskontroll på i punkt 2 första och tredje styckena och i punkt 3 angivet sätt, skall tillika lämplig arbetsfördelning dem emellan fastställas.

Det åligger vederbörande förman att vidtaga åtgärder för kontrollens förrättande, då tjänsteman, som eljest har att utöva kontroll, medgivits tjänstfrihet under viss del av arbetstiden.

5. Äro vid tulltaxering hos distrikttullanstalt, där sådan förrättning verkställas av annan tjänsteman än tullanstaltens föreståndare, förrättningsmannen och den kontrollerande tjänstemannen av olika mening om varans rätta tulltaxering, skall förfaras på sätt i § 57 tjänstgöringsreglementet är för där avsett fall föreskrivet.

6. Förrättas tulltaxering av föreståndare för distrikttullanstalt, där utom föreståndaren allenast befattningshavare av lägre grad än kammar-skrivares finnas anställda, eller av föreståndare för tullstation, där tillika annan tjänsteman är anställd, bör underlydande tjänsteman biträda vid förrättningen och underskriva attesten, där övriga göromål vid tullanstalten icke utgöra hinder därför.

7. I inkommande varuanmälan, som i 43 § tullordningen omförmäles och som avser handelsvara, bör varans beskaffenhet vara angiven med användande av varans rätta handelsbenämning.

Vid angivande av godsets myckenhet i sådan varuanmälan må användas de mått- och viktbeteckningar, som faktura, konossement eller fraktsedel upptager. För emballerat gods bör i varuanmälan kollis bruttovikt eller, där varuparti består av flera kolli, sammanlagda bruttovikten angivas.

Kan varuhavare, i avsaknad av nödiga handlingar angående godset, icke i varuanmälan, som nu avses, lämna någon uppgift om godsets beskaffenhet eller mängd eller består å varuanmälan upptaget kolli av ett flertal olikartade varuslag, som icke kunna upptagas under gemensam handelsbenämning, bör varuhavaren om sådant förhållande göra anteckning i varuanmälan, varefter utan hinder av de felande uppgifterna godset må undergå tulltaxering.

8. Saknas i varuanmälan för emballerat gods, som skall undergå tulltaxering, uppgift om kollis bruttovikt men sker vid tulltaxeringen uppvägning av kollit eller kan bruttovikten fastställas med ledning av faktura, konossement eller fraktsedel, som företetts vid förrättningen, skall bruttovikten även i sådana fall, då densamma enligt § 51 mom. 1 och § 54 mom. 3 tjänstgöringsreglementet icke behöver upptagas i tullklareringsattesten, antecknas i attesten.

Vad sålunda föreskrivits skall äga motsvarande tillämpning beträffande gods, som i frihamn angivits till förtullning.

9. Kan med hänsyn till trafikens omfattning och tillgången till lämplig personal fullständig kontroll icke utövas under tulltaxeringsförrättningen, bör, så långt ske kan utan hinder för göromålsens behöriga gång, innan tullräkning utfärdas kontroll å tulltaxeringen utövas genom jämförelse mellan tullklaringsattest och tillgänglig faktura, konossement eller fraktsedel, ävensom beträffande postförsändelse avlämnad tulldeklaration.

Då fullständig tulltaxeringskontroll icke kan utövas, bör överordnad kontrollerande tjänsteman tillika, där sådant på grund av lokala förhållanden eller eljest kan ske, omhändertaga avlämnade varuanmälningar för bedömande, i vilken mån kontroll bör verkställas, varefter varuanmälningarna fördelas mellan de honom underställda tulltaxeringsförrättarna.

10. Har av överordnad tjänsteman kontroll utövats över tulltaxeringsförrättning i dess helhet, skall tullklaringsattesten förses med påstämp-

ling, utvisande att tulltaxeringen kontrollerats, jämte den kontrollerande tjänstemannens signatur.

Kan tulltaxering nöjaktigt kontrolleras genom jämförelse mellan tullklareringsattest samt faktura, konossement, fraktsedel eller tulldeklaration, bör till nämnda påstämpling göras tillägg, varav framgår, att kontrollen utövats på nämnda sätt.

Därest icke alla i tullklaringsattest upptagna varuposter kunnat kontrolleras av överordnad tjänsteman, bör denna anbringa sin signatur invid den eller de uppgifter, som kontrollerats.

11. Vid sådan tullanstalt, där jämlikt av styrelsen den 30 maj 1927 meddelade föreskrifter särskild kontroll å avgiftsdebiteringen anordnats, skall den tjänsteman, som kontrollerar debiteringen, förse tullklaringsattesten med påstämpling, utvisande att endast debiteringen kontrollerats, jämte sin signatur.

Vid sådan kontroll, som nu avses, bör, såvida av attesten icke framgår, att densamma i sin helhet kontrollerats, jämförelse i möjligaste mån göras mellan de icke kontrollerade uppgifterna i attesten samt motsvarande uppgifter i avlämnad anmälningshandling eller tulldeklaration.

12. De i detta cirkulär föreskrivna anteckningar om utövad kontroll skola göras i såväl original som kopia av tullklaringsattesten.

Erforderliga stämplarna för påstämplingarna å attesterna tillhandahållas, på rekvisition, hos styrelsens kameralbyrå.

13. Då tullanstalt lämnar tillstånd till tulltaxering av tullpliktigt gods utom tullplatsen, bör tillika föreskrivas skyldighet att hos tullanstalten förete faktura, konossement eller fraktsedel ävensom i förekommande fall prov å varan.

14. Vid tulltaxeringen av tullfria varor, för vilkas införsel särskilda föreskrifter gälla, skall erforderlig tillsyn utövas därå, att nämnda föreskrifter behörigen iakttagas av förrättningsmannen.

Detta meddelar kungl. generaltullstyrelsen härigenom till vederbörande tullmyndigheters kännedom och efterrättelse.

Stockholm den 26 februari 1934.

KUNGL. GENERALTULLSTYRELSEN.

NILS WOHLIN.

(Kanslibyrån.)

Nils Wennerholm.

Bilaga 12.

Till — — —

I samband med beslutad inskränkning av revisionsarbetet å Kungl. Generaltullstyrelsens revisionsbyrå har Styrelsen bestämt, att vid tullförvaltningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö samt vid tullkammare, tillhörande klass 1 A och 1 B, fullständig kontroll skall från ingången av juli 1927 verkställas rörande debiteringen av tullavgifter och övriga medel — sockerskatt, automobilskatt, automobilgummiringskatt och bensinskatt — som uppbäras i samband med tullavgifterna. Kontrollen skall omfatta jämväl de uppgifter å tullbehandlingsattest eller i vågbok, som avse fastställandet av nettovikt, rymd eller värde, sålunda summering av bruttovikter, beräkning av vikter på grund av provvägning, taraberäkning, evaluering av utländskt mynt, beräkningar för utrönandet av antal normalliter vid sprit- och bensinförtullningar m. m.

Ifrågavarande kontroll skall verkställas på den avdelning, där sådant lämpligast kan ske, och i varje fall av annan tjänsteman än förrättningsmannen. Det åligger tjänsteman, som utfört dylik kontroll, att å tullbehandlingsattesten ävensom i vågbok eller annan handling, där sådan kommit till användning för debiteringen, vitsorda detta genom anbringande av ordet »Kontrollerat» (med stämpel eller eljest) samt tjänstemannens signatur.

Detta meddelas Eder till egen och vederbörandes kännedom och iakttagande.

Stockholm den 30 maj 1927.

KUNGL. GENERALTULLSTYRELSEN.

A. E. M. ERICSSON.

Urban Ahlin.

En av ledamoten C. Aastrup till sakkunniga överlämnad undersökning rörande den tullkontoristutbildade personalens användning vid centraltullkammaren i Stockholm.

När skk hava att utröna möjligheterna av att till den tkt-utbildade personalen överflytta tulltaxeringsarbete av mer krävande slag, är det givet av stort intresse att erhålla kännedom om vilka varor, som för närvarande tulltaxeras av omnämnda personal. Med ledning av de å tullkameralkontoret i Stockholm förvarade kopiaattesterna kan konstateras, att vid expeditionerna A 13, B 4, E 15, 18, 20 och 23, F 8 och 11, R 14 samt vid en s. k. hall-expedition vid tullförvaltningen i Stockholms frihamn, hava under en tidsperiod av sex månader år 1932 av tkt-utbildade tjm tulltaxerats varor, hänförliga till nedan nämnda statistiska nummer. I *vänstra kolumnen* återfinnas de statistiska nummer, i vilka undervisning meddelats i tkt-kurs och efter vilka varor tulltaxerats av ovannämnda tjm. I *den högra* äro upptagna de statistiska nummer, i vilka undervisning *icke* meddelats, men beträffande vilka samma tjm ändock utfört tulltaxering av till desamma hänförliga varor.

Tillämpade statistiska nummer, vari undervisning meddelats	Tillämpade statistiska nummer, vari undervisning icke meddelats
Avdelning I. Levande djur och animaliska ämnen:	
12—16, 18, 20, 23—24, 26, 29, 31—33, 45—46, 48, 50, 52, 55—58, 60, 64—65, 69—77, 79, 81—83	
Avdelning II. Vegetabiliska ämnen:	
85—88, 92—95, 103, 105, 107, 109—121, 124—128, 130—132, 134—140, 142—164, 166—167, 170—172, 174, 176—177, 179—181, 184—188, 190, 195—201, 203, 206—208, 212, 214—225, 237—243	97—98, 202, 231—235.
Avdelning III. Fett, oljor och vax av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung:	
244—245, 248, 274—276	246—247, 251—253, 255—264, 267—272, 277—278
Avdelning IV. Produkter av livsmedelsindustri; drycker; tobak; fodermedel:	
284—289, 295—296, 298, 303, 306, 314—322, 324—327, 329, 331, 334—337, 339—340, 347, 349—350, 352, 354—360, 366, 368, 370—372	279—282, 290—293, 297, 299—302, 304—305, 307, 309—313

Tillämpade statistiska nummer, vari under-
visning meddelats

Tillämpade statistiska nummer, vari under-
visning icke meddelats

Avdelning V. Mineraliska och fossila ämnen:

374, 377—378, 381—383, 385—386, 389, 393—404, 407, 409, 413, 416, 418, 422, 430—431	432—434, 436—439, 441, 443—448
---	--------------------------------

**Avdelning VI. Kemiska produkter och apoteksvaror; färger och fernissor;
välluktande ämnen; tvål, ljus och andra produkter av oljor, fett eller
vax; lim, klister och gelatin; sprängämnen; gödselmedel:**

	449, 454—480, 482—485, 488, 492, 494—498, 501—503, 506—508, 510—522, 524, 526— 536, 538—540, 547—563, 565—569, 571— 573, 576, 578, 581—593, 596—608, 612— 616, 618, 620—621, 623, 626, 632, 635— 640, 642
--	--

Avdelning VII. Hudar, skinn och pälsverk samt arbeten därav:

644, 650—151, 654—655, 660, 665	672, 675
---------------------------------	----------

Avdelning VIII. Kautschuk, guttaperka och balata samt arbeten därav:

692—693, 709	694, 697, 699—703, 705—706, 708, 710— 711
--------------	--

Avdelning IX. Trävaror och kork samt arbeten därav; korgmakararbeten:

720—721, 732—733, 736—737, 740, 742— 743, 746, 750, 755—756, 758—761, 766— 768, 771, 800—801	775, 791—793, 797, 802, 805, 807, 811, 814—815
--	---

**Avdelning X. Pappersmassa, papp och papper, arbeten därav samt
tryckalster:**

825, 827—829	830—833, 835—836, 838—841, 844—848, 850—854, 857, 862—863, 865, 867, 870, 873—874, 877—882, 886, 888—891
--------------	--

Avdelning XI. Spånadsämnen samt arbeten därav:

894, 897, 901, 903—905, 907, 909, 911— 914	915—916, 921, 933, 944, 970, 979—981, 983—984, 986—987, 989, 991—992, 995, 998, 1004—1009, 1018, 1022, 1025, 1030, 1032, 1034, 1054—1055, 1072—1073, 1113— 1116, 1124, 1129—1130, 1132
---	--

Tillämpade statistiska nummer, vari under-
visning meddelats

Tillämpade statistiska nummer, vari under-
visning icke meddelats

Avdelning XII. Skodon, hattar, paraplyer, käppar, konstgjorda blommor m. m.:

| 1188—1189

Avdelning XIII. Arbeten av sten och andra mineraliska ämnen; lervaror; glas och glasvaror:

1219, 1225, 1228, 1229, 1241, 1245, 1247,	1230, 1243—1244, 1246, 1275—1276, 1280,
1250, 1252, 1255—1257, 1259, 1263, 1267—	1282—1289, 1301—1303, 1305—1306, 1309—
1268, 1270—1271, 1273—1274, 1277—1278,	1311, 1314—1317
1290, 1292—1300	

Avdelning XIV. Ädla metaller och arbeten därav; äkta pärlor och ädelstenar; mynt:

| 1327—1328

Avdelning XV. Oädla metaller och arbeten därav:

1330, 1332, 1335, 1336, 1339—1340, 1342—	1353, 1355—1362, 1371, 1381—1386, 1413—
1352, 1369—1370, 1374—1380, 1387—1388,	1414, 1418—1419, 1436—1444, 1446, 1451—
1390—1401, 1403, 1405, 1407, 1409, 1411,	1452, 1459—1460, 1464—1465, 1474, 1482—
1416, 1420—1428, 1430, 1432—1434, 1571—	1483, 1492, 1497—1500, 1510, 1515—1521,
1580, 1584—1585, 1588—1589, 1591—1599,	1528, 1530—1531, 1534—1535, 1539—1540
1602—1605, 1607—1618, 1620—1624, 1626	1543, 1545—1549, 1551—1555, 1557—1560
	1562—1570, 1587, 1629, 1631—1634, 1638,
	1640—1642, 1644, 1646—1647, 1649, 1658,
	1660—1661, 1663

Avdelning XVI. Maskiner, apparater och elektrisk materiel:

| 1664, 1766, 1779, 1784—1785, 1806—1808,
1810, 1813—1814, 1829, 1838—1841, 1843—
1844, 1846, 1850, 1861, 1872—1874, 1876—
1878, 1880, 1889

Avdelning XVII. Transportmedel:

| 1893, 1895—1897, 1899, 1904, 1906—1907,
1909, 1912, 1916, 1920, 1944

Avdelning XVIII. Instrument, vågar och ur:

| 1946, 1948, 1963, 1982—1983

Avdelning XIX. Vapen och ammunition:

| 2016—2019

Tillämpade statistiska nummer, vari undervisning meddelats

Tillämpade statistiska nummer, vari undervisning icke meddelats

Avdelning XX. **Varor, ej annorstädes upptagna:**

2037—2043, 2046, 2056, 2059, 2074, 2078,
2083, 2086—2088

Det sammanlagda antalet av ovanstående statistiska nummer utgör 927
Undervisning har meddelats i 417
Undervisning har *icke* meddelats i 510
De statistiska nummer, vari undervisning *icke meddelats*, utgöra c:a
55 % av hela antalet.

Statistiska varuförteckningen har av generaltullstyrelsen med hänsyn till tulltaxeringsarbetets svårighetsgrad indelats i följande tre klasser:

- 1) enkel tulltaxering,
- 2) medelsvår tulltaxering och
- 3) mera krävande tulltaxering.

Med ledning av en av generaltullstyrelsens statistiska avdelning uppgjord förteckning över de statistiska nummer, som hänföras till var och en av de olika klasserna, belöpa sig ovannämnda statistiska nummer på de olika klasserna på följande antal:

Till enkel tulltaxering hänföras	138
Till medelsvår tulltaxering hänföras	354
Till mera krävande tulltaxering hänföras	435

Summa 927

Härav framgår, att de tkt-utbildade tjm huvudsakligen tulltaxera varor, som äro att hänföra till medelsvår och mera krävande tulltaxering. Dessutom kan fastställas, att ett mycket stort antal varor, hänförliga till statistiska nummer, i vilka undervisning icke meddelats, varit föremål för tulltaxering av omnämnda tjm.

Utredningen visar vidare, att man på de tkt-utbildade tjm överflyttat tulltaxeringsarbete, vars beskaffenhet varit mer krävande, än vad som avsetts, när planen för utbildningen vid den första kursen år 1925 uppgjordes, vilken plan i huvudsak följts vid de därpå följande tvenne kurserna.

Detta har givetvis berott därpå, att de tjm, som uttagits för ifrågavarande arbetsuppgifter, genom flerårig bevakningstjänst skaffat sig ingående kunskaper i såväl gällande import- och exportföreskrifter som i andra tullförfattningar samt att de dessutom förvärvat sig betydande varukännedom. Ifrågavarande tjm hava dessutom genom deltagande i undervisning icke blott i tullverkets korrespondenskurser utan även i av personalen själv anordnade, under ledning av kme-utbildad tjm stående utbildningskurser utökat sina kunskaper dels i svenska, tyska och engelska, dels även i varu- och författningskännedom. Flertalet av meromnämnda tjm hava, sedan de i åtskilliga år deltagit i tulltaxeringsarbetet vid utvägningsexpeditionerna, genomgått den c:a 10 veckor långa teoretiska utbildningskursen och därefter, åtminstone i Stockholm, dagligen deltagit i tulltaxeringsarbetet vid förut nämnda expeditioner.

Efter flera års praktik vid utvägningsexpeditionerna hava omhandlade tjm placerats vid hallexpeditionerna, där varor av skiftande slag före-

komma till tulltaxering i såväl större som mindre kvantiteter. Genom att tjm tid efter annan förflyttas till olika tullklareringsexpeditioner erhålla de en synnerligen god praktisk utbildning i varors tulltaxering.

Av vad nu härovan anförts, torde framgå, att den tkt-utbildade personalen — såväl teoretiskt som praktiskt — successivt förvärvat sig de kvalifikationer, som erfordrats för att på ett fullt betryggande sätt kunna utföra de arbetsuppgifter, som blivit dem ålagda. Detta bestyrkes ytterligare därav, att på meromnämnda tjm överflyttats alltmera krävande arbetsuppgifter såväl inom tulltaxerings- som kontorsområdet. Under semestrar och annan tjänstledighet har den kme-utbildade personalen oftast ersatts med tkt.

Då varken från överordnades eller allmänhetens sida någon generell anmärkning mot de tkt-utbildade tjms uppförande, redbarhet eller arbetsprestationer förekommit, torde kunna fastställas, att dessa tjm varit de uppgifter, som förelegats dem, fullt vuxna.

Det synes därför, som om ett fortsatt överförande till nämnda tjm av mer krävande tulltaxeringsarbete borde äga rum för att därigenom tillvarataga icke blott den erfiarenhet och de kunskaper, de redan förvärvat, utan jämväl för att ytterligare pröva dem på nya arbetsuppgifter.

Denna naturliga utveckling har emellertid förhindrats utan hänsynstagande till det påvisbara goda resultat, som uppnåtts vid de överflyttningar av tulltaxeringsarbetet, som redan företagits.

Det har framhållits, att de tkt-utbildade tjm ej äga de teoretiska kunskaper, som erfordras för en utvidgning av deras arbetsfält. Bärande skäl för ett sådant antagande saknas. Det torde ej kunna förnekas, att ifrågavarande tjm alltid strävat eiter att förskaffa sig erforderliga kunskaper för att utföra det arbete, som tid eiter annan överförs till dem, och ingen anledning finnes till förmodan, att så ej blir förhållandet även i framtiden. Det har visat sig och kommer utan tvivel även i framtiden att visa sig, att praktiken är den bästa utbildningen, som kan erhållas, när det gäller att förskaffa sig kunskap i varors tulltaxering.

Man har genom uppdragande av gränser sökt åstadkomma en arbetsfördelning mellan den kme- och tkt-utbildade personalen. Dessa gränser hava, då enhetliga föreskrifter saknats för samtliga tullanstalter, uppdragits olika, alltefter vederbörande föreständares inställning till arbetsfördelningsfrågan, vilket jag ansett mig kunna konstatera vid deltagandet i de studiebesök, som skk avlagt vid ett flertal tullanstalter. Ehuru lika kvalificerade och lika lämpliga tjm funnits, har man å en plats icke ansett tkk eller tkt-utbildade tjm lämpade att utföra det arbete, som på en annan plats ålagts dessa tjm och av dem utförts med gott resultat.

Det torde väl näppeligen hava varit statsmakternas mening, när anslag beviljats för utbildning till befattning såsom tkt, att dessa efter utbildningen ej skulle tagas i anspråk för de uppgifter, som deras utbildning avsett.

Då det för tullverkets vidkommande synes viktigt att tillvarataga den arbetsglädje, initiativkraft och det för sina uppgifter stora intresse, som denna tjänstemannakår ådagalagt, synes tvekan ej böra råda att ytterligare överflytta arbetsuppgifter till den tkt-utbildade personalen.

Stockholm den 23 oktober 1933.

C. Aastrup.

Bilaga 14.**Utdrag**

ur

tjänstgöringsreglementet för tullverket den 14 december 1910**(Sv. ffs. bih. nr 86/1910).**

§ 14. Där ej annorlunda stadgas, är tullförvaltningsföreståndare, oberoende av den fördelning av göromålen, som jämlikt § 12 må vara gjord, ansvarig för tullförvaltningen åliggande journals- och räkenskapsföring, debitering, uppbörd och redovisning ävensom för behöriga fullgörandet av de skyldigheter, tullförvaltningen i övrigt tillhöra.

— — —
 Angående ansvaret för varors tullbehandling gäller vad i § 53 stadgas.

§ 48. 1. Från utrikes ort införd varas tullbehandling, som avser att från tullverkets synpunkt bestämma varans art och myckenhet eller värde, verkställs vid tullförvaltning, där föreståndaren är ensam tjänsteman eller där, förutom föreståndaren, icke finnes anställd tjänsteman i högre tjänstegrad än kammarskrivares, i regel av tullförvaltningens föreståndare och vid andra tullförvaltningar, under föreståndarens överinseende, av vid förvaltningen anställda tjänstemän av högre grad; skolande å ort, där särskild packhusinspektion icke finnes och där, förutom tullförvaltningsföreståndaren, tjänsteman av högre grad än kammarskrivare är anställd, packhuset förestås av tullförvaltningsföreståndarens närmaste man, så vida icke generaltullstyrelsen för särskilt fall annorlunda förordnar. Annat tullpliktigt partigods än vad i § 52 avses må dock, efter tullförvaltningsföreståndarens bestämmande, under överinseende av tjänsteman av högre grad tullbehandlas av därtill lämplig tjänsteman av lägre grad, liksom även åt sådan tjänsteman må av tullförvaltningsföreståndaren kunna lämnas i uppdrag att verkställa tullbehandling av tullfria varor.

§ 52: återgiven å sid. 57 i betänkandet.

§ 53. För tullbehandlingen i dess helhet ansvarar förrättningsmannen med i §§ 56 och 57 stadgat undantag samt för värde- och kvantitetsberäkningen jämväl den, som biträtt vid förrättningen.

§ 56. Då föreståndare för underlydande tullförvaltning hyser tvekan i fråga om rätta tullbehandlingen av en vara, åligger honom att med överlämnande av prov å varan hänskjuta frågan, i Stockholms, Malmö och Göteborgs tullkammardistrikt till vederbörande packhusinspektion och å andra orter till vederbörande huvudtullförvaltning; börande detta förfarande av sådan föreståndare alltid iakttagas vid tullbehandling av brännvin och sprit på fat.

Sedan vederbörandes beslut kommit tullförvaltningen till handa, meddelar denna i enlighet därmed behörig tullbehandlingsattest, för vars innehåll, i den del huvudtullförvaltningens beslut avser, tullförvaltningsföreståndaren är från ansvar fri.

§ 57. Då förrättningsman, som icke är föreståndare för tullförvaltning, hyser tvekan i fråga om varas tullbehandling, åligger honom att inhämta vederbörande föreståndares mening.

Därest i dylikt fall eller eljest tullförvaltningsföreståndare föreskriver annan grund för varas tullbehandling än den, förrättningsmannen anser böra tillämpas, skall föreståndaren genom påskrift å attesten ikläda sig ansvaret för tullbehandlingen i denna del.

Utdrag

ur

tullordningen den 17 oktober 1927

(Tv. ffs. 241/1927).

4 §. Vid varje tullplats eller tullflygplats, där centraltullkammare eller tullkammare finnes, må lossning eller annat avlämnande för tullklarering av till tullområdet inkommet gods företagas, oavsett om godset är tullbelagt eller tullfritt.

Där tullstation finnes, må ock lossning eller annat avlämnande, som nu sagts, äga rum, såvida icke distrikttullanstalten förklarar godset vara av beskaffenhet att ej utan vidtagande av särskilda anordningar kunna betryggande tullklareras annorstädes än vid centraltullkammare eller tullkammare.

Där tull expedition finnes, må lossning eller annat avlämnande, varom nu nämnts, verkställas, endast såvida uppenbart är, att godset är tullfritt.

Hos gränstullkammare må gods icke avlämnas för tullklarering.

Vid varje tullplats eller tullflygplats må lossning ske av inkommen barlast ävensom av förnödenhets- och proviantartiklar, som medförts i inkommet transportmedel för användning därå eller tillhöra medföljande personer.

43 §. Den varuanmälan, som varuhavare har att till tullanstalt avgiva, då han mottager till tullområdet inkommet gods (*inkommande varuanmälan*), skall vid direkt förtullning, uppläggning å tullnederlag eller förtullning från transitupplag innehålla, utöver vad för statistiskt ändamål erfordras, uppgifter om godsets beskaffenhet och myckenhet samt kollis slag, märke och nummer ävensom, där det är behöfligt för bestämmande av tull eller annan införselavgift, om godsets värde enligt för sådant fall givna särskilda stadganden (*tullvärde*). Beträffande emballerat gods må dock uppgifter endast om kollis slag, märke och nummer anses tillfyllest, såvida icke tullanstalten finner anledning fordra upplysning jämväl om godsets närmare beskaffenhet och myckenhet samt tullvärde eller ock förklaring, varför sådan upplysning ej kan lämnas.

Har beträffande gods, som inkommit med post, postanstalt utfärdat bevis om att från dess sida hinder ej möter mot godsets utlämnande, må vid direkt förtullning sådant bevis anses såsom inkommande varuanmälan i och med att beviset tillställs tullverket. Där dylikt bevis ej nyttjas, skall vad nu är sagt gälla i fråga om avi, som av postanstalt utfärdats angående godsets ankomst. Om tullanstalten så fordrar, skall dock utöver uppgifterna i postanstaltens bevis eller avi lämnas skriftlig upplysning om godsets tullvärde eller ock förklaring, varför sådan upplysning ej kan meddelas.

Anmälan, varom i denna paragraf sägs, må ej innefatta gods, som inkommit till tullområdet med skilda lägenheter.

Utdrag

ur

kungl. generaltullstyrelsens cirkulär den 14 april 1928

(Tv. ffs. 65/1928).

§ 3. Då å ort, där tullstation finnes, lossning eller annat avlämnande för tullklarering av inkommet gods tillämnas, skall tullstationen utan uppskov till distrikttullanstalten göra anmälan om förhållandet. — Innan besked i ärendet ingått från distrikttullanstalten, må lossningstillstånd, som avses i 43, 78 eller 96 § i tullstadgan, icke meddelas för godset. — Vad nu är sagt skall ej gälla, då uppenbart är, att godset är tullfritt eller eljest av sådant slag, att tvekan icke kan råda om dess rätta tulltaxering, eller då särskilt tillstånd till lossningen inhämtats enligt 5 § i tullordningen.

År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Totalt
1927	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	480
1928	12	18	22	28	32	38	42	48	52	58	62	68	500
1929	14	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	520
1930	16	22	28	32	38	42	48	52	58	62	68	72	540
1931	18	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	560
1932	20	28	32	38	42	48	52	58	62	68	72	78	580
1933	22	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	600
1934	24	32	38	42	48	52	58	62	68	72	78	82	620
1935	26	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	640
1936	28	38	42	48	52	58	62	68	72	78	82	88	660
1937	30	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	680
1938	32	42	48	52	58	62	68	72	78	82	88	92	700
1939	34	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	720
1940	36	48	52	58	62	68	72	78	82	88	92	98	740
1941	38	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	760
1942	40	52	58	62	68	72	78	82	88	92	98	102	780
1943	42	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	800
1944	44	58	62	68	72	78	82	88	92	98	102	108	820
1945	46	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	840
1946	48	62	68	72	78	82	88	92	98	102	108	112	860
1947	50	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	880
1948	52	68	72	78	82	88	92	98	102	108	112	118	900
1949	54	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	920
1950	56	72	78	82	88	92	98	102	108	112	118	122	940
1951	58	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	960
1952	60	78	82	88	92	98	102	108	112	118	122	128	980
1953	62	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130	1000
1954	64	82	88	92	98	102	108	112	118	122	128	132	1020
1955	66	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130	135	1040
1956	68	88	92	98	102	108	112	118	122	128	132	138	1060
1957	70	90	95	100	105	110	115	120	125	130	135	140	1080
1958	72	92	98	102	108	112	118	122	128	132	138	142	1100
1959	74	95	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	1120
1960	76	98	102	108	112	118	122	128	132	138	142	148	1140
1961	78	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	1160
1962	80	102	108	112	118	122	128	132	138	142	148	152	1180
1963	82	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	1200
1964	84	108	112	118	122	128	132	138	142	148	152	158	1220
1965	86	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	1240
1966	88	112	118	122	128	132	138	142	148	152	158	162	1260
1967	90	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	1280
1968	92	118	122	128	132	138	142	148	152	158	162	168	1300
1969	94	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	1320
1970	96	122	128	132	138	142	148	152	158	162	168	172	1340
1971	98	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	1360
1972	100	128	132	138	142	148	152	158	162	168	172	178	1380
1973	102	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	1400
1974	104	132	138	142	148	152	158	162	168	172	178	182	1420
1975	106	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	1440
1976	108	138	142	148	152	158	162	168	172	178	182	188	1460
1977	110	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	1480
1978	112	142	148	152	158	162	168	172	178	182	188	192	1500
1979	114	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	1520
1980	116	148	152	158	162	168	172	178	182	188	192	198	1540
1981	118	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	1560
1982	120	152	158	162	168	172	178	182	188	192	198	202	1580
1983	122	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	1600
1984	124	158	162	168	172	178	182	188	192	198	202	208	1620
1985	126	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	1640
1986	128	162	168	172	178	182	188	192	198	202	208	212	1660
1987	130	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	1680
1988	132	168	172	178	182	188	192	198	202	208	212	218	1700
1989	134	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	1720
1990	136	172	178	182	188	192	198	202	208	212	218	222	1740
1991	138	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	1760
1992	140	178	182	188	192	198	202	208	212	218	222	228	1780
1993	142	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	1800
1994	144	182	188	192	198	202	208	212	218	222	228	232	1820
1995	146	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	1840
1996	148	188	192	198	202	208	212	218	222	228	232	238	1860
1997	150	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	1880
1998	152	192	198	202	208	212	218	222	228	232	238	242	1900
1999	154	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	1920
2000	156	198	202	208	212	218	222	228	232	238	242	248	1940

Sammanfattning av de tjänstebyten, som föranledas av de sakkunnigas förslag till arbetsfördelningsplan, och beräkning av den kostnadsminskning för tulltaxerings-, kontors- och uppsanningsgöromålen, som ett genomförande av denna plan skulle medföra.

Här nedan meddelas i tabellform en sammanställning av den del av lokal-tullförvaltningens personal, som beröres av skks undersökning. Tabellen innefattar såväl nu gällande personalstat som den personalstat, vilken skulle bli en följd av skks förslag till arbetsfördelning. I denna sammanställning anges tillika beräknad reservpersonal, personalens fördelning på ordinarie och icke ordinarie befattningshavare samt den ökning eller minskning, som på grund av skks förslag komme att inträda dels inom de olika personalgrupperna, dels inom antalet ordinarie och icke ordinarie befattningshavare.

	ktr	ksr	kme	tkt	kl	tum	klbe	tim	tvt	kbe	sbe	kv
<i>Personalstaten 1 juli 1934.</i>												
Fördelning (927):												
i arbete enligt arbetsfördelningsplanen	112	15	¹ 356	98	1	36	16	37	9	35	85	14
i reserv	—	—	² 72	—	—	—	—	—	³ 20	—	⁴ 21	—
Summa	112	15	428	98	1	36	16	37	29	35	106	14
Fördelning i:												
ordinarie	112	15	¹ 385	98	1	36	16	37	9	35	30	—
icke ordinarie	—	—	⁵ 43	—	—	—	—	—	⁶ 20	—	76	14
Summa	112	15	428	98	1	36	16	37	29	35	106	14
<i>Personalstat enligt de sakkunniga.</i>												
Fördelning (946):												
i arbete enligt arbetsfördelningsplanen	124	—	¹ 331	112	8	11	50	8	—	81	63	45
i reserv	—	—	² 69	—	—	—	—	—	³ 14	—	⁴ 30	—
Summa	124	—	400	112	8	11	50	8	14	81	93	45
Fördelning i:												
ordinarie	124	—	¹ 338	112	8	11	50	8	—	81	30	—
icke ordinarie	—	—	62	—	—	—	—	—	⁶ 14	—	63	45
Summa	124	—	400	112	8	11	50	8	14	81	93	45

¹ Exkl. 1 kme vid GRTK.

² Reserv för den kme-utbildade personalen (c:a 12 %).

³ Beräknad reserv för tkt, tum, tim och tvt (c:a 11 %). Häri ingå nuvarande 3 e tkt.

⁴ Reserv för kl, klbe, kbe, sbe (c:a 15 %).

⁵ Den 1 juli 1934 funnos 47 icke ordinarie kme. Då hela antalet ordinarie och icke ordinarie kme utgjorde 428 och 4 kme-tjänster voro vakanta samt här räknats med fullt antal sådana tjänster, återstå endast 43 icke ordinarie kme.

⁶ Häri ingå 3 e tkt.

	ktr	ksr	kme	tkr	klb	tum	klbe	tim	tvf	kbe	sbe	kvf
Enligt skks förslag föränledda förändringar i antalet tjm inom de olika personalgrupperna:												
ökning (144)	12	—	—	14	7	—	34	—	—	46	—	31
minskning (125)	—	15	28	—	—	25	—	29	15	—	13	—
Ökningens och minskningens fördelning på ordinarie och icke ordinarie:												
ordinarie:												
ökning	12	—	—	14	7	—	34	—	—	46	—	—
minskning	—	15	47	—	—	25	—	29	9	—	—	—
icke ordinarie:												
ökning	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	31
minskning	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	13	—

En sammanfattning av de utbyten av tjänster, som skulle föränledas av ett genomförande av skks arbetsfördelningsplan för lokaltullförvaltningen lämnas här nedan. Utbytena framgå genom att jämföra personalanvändningen vid varje tullanstalt eller tullavdelning å ena sidan enligt nuvarande arbetsfördelning och å andra sidan enligt skks förslag till sådan fördelning (se bilaga 4). Det må emellertid bemärkas, att å varje ort eller avdelning endast de slutliga utbytena hava angivits, även om mellan dessa förekomma ett eller flera mellanled.

Ett genomförande av skks arbetsfördelningsplan skulle komma att medföra, att följande befattningshavare komme att utbytas mot andra, nämligen

6 ktr mot	2 kme 1 tkr 3 klbe	27 tum mot	1 kme 11 tkr 2 klbe
15 ksr mot	3 ktr 3 kme 5 tkr 4 klbe	29 tim mot	6 kbe 2 sbe 5 kvf
33 kme mot	13 tkr 4 klb 10 klbe 3 kbe 3 sbe	9 tvf mot	3 tkr 1 tum 4 kbe 2 sbe 19 kvf
22 tkr mot	1 kme 3 klb 7 klbe 10 kbe 1 sbe	3 kbe mot	1 tum 1 kbe 7 kvf
		30 sbe mot	3 klbe 5 klbe 25 kbe

Dessutom skulle följande befattningshavare kunna undvaras, nämligen

- 1 kme vid TK i Landskrona,
- 1 kme vid TK i Halmstad och
- 3 kme av den beräknade reservpersonalen

Sammanlagt 5 kme.

I enlighet med den å sid. 160 anförda tabellen skulle, sedan för den förstärkta tulltaxeringskontrollen erforderliga 15 ktr, 3 kme och 3 tkt frånräknats, personalstaten för ordinarie befattningshavare, som beröras av skks utredning, erhålla följande utseende, varvid tillika anges dels motsvarande del av den nuvarande personalstaten, dels den minskning eller ökning i antalet för tulltaxerings-, kontors- och upppassningsgöromål avsedda tjänster, som komme att inträffa:

Befattningshavare	Lönegrad	Nuv. stat	Skks stat	+	-
ktr.....	B 21	112	109	—	3
ksr.....	B 18	15	—	—	15
kme.....	B 16	385	335	—	50
tkt.....	B 12	98	109	11	—
cls.....	B 11	1	8	7	—
tum.....	B 8	36	11	—	25
klbe.....	B 7	16	50	34	—
tim.....	B 6	37	8	—	29
tvf.....	B 5	9	—	—	9
kbe.....	B 4	35	81	46	—
sbe.....	B 2	30	30	—	—

Vid beräkandet av kostnadsförändringarna räknas med årslön enligt dyrtort G med 2 ålderstillägg.

Kostnaderna för här ifrågakvarande ordinarie personal skulle sålunda minskas med avlöning för

3 ktr-tjänster à 7 212 kronor med.....	21 636 kronor
15 krs- » » 6 048 » »	90 720 »
50 kme- » » 5 304 » »	265 200 »
25 tum- » » 3 300 » »	82 500 »
29 tim- » » 2 988 » »	86 652 »
9 tvf- » » 2 832 » »	25 488 »

Sammanlagt 572 196 kronor

och ökas med avlöning för

11 tkt-tjänster à 4 104 kronor med.....	45 144 kronor
7 cls- » » 3 888 » »	27 216 »
34 klbe- » » 3 144 » »	106 896 »
46 kbe- » » 2 676 » »	123 096 »

Sammanlagt 302 352 kronor.

Ett genomförande av skks förslag till arbetsfördelning för tulltaxerings-, kontors- och upppassningsgöromål skulle sålunda för sagda arbetsområden på grund av byten och indragningar av ordinarie tjänster medföra en årlig besparing av omkring 270 000 kronor.

Emellertid föreslås skk även, att en skärpt tulltaxeringskontroll skulle anordnas. För denna beräknas följande tjänster bli erforderliga, nämligen

15 ktr-tjänster	} för helt frigörande av en 1. ktr och fem ktr i Göteborg från expeditionellt arbete.
3 kme- »	
3 tkt- »	

Kostnaderna för dessa tjänster äro 15 × 7 212 kronor + 3 × 5 304 kronor + 3 × 4 104 kronor = 136 404 kronor. Därest förslaget om anordnandet av den skärpta tulltaxeringskontrollen vunno bifall, komme alltså besparingen be-

träffande den ordinarie personalen för tulltaxerings-, kontors- och uppsämningsgöromål att stanna vid 133 440 kronor.

Med hänsyn tagen såväl till av arbetsfördelningsplanen föranledda byten och indragningar av tjänster som till nyinrättade tjänster i anledning av förslaget om skärpt tulltaxeringskontroll, skulle personalstaten för tulltaxerings-, kontors- och uppsämningsgöromålen komma att upptaga följande antal ordinarie tjänster:

Befattningshavare	Lönegrad	Nuv. stat	Skks stat	+	—
ktr	B 21	112	124	12	—
ksr	B 18	15	—	—	15
kme	B 16	385	338	—	47
tkr	B 12	98	112	14	—
kls	B 11	1	8	7	—
tum	B 8	36	11	—	25
klbe	B 7	16	50	34	—
tim	B 6	37	8	—	29
tvt	B 5	9	—	—	9
kbe	B 4	35	81	46	—
sbe	B 2	30	30	—	—

Förändringar komma även att inträda i antalet icke-ordinarie befattningshavare och i följd därav även i anslaget till dessas avlöning. Detta anslag måste nämligen dels höjas med avlöning till

19 icke-ordinarie kme à 3 955 kronor med 75 145 kronor
 31 kvf à 1 400 kronor » 43 400 »

Tillhoppa 118 545 kronor,

dels minskas med avlöning till

13 icke-ordinarie sbe à 1 776 kronor med 23 088 kronor
 6 » tvt » 2 052 » » 12 312 »

Tillhoppa 35 400 kronor.

Årliga anslaget till avlöning åt icke-ordinarie befattningshavare skulle sålunda höjas med omkring 83 000 kronor.

Enligt skks förslag skulle uppördsmännen vid de större kassorna åtnjuta arvode med 50 kronor per månad. Skk hava beräknat dessa kassors antal till 13 (se bilaga 2), varför det sammanlagda arvodesbeloppet skulle utgå med 7 800 kronor per år.

På grund av skks förslag kommer sålunda hela besparingen för tulltaxerings-, kontors- och uppsämningsgöromålen att uppgå till omkring 42 500 kronor årligen eller med bortseende från kostnaden för den skärpta tulltaxeringskontrollen till omkring 179 000 kronor per år.

SÄRSKILT YTTRANDE

SÄRSKILT YTRANDE

Mot det av skk framlagda betänkandet hyser undertecknad en i flera hänseenden avvikande mening, för vars innebörd här nedan närmare redogöres.

För enkelhetens skull har jag i mitt yttrande använt skks förkortningar och rubriker — även om de senare i en del fall icke kunna anses betecknande för mina därunder framförda åsikter.

Med uttrycket »skk» avses i regel skks majoritet, bestående av herr ordföranden samt ledamöterna K. J. Rydberg och F. R. S. Rasmusson. Ledamoten G. L. Johansson har anslutit sig till mitt yttrande.

II. Överkvalifikationsfrågans innebörd och historik.

Överkvalifikationsfrågans innebörd. Om — såsom skks majoritet anför — alltifrån sekelskiftet tid efter annan gjorts gällande, att inom statens verk i större eller mindre utsträckning s. k. överkvalificerad arbetskraft kommer till användning och olika kommittéer och myndigheter haft i uppdrag att behandla spörsmålet, behöver detta i och för sig icke innebära, att begreppen »överkvalifikation» och »överkvalificerad arbetskraft» blivit *slagord* utan reell innebörd. Detta kan likaväl — och troligen med större sannolikhet — bero därpå, att de personer, som haft anledning att djupare intränga i dessa frågor, kommit till den bestämda uppfattningen, att i vissa fall överkvalifikation verkligen föreläge.

Skks uttalande torde likaledes innebära en viss underskattning av de personer eller kommittéer, som tidigare haft att handskas med dessa spörsmål. Uttalandet förutsätter nämligen, att föregående utredningar icke klarlagt innebörden av begreppen överkvalifikation och överkvalificerad arbetskraft. Härmed är dock icke sagt, att skks uppfattning av dessa begrepp i alla punkter skulle hava delats av nyssnämnda personer eller kommittéer.

Då 1914 kom i fråga om personalens användning uppställde den ledande grundsatsen, »att användande av överkvalificerad arbetskraft bör i största möjliga utsträckning undvikas», och i berörda syfte föreslog ett

flertal arbetsuppgifters överförande från kme till icke kme-utbildad personal eller då den år 1922 tillsatta tjkomm i sitt den 30 juni 1924 avgivna betänkande framlade ett förslag till »normalstat» för tullverkets lokalförvaltning, i vilket förordades ett väsentligt utbyte av högre kvalificerad arbetskraft mot lägre sådan, torde det kunna antagas, att påtaglig överkvalificering förelegat. Tjkomm betonade vid detta tillfälle, »att detta förslag icke kunde — väsentligen på grund av det befintliga betydande överskottet av extra ordinarie kammarskrivare — omedelbart och i hela sin omfattning genomföras». Av den för slutförande till skk överlämnade, inom generaltullstyrelsen år 1930 påbörjade utredningen om minskad användning av överkvalificerad arbetskraft torde även framgå, att överkvalifikation vid ifrågavarande tidpunkt förelåg.

Då det i skks betänkande talas om »att fastställa en *minimigräns* i fråga om de kvalifikationer, som böra krävas för vissa tjänstebefattningar», bör man icke helt förbise, att tiden kan medföra sådan förskjutning *dels* beträffande de arbetsuppgifter, som åvila skilda personalgrupper, *dels* i fråga om kunskaper i allmänt och fackligt avseende hos de grupper av samhällsmedlemmar, vilka enligt tidigare uppställda normer icke kunde anses besitta dessa kvalifikationer, att en förflyttning av denna gräns måste förefalla fullt berättigad.

Om man ser problemet från denna synpunkt, blir det än mer klart, att de krav på reglering av tjänstebefattningar, vilka tid efter annan framkomma, icke nödvändigtvis behöva hava *slagordets* karaktär, utan kunna bottna i en naturlig reaktion mot ett stelt system, som icke tager hänsyn till utvecklingen.

Då i fråga om de kvalifikationer, som böra fordras för vissa tjänstebefattningar, studentexamen traditionsenligt satts som *minimigräns*, är det icke opåkallat att kräva en omvärdering av de kunskaper, vilka kunna erhållas utanför gymnasiet. Hänsyn bör nämligen tagas till de möjligheter, som skapats för förvärvandet av viss allmänbildning — visserligen i många fall icke likartad med den allmänbildning, som gymnasiet har till uppgift att meddela, men därför ingalunda mindre värdefull — *dels* genom nydaning av skolväsendet enligt beslut av 1918 års RD, *dels* genom de numera mycket anlitade korrespondensinstitutet och det fria folkbildningsarbetet i dess alltmera omfattande verksamhetsformer.

Med denna utveckling av undervisningsväsendet för ögonen och sedan erfarenheten visat, att t. o. m. de högsta ämbetena inom statsförvaltningen med fördel kunna beklädas med personer, vilka icke kunna uppvisa andra skolbetyg än avgångsbetyg från folkskola, synes det egendomligt, om som *minimigräns* för de väsentligt lägre, ja, t. o. m. de lägsta graderna inom statsförvaltningen skulle krävas studentexamen. Följaktligen kan det vara mindre lämpligt att sätta en viss examen som *minimigräns*.

I de fall då t. ex. studentexamen fastställts som *minimigräns* för de kvalifikationer, som böra krävas för vissa tjänstebefattningar, kan det

ifrågasättas, huruvida icke — trots de svårigheter, som möjligen i vissa fall kunna föreligga att objektivt bedöma den personliga skickligheten — hänsyn bör tagas till denna personliga skicklighet, om densamma kombineras med en allmänbildning, förvärvad utanför gymnasiet på nyss antytt sätt. Det bör icke heller förbises, att fackutbildning i allmänhet torde innesluta ett icke ringa mått av allmänbildning — ett förhållande, som alltför litet beaktats — och att en kombination av fackutbildning och allmänna kunskaper, förvärvade genom självstudier, i många fall måste anses likvärdig med den merit, som en vid relativt unga år avlagd studentexamen anses innebära.

Då skk anse, att någon *maximigräns* i fråga om kvalifikationer i ena eller andra avseendet för viss personalkategori icke bör fastslås, är detta i full överensstämmelse med nu gällande författningar och föreskrifter, som icke lägga hinder i vägen för personer med högre kompetens att erhålla befattning inom de lägre graderna i tullverket.

Det torde vara lämpligt att i detta sammanhang framhålla, att även om under normala förhållanden någon större tillströmning av personer med högre kompetens än den för ifrågavarande tjänstebefattningar nödvändiga icke äger rum, dylika befattningar under depressionsperioder kunna anses eftersträvansvärda som ett övergångsstadium. En sökande med högre kompetens kommer givetvis — om någon *maximigräns* icke är satt — att erhålla befattningen vid tävlan med en person, som innehar ett mindre mått av kunskaper, vilka dock äro fullt tillräckliga för ifrågavarande befattning. Den senare, som skulle hava möjligheten att erhålla en betryggande statsanställning, kommer att berövas denna möjlighet på grund av konkurrens med personer, vilka avlagt för tjänsten i fråga icke erforderliga examina men ändock på denna grund lämnas företräde. Man torde även med skäl kunna befara, att personer med större kompetens, än vad som för tjänsten är erforderligt, vid stigande konjunkturen komma att lämna sina befattningar för att söka sådana tjänster, där deras större kunskaper komma till bättre användning, varigenom den fackutbildning, som påkostats dem, blir tillspillogiven. De luckor, dessa avgående befattningshavare lämna, måste fyllas med nyintagen personal, för vars utbildning självfallet en viss tid måste reserveras.

Stigande konjunkturen medföra i allmänhet ökad import, och dylika tvära omkastningar i personalbeståndet under en sådan period skulle kunna medföra väsentliga svårigheter för tullverket. Om det å andra sidan skulle förhålla sig så, att tillströmningen av överkompetenta sökande till vissa tjänstebefattningar vore ett normalt förhållande, synes även detta ur statsnyttans synpunkt icke böra främjas, när staten härigenom åsamkas icke oväsentliga utgifter för en allmänbildning, som icke är nödvändig för ifrågavarande tjänster. Det är dock icke blott de omedelbara statsutgifterna för den högre allmänbildningen det gäller, utan självfallet måste även lönerna regleras med hänsyn till utbildningskost-

naderna. En övertvärdering av pappersmeriterna kan följaktligen i många avseenden medföra icke önskvärda konsekvenser.

Sakkunnigmajoritetens uppfattning, att det icke kan göras gällande, att i tullverket överkvalifikation skulle främjas genom nuvarande bestämmelser eller att de enskilda tjm i regel skulle besitta högre kompetens, än som verkligen erfordras för utförandet av de olika tjänstuppgifterna, delas icke av mig. Det har dels genom författningsbestämmelser, dels genom praxis för vissa tjänster uppställts fordran på högre allmänna kunskaper, än vad som erfordras för utförandet av de med tjänsten förenade göromålen. Det kan nämligen konstateras, att i ett flertal fall tjm med lägre allmänna kunskaper men med praktisk facklig kompetens i viss utsträckning med nöjaktigt resultat utföra göromål, som genom praxis i regel förbehållits viss personalkategori med högre allmänna kunskaper. Skk hava också i betänkandet sid. 95 föreslagit ett ersättande av 28 kme med lägre kvalificerad personal, vilket tyder på att skk funnit viss överkvalifikation föreligga. Enligt mitt förmenande hava skk icke i den utsträckning, det varit möjligt, föreslagit en sådan rationell arbetsfördelning, som motverkar överkvalifikation. Jag kommer i det följande att närmare redogöra härför.

Förhållandena efter 1925 års riksdag. Skk anföra, att den från år 1923 stegrade importen nödvändiggjorde, att alla i kameralt arbete använda kme, vilka ansågos kunna ersättas med billigare arbetskraft och användas i taxeringstjänst, togos i anspråk för sådan tjänst. Därutöver befanns det sedermera nödvändigt att inrätta ett antal nya ktr- och kme-tjänster.

Till ovan gjorda uttalande har jag icke kunnat ansluta mig, enär enligt min uppfattning ett stort antal kme-utbildade tjm såväl då som nu sysselsättas med arbetsuppgifter, vilka utan olägenhet böra kunna överlåtas till icke kme-utbildad personal. Detta bestyrkes därav, att vissa av de arbetsuppgifter, som för närvarande handläggas av kme, även av skk förordas till utförande av icke kme-utbildad personal. Vid skks studiebesök å olika tullanstalter har jag bland annat kunnat konstatera, att såväl tfv, öktr. 1. ktr, ktr som kme förrätta göromål, som redan av tjkomm år 1924 föreslogos kunna utföras av annan än kme-utbildad personal. Nämnade förhållande har förklarats med att dessa arbetsuppgifter endast utfördes såsom utfyllnadsarbete till annat, mer kvalificerat arbete. Enligt min mening torde sådana göromålskombinationer hava kunnat ernås, att en kostsammare arbetskraft blivit utbytt mot en billigare sådan.

Det bör i detta sammanhang även framhållas, att någon enhetlig arbetsfördelning mellan de olika personalkategorierna i regel icke kunnat iakttagas. Sålunda hava å vissa CTK och TK ett flertal arbetsuppgifter anförtrotts åt icke kme-utbildade tjm och av dem utförts med gott resultat,

medan återigen å andra CTK och TK enahanda sysslor förrättats av kme, ehuru lämpliga icke kme-utbildade tjm stått till respektive tullanstalts förfogande.

Nödvändigheten av att år 1928 utöka antalet kme-tjänster med tjugofem torde enligt min mening kunna ifrågasättas på grund därav, att det väl icke torde vara möjligt genom överflyttning av ett antal eo kme till ordinarie stat tillgodose ökat krav på personal, enär såväl eo som ordinarie kme i huvudsak utföra samma sysslor. Förklaringen till inrättandet av nya kme-tjänster torde väl få sökas i den höjning av de eo kmes tjänsteålder, som härrört från tidigare överrekrytering. KGT ansåg det därför rättvist och billigt, att dåvarande eo kme kommo i åtnjutande av ordinarie anställning. Nu, sex år senare, har detta fått till följd, att eo kme efter blott två till tre års effektiv tjänstgöring befordras till ordinarie. Lämpligheten av att befordran till ordinarie tjänst sker efter så kort tjänstgöringstid torde kunna ifrågasättas. Detta avsevärda utökande av antalet kme-tjänster synes i viss mån motarbeta åstadkommandet av större ekonomisering och ökad rationalisering inom olika områden av tullverkets förvaltning.

Jämförelse mellan tulltaxerings- och kontorspersonal 1922—1933. Såsom framgår av skks redogörelse för överkvalifikationsfrågan har alltsedan sekelskiftet försök gjorts att överföra vissa arbetsuppgifter till tjm utan kme-utbildning, och i viss mån har sådant överförande även ägt rum. Emellertid torde dessa strävanden i hög grad motverkats av att ett större antal högregradstjänster nyinrättats samt därigenom att eo kme anställts utöver det verkliga behovet. Av tullverkets matriklar för åren 1904—1933 framgår, att antalet ordinarie högregradstjänster vid lokaltullförvaltningen successivt och väsentligt ökats, nämligen från 278 till 616 eller med 338 nyinrättade tjänster, vilket utgör cirka 121 % ökning. Antalet icke-ordinarie kme var år 1904 350. Under följande år utökades antalet något men minskades sedan successivt och utgjorde år 1933 66. En väsentlig förskjutning har således under årens lopp förekommit mellan antalet icke-ordinarie och ordinarie högregradstjm.

I betänkandet sid. 31 återfinnes en jämförande tabell rörande i tulltaxerings- och kontorstjänst använda befattningshavare med och utan kme-kompetens vid lokaltullförvaltningen avseende åren 1922—1933. Av tabellen skulle framgå, att den kme-utbildade personalen under ovannämnda år minskats med 15,4 %. Emellertid torde denna siffra icke få anses belysande för den minskning av den kme-utbildade personalen, som föranleddes av 1914 komms förslag att utbyta högre kvalificerad arbetskraft mot lägre sådan, enär — som skk även framhålla — ett antal befattningshavare å lokaltullförvaltningens stat, vilka tjänstgjorde å KGT:s byråer, år 1923 överfördes till generaltullstyrelsens stat. Härjämte bör bemärkas, att ett antal eo kme — ehuru de enligt tullverkets matrikel varit

anställda i verket — icke tjänstgjort i någon större utsträckning. Vissa andra personalförändringar torde även i sin mån inverka på resultatet.

Avsikten med den av sakkunnigmajoriteten anförda tabellen torde väsentligen vara att söka belysa den minskning av den kme-utbildade personalen, som föranletts av den omorganisation, som från och med år 1923 genomfördes vid lokaltullförvaltningen. Till belysande av detta förhållande bör emellertid enligt min mening som utgångspunkt tagas åren 1923—1933, enär under dessa år den av tjkomm föreslagna arbetsfördelningen i viss utsträckning blivit genomförd. Resultatet av en sådan undersökning giver vid handen en minskning av den kme-utbildade personalen med cirka 8 %, ett förhållande väl överensstämmande med en av KGT:s personalbyrå år 1931 företagen undersökning i berörda syfte.

III. Tulltaxeringsarbetet.

1. Tulltaxering.

Såsom skk anført, torde tulltaxeringsarbetet i sin helhet utan gensägelse vara både krävande och ansvarsfullt och fordrar av sina utövare allmänna och fackliga kunskaper, praktiskt förstånd, mångårig erfarenhet, personlig lämplighet samt noggrannhet och redbarhet. Jag delar också sakkunnigmajoritetens uppfattning därom, att det för tulltaxeringsarbetet behövlige kunskapsmättet icke kan i ett enda sammanhang inhämtas, varför förrättningsmännen ständigt måste taga hänsyn till nya eller förändrade författningsbestämmelser, som kunna inverka på tulltaxeringen, ävensom till i marknaden förekommande nya industriprodukter. Detta uttalande måste anses giva stöd åt den uppfattningen, att det icke är möjligt att i en utbildningskurs inhämta de för tulltaxeringen behövlige kunskaperna. Dessa måste nämligen undan för undan kompletteras med de insikter, som under tulltaxeringsarbetets gång ovillkorligen måste vinnas av tjm, oavsett vilketdera slaget av utbildningskurs de tidigare genomgått.

Skk hava genom några exempel sökt påvisa de svårigheter, som äro förenade med tulltaxeringsgöromålen. Emellertid torde enligt min uppfattning vissa av de omnämnda svårigheterna komma att mer indirekt beröra tulltaxeringsförrättarna. De äro ej heller av den art, att de kunna anses inverka på tulltaxeringsarbetet i dess helhet. Skk hava särskilt betonat, att dessa svårigheter på grund av varuslagens mångfald och skiftande art äro särskilt framträdande vid tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror. Emellertid har erfarenheten visat, att de importerade varorna till sin huvudsakliga del utgöras av standardvaror, vilka återkomma tid efter annan, ett förhållande, som är lätt att konstatera

genom att en tid följa tulltaxeringsarbetet vid en avdelning. Förrättningsmännen vinna därför snart nog förtrogenhet med dessa varors tulltaxering och finna därvid, att sorteringsgodset till sin väsentligaste del utgöres av ensartad beskaffenhet. En annan omständighet, som i viss mån underlättar tulltaxeringsarbetet är, att det icke torde vara regel, att varuhavare med någon mer betydande import beställa sina varor utan att på förhand beräkna den tull, varan kommer att draga. KGT lämnar nämligen på begäran för tullverket bindande upplysning rörande tulltaxeringen av viss vara, som är ämnad att importeras. För underlättande av tulltaxeringsarbetet finnas dessutom till förrättningsmännens förfogande av KGT utgivna handböcker, såsom »Varuhandbok till tulltaxeförordning och tulltaxa med statistisk varuförteckning jämte taratariff» och »Handbok för tulltekniska varuundersökningar». Därjämte finnas sammanställda export- och importförfattningar. En värdefull hjälp för de tulltaxerande tjm vid tveksamma fall är de av KGT:s tullbehandlingsbyrå utgivna prejudikatsamlingarna, vilka ständigt kompletteras med upplysningar rörande tulltaxeringen av såväl nytillkomna varuslag som sådana, vilka föranlett tvistigheter i fråga om rubriceringen. Det torde även böra bemärkas, att i de fall då tveksamhet råder om en varas rätta rubricering, förrättningsmännen hänskjuta frågan till närmaste förman, i regel ktr, eller till överordnad myndighet, som äger befogenhet att fatta beslut i tvistiga fall (se betänkandet sid. 55 angående provsamlingar). Så torde i regel kemiska preparat ävensom en del andra slag av varor, som förut icke äro kända, överlämnas till tullanstaltens laboratorium eller tullverkets huvudlaboratorium för undersökning och fastställande av tulltaxerubrik, vilken sedermera av förrättningsmännen tillämpas.

3. Varor med olika svårighetsgrad i tulltaxeringshänseende.

När det därför gäller att bedöma, huruvida och i vilken utsträckning man principiellt kan fördela tulltaxeringsgöromålen mellan tjm-grupper med olika kompetens, torde enligt min mening ovan berörda förhållanden böra skänkas beaktande samt största hänsyn tagas till de praktiska erfarenheterna. Att bilda sitt omdöme endast på rent teoretisk grundval — med sikte taget på sådana svårigheter, vilka i förhållande till hela den importerade varumängden utgöra undantagen — torde vara att lämna många års praktiska erfarenheter åsido. Det torde nämligen vara uppenbart, att varor, vilka i och för sig måste betecknas såsom svåra ur tulltaxeringssynpunkt, förlora denna sin karaktär, om de ständigt återkomma. På grund av den förtrogenhet, vederbörande tjm vinna med varorna i fråga, bliva de att anse såsom enkla att tulltaxera, en omständighet, som måste tillmätas den allra största betydelse.

Olika slag av tulltaxeringsexpeditioner. Vid CTK samt de större och medelstora TK äro varorna såväl med avseende på den behandling de

vid tulltaxeringen skola undergå som med hänsyn till svårighetsgrad i regel uppdelade på följande expeditioner, nämligen *sorterings-, värdevaru- (maskin-), hall- och utevägningsexpeditioner*. Från denna uppdelning utgå även skk.

Sorteringsgods. Vid en av mig företagen undersökning med avseende på de varor, vilka av kme-utbildad personal tulltaxeras vid *sorterings-expeditioner*, har iakttagits, att förutom de av skk som exempel anförda varuslagen till väsentlig del även förekomma följande varor, nämligen ostron, ost, fjäder, blomsterlök, levande växter, köksväxter, frukter och bär, kolonialvaror och kryddor, såser, margarin, kex, konserver, kemiska produkter och apoteksvaror, fernissor, tvål, ljus och andra oljeprodukter, lim, klister, gelatin, sprängämnen, automobilgummiringar, linoleummattor, galvaniska element, glödlampor, elektrisk materiel m. m.

Värdevaror. Vid *expeditioner för värdevaror* tulltaxeras huvudsakligen maskiner, apparater och instrument.

Hallgods. Vid hall- och utevägningsexpeditioner tjänstgöra för närvarande såväl kme- som tkt-utbildad personal. Emellertid hava sedan några år tillbaka vid hallexpeditionerna i Stockholm huvudsakligen tkt-utbildade tjm handlagt tulltaxeringsgöromålen. Vid dessa expeditioner förekomma, förutom de av skk omnämnda, i betydande omfattning följande varor, nämligen blomsterlök, levande växter, såser, konfityrer, kex, kemiska produkter, färger, lacker och fernissor, flyktiga oljor, tvål, skur- och polermedel, lim, klister, gelatin, kautschuksvaror, korkarbeten, papp och papper, pappersarbeten, bomullsvadd, tågvirke, bind- och segelgarn, linoleummattor och andra dylika slag av mattor, vävnader — såsom maskin- och nöthårsfilt, vaxduk, juteväv — fajans- och porslinsvaror, glas och arbeten därav, järn- och metallmanufakturvaror, armatur, ackumulatörer, galvaniska element, glödlampor, isolatorer, isoleringsrör, elektrisk materiel, automobil- och velocipeddelar, ammunition m. m.

Utevägningsgods. Vid utevägningsexpeditionerna i Stockholm tulltaxera tkt-utbildade tjm, förutom de av skk omnämnda, följande varor: blomsterlök, levande växter, kolonialvaror, mjöl, gryn, bönor, stärkelse, bak- och jästpulver, animaliska och vegetabiliska oljor, kulör, kemiska produkter, apoteksvaror, boktrycks- och andra färger, linolja, lacker och fernissor, automobilgummiringar, trävaror, papp och papper, tågvirke, linoleummattor, grövre arbeten av sten, asbest, gips och asfalt, lervaror — såsom tegel, golv- och väggplattor, deglar, arbeten av eld- och syrefast massa, badkar, tvättställ, disklådor och andra dylika arbeten, grövre och finare fajans- och porslinsvaror — glas, såsom rå-, fönster- och spegelglas, glasvaror, rör och rördelar av järn, byggnads-, möbel-, hushålls- och renhållningsgjutgods, varm- och kallvalsat järn (balk-, vinkel- och annat profiljärn), tråd, band, plåt, kättingar, wire, möbelresårer samt ett flertal

andra järn- och plåtvaror, plåt, stänger, rör och duk av koppar, mässing, aluminium, nysilver och andra arbeten av dessa metaller, armatur — såsom ventiler, kranar — elektriska ledningskablar m. m.

Svårighetsgradering. Av en jämförelse mellan de ovan uppräknade vid de olika expeditionerna tulltaxerade varuslagen framgår, att det gods, som tulltaxeras vid sorterings- och hallexpeditionerna å ena sidan samt vid hall- och utevägningsexpeditionerna å andra sidan hava ett flertal varuslag gemensamma. Det kan även konstateras, att vissa av de varor, som tulltaxeras vid utevägningsexpeditioner, i viss utsträckning även förekomma vid sorteringsexpeditionerna.

Anställes en jämförelse mellan de ovan uppräknade varorna vid de olika expeditionerna och den av skk omnämnda uppgiften i förvaltningsberättelsen, torde framgå, att sorteringsgodset och värdevarorna samt hallgodset i regel falla under »medelsvår» och »mera krävande» tulltaxering men vissa varor även under »enkel» tulltaxering. Utevägningsgodset däremot torde kunna hänföras till »enkel» och »medelsvår» tulltaxering men till icke oväsentlig del även till »mera krävande» sådan.

Företages återigen en jämförelse mellan de ovannämnda, vid hall- och utevägningsexpeditionerna av tkt tulltaxerade varorna och dem, som skk avse såsom hall- och utevägningsgods, torde det kunna konstateras en högst väsentlig skillnad, i det att en stor del av de varor, som för närvarande på ett fullt betryggande och nöjaktigt sätt tulltaxeras av tkt-utbildade tjm, vid bifall till skks förslag komme att utföras av tjm med kme-utbildning. Detta skulle medföra återgång till ett system, som redan för flera år sedan ansågs medföra användande av överkvalificerad arbetskraft.

Skilda kvalifikationer för tulltaxering av olika slag av varor. Vad skk anfört i fråga om önskvärda kvalifikationer för tulltaxering av olika slag av varor, torde i stort sett äga tillämpning på den uppdelning av varorna, som av skk verkstälts, men torde icke stå i god överensstämmelse med det ovan påvisade verkliga förhållandet.

Efter en tablå över av KGT fattade tulltaxeringsbeslut hava skk sökt bedöma de olika varukategoriernas svårighetsgrad med avseende å tulltaxeringen genom att å ena sidan fördela besluten på sådana statistiska nummer, som ingå i undervisningen i tkt-kurserna (tkt-nr), och å andra sidan övriga statistiska nummer (kme-nr). Skk anföra, att därest åtskillnad skall kunna göras i kraven på kvalifikationer hos de förrättningsmän, som skola tulltaxera olika slag av varor, synes denna åtskillnad lämpligen böra göras med hänsyn till vad som måste erfordras å ena sidan för tulltaxering av till kme-nr hänförligt gods, d. v. s. sorteringsgods och värdevaror, och å andra sidan för tulltaxering av till tkt-nr hänförligt gods, d. v. s. hall- och utevägningsgods.

Under hänvisning till vad av mig tidigare anförts samt med stöd av tablån i bil. 13 kan konstateras, att hela antalet statistiska nummer, vilka kommit till användning vid de tulltaxeringsexpeditioner, som undersökningen avser och vilka förestås av tkt-utbildade tjm, utgör 927. Av dessa ingå 417 i undervisningen i tkt-kurserna (tkt-nr), varför följaktligen 510 bliva kme-nr, vilka utgöra 55 % av hela antalet statistiska nummer, som kommit till användning vid återopade expeditioner. Det kan möjligen väcka förvåning, att ett så stort antal varor, hänförliga till kme-nr, tulltaxeras av tkt, men detta förklaras av den omständigheten, att dessa tjm dels genom mångårigt praktiskt deltagande i tulltaxeringsarbetet, dels genom självstudier förvärvat de kvalifikationer och kunskaper, som erfordras. Det bör i detta sammanhang även framhållas, att tkt tid efter annan förflyttas mellan de olika avdelningarnas hall- och utevägningsexpeditioner och därigenom erhålla en allsidig praktisk utbildning i vid dessa expeditioner förekommande varuslags tulltaxering.

Av det ovan anförda torde framgå, att man ej med ledning av den av skk uppgjorda tablån med någon större säkerhet kan få fram de krav, som måste ställas på de olika slagen av förrättningsmän för tulltaxering av varor, hänförliga till kme- eller tkt-nr.

4. Personal för tulltaxeringsarbetet.

Under hänvisning till tidigare uttalanden i omhandlade spörsmål anföras skk, att samtliga sakkunnigdelegationer och myndigheter, som haft att yttra sig i ämnet, icke ansett sig kunna tillstyrka, att personal med mindre utbildning än kmes handlägga tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror.

Det torde emellertid enligt min mening icke vara nödvändigt att fatta nämnda yttranden så, att det vore uteslutet att använda annan än kme-utbildad personal för tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror.

1914 års tullkommission. I sitt betänkande II, sid. 351, framhåller 1914 komm, att den icke anser några betänkligheter föreligga mot att gå vidare på den väg, som anvisats av praxis. Kommissionen ansåg det vidare vara utan betydelse, om varorna voro tullfria eller tullpliktiga eller om de utgjordes av partigods eller ej, låt vara, att det ligger närmast till hands att tänka sig tjms II tullbehandlingsrätt omfatta företrädesvis partigods.

Som tidigare omnämnts hava skk uppdelat varorna i fyra grupper och därvid framhållit, att med hall- och utevägningsgods avses gods, inkommande i större eller mindre partier. När nu 1914 komm framhåller, att det är utan betydelse, om varorna utgöras av partigods eller ej, synes det vara uppenbart, att kommissionen här avsett varor, vilka enligt skks terminologi äro hänförliga till sorteringsgods och värdevaror. Denna

min uppfattning styrkes ytterligare av uttalandet å sid. 356—357 i kommissionens betänkande, där frågan om tjms II deltagande vid tulltaxeringsexpeditioner för i tariffhänseende särskilt svårbestämbara varor behandlas.

Generaltullstyrelsen 1920. I KGT:s utlåtande II, sid. 246, över kommissionens betänkande anföres, att beträffande frågan om i vilken utsträckning tjm II böra användas såsom biträden vid tullbehandlingsgöromål, några mera ingående föreskrifter icke lämpligen kunna meddelas. Såsom allmän regel torde emellertid böra gälla, säger KGT, att särskilt kvalificerade tjm II böra kunna anlitas för nyssberörda ändamål — i fråga om tullbehandlingsgöromål av mera krävande beskaffenhet givetvis endast såsom biträde åt tjm I.

Av här ovan refererade uttalanden anser jag framgå, att varken sakkunnigdelegationer eller myndigheter avstyrkt tjms II deltagande i tullbehandling av sorteringsgods eller värdevaror. Att man iakttagit en viss försiktighet bör icke väcka förvåning, emedan vid tidpunkten för utlåtandenas avgivande någon utbildningskurs ännu icke varit anordnad för tjm II, vilket även framhålles av tjkomm. Ej heller har man kunnat stödja sina uttalanden på någon större erfarenhet, emedan det var först efter år 1923 — tkt-institutionen inrättades nämligen detta år — som meromnämnda tjm i någon större utsträckning och under fastare former togos i anspråk för tulltaxering av skilda slag av varor.

Anförda skäl för tullkontorists tulltaxering av sorteringsgods. Beträffande denna fråga anse skk sig kunna konstatera, att tkts användbarhet inom tulltaxeringsarbetet är relativt begränsad, beroende på den utbildning, dessa tjm erhållit.

För min del kan jag icke ansluta mig till detta av majoriteten inom skk gjorda uttalande, för vars riktighet icke framlagts några påtagliga bevis. Sakkunnigmajoriteten grundar till synes denna sin uppfattning endast på den utbildning, som meddelats i tkt-kurs, men tager icke hänsyn till den användbarhet, tkt under sin tjänstgöring erhållit. Visserligen har denna användbarhet icke utnyttjats vid alla tullanstalter — oftast beroende på respektive tullanstaltsföreståndares inställning till omhandlade spörsmål — men där tkt använts, har arbetsresultatet enligt uttalande av respektive chefer varit gott.

När det därför gäller att söka utrona tkts användbarhet inom tulltaxeringsarbetet, synes det mig, som om man i första hand bör rikta sin uppmärksamhet på de erfarenheter, som vunnits efter tiden för omorganisationen år 1923, då tkt-tjänsterna, som förut nämnts, inrättades. Erfarenheten torde utan tvivel hava visat, att en ökad användning av den tkt-utbildade arbetskraften varit möjlig att åstadkomma och alltjämt gör sig gällande, givetvis i hög grad beroende på de under åren 1925, 1927 och 1932 anordnade utbildningskurserna för tkt-aspiranter.

För att kunna konstatera, vad för resultat ovannämnda utbildningskurser givit, samt utröna möjligheterna för användning av tkt även vid sorteringsexpeditionerna, är det givetvis av stort intresse att erhålla kännedom om vilka varor, som för närvarande tulltaxeras av meromnämnda tjm, och de statistiska nummer, som av dem tillämpats. I till betänkandet fogad bil. 13 återfinnes i särskild tablå resultatet av en av mig företagen undersökning beträffande de statistiska nummer, vilka av tkt tillämpats vid i bilagan omnämnda expeditioner. Specifika förteckningar hava även uppgjorts, vilka, förutom tullanstaltavdelningar och expeditioner, varifrån uppgifterna hämtats, upptaga även den tid, som undersökningen avser, samt antalet varuposter, statistiska nummer och kvantiteter. Förteckningarna hava på grund av materialets stora omfattning såsom bilagor 1 a—k överlämnats direkt till KGT.

Av tablå framgår, att av tkt tillämpade statistiska nummer med avseende på svårighetsgraden kunna uppdelas på följande sätt:

Enkel tulltaxering	138
Medelsvår tulltaxering	354
Mera krävande tulltaxering	435

Summa 927.

Den å KGT:s statistiska avdelning uppgjorda förteckningen över de statistiska nummer, som hänföras till var och en av de olika svårighetsgraderna, har av skk underkastats granskning och därvid befunnits vara i stort sett tillfredsställande, ehuru man ansett sig kunna konstatera, att en viss förskjutning borde äga rum snarare från den »enkla» och »medelsvåra» till den »mera krävande» tulltaxeringen än tvärtom.

Av den åberopade undersökningen framgår jämväl, att tkt-utbildade tjm i största omfattning tulltaxera varor, hänförliga till »medelsvår» och »mera krävande» tulltaxering. Det framgår också, att samtliga tjugo avdelningar i tulltaxan i större eller mindre utsträckning återfinnas i den uppgjorda tablå.

Det bör i detta sammanhang betonas, att här omhandlade förrättningsmän under överinseende och kontroll av i regel ktr utfört sitt arbete fullt självständigt och under det ansvar, som åvilar förrättningsman enligt § 53 TR. Kontrollen verkställes på så sätt, att den kontrollerande tjm genom inspektion av förrättningsmännen inom ett visst kontrollområde antingen i början av eller under tulltaxeringens gång, i den mån det är möjligt, kontrollerar tulltaxeringen. Där sådan inspektion icke verkställts, sker kontrollen med stöd av fakturor eller andra tillgängliga handlingar.

I betänkandet, sid. 45, hava skk genom ur tulltaxan hämtad text sökt belysa de statistiska nummer, som varit föremål för undervisning i tkt-kurserna. Emellertid tulltaxera tkt enligt bil. 13 även varor hänförliga till statistiska nummer, vilka icke varit föremål för undervisning i tkt-

kurser. För att — i den mån sådant nu efter förrättningarnas verkställande är möjligt — söka belysa vad slag av varor, som hänföras till de i bil. 13 förtecknade statistiska nummer, som icke varit föremål för undervisning i tkt-kurserna, har jag delvis använt mig av ur tulltaxan hämtad text. På grund av att tulltaxerubrikerna omsluta ett flertal olika varuslag, torde det icke vara möjligt att i alla fall närmare precisera vilken vara, som varit föremål för behandling. Lika litet kan nu angivas, under vilka omständigheter i speciellt fall tulltaxering utförts. Dock torde enligt min uppfattning undersökningen kunna tjäna till att belysa nuvarande tkts användbarhet samt vara till vägledning, när det gäller att bedöma, huruvida icke tkt böra mer än hittills tagas i användning inom tulltaxeringsarbetet.

Stat. nr	Tulltaxerubrik
II. Vegetabiliska ämnen.	
97	Växter, levande: torkade eller annorledes preparerade; andra än till prydnad användbara.
98	Kvistar och blad, naturliga; ävensom frukter och bär, naturliga, icke ätbara, samt gräs: till prydnad användbara, även preparerade.
202	Bak- och jästpulver.
231—235	Gummi, nativt; harts, esterharts, sulfatharts; terpentin och annan balsam.
III. Fett, oljor och vax av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung.	
246—247	Ullfett och lanolin, degras och annat garverifett.
251—253	} Animaliska oljor samt annat djurfett med undantag av benfett, även härdade, ej hänförliga till annat nummer.
255—256	
257—259	} Olein; andra, ej särskilt nämnda fettsyror; stearin.
260—264	
267—272	} Vegetabiliska feta oljor med undantag av bomullsfrö-, cotton- och majsolja.
277—278	
IV. Produkter av livsmedelsindustri; drycker; tobak; fodermedel.	
279—281	Soja och såser; köttextrakt och soppor; vissa köttvaror.
282	Gåsleverpastej.
290—291	Druv-, frukt-, mjölk- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap.
292	Maltsocker, ävensom barnmjöl och annat kraftmjöl, tjockflytande maltextrakt samt andra näringspreparat, ej särskilt nämnda.
293	Kulör, även i fast form, icke innehållande sprit.
297	Kakaosmör.
299—302	Konfityrer, ej särskilt nämnda.
304—307	Bröd, även kax och finare bakverk.
309—311	Köksväxter, frukter och bär, ätbara, inlagda eller syltade.
312	Senap i degform.
313	Kaffesurrogat utan tillsats av kaffe.

Stat. nr	Tulltaxerubrik
V. Mineraliska och fossila ämnen.	
432—434 436—439 441, 443 445 446—448	Beck; stenkoltjära; bensololjor, karbolsyra, naftalin; bensin och andra mineraloljor. Paraffin; jordvax; montanvax, ceresin etc.; vaselin.
VI. Kemiska produkter och apoteksvaror; färger och fernissor; välluktande ämnen; tvål, ljus och andra produkter av oljor, fett eller vax; lim, klister och gelatin; sprängämnen; gödselmedel.	
449, 454 455 456—457 458	Svavel; svavelkalium, svavelnatrium och svavellever. Förtätade gaser. Saltsyra, svavelsyra och svavelsyreanhydrid. Fettspaltningsreaktiv, utgörande sulfureringsprodukter av kolväten eller fett.
459—464	Salpeter-, fluorväte-, krom-, myr-, mjölk-, bor-, citron-, vin-, bensoe-, salicyl- och fosforsyra; kalium-, natrium- och ammoniumfosfat.
465—467 468	Ättika och ättiksyra. Oxalsyra; kalium-, natrium- och ammoniumoxalat.
469—480 482—485 488, 492	Glycerin; etylenglykol; kaliumhydrat; natriumhydrat; kalium- och natriumxantogenat; kaustik ammoniak; ammoniumkarbonat; kromalun; alun samt aluminiumsulfat; vattenglas; kopparsulfat; ammoniumnitrat; silvernitratt; natriumacetat; blyacetat; kalcium- och bariumkarbid.
494—498 501—503 506—508 510—516	Oxider, hydroxider, fluorider, klorider, klorater, bromider, jodider, sulfater, sulfiter, hyposulfiter, nitrater, karbonater, borater, perborater, kromater, molybdater, permanganater, formiater, tartrater etc.
517—522 524 526—530 531	Klorkalk; vätesuperoxid; nitrobensol; anilinolja, naftol, naftylamin, nitranilin etc.; sackarin; trätjära; terpentinolja; träsprit; aceton och acetonolja; formalin; etyleter. För lacker avsedda lösningsmedel, bestående av estrar med tillsats av andra organiska vätskor; ävensom metylacetat etc. med eller utan tillsats, som nyss nämnts.
532—535 536	Kollodium; albumin; kasein; ostlöpe. Löd- och svetsmedel, ej särskilt nämnda.
538—540	Mineralkällsalter, även konstgjorda; apoteksvaror, enkla eller sammansatta; kemiska preparat, ej särskilt nämnda; ävensom plåster, ej hänförligt till apoteksvaror.
547—550 551—562	Garvämnesextrakter och konstgjorda garvningsämnen. Benkol, bensvärta; kimrök; anilinfärger; s. k. hemfärger; krita; jord- och mineralfärger.
563 565	Bronspulver i förpackningar om minst 0,5 kg bruttovikt. Smör- och ostfärger.
566—567 568—569	Trycksvärta; bok-, sten- och koppartrycksfärger. S. k. skeppsbottenfärger; färger, beredda med olja.

Stat. nr	Tulltaxerubrik
571	Målarfärger, beredda med annat bindemedel än olja, i andra än för detaljhandeln avsedda förpackningar.
572	Färger i för detaljhandeln avsedda förpackningar.
573	Färger, ej särskilt nämnda, oberedda eller beredda.
576	Bläck och till beredning av bläck avsett pulver samt tusch.
578	Blyertspennor, andra slag än grövre s. k. timmermanspennor.
581	Oljefernissor ävensom sickativ.
582—584	Lacker och lackfärger samt fernissor, ej hänförliga till nr 581.
585	Kitt, ej särskilt nämnt.
586—588	Flyktiga vegetabiliska oljor, vissa essenser.
589—590	Terpeniol, safrol och mentol; kamfer.
591—593	Tandpulver; puder; lukt- och toalettvasen.
596—599	Tvål, annan än raktvål; såpa; ljus.
600—605	Tvätt-, skur-, poler-, slip-, puts-, desinfektions- och appreturmedel etc.; putsmedel; maskin- och vagnsmörja.
606—608	Smörjoljor och andra smörjmedel.
612—616	Glutenlim, draglim och andra slag av lim, icke flytande.
618	Lim- och andra bindemedel, flytande.
620—621	Dextrin och stärkelseklister; gelatin i folier.
623, 626	Bomullskrut; dynamit och andra sprängämnen.
632	Säkerhetständstickor.
635—640	Gödsel av animaliskt avfall; chilesalpeter; kalksalpeter; kalkkväve; stassfurterkalisalter; superfosfat.
642	
VII. Hudar, skinn och pälsverk samt arbeten därav.	
672	Arbeten av läder och skinn: driv- och transportremmar.
675	Pälsverk, oberedda, av får, gasell, get etc.
VIII. Kautschuk, guttaperka och balata samt arbeten därav.	
694	Kautschuk etc., upplöst eller i degform.
697, 699	Arbeten av kautschuk, guttaperka och balata samt av konstgjord mjuk kautschuk; vissa plattor, packningar och tätningar, slangar och rör; driv- och transportremmar; mattor, proppar; velociped-, automobil- och motorcykeldelar, ej hänförliga till nr 702, respektive 1916; samt en del andra arbeten.
700—703	
705—706	
708, 710	
711	
IX. Trävaror och kork samt arbeten därav; korgmakararbeten.	
775,	Vissa bearbetade trävaror.
791—793	
797	
802, 805,	Vissa kork- och korgmakararbeten.
807, 811,	
814—815	
X. Pappersmassa, papp och papper, arbeten därav samt tryckalster.	
830—833	Papp: färgad annorlunda än i massan etc.; vulkanfiber och andra slag av papp.
835	

Stat. nr	Tulltaxerubrik
836	
838—841	Papper: gult halm- etc.; andra slag, såsom papper, färgat annorlunda än i massan, impregnerat, försett med vattenmärke; kartongpapper; boktrycks-, silkes-, kopie- och annat papper.
844—848	
850—854	
857	
862—863	Papperspåsar och kuvert.
865, 867	Bobiner och spolpipor; klistrad wellpapp eller wellpapper.
873—874	Vissa andra arbeten av papp, papper eller pappersmassa.
877	
878—882	Böcker; musiknoter; tidningar, tidskrifter och modejournaler.
886	Kartor, andra än med svensk text, ävensom glober.
888	Bilder, dock huvudsakligen reklamskyltar.
889—891	Tryckalster, såsom kataloger, affärs-cirkulär etc.
XI. Spånadsämnen samt arbeten därav.	
916	Vadd av bomull.
933, 944	Vissa slag av garn.
970	
979—981	Vissa slag av tågvirke samt bind- och segelgarn.
983—984	
986—987	
989	
991—992	Bokbindarklot; vävnader och stampad filt, vattentäta och avsedda för tekniskt bruk, samt vaxduk.
998	Mattor, ej särskilt nämnda:
1004—1009	linoleummattor och andra dylika mattor.
	andra slag med undantag av silkes- och knutna yllemattor.
	Vävnader, ej särskilt nämnda:
	helt eller delvis av ull:
1018	pressduk; ävensom maskinfilt,
	av bomull:
1025	maskinfilt för fabriksbehov,
1034	andra vävnader, vilkas hela yta är till vävnadssättet likartat,
	vägande per m ² 100 g eller däröver, som på en yta av 1
	cm i kvadrat innehålla sammanlagt högst 60 varp- och in-
	slagstrådar, oblekta och ofärgade,
1054—1055	av jute, oblekta och ofärgade.
	Stampad (icke vävd) filt:
1072	av nöthår eller andra djurhår med undantag av ull.
1073	andra slag: maskinfilt för fabriksbehov.
1113—1116	Slangar, driv- och transportremmar, ej innehållande silke.
1129—1130	Säckar; presenningar.
1132	
XII. Skodon, hattar, paraplyer, käppar, konstgjorda blommor m. m.	
1188—1189	Vissa skodon (huvudsakligen tygskor).

Stat. nr	Tulltaxerubrik
	XIII. Arbeten av sten och andra mineraliska ämnen; lervaror; glas- och glasvaror.
	<i>A. Arbeten av sten och andra mineraliska ämnen.</i>
1230	Arbeten av sten, huvudsakligen avsedda till prydnad.
1243—1244 } 1246 }	Polerduk, asbestpackningar och -tätningar, glimmerarbeten.
	<i>B. Lervaror.</i>
1275	Deglar, retorter och mufflar, även av grafitmassa.
1276	Kranar, kylrör, kapslar etc., ävensom arbeten, ej särskilt nämnda, av eld- eller syrefast massa.
1280 } 1282—1289 }	Flera slag av fajans- och porslinsvaror, finare och grövre.
	<i>C. Glas och glasvaror.</i>
1301	Speglar och glasmålningar av fönster- eller spegelglas.
1302	Arbeten, ej särskilt nämnda, av fönster- eller spegelglas.
1303 } 1305—1306 }	Flaskor och burkar, helt oslipade etc.
1309—1311 } 1314—1317 }	Rör, laboratorieartiklar, optiska glas, lampkupor samt vissa andra glas- och emaljvaror.
	XIV. Ädla metaller och arbeten därav; äkta pärlor och ädelstenar; mynt.
1327—1328	Mynt av guld och silver.
	XV. Oädla metaller och arbeten därav.
	<i>A. Järn och stål samt arbeten därav.</i>
	1. Tackjärn och gjutgods därav (icke smidbart).
1353 } 1355—1362 }	Varor av icke smidbart gjutgods, ej särskilt nämnda.
	2. Smidbart järn och stål samt arbeten därav.
1371	Verktygsstål, i stänger, smitt, även snabbvarvstål etc.
1381—1386	Kallvalsat eller kalldraget järn etc.
1413—1414	Plåtar, kallvalsade eller med ytbehandling.
1436—1440	Kättingar och kedjor.
1441	Fackverk och andra dylika järnkonstruktioner.
1442 } 1443—1444 }	Vagns- och spiralfjädrar, ej särskilt nämnda.
1446 } 1451—1452 }	Ankare, draggar etc.; propellar; handredskap, ej särskilt nämnda, för lantbruk eller trädgårdsskötsel; skruvstycken; yxor och bilar; maskinhyveljärn; cirkelsågklingor och ramsågblad; tänger; gängtappar, gängbackar etc.; borrar, andra än spiral- och modellborrar; borrarvängar; skiftnycklar; driv- och urfjädrar.
1459—1460 } 1464—1465 }	
1482—1483 } 1492 }	
1497—1500 } 1510 }	

Stat. nr	Tulltaxerubrik
1515—1521	Spik, stift och nubb; skruvar, bultar och muttrar.
1528	Rullager samt delar därtill.
1530	Klädskåp samt andra dylika skåp.
1531	Dörrstängare, lackerade; gångjärn, hörnjärn, andra än förnicklade etc.; reglar, skjutdörrullar; kokapparater, stryk- och pressjärn etc.; sängar och vissa delar därtill; skridskor och rullskor samt delar därtill, andra än förnicklade.
1534—1535	
1539—1540	
1543	
1545—1549	Plåt- och bleckvaror.
1551—1554	
1557—1560	Smidbart gjutgods och andra varor av smidbart järn.
1562—1570	
1587	Rör av tenn, innehållande lödpasta, samt slaglod (lödmedel).
1629	Spik, stift och nubb samt nitar; bultar även gängade.
1631	Propellrar vägande per stycke mer än 50 kg.
1632	Vatten- och andra behållare utan rör och maskinella anordningar.
1638	
1640—1642	Vissa andra, ej särskilt nämnda arbeten.
1644	
1646—1647	
1649	
1658	Stanniol, tryckstämplar, stilar, klichéer.
1660—1661	
1663	
	XVI. Maskiner, apparater och elektrisk materiel.
1664	Ångpannor och förvärmare.
1766	Skruvväxlar samt kugghjul med bearbetade kuggar.
1779	
1784—1785	Vinschar, pumpar, fläktar samt vissa maskindelar.
1806	
1807—1808	Armatyr för maskiner eller rörledningar.
1810	
1813—1814	
1829	Elektriska slip-, poler- och bormaskiner.
1838—1841	Ackumulatorer och delar därtill; galvaniska element.
1843—1844	Elektriska metalltrådslampor och bågslampor.
1846	Socklar till glödlampor.
1850	För elektrotekniskt ändamål arbetat kol.
1861	Elektriska porslinsisolatorer.
1872	Elektriska isoleringsrör.
1873—1874	Elektriska ledningskablar och elektrisk ledningstråd.
1876—1878	
1880	
	XVII. Transportmedel.
1893	Järnvägsgodsvagnar.
1895—1897	Diverse järnvägs- och spårvägsmateriel.
1899, 1904,	
1906	

Stat. nr	Tulltaxerubrik
1907, 1909 1911, 1916 1920	Automobiler och delar därtill. Barnvagnar.
XVIII. Instrument, vågar och ur.	
1946, 1948 1963 1982—1983	Termometrar, manometrar och vakuummeterar. Fysiska instrument. Flyglar, pianinon och tafflar.
XIX. Vapen och ammunition.	
2016—2019	Hagel och kulor; tändmedel för projektiler och skjutvapen; patroner.
XX. Varor, ej annorstädes upptagna.	
2037—2040	Formbara konstgjorda ämnen, såsom celluloid, oarbetade och arbetade.
2041—2043	Borstbindararbeten.
2056, 2059	Vissa slag av leksaker.
2074	Fiskredskap, andra än nät.
2078	Fotografi- och tavelramar.
2083	Målningar (tavlor).
	Varor, som icke kunna hänföras under någon av de i tulltaxan upptagna bestämmelser:
2086—2087 2088	råämnen; ävensom avfall. mer eller mindre arbetade.

Av den verkställda undersökningen framgår, att tkts användbarhet icke är så begränsad, som skk velat göra gällande. För att emellertid få omhandlade spörsmål så allsidigt belyst som möjligt, är det av intresse att få kännedom om vilka varor, som av kme-utbildad personal tulltaxeras vid sorteringsexpeditionerna och med ledning därav anställa jämförelse med de av tkt-utbildad personal vid hall- och utevägningsexpeditioner tulltaxerade varorna.

I detta syfte har av mig vid CTK i Stockholm samt vid CTK i Malmö och TK i Trälleborg av STF:s avdelningar å sistnämnda platser företagits undersökningar vid vissa sorteringsexpeditioner med avseende på de statistiska nummer, som kommit till användning av de därstädes placerade kme-utbildade tjm. Resultatet av undersökningarna framgår av bilagorna 2 a—i, vilka på grund av materialets stora omfattning icke bifogas detta yttrande utan överlämnas direkt till KGT.

Av denna undersökning framgår, att av sammanlagda antalet statistiska nummer, vilka av kme-utbildade tjm tillämpats vid nämnda sorteringsexpeditioner, femtio till sjuttio procent utgöras av sådana nummer, vilka antingen förekommit i tkt-kurs eller återfinnas i högra kolumnen av tablån i bil. 13.

Vid CTK i Stockholm har dessutom företagits en undersökning för utvärderande av huruvida kollina innehålla varor, hänförliga till ett eller flera statistiska nummer. Resultatet härav återfinnes i de till KGT överlämnade bilagorna 2 a—b å sista sidan för respektive avdelningar.

Det torde även äga ett visst intresse att få kännedom om huru tullmedlen fördela sig mellan dels sorteringsexpeditionerna, dels hall-expeditionerna. Vid sju expeditioner för hallgods, där vid varje expedition en tkt-utbildad tjm förrättat tulltaxeringsarbetet under en tidsperiod av sex månader år 1932, har den sammanlagda tulluppbörden utgjort i runt tal 3 927 000 kronor. Under samma tidsperiod har vid sex sorteringsexpeditioner i stora tullhuset i Stadgården, varest sex kme förrättat tulltaxeringsarbetet, debiterats i runt tal 1 204 000 kronor. Likaledes under samma tidsperiod har i Ersta tullhus vid tre till fyra sorteringsexpeditioner debiterats i runt tal 470 000 kronor. Av den företagna undersökningen framgår, att sju tkt-utbildade tjm under en viss tidsperiod debiterat tull med 3 927 000 kronor samt att nio till tio kme under samma tid debiterat tull med 1 674 000 kronor.

Härav kan alltså konstateras, att sju tkt debiterat 1 253 000 kronor mer än nio till tio kme under samma tidsperiod.

Vidare torde av undersökningen framgå, att vid sorteringsexpeditionerna ett betydande antal varor, hänförliga till de i tablån i bil. 13 återgivna statistiska numren, vilka varor vid hallexpeditionerna tulltaxerats av tkt, vid sorteringsexpeditionerna blivit kme-nr. Detta har av skk förklarats därmed, att dessa varor endast tulltaxerats såsom utfyllnad till mer krävande tulltaxeringsarbete. Denna förklaring synes mig dock icke till fyllest, enär det torde framgå, att varken kvantiteterna eller antalet varuposter kunna anses oväsentliga. Vad beträffar den tid, som åtgår för tulltaxering av de olika varuslagen, är det givetvis vanskligt att teoretiskt bedöma densamma. Härtill äro allt för många olika orsaker bidragande. Erfarenheten har dock visat, att de som sorteringsgods betecknade varorna i regel icke taga längre tid att tulltaxera än hall- eller utevägningsgodset, i viss utsträckning beroende därpå, att sorteringsgodset inkommer i kvantitativt mindre poster och till sin huvudsakliga del är av ensartad beskaffenhet.

När det av undersökningen kan konstateras, att i vissa fall ända upp till sjuttio procent av de varor, som redan nu tulltaxeras av vissa tkt-utbildade tjm, förekomma vid sorteringsexpeditionerna, synes det mig, som om vid de avdelningar, vilka omfatta flera sorteringsexpeditioner, en eller flera kme böra kunna ersättas med tkt. Detta synes mig så mycket mer naturligt med hänsyn till den effektiva kontroll över tulltaxeringsarbetet, som redan nu är anordnad vid vissa tullanstalter och vilken skk föreslagit böra införas vid samtliga tullanstalter. Till detta förslag har jag i huvudsak anslutit mig.

Mot den nu berörda undersökningen har skks majoritet gjort vissa in-

vändningar och anför bland annat, att om också ett visst statistiskt nummer kan anses innefatta huvudsakligen varor, vilkas tulltaxering måste betraktas såsom respektive »enkel», »medelsvår» eller »mera krävande», kan emellertid ett visst åberopat statistiskt nummer aldrig anses exakt angiva, vilken av de anförda svårighetsgraderna, som representerats vid tulltaxeringen av den eller de varor, å vilka numret i fråga tillämpats. Inom de flesta nummer falla nämligen varor av alla tre svårighetsgraderna. Skk anse sig därför icke kunna tillmäta den anförda undersökningen särskilt värde.

Mot det anförda tillåter jag mig framhålla, att jag väl inser vanskligheten av att endast efter de statistiska numren bedöma svårigheterna i tulltaxeringsarbetet, emedan, såsom skk framhålla, *inom de flesta nummer falla varor av alla tre svårighetsgraderna*. Det torde därför icke heller enligt min mening kunna göras gällande, att varor, vilka av kme-utbildade tjm tulltaxerats och hänförts till vissa statistiska nummer, skulle hava varit svårare att tulltaxera än de varor, vilka av tkt-utbildade tjm tulltaxerats och hänförts till samma statistiska nummer. Enligt min uppfattning torde det därför vara svårt för skks majoritet att utan att hava under en längre tid noggrant följt arbetet vid omhandlade expeditioner avgöra, huruvida undersökningen är värdelös eller icke. Det bör även bemärkas, att jag icke bedömt tulltaxeringsgöromålen efter endast de statistiska numren, utan bedömandet har skett på grundval av mångårig praktisk erfarenhet och deltagande i tulltaxeringsarbetet vid dessa expeditioner samt flerårigt ingående studium av tulltaxeringsarbetet vid sorteringsexpeditionerna.

Jag tillåter mig även framhålla, att jag på ett mycket tidigt stadium av skks utredning begärde, att en undersökning skulle verkställas med avseende å de varor, som tulltaxeras dels av kme vid sorterings-, hall- och utevägningsexpeditioner, dels av tkt vid hall- och utevägningsexpeditioner. Denna undersökning skulle ligga till grund för fortsatta praktiska studier samt för åstadkomande av en rationell och för statsverket ekonomisk arbetsfördelning mellan kme och tkt, varvid den säkerhet i tulltaxeringen, som både statsverket och allmänheten hava rätt att fordra av tulltaxeringsförrättarna ingalunda skulle få äventyras. Genom en sådan arbetsfördelning skulle erhållas ett praktiskt utbildat tjänstemannamaterial, där den individuella lämpligheten för tulltaxeringsgöromålen hos varje enskild tjm bleve tillvaratagen.

Skks majoritet ansåg sig emellertid icke kunna beakta den gjorda framställningen.

Ehuru tkt vid vissa tullanstalter tagits i anspråk för förrättande av mer krävande tulltaxeringar, hava dessa tjm i regel dock icke tillåtits deltaga i göromålen vid sorteringsexpeditionerna. Det har därför icke varit möjligt för tkt att i någon större utsträckning erhålla praktisk utbildning i fråga om varor, hänförliga till avdelningarna X:

papp och papper samt arbeten därav, XI: spånadsämnen och arbeten därav samt XII: skodon, hattar m. m. Det torde därför vara fullt naturligt, att om nuvarande tkt, såsom av mig inom skk föreslagits, skulle placeras vid omhandlade expeditioner, vissa svårigheter i början skulle uppstå med anledning av att praktik i vissa varors tulltaxering saknades, men å andra sidan torde, intill dess praktik erhållits, tkt kunna beredas full sysselsättning med tulltaxering av varor, som de tidigare vunnit förtrogenhet med under sin tjänstgöring vid hall- och utevägningsexpeditionerna. Dessa varor utgöra, som ovan nämnts, en väsentlig del av sorteringsgodset. Självfallet skulle de vid sorteringsexpeditionerna tjänstgörande ktr, vilka, förutom övervakande av tulltaxeringsarbetet och prövning av till dem från tjm och trafikanter hänskjutna tulltaxeringsfrågor, även hava till uppgift att fördela arbetet mellan de olika tulltaxeringsförrättarna, vid fördelningen beakta de tulltaxerande tjms större eller mindre förutsättningar för tulltaxering av olika varuslag. Detta torde numera i största utsträckning vara möjligt på grund av de av KGT utfärdade bestämmelserna rörande tulltaxeringskontroll, där det bland annat föreskrives, att i inkommande varuansmälan varans beskaffenhet bör vara angiven med användande av varans rätta handelsbenämning. Att man därvid på något sätt skulle inkräkta å varuhavarnas berättigade krav på expedition i den tur, som enligt TS tillkommer dem, torde knappast behöva befaras, liksom icke heller att ktrs allmänna kontrollerande verksamhet skulle behöva eftersättas, om tkt vid något tillfälle fick sig anförtrodd en vara, som med hänsyn till taxeringssvårigheten påkallade ktrs bistånd. Det torde icke vara obekant för den som är väl insatt i tulltaxeringstjänst, att ett sådant förhållande även uppstår vid expeditioner, som förestås av kme. Icke heller finnes skäl antaga, att sorteringsexpeditionernas antal inom varje kontrollavdelning — enligt skks förslag tre — skulle behöva minskas därför, att tkt toges i anspråk vid dessa expeditioner. Den areal, som dessa expeditioner upptaga, är nämligen i regel relativt liten, varför ktr bör kunna i detalj övervaka tulltaxeringsarbetet i dess helhet vid samtliga expeditioner. Det är nämligen ingalunda vanligt, att vid samtliga tre expeditioner på en gång tulltaxeras varor av mer svårbestämd beskaffenhet. Uppackningen av varorna tager också sin tid, under vilken förrättningsmannen kan ägna sig åt rubrikbestämningen och diskutera densamma med ktr.

Att det skulle uppstå väsentliga besparingar för statsverket genom att använda tkt vid sorteringsexpeditioner framgår bäst därav, att skillnaden mellan kme- och tkt-lönen på G-ort utom dyrtidstillägg utgör cirka 1450 kronor per år. Vad för övrigt beträffar kostnadssynpunkten, vill jag hänvisa till vad som anföres i avdelningen rörande den kme-utbildade personalens rekrytering.

Det ovan anförda torde i huvudsak utgöra ett konstaterande, att det

för närvarande icke bör möta några svårigheter att i viss utsträckning även taga tkt i användning vid sorteringsexpeditionerna.

Emellertid torde det också bliva nödvändigt sörja för att tkt-aspiranterna, för att de mer omedelbart skola kunna gripa in i tulltaxeringsarbetet, erhålla en för den eventuellt förändrade arbetsfördelningen lämpad utbildning.

I sådant syfte böra nuvarande tkt-kurser något förlängas och undervisningen komma att omfatta varor, hänförliga till avdelningarna X, XI och XII samt delvis avdelningarna VI och XVI. Förslag härom har även framlagts av mig inom skk, för vilket förslag närmare redogöres i samband med avdelningen om tullpersonalens utbildning. Vad beträffar avdelningarna X, XI och XII i tulltaxan, lär det bliva nödvändigt att mer eller mindre fullständigt genomgå desamma. Vad återigen avdelning VI: kemiska produkter, etc., beträffar, torde det på grund av aspiranternas genomsnittliga förkunskaper i kemi icke vara möjligt att helt genomgå denna avdelning. Emellertid bör detta i regel icke behöva utgöra något hinder för tkts användande vid sorteringsexpeditionerna, emedan, som tidigare omnämnts, varor hänförliga till denna avdelning på grund av sin natur oftast måste hänskjutas till laboratorium för undersökning och fastställande av rubrik. Erfarenheten har även visat, att nuvarande tkt vid hall- och utevägningsexpeditionerna utan att hava erhållit någon undervisning tulltaxera till denna avdelning hörande varor, vilket även torde framgå dels av tablån i bil. 13, dels av förteckningen sid. 179—185.

Det är sålunda ett icke oväsentligt antal varor, som av tkt tulltaxeras. Detta är givetvis beroende på många års praktiska erfarenheter men även därpå, att till tjms förfogande finnas förut omnämnda handböcker samt att tkt genom självstudier ofta förvärvat sig ett visst mått av kunskaper, som kvalificerat dem för det mer krävande arbetet. Det bör i detta sammanhang framhållas, att STF i en till KGT den 20 januari 1934 ställd skrivelse bl. a. anhållit, att å ämnesförteckningen för tullverkets korrespondenskurser må uppföras ämnet kemi. För avgivande av ytt- rande har framställningen delgivits föreståndaren för tullverkets undervisningsanstalt, dåvarande tulldirektören i Stockholm, C. E. L. Sandqvist, vilken bland annat anfört följande: »För egen del anser undertecknad att en på lämpligt sätt anordnad sådan undervisning skulle hava en viktig uppgift att fylla för de många tulltjänstemän i lägre grader, som hava sig anförtrott tulltaxeringsarbete. Detta arbete omfattar till icke ringa del tulltaxering av olika slag av kemiska produkter, för vilkas säkra och likformiga tulltaxering kunna krävas på kemiska kunskaper grundade undersökningsförfaranden. Erfarenheten har visat, att dylika kunskaper i viss omfattning bibringas medelst undervisning per korrespondens.»

Skulle en sådan kurs komma till stånd, kan man förvänta, att elever-

na i tkt-kursen på grund av förbättrade förkunskaper på ett tillfredsställande sätt tillgodogöra sig undervisningen i större delen av till ovan nämnda avdelning i tulltaxan hörande varuslag.

Vad beträffar avdelning XVI: maskiner, apparater och elektrisk materiel torde av den tidigare åberopade tablån framgå, att tkt tulltaxera ett flertal varor, som inneslutas i denna avdelning. Som exempel må anföras: kuggghjul, armatur, ackumulatorer, galvaniska element, metalltrådslampor, strålkastare, för elektrotekniskt ändamål arbetat kol, isolatorer, isoleringsrör, elektriska ledningskablar, -linor och snören m. m.

De till denna avdelning hörande och i tullhänseende svåraste varorna torde i regel vara de som värdevaror betecknade maskinerna och apparaterna. Utan gensägelse torde för dessa varors tulltaxering förutom allmänna kunskaper krävas praktiskt förstånd samt en omfattande och långvarig praktisk utbildning. Det har därför blivit praxis, åtminstone vid de större tullanstalterna, att för dessa varors tulltaxering inrättats särskilda expeditioner, för vilka avsetts kme-utbildade tjm med fallenhet och intresse för tulltaxering av dylika varor. Nämnda tjm hava i regel under ett flertal år varit placerade vid dessa expeditioner och därför vunnit stora insikter och färdigheter på detta område. På grund av att tkt-aspiranterna i allmänhet icke innehava några större tekniska förkunskaper kan det förutsättas, att eleverna icke kunna i erforderlig utsträckning tillgodogöra sig undervisningen i denna speciella gren av tulltaxeringsarbetet. Däremot torde det enligt min uppfattning icke möta några svårigheter att bibringa kursdeltagarna det för tulltaxering av övriga varor i denna avdelning erforderliga kunskapsmättet.

Därest det kan förutsättas, att tulltaxeringsarbetet för framtiden underkastas den effektiva kontroll, som av skk föreslagits och som för närvarande i viss utsträckning tillämpas, torde en ytterligare överflyttning av tulltaxeringsarbete från kme-utbildad till tkt-utbildad personal i avsevärd utsträckning kunna verkställas. På grund av vunnen erfarenhet synas mig inga betänkligheter böra möta ens mot en tämligen långtgående överflyttning till tkt av tulltaxeringsgöromålen vid sorteringsexpeditionerna, vilka göromål för närvarande fullgöras av kme-utbildad personal.

Enligt vad sakkunnigmajoriteten anför, skulle en sådan överflyttning medföra, antingen att antalet sorteringsexpeditioner inom varje kontrollavdelning minskas från tre till två eller att ktrs antal ökas, vilket skulle omintetgöra den tilltänkta besparingsåtgärden.

Detta uttalande torde icke stå i god överensstämmelse med vad skks majoritet senare yttrat i fråga om tulltaxeringskontrollen, där det framhålles, att om expeditionernas antal fastställdes till i regel endast två, detta måhända torde vara att i icke fullt tillräcklig grad utnyttja ktrs arbetskraft. Vidare framhålles, att man måste ställa ganska stora krav på ktrs fysiska spänstighet och uthållighet. Skk säga sig känna till, att

kme-utbildad personal såväl i Malmö som annorstädes tulltaxerar varor av både enkel och medelsvår beskaffenhet. Icke förty anföra skk mot mitt förslag att använda tkt vid sorteringsexpeditionerna skäl, vilka i verkligheten icke äro bärande. Enligt min uppfattning torde det vara att ställa mycket små krav på ktrs fysiska spänstighet och uthållighet, om expeditionernas antal sättes endast till två, emedan, som tidigare framhållits, sorteringsexpeditioner i regel ligga i omedelbar närhet av varandra, vadan arbetet torde väl kunna följas vid samtliga föreslagna tre expeditioner. För mig har även av kontrolltjm framhållits, att arbetet vid trenne expeditioner i regel kan fullt överblickas och kontrolleras. Beträffande det ökade behovet av ktr, vill jag endast hänvisa till den arbetsfördelningsplan, som av mig framlagts i samband med avdelningen om den kme-utbildade personalens rekrytering. Skulle en rationell arbetsfördelning komma till stånd och ktr användas endast för de arbetsuppgifter, som böra av dem utföras, torde det kunna ifrågasättas, huruvida hela det å lokaltullförvaltningens stat upptagna antalet ktr-tjänster verkligen erfordras.

Kontroll över tullkontorists tulltaxeringsarbete. På grund av att tkt icke erhållit undervisning i tulltaxans samtliga nummer och att vid hall- och utevägningsexpeditionerna förekomma sådana varor, som icke varit föremål för undervisning i tkt-kurs, skulle enligt sakkunnigmajoriteten användas kme, om ej vederbörlig kontroll kan anordnas.

Att det vid de hall- och utevägningsexpeditioner, där tkt förrätta tulltaxeringsgöromålen, förekommer ett stort antal varor, i vars tulltaxering undervisning icke har meddelats i tkt-kurs, har av mig tidigare framhållits. Dessa varor hava under de senare åren på ett fullt tillfredsställande och säkert sätt tulltaxerats av tkt. Skulle skks uttalande vinna beaktande, torde ett flertal tkt, vilka under en följd av år förrättat dessa göromål, få förklaras olämpliga för sitt nuvarande arbete. Det synes mig, som skks majoritet vid bedömandet av de kvalifikationer, som erfordras för tulltaxeringsarbetet, i alltför hög grad tagit hänsyn till rubrikbestämningen men icke i samma mån beaktat den ur statsekonomisk synpunkt icke mindre viktiga kvantitetsbestämningen. Det torde icke heller kunna göras gällande, att det på grund av lokala förhållanden för närvarande finnas sådana expeditioner, där en tillfredsställande tulltaxeringskontroll icke kan anordnas.

Kammarskrivares tulltaxering av hall- och utevägningsgods. Skks uttalande, att icke-ordinarie kme i otillräcklig grad beretts tillfälle att deltaga i göromålen vid hall- och utevägningsexpeditionerna, kan jag icke biträda.

Det torde nämligen vara uppenbart, att såväl kme som tkt böra för sin allsidiga praktiska utbildning och för vinnande av erfarenhet cirkulera

såväl mellan sorterings- och värdevaru- som hall- och utevägningsexpeditioner. Denna cirkulation bör dock icke omfatta endast kme utan även tkt, vilka böra beredas tillfälle att få tjänstgöra såväl vid expeditionerna för sorteringsgods som för värdevaror. Emellertid hava enligt av mig gjorda iakttagelser såväl vid CTK som vid TK icke-ordinarie och ordinarie kme i alltför stor utsträckning tagits i anspråk för tulltaxering av hall- och utevägningsgods. Vid vissa tullanstalter har detta arbete, som tagit en till flera tjms hela arbetstid i anspråk, uteslutande utförts av kme-utbildade tjm, detta ehuru till tullanstalternas förfogande funnits ett flertal tkt-utbildade tjm, en misshushållning, som föranlett, att sistnämnda tjm i stället hava beordrats utföra bevakningsgöromål, för vilken tjänstgöring deras utbildning icke avsetts. Misshushållningen med den kme-utbildade arbetskraften har av fullt naturliga skäl framkallat upprepade krav på utökning av denna personal. Jag vill starkt ifrågasätta, om dessa krav äro berättigade, enär, vilket är fullt påvisbart, kme vid ett flertal tullanstalter syssla med tulltaxering av sådant gods, som vid andra tullanstalter tulltaxeras av tkt. Av denna anledning torde det vara fullt uppenbart, att brist på kme-personal uppstår för tulltaxering av mer krävande beskaftenhet.

Skulle en rationell arbetsfördelning med tillvaratagande av den individuella lämpligheten hos den tkt-utbildade personalen införas, bör enligt mitt förmenande redan nu i viss utsträckning ett antal kme kunna ersättas med tkt.

På grund av vad av mig anförts rörande tulltaxeringsarbetet, tillåter jag mig förorda,

att tulltaxering av sorteringsgods och värdevaror handlägges av kme och tkt under vederbörlig kontroll;

att tulltaxering av hall- och utevägningsgods handlägges av tkt eller — vid tillfälligt behov — av tkt-utbildad personal under vederbörlig kontroll;

att såväl kme som tkt för sin allsidiga och praktiska utbildning samt för erfarenhets vinnande cirkulera mellan de olika tulltaxeringsexpeditioner: samt

att för laboratorier och provsamlingar avses kme-utbildad personal.

6. Tulltaxeringskontrollen.

Mot vad skk anført i fråga om nödvändigheten av att underkasta tulltaxeringsförrättningarna en i görligaste mån effektiv kontroll, har jag intet att erinra. Däremot kan jag icke ansluta mig till vad skk anført

i fråga om de olika slagen av kontroll och för densamma avsedd personal. Om den av skk föreslagna debiteringskontrollen har jag i avdelningen rörande kontorsgöromålen närmare yttrat mig. Skks definitioner på olika slag av a-kontroll, nämligen fortlöpande och stickprovskontroll, anser jag icke vara erforderliga, emedan enligt min uppfattning dessa slag av kontroll i praktiken komma att sammanfalla med varandra. Den vid sorteringsexpeditionerna föreslagna stickprovskontrollen torde enligt min uppfattning bliva fullt lika effektiv som den fortlöpande kontrollen. Det bör bemärkas, att vid sådana varors tullklarering, där förrättningsmännen hava någon nytta av faktura, denna i regel uppvisas av varuhavare vid förrättningstillfället. Som jag tidigare framhållit, äro även de lokala förhållandena i regel sådana, att kontrolltjm väl kan överblicka tulltaxeringsarbetet i sin helhet, varjämte upp- och återinpackningen av varorna i allmänhet taga så lång tid, att kontrolltjm bör medhinna kontroll av såväl rubrik- som viktbestämningarna.

Skk anse, att kontrolltjm bör innehava ktrs tjänstegrad. Emellertid torde enligt min uppfattning även äldre kme böra avses för tulltaxeringskontroll. Jag tänker då närmast på den kontroll, som förrättas vid hall- och utevägningsexpeditionerna.

Sedan förrättningsmannen verkställt tulltaxeringen och utskrivit attesten, avlämnas densamma jämte i flertalet fall bilagda fakturor till kontrollexpeditionen för kontroll. Förrättningsmannens åtgärder och bestämningar hava tidigare under förrättningsens gång i regel varit underkastade kontroll av den ktr, som inspekterar förrättningsstället, vilken i vissa fall gör anteckningar å varuanmälan om det tillämpade eller tillämpliga statistiska numret. Den vid kontrollexpeditionen placerade tjm har att kontrollera, huruvida de å attesten gjorda bestämningarna stå i överensstämmelse med de i eventuellt bilagda fakturor eller andra handlingar lämnade uppgifterna eller med å varuanmälan verkställda anteckningar.

TD i Stockholm har år 1931 på anmodan av KGT avgivit vissa yttranden och uppgifter, som beröra arbetsfördelningen, och anför beträffande kontrollen å utevägningsexpeditionerna, att då en s. k. utevägningsexpedition är av större omfattning, densamma förestås av en eller två ktr, vilkas uppgift är att dels utöva den allmänna ledningen av göromålen och tillsynen över personalen, dels speciellt att öva kontroll över attesteringens riktighet och sättet för förrättningarnas utförande. För dessa senare arbetsuppgifter har ktr att dels genom inspektioner inom förrättningsområdet följa det pågående arbetet, dels genomgå och kontrollera de över respektive förrättningarna utfärdade tullklareringssattesterna. I båda dessa uppgifter kan ktr givetvis biträdas av kme.

Med stöd av det ovan anförda tillåter jag mig förorda,

att även äldre och erfarna kme böra avses för tulltaxeringskontroll.

IV. Kontorsgöromål.

Skk anföra, att under skks resor iakttagits, att å vissa tullanstalter bevakningspersonal använts i viss utsträckning för utförande av sådana kontorsgöromål, som å andra jämförliga tullplatser förrättats av biträdespersonal. Även om i och för sig intet varit att erinra mot det sätt, varpå bevakningspersonalen handlagt nämnda göromål, måste det enligt skk dock anses principiellt oriktigt, att sistnämnda personal, som anställts i verket för helt andra arbetsuppgifter, efter vilka löneställningen avpassats, tages i anspråk för sysselsättningar, som kunna anförtros åt och nöjaktigt utföras av i allmänhet i lägre lönegrader placerad biträdespersonal. Av denna anledning hava skk vid fördelningen av kontorsgöromålen å olika slag av befattningshavare icke räknat med att bevakningspersonal (tum, tim och tvt) skulle tagas i anspråk för kontorsgöromål.

Av ovan anförda sakkunniguttalande torde framgå, att skk principiellt anse det oriktigt, att bevakningspersonalen sysselsättes med kontorsgöromål, emedan den anställts i verket för helt andra arbetsuppgifter samt på grund av att den är placerad i högre lönegrader än biträdespersonalen. Till denna skks principiella inställning kan jag icke ansluta mig. Enligt min mening torde det vara principellt oriktigt att på grund av att dessa personer anställts i bevakningstjänst förhindra deras användande i kontorstjänst, i synnerhet som skk själva framhålla, att intet varit att erinra mot det sätt, varpå omnämnda personal handlagt de göromål, som ålagts dem. Det torde även vara uppenbart, att en bevakningsman med sin större praktik från tulltjänsten och därav följande insikt i tullverkets allmänna organisatoriska författningar måste äga större förutsättningar att utföra olika slag av kontorsarbete än biträdespersonal.

Det torde få anses ekonomiskt fördelaktigt att även vid de medelstora och mindre tullanstalterna kombinera såväl kontors- som bevakningstjänst med varandra, enär ett sbes arbetskraft på flera platser icke torde till fullo kunna utnyttjas, begränsad som den är till endast kontorstjänst. Det torde icke heller kunna göras gällande, att biträdespersonalen i allmänhet ställer sig billigare än bevakningspersonalen. Dessa båda kategorier ligga ju varandra helt nära med avseende å placering i lönegrad och dessutom hava enligt nu gällande lönesystem de olika lönegraderna uppdelats i löneklasser, vilka delvis äro gemensamma för närliggande lönegrader.

Ett annat förhållande, som även bör beaktas, är, att den bevakningspersonal, som har för avsikt att söka inträde i tkt-kurserna, för sin allsidiga utbildning bör få tillfälle att förrätta även kontorsgöromål.

Ehuru jag i stort sett anslutit mig till den av skk uppgjorda fördelningen av kontorsgöromålen på biträdespersonal vid de större tullanstalterna, anser jag emellertid, att intet hinder bör möta att anförtro kontorsarbete även åt bevakningspersonal vid dessa tullanstalter.

Tullbevakningsärenden.

Skks uppfattning, att in- och utklareringsgöromålen kunna anförtros åt tkt endast under förutsättning, att klareringsexpeditionerna underkastas kontroll av kme-utbildad personal före handlingarnas utlämnande till trafiken, kan jag icke dela. Som motivering för detta beslut anføres, att ett fullt självständigt handläggande av dessa göromål kräver — förutom ingående författningskunskap — god *förmåga* att på egen hand kunna tolka givna föreskrifter — en förmåga, som i allmänhet icke torde kunna krävas av annan personal än den, som innehar minst den allmänna vana vid författningstolkning, som förutsattes hos de tjm, som genomgått kme-kurs.

Mot det anförda kan erinras, att undervisningen i fartygsklarering ingår med ungeiär lika antal timmar i kme- som i tkt-kurser samt att inga svårigheter mött att bibringa deltagarna i sistnämnda kurser det för klareringsgöromålens fullgörande erforderliga kunskapsmättet. Härav följer enligt min uppfattning, att tkt beträffande dessa göromål besitta kme-kompetens, varför ingen anledning till förmodan finnes, att icke tkt skulle kunna utföra detta arbete fullt självständigt. Vid vissa tullanstalter hava tkt redan nu att mer eller mindre självständigt handlägga fartygsklareringar, vilka utföras på ett för tullverket fullt betryggande sätt.

Vad beträffar *förmågan* att på egen hand *tolka* givna föreskrifter, torde väl syftemålet med undervisningskurserna vara att bibringa kursdeltagarna kännedom om gällande författningar samt *förmåga* att tolka och i praktiken tillämpa desamma. När nu undervisningen är likvärdig i de bägge ovannämnda kurserna, torde man icke utan vidare kunna förut-sätta, att kme skola besitta större insikter eller säkerhet i här omhand-lade göromål än tkt. Den större eller mindre pålitligheten hos en tjm torde i fråga om såväl klarerings- som även andra göromål oftast bliva beroende av den individuella utvecklingen av ansvarskänsla och för-ståndsgåvor hos befattningshavaren. Någon kontroll av här omförmält slag förekommer ju heller icke vid TSTN och TXP, där omfattande klare-ringsgöromål dock utföras på ett nöjaktigt sätt av icke kme-utbildad per-sonal.

Skk förorda vidare, att granskning av utgående varuanmälningar, vilka ligga till grund för exportstatistiken, bör utföras av kme-utbildad per-sonal.

Enligt 186 § TS skall för exportgods i varuanmälan upptagas nettovikt eller annan uppgift om godsets myckenhet (för statistiskt ändamål). För samma ändamål skall i varuanmälan för godset antecknas statistiskt num-mer samt varans handelsbenämning eller närmare beskaffenhet. Under-låtenhet att inom föreskriven tid lämna ifrågavarande statistiska upp-gifter är enligt 228 § samma stadga belagd med böter, lägst 10 och högst 50 kronor.

Exportgodset torde huvudsakligen bestå av ensartade varuslag och utgöras av ständigt återkommande industriprodukter, varför granskning av dessa varuanmälningar ej torde kräva kme-kompetens.

För närvarande användas för ovannämnda göromål huvudsakligen kme, men även tkt- och biträdespersonal har tagits i anspråk. Emellertid synes mig tkt väl lämpade härför, dels emedan de tidigare under sin bevakningstjänst kommit i kontakt med behandlingen av exportgodset, dels emedan undervisningen i tkt-kurserna innefattar ett flertal av exportartiklarna.

I fråga om arbetstidsbokföringen förorda skk, att biträdespersonal bör användas, därest arbetet är så omfattande, att tjm helt och hållet sysselsätts därmed.

För detta göromål torde insikter i bevakningstjänst och författningskunskap i fråga om arbetstidsbestämmelserna utgöra förutsättningar för göromålets riktiga utförande. Dessutom äro med dessa göromål förknippade vissa personalärenden, såsom semestrar, tjänstledigheter m. m., varför jag icke kan dela skks uppfattning om att dylika göromål böra anförtros åt biträdespersonal, utan bör enligt min mening därför avses tkt eller tøm, eller eventuellt — om arbetet är av mindre omfattning — av tum, tim eller tv.

Under erinran om vad här ovan anförts beträffande bevakningsärenden, tillåter jag mig förorda,

att in- och utklaringsgöromål handläggas av tkt;
att granskning av utgående varuanmälan utföres
av tkt; samt

att för arbetstidsbokföringen användas tkt eller tøm,
därest med arbetet är förenat vissa personalärenden
såsom semestrar, tjänstledigheter, förande av personalkort och dylikt, eller, om arbetet är av mindre omfattning, av tum, tim eller tv.

I övrigt ansluter jag mig till vad skk förorda.

Varuanmälning.

Beträffande handläggning av varuanmälningsärenden vill jag framhålla, att vad skk anfört i fråga om fartygsgods, i viss omfattning även gäller transiteringsgods. Det betydande ekonomiska ansvar, som är förenat med övervakandet av att det anmälda godset utlämnas till rätt ägare, ävensom nödvändigheten av att tjm äger ingående kunskap i hithörande författningar, tala för att för nämnda göromål böra avses tkt. Vad som synes mig synnerligen viktigt, är att tjm är väl insatt i tullanstaltens arbetssätt i allmänhet för att i största utsträckning kunna lämna trafikanterna upplysningar. Det må nämligen bemärkas, att varuanmälningsexpeditionen är den första expedition, en varuhavare kommer i kon-

takt med, när det gäller att tullklarera godset, varför vid dessa expeditioner böra placeras tjm med insikter i gällande författningar samt även i viss utsträckning kunskap i tulltaxering och god kännedom om tullanstaltens organisation, vilket icke torde kunna fordras av biträdespersonalen — icke ens efter genomgåendet av den av skk föreslagna utbildningskursen.

Rörande postgods torde i regel fackutbildning icke anses erforderlig. Emellertid förekommer i viss utsträckning vid CTK:s expeditioner för varuanmälning av postgods, transiteringsgöromål, och i övrigt torde beträffande nämnda expeditioner gälla vad ovan anförts rörande behovet av en i tulltjänsten väl förfaren tjm för meddelande av anvisningar till allmänheten, varför jag för min del vill förorda,

att varuanmälningsärenden böra handläggas, beträffande

a) fartygs- och transiteringsgods, av i bevakningstjänst erfaren tkt;

b) postgods, i regel av befattningshavare i biträdesgrad eller, när så anses erforderligt, av tkt.

Debiteringskontroll.

I avdelning III, sid. 60, behandla skk olika slag av tulltaxeringskontroll och förorda införande av kontrollavdelningar dels för sorteringsgodset med stickprovskontroll, dels för expeditioner för värdevaror, hall- och utevägningsgods, med fortlöpande kontroll, vilken kontroll skulle utövas under själva tulltaxeringsarbetets gång, samt dessutom en debiteringskontroll, som efter tullklareringsattestens utskrivande skulle med hjälp av tillgängliga handlingar verkställas å tullkameralkontoret. Skk förorda, att debiteringskontrollen handläggas av kme-utbildad personal.

Genom att varje kontrollavdelning för sorteringsgods av skk föreslagits i regel endast skola omfatta tre expeditioner, torde enligt min mening kontrollen kunna bli synnerligen effektiv. Vid expeditioner för värdevaror samt hall- och utevägningsgods torde kontrollen också bli fullt tillfredsställande. Debiteringskontrollen torde väl därför i stort sett bli endast en räknekontroll. Då det gäller sorteringsgodset, torde det enligt min uppfattning i regel icke heller vara möjligt att genom fakturor eller eventuellt andra handlingar konstatera, huruvida de verkställda rubriceringarna överensstämmer med det faktiska underlaget, utan kontrollen torde inskränka sig till att bedöma, huruvida rubriceringarna äro *formellt* riktiga. När det däremot gäller partigodset, torde möjligheterna för sådan kontroll vara större, när detta gods i flertalet fall är av grövre beskaffenhet och åtföljt av beskrivande handlingar, med vilkas hjälp rubriceringen i allmänhet torde kunna kontrolleras.

Tjänstgöringskommissionen 1923. I en till KGT den 8 januari 1923 avlåten promemoria behandlade tjkomm frågan om lämpligheten av den eftergranskning av tullbehandlingsattester, som förekom vid åtskilliga TK och anförde i detta ämne följande.

»I den mån tulltaxeringen kunde genom efteråt skeende granskning (genom jämförelse med eventuella uppgifter i förtullningsinlaga eller på grund av förefintlig förhandskännedom om importens beskaffenhet e. d.) kontrolleras, vore en dylik åtgärd givetvis önskvärd, under förutsättning, att tullbehandlingen *icke förut kontrollerats vid tullbehandlingstillfället* eller eventuellt utförts av tvenne tjm gemensamt. En dylik kontroll torde emellertid kunna inskränkas till rubrikens *reella* riktighet — där en sådan kontroll överhuvudtaget vore möjligt — enär rubrikens *formella* riktighet finge anses tillräckligt kontrollerad vid och genom debiteringen och kontrolldebiteringen. En eventuellt bristande överensstämmelse mellan statistiskt nummer och rubrik syntes icke behöva speciellt erfordras, om man betraktade rubriken, som grundläggande för attesteringen. Något annat syntes ej heller gärna vara möjligt. En på nämnda sätt begränsad kontroll syntes icke behöva bliva särdeles tidsödande. Fråga vore emellertid, om den överhuvudtaget borde ifrågakomma vid större förvaltningar, då möjligheterna att vid dessa utöva en realkontroll på tulltaxeringen måste antagas vara ytterst små.»

Vid de olika tullanstalter, som skk i studiesyfte besökt, har framhållits, att debiteringskontrollen i stort sett utgöres av en kontroll av summeringar, taraberäkningar, myntevalveringar samt rubrikens formella riktighet. Med skärpa har framhållits, att någon realkontroll icke är möjlig, vilket är fullt naturligt, men tänkas kan — om med attesten följer beskrivande handlingar — att en sådan kontroll i vissa fall icke vore alldeles utesluten.

För närvarande handlägges debiteringskontrollen i regel av kme-utbildad personal, men även tkt-utbildad personal har vid vissa tullanstalter tagits i anspråk för dessa göromål.

Debiteringskontrollen torde enligt min mening med gott resultat kunna handläggas av tkt. Detta gäller i synnerhet vid TK 1 A och B samt övriga TK, där debiteringskontrollen i regel icke torde taga en tjms hela tid i anspråk.

Jag tillåter mig därför förorda,

att debiteringskontrollen handlägges av kme- och tkt-utbildad personal.

Efterkontroll.

Vid vissa CTK och TK 1 A och B verkställas förutom tulltaxeringskontroll i omedelbart sammanhang med tulltaxeringsförrättningen även debiterings- och efterkontroll, alltså trenne omedelbart på varandra följande kontroller. Såsom fjärde kontroll tillkommer den å KGT:s revi-

sionsbyrå av 1926 års besparingssakkunniga föreslagna sticketprovsgranskningen.

Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke kontrollsystemet drivits väl långt och om kostnaderna för detta kontrollsystem i rimlig grad uppvägas av debiterade anmärkningsmedel.

Jag kan icke heller fatta KGT:s skrivelse den 30 maj 1927 till TD i Stockholm, Göteborg och Malmö samt till TK 1 A och B så, att förutom tulltaxerings- och debiteringskontroll, vilka slag av kontroll torde få anses som fullständiga, även en efterkontroll påbjudes, varför jag icke heller kan ansluta mig till vad skk förorda rörande efterkontroll.

Uppbördsärenden.

Till sakkunnigmajoritetens förslag om indragning av samtliga ksr-tjänster och deras ersättande med tillförordnade uppbördsmän, kan jag icke ansluta mig. Då skk enligt min uppfattning tolkat direktiven för det erhållna uppdraget på ett sätt, som icke torde stå i god överensstämmelse med desammas andemening, har jag icke kunnat medverka vid utarbetandet av motiveringen för skks förslag, utan endast rent formellt deltagit i beslutet. Givetvis har jag inför skk framlagt mina synpunkter på ifrågavarande spörsmål, för vilka här nedan närmare må redogöras.

I fråga om kompetensfordringar för ksr anföra skk bland annat: »Att för uppbörds göromål uppställa fordran på avlagd student-, real- eller annan därmed jämförlig examen eller på genomgången särskild fackutbildningskurs synes i regel icke vara erforderligt».

Uppbördsärenden handlades före år 1923 av kme-utbildad personal. Emellertid föreslog 1914 komm inrättande av ksr-tjänster och att jämväl tjm II borde kunna placeras å dylik befattning.

Generaltullstyrelsen 1920. KGT uttalade (utl. II sid. 248—249) sin anslutning till vad som av 1914 komm anförts (bet. II sid. 267) och ansåg för sin del, att för ksr — möjligen med undantag för ksr å TDX:s kassaavdelningar — *icke torde erfordras andra kvalifikationer än som kunna förutsättas även hos tjm II, vilka erhållit ifrågasatt assistentutbildning (nuvarande tkt-utbildning).*

I princip anslöto respektive departementschefer sig åren 1921 och 1922 till vad KGT yttrat rörande ksr-tjänsterna.

Tjänstgöringskommissionen 1924. Beträffande frågan om kassagöromålens fördelning mellan högre och lägre kvalificerad arbetskraft yttrade tjkomm följande i sitt år 1924 avgivna förslag (sid. 30, 52—54 och 59):

»Vad beträffar uppbörd och därmed sammanhängande göromål (förande av kassajournal m. m.) finnes enligt kommissionens uppfattning icke

någon anledning att förbehålla desamma åt befattningshavare med högre utbildning. Kommissionen får i detta sammanhang hänvisa till generaltullstyrelsens ovan åberopade uttalande (utlåtande över 1914 års tullkommissions betänkande II, sid. 248—249). Tydligast har ju denna uppfattning kommit till synes i styrelsens framhållande av att de nyinrättade kassörstjänsterna — möjligen med undantag för dem, som placerats å tulldirektörsexpeditionernas kassaavdelningar — böra stå öppna även för tjänstemän av 'grupp 2', som erhållit kontoristutbildning. Det synes kommissionen vara en given konsekvens av detta resonemang, att befattningshavare av 'grupp I' böra anlitas för hithörande arbeten endast i sådana fall, då hans tid icke lämpligen kan utfyllas med andra, mera krävande göromål, eller en viss göromålskombination gör en sådan åtgärd ekonomisk.

På vissa platser är emellertid uppbörden av den storlek att, ehuru en kassörsbefattning icke befunnits motiverad, avlöningen för en kontorist eller en kvinnlig befattningshavare skulle komma att stå i en icke fullt lämplig proportion till det åvilande ekonomiska ansvaret. Sådana platser äro Norrköping, Gävle, samt i Stockholm postavdelningen vid Vasagatan och i Malmö postavdelningen. I regel erbjuda göromålen i dylika fall tillfälle till lämpliga kombinationer och det har därför synts kommissionen riktigast att för sådana platser föreslå kammarskrivare under försättning, att vid sidan av uppbörden mera krävande uppgifter förelades dem, såsom t. ex. avlöningsfrågor, restitutionsärenden, års- och månadsredovisningar, kontrolldebitering m. m.

Då kommissionen föreslagit att ett visst antal befattningar med vilka uppbörd är förenad, skall utgöras av tullkassörstjänster, har kommissionen utgått ifrån generaltullstyrelsens meromnämnda uttalande (Utlåtande II, sid. 248—249). Då det förhållandet, huruvida kassagöromålen utslutande taga tjänstemannens arbetstid i anspråk, icke alltid kan sägas med full tydlighet framgå av omständigheterna och dessutom helt naturligt även på detta område gränsfall kunna uppkomma, har kommissionen ansett sig för sitt förslag härutinnan böra räkna med ej endast omfattningen av kassarörelsen utan även storleken av det därmed förenade penningansvaret. Antalet inbetalningar bör ej ensamt få vara bestämmande, enär givetvis ansvaret såväl som arbetet minskas i direkt proportion till beloppens avtagande storlek. Å andra sidan inträffar det ej sällan, att uppbörden är avsevärd utan att ett stort penningansvar är därmed ständigt förenat, enär mycket betydande belopp kunna inflyta endast vid vissa tillfällen, såsom vid import av stora partier socker eller spannmål. Vid avgörandet av frågan om inbetalningsfrekvensen bör man, enligt kommissionens mening, taga hänsyn till alla avgifter, postavgifter, hamnavgifter o. s. v. Däremot synes man icke böra fästa samma avseende vid vare sig den genom Statens järnvägars och postverkets förbindelser eller den genom inkassering uppstående kassarörelsen som vid de direkta inbetalningarna. Det lägsta årsbelopp enligt 1923 års siffror, som enligt kommissionens förslag skulle komma att redovisas av tullkassör, fränsett de vid tulldirektörsexpeditioner och tullbevakningsexpeditioner föreslagna, är omkring 2 millioner kronor (postavdelningen i Göteborg). Antalet inbetalningar var emellertid där betydande (omkring 50 000 per år). Vid den vid Vasagatan i Stockholm inrymda postavdelningen kan uppbördssumman beräknas till över 1½ milj. och antalet inbetalningar till cirka 40 000. Även om det kunde ifrågasättas att för denna rörelse inrätta en kassörstjänst, ehuruval tjäns-

ten tidvis torde lämna tillfälle till utförande av även annat arbete — vadan sålunda de tidigare berörda förutsättningarna icke i allo vore för handen — lärer den omständigheten, att avdelningen är i viss mån provisorisk, tala för att icke nu framställa förslag i denna riktning. (Vid den nyinrättade postavdelningen i Malmö är inbetalningsfrekvensen visserligen ganska stor — att döma av förhållandena under 1923 — men uppbörden ännu mindre än vid postavdelningen vid Vasagatan i Stockholm). Vid tullkammaren i Hälsingborg torde antalet inbetalningar uppgå till inemot samma siffra (cirka 38 000). Då uppbörden här däremot steg till över $5\frac{1}{2}$ miljoner kronor, har kommissionen icke tvekat att för denna rörelse föreslå kassörstjänstens bibehållande. Det bör även erinras om, att utom inbetalningsrörelsen även ett ganska betydande antal utbetalningar — av löner och pensioner, expenser, depositioner m. m. — förekommer vid dessa kassaställen, vadan omsättningen är icke obetydligt större än vad som angives av uppbördssiffran.

Tullkassörerna vid de tre tulldirektörsexpeditionerna hava från början avsetts för uppgifter av något annorlunda beskaffenhet. De handhava sålunda i huvudsak auktions-, konfiskations-, bötes-, hyres- och andra medel, verkställda i betydande omfattning utbetalningar samt deltaga för övrigt i kassakontorets övriga göromål. Även kassörerna på tullbevakningsinspektionerna i Stockholm och Göteborg syssla, förutom med egentliga kassagöromål, såsom inkassering av fartygsumgälder, hamnavgifter och bevakningsavgifter — med andra på resp. avdelning förekommande uppgifter, exempelvis kontroll å debitering av sistnämnda avgifter — men frågan om den slutliga omfattningen och arten av deras arbete kan icke, på grund av den ännu svävande frågan om sättet för bevakningsavgifternas beräkning och upptagande, sägas vara avgjord. I avvaktan härå har kommissionen föreslagit tjänsternas bibehållande men räknat med att befattningshavarna samtidigt skola i görligaste mån tagas i anspråk för mera fordrande göromål, som lämpligen kunna förenas med deras speciella uppdrag.»

I ett den 20 juli 1931 till Kungl. Maj:t i anledning av besvär rörande tillsättande av ksr-tjänst har KGT beträffande ifrågakvarande slag av tjänster bl. a. anfört följande:

Generaltullstyrelsen 1931. »I detta sammanhang tillåter sig styrelsen erinra om att utnämning till tullkassörstjänst för en tjänsteman utan kammarskrivarkompetens bildar slutpunkten för dennes befordringgång, medan dylik utnämning för en kammarskrivarutbildad tjänsteman ofta utgör endast en etapp på vägen till fortsatt befordran. Det har också gjorts gällande, att tjänstemän med kammarskrivarkompetens ej sällan söka tullkassörstjänster huvudsakligen i syfte att ernå en ur avlöningssynpunkt lämplig övergång till kontrollörs- eller högre tjänst. Vidare har anmärkts på det förhållandet, att de kammarskrivarutbildade tullkassörerna med visst fog kunna göra anspråk på att anlitas för bestridande av vikariatstjänstgöring o. dyl. å högre befattning, varigenom skötseln av de ansvarsfulla tullkassörstjänsterna stundom blir lidande. De sålunda anförda synpunkterna synas icke böra lämnas obeaktade vid bedömning av frågan angående de principer, som med hänsyn till statsverkets intressen böra tillämpas vid tillsättandet av tullkassörstjänster.»

Av det ovan anförda torde framgå, att KGT — möjligen med undantag för ksr-tjänsterna å TDX — ansett kme-utbildning icke erforderlig, utan skulle den i tkt-kursen meddelade undervisningen anses till fyllest. Tjkomm ansåg, att endast i sådana fall, då mera krävande göromål vore kombinerade med ksr-befattningen, skulle avses kme. Erfarenheten har även visat, att ksr's arbetskraft, när deras speciella göromål det tillåtit, tagits i anspråk för andra arbetsuppgifter.

Av nuvarande 15 ksr-tjänster äro 12 besatta med tjm, som inneha kme- och 3 med tkt-kompetens. Det torde enligt mitt förmenande höra till sakens natur, att även ksr — för att man till fullo skall kunna utnyttja deras arbetskraft — böra äga fackutbildning. Frågan blir nu: vilken fackkompetens bör krävas av ksr? Enligt vad tjkomm och även skk framhålla, torde för kontorsarbetet i stort sett icke krävas kme-kompetens. Visserligen hava skk för vissa göromål förordat kme, men jag har i flera fall icke kunnat ansluta mig till skks uppfattning utan i stället förordat tkt- eller biträdespersonal. Enär jag anser, att de fasta ksr-befattningarna fortfarande böra bibehållas och att för erhållande av dessa bör krävas tkt-kompetens, tillåter jag mig i det följande anförda vissa erinringar mot skks förslag samt framlägga några synpunkter på omhandlade spörsmål.

Skk anför, att de nuvarande fasta ksr-tjänsterna under vissa förhållanden kunna medföra en del svårigheter beträffande arbetsfördelningen inom en tullanstalt, respektive förvaltningavdelning, beroende därpå, att användningen av ksr på grund av tjänstens art är begränsad till handhavande av huvudsakligen uppbördsgöromål samt att det givetvis kan inträffa, att ksr på grund av nedsatt arbetsförmåga eller av annan anledning kommer i det läget, att tullanstalts- eller tullavdelningsföreståndare, som är ansvarig för såväl göromålens behöriga gång som för influtna medels rätta redovisning, gärna skulle se, att förutnämnda uppbördsman kunde förflyttas till andra göromål, men att detta svårligen skulle låta sig göra på grund av befattningshavarens tjänstegrad och arten av hans göromål.

De synpunkter, som skk här ovan lagt på omhandlade spörsmål, torde enligt min mening icke vara grundade på erfarenhet. Utan tvivel kan ett sådant förhållande uppstå, att en ksr av en eller annan orsak icke lämpligen kan användas i kassatjänst, men dylika omständigheter kunna ju även uppstå inom andra grader. Det har ju bland annat helt nyligen inträffat i tullverket, att ktr och kme måst överflyttas till andra för dessa tjänstegrader icke avsedda göromål. Emellertid torde användbarheten av en ksr i annan mer kvalificerad kontorstjänst icke minskas, om för ksr-tjänsten kräves den fackutbildning, som KGT 1920 föreslagit (se sid. 199). Praktiken har icke heller visat, åtminstone har något sådant fall icke kommit till min kännedom, att en ksr måst omplaceras på grund av de av skk anförda orsakerna. Enligt av mig inhämtade upplysningar

har i praktiken icke kunnat påvisas några nackdelar av fasta ksr-tjänster. Det har tvärtom påpekats nackdelen av för täta ombyten på de viktiga ksr-befattningarna, varigenom man ej alltid kan erhålla lämpliga och rutinerade tjm, och att närmare kännedom om personen icke alltid står att i förväg erhålla. En ksr tillsättes emellertid i regel icke utan att han under en längre tid prövats i kassatjänst. Påståendet, att man på något sätt skulle äventyra arbetsfördelningen vid en tullanstalt på grund av fasta ksr-tjänster, torde enligt mitt förmenande falla på sin egen orimlighet.

Ur kostnadssynpunkt torde det även bliva fördelaktigare med fasta ksr-tjänster.

Som motivering mot bibehållande av ksr-tjänsterna har av skk även anförts, att det sålunda icke synes lämpligt att för åsyftade kassagöromål avse särskilda tjänster, tillsatta enligt gängse befordringsgrunder, utan skulle tullanstaltföreståndare hos KGT föreslå tjm, för vilken han *hyser obetingad tillit* för erhållande av uppbördsmanaförordnande. I praktiken skulle detta innebära, att tullanstalts föreståndare bleve den, som tillsatte uppbördsman. Jag vill ifrågasätta, huruvida ett sådant tillvägagångssätt icke skulle kunna komma att medföra vissa för tullverket mindre önskvärda konsekvenser. Den möjligheten står ju alltid öppen för föreståndare att genom inventeringar förvissa sig om, att kassan handhaves på ett för staten och honom fullt betryggande sätt.

Bleve det av skk framlagda förslaget genomfört, skulle detta i realiteten innebära, att kassagöromål i regel komme att handläggas av den dyrare arbetskraften, kme. Det förutsättes nämligen, att ingen skulle utnännas till tfv utan att under sin tjänstgöring hava handlagt uppbörds-göromål, på grund varav varje kme tydligen skulle kunna göra anspråk på att — för att meritera sig för tfv-tjänst — under någon tid få handlägga kassagöromål. Enligt skks mening skulle det nämligen vara av betydelse för en tfv att hava erhållit vana vid och fått känna ansvar för att handskas med penningar. För vinnande av angivna syfte föreslå skk, som ovan anförts, ersättande av nuvarande ksr med av KGT förordnade uppbörds-män, vilka i vissa fall skulle erhålla månatliga arvoden. Det förefaller mig, som om skks motivering, när det gäller blivande tfvs förvärvande av vana och ansvarskänsla vid att handskas med penningar, är i någon mån överdriven, och knappast tillräckligt bärkraftig. De olägenheter, vilka med säkerhet skulle uppstå vid ett system med täta förordnanden av uppbörds-män, synes mig också tala mot förslaget. Visserligen framhålla skk, att tullanstalternas föreståndare skulle till uppbörds-män kunna förordna tjm, för vilka de hysa förtroende, men om samtliga kme vilja meritera sig för tfv-tjänst genom uppbördsmanaförordnande, lär det icke bliva lätt att tillgodose ett sådant önskemål. Förslaget om månatliga arvoden till vissa uppbörds-män torde knappast stå i god överensstämmelse med nu gällande lönesystem, som förutsätter, att särskilda avlönings-

tillägg utöver den fasta lönen skola i möjligaste mån undvikas, varför tanken på dylika arvoden svårligen lär kunna realiseras.

För min del vill jag i stället för skks förslag *förorda kassörstjänsternas bibehållande*.

Emellertid har med anledning av KGT:s skrivelse av den 5 november 1930 med anmodan till cheferna för rikets samtliga CTK och TK att till KGT inkomma med vissa arbetsfördelningen berörande yttranden och uppgifter, förslag väckts av TK i Norrköping om införande av ksr-tjänster i 15:e lönegraden, avsedda för TK 1 A och B, ett förslag, som synes mig värt beaktande. Det torde även kunna ifrågasättas, hurvida icke ett antal av de nu i 18:e lönegraden placerade ksr-tjänsterna vid innehavarnas befordran eller avgång kunna med fördel utbytas mot sådana tjänster i 15:e lönegraden. Detta gäller även ksr-befattningarna å TDX:s kassakontor, vilka skk föreslå förändrade till ktr-tjänster i 21:a lönegraden. TDX äro nämligen, åtminstone vad beträffar Malmö och i viss mån även Göteborg — med hänsyn till den i förhållande till Stockholm ringa omfattningen av göromål — enligt min mening redan nu väl försedda med tjänster i befälsställning. Med skäl torde man här kunna tala om överkvalificering och bör därför snarare indraga än tillskapa ytterligare tjänster i befälsställning. Ksr-tjänsterna å TDX hava visserligen tidigare ansetts böra bliva ställda i en särklass såsom något mera krävande än andra ksr-tjänster, varvid syftats på utbetalningen av handelsresanderestitution, men en sådan särställning torde åtminstone numera icke kunna anses berättigad. Förutom det att utbetalningarna av sådana restitutioner regleras av författningsbestämmelser, vilka en tkt-utbildad tjm torde behärska, förekommer åtminstone i Stockholm knappast ett tiotal dylika utbetalningar per månad. Den övriga författningkunskap, som eventuellt kräves vid dessa expeditioner, torde i den mån den icke ingått i undervisningen i tkt-kurs vara av sådan natur, att den kan inläras under arbetets gång. Det torde även få anses som en fördel, att en tkt-utbildad tjm, som börjat i de lägsta graderna, genom passagen uppåt vunnit förtrogenhet med olika grenar av tulltjänsten. Rätta förhållandet är väl, att TDX:s ksr-tjänster kunna sättas i särklass såsom särskilt lindriga och ur befattningshavaresynpunkt eftersträfvansvärda, emedan på dessa expeditioner aldrig råder någon av trafik-tillströmning förorsakad brådska utan arbetet kan bedrivas i lugn och ro. Enbart med de egentliga kassagöromålen kan ksr endast några dagar före och efter månadsskiftet erhålla full sysselsättning. Hans arbetstid kan därför utfyllas med andra göromål under mellantiderna, dock icke lämpligen med handläggning av avlöningsärenden, vilka göromål även koncentrera sig till tiden omkring månadsskiftena.

För närvarande förrätta, förutom femton ksr i 18:e lönegraden, ett betydande antal kme i 16:e lönegraden kassatjänst. Kme användas vid vissa avdelningar vid CTK samt vid samtliga TK 1 A och B med undan-

tag för TK i Hälsingborg, där en ksr handläggare nu berörda göromål, samt Gävle och Halmstad.

Under erinran om vad här ovan anförts, tillåter jag mig ifrågasätta, huruvida icke av nuvarande femton ksr-tjänster i 18:e lönegraden fyra lämpligen böra bibehållas vid de största kassorna, två i Stockholm, en i Göteborg och en i Malmö samt övriga elva vid befattningshavarnas befordran eller avgång nedflyttas till 15:e lönegraden, varjämte nyrättas tolv ksr-tjänster i 15:e lönegraden, avsedda för TK 1 A och B samt FRIH i Göteborg och Malmö.

På så sätt skulle erhållas två olika ksr-grader — eventuellt benämnda tullkassörer av 1:a, respektive 2:a graden.

Första gradens ksr skulle alltså placeras i 18:e lönegraden och omfatta fyra tjänster, medan andra gradens ksr skulle placeras i 15:e lönegraden och omfatta tjugotre tjänster.

Medelsredovisning.

Skk förorda, att månadsredovisningen upprättas av kme-utbildad personal, och som motivering härför anføres, att kme-utbildning kräves för att kunna behärska samtliga till kontorsarbetet hörande göromål.

Enligt min mening torde för kontorsarbetet i allmänhet icke krävas kme-kompetens, men det ligger i sakens natur, att det viktiga arbetet med upprättandet av månadsredovisningen och vad därmed sammanhänger, och för vilket huvudsakligen kräves reda och noggrannhet men icke något större mått av författningskunskap, bör ske under ledning och ansvar av tullanstalt- eller avdelningsföreståndare och utföras av icke kme-utbildad personal.

Jag tillåter mig därför förorda,

att månadsredovisningen uppgöres av tkt-utbildad personal.

Tullagerärenden.

Beträffande arbetet å tullagerexpeditionerna framhålla skk, att detta huvudsakligen består av bokförings- och räknearbete, för vilket i regel icke kräves kme-utbildning, och föreslå för dessa göromåls bestridande kls och klbe, som genomgått en av skk föreslagen fackutbildningskurs.

Ovannämnda göromål handläggas för närvarande av tjm i olika grader, från tfv ned till sbe.

Tjänstgöringskommissionen 1924. Tjkkomm föreslog för transitupplagsärenden i sitt betänkande tkt eller klbe samt för förande av nederlagsjournalerna kbe. KGT ansåg emellertid, att vid CTK borde placeras klbe. I förnyat utlåtande i september 1924 framhöll tjkkomm, att olika meningar onekligen kunde anföras i fråga om vilka befattningshavare, som

borde avses såsom biträden vid nederlagsexpeditioner, samt att tjkomm icke ville bestrida, att klbe möjligen kunde anses i vissa fall motiverade.

För närvarande utföras dessa göromål i Stockholm, som har den största tullagerrörelsen, av klbe, som omhänderhar nederlags-, transitupp-lags- och provianteringsfrilagerjournalerna i original. Respektive kopia-journaler föras av kbe och sbe.

Att för här omhandlade göromål kräva särskild fackutbildning torde enligt mitt förmenande icke anses behövt. Något sådant krav har icke heller, som av ovanstående framgår, framställts av varken KGT eller tjkomm, och eftersom tullagerrörelsens omfattning väsentligt minskats alltsedan frihamnsrörelsens tillkomst, torde det väl icke nu påfordras någon fackutbildning. Göromålen torde icke heller kräva större författningssäkerhet än den, som kan inhämtas under arbetets bedrivande.

För dessa göromåls bestridande har skk föreslagit införande av en för tullverkets vidkommande mindre användbar tjänstebefattning i 11:e lönegraden, nämligen kls, varav följer, att man skulle överflytta dessa arbetsuppgifter, som ansetts vara av mindre krävande natur, från tjm i 7:e till tjm i 11:e lönegraden. Någon motivering härför har av skk icke förebragts.

Då enligt min mening tullagergöromålen äro av rutinmässig natur, för vilkas handhavande icke kräves någon fackutbildningskurs, tillåter jag mig förorda,

att för bestridande av dessa arbetsuppgifter avses tjm i klbe- och kbe-graderna.

Kansliärenden.

Kansliärendena handläggas av befattningshavare i mycket skilda grader från tfv ända ned till sbe, vilket givetvis beror därpå, att de olika slagen av dessa göromål kräva olika kvalifikationer. För dessa göromåls utförande måste ofta, förutom individuella förutsättningar, även krävas ett betydande mått av författningssäkerhet jämsides med långvarig praktisk erfarenhet. Det torde vara fullt uppenbart, att man beträffande kansligöromålen icke kan uppdraga några mer bestämda gränser för deras fördelning mellan olika kategorier av befattningshavare. Emellertid bör det beaktas, att här ovan nämnda egenskaper även torde vara tillfinnandes hos tkt och biträdespersonal, varför vissa arbetsuppgifter icke på förhand kategoriskt kunna bestämmas för utförande av kme-utbildade tjm, utan böra de individuella förutsättningarna för en viss arbetsuppgifts utförande i första hand få vara avgörande och icke som hittills kravet på en viss formell teoretisk kompetens utan hänsynstagande till tjms förmåga att utföra densamma. Det torde enligt min mening vara felaktigt att endast efter en viss teori avgöra ett sådant förhållande.

Konfiskationsärenden. För handläggande av konfiskationsärenden användas för närvarande huvudsakligen tjm i ktr- och kme-graderna. Emellertid har i Stockholm, där omkring sextio procent av samtliga konfiskationsärenden handläggas, den anordningen införts, att tvenne tkt mer självständigt handlägga de därstädes förekommande konfiskations- och sjöfyndsärendena. Överhuvud taget synes det onödigt, att för handläggande av dessa ärenden anlita kme-utbildad personal. För ett riktigt utförande av dessa göromål fordras visserligen ett icke obetydligt mått av författningskännedom, som emellertid bibringats tkt i de för dem anordnade utbildningskurserna. I övrigt kräva göromålen i fråga — förutom praktisk erfarenhet — huvudsakligen noggrannhet och ordningsinnehåll.

Avlönings-, pensions- och beklädnadsärenden. För handläggning av dessa göromål användes för närvarande i regel ktr, ksr och kme med biträde av personal i biträdesgraderna.

För ett riktigt uppsättande av avlöningslistorna måste förutsättas förtrogenhet med hithörande författningar, såsom avlöningsreglementet med tilläggsbestämmelser, avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare, bestämmelser angående dyrtidstillägg, dyrortstillägg, pensionering, beklädnadsreglementen m. fl.

Vissa av här omnämnda författningar hava ingått i undervisningen i tkt-kursen, och vidare torde göromålen vara av så rutinmässig natur, att praktisk erfarenhet vinnes under tjänstgöringen. Svårigheterna vid handläggande av avlöningsärenden uppstå vid frågor om löneklassplacering och fastställande av tjänstledighetsavdrag, vilka frågor handläggas i förra fallet hos KGT och i senare fallet av tullanstaltsföreståndare. Därutöver förekommande göromål med avlöningsärenden torde knappast kunna sägas vara av svårare art utan fordra endast noggrannhet och omtanke hos den, som har att utföra arbetet. För handläggning av dessa ärenden, i den mån de icke handläggas av tullanstaltens föreståndare, kräves enligt min uppfattning icke kme-kompetens utan bör arbetet utföras av tkt och personal i biträdesgraderna.

Under erinran av vad härovan anförts tillåter jag mig förorda,

att kansliärenden i regel handläggas av kme- eller tkt-utbildade tjm, i vissa fall även av personal i biträdesgraderna;

att konfiskations- och sjöfyndsärenden handläggas av tkt-utbildad personal, med hjälp av personal i biträdesgraderna, under överinseende och ledning av tfv eller 1. ktr;

att avlönings-, pensions- och beklädnadsärenden böra handläggas av tkt-utbildad personal, biträdd av personal i biträdesgraderna, under överinseende och ledning av tfv eller 1. ktr.

V. Upppassningsgöromål.

Ehuru jag i stort sett ansluter mig till vad skk förordat i fråga om upp-
passningsgöromål, ställer jag mig dock tveksam att i denna grupp av
befattningshavare inränga såväl dem, som hava sig ålagd registrering-
en och turfördelningen av varuanmälningar som, vid tullavdelningarna
för postpaket, dem, vilka äro sysselsatta med sortering och framtagning
av adresskort. Enligt min mening böra dessa tjm äga god kännedom om
tullanstalernas arbetssätt samt äga vana och rutin i arbetet. Dessutom
böra de, som hava turfördelningen om hand, vara komna till stadgad
ålder och hava förmåga att med auktoritet uppträda mot trafikanterna.

Jag tillåter mig därför förorda,

att för dessa speciella arbetsuppgifter avses befatt-
ningshavare i tum-, tim- eller tvt-graderna.

VI. Den kammarskrivarutbildade personalens rekrytering.

Teoretisk beräkning av rekryteringsbehovet för kontrollörgruppen. I
avdelningarna om tulltaxerings- och kontorsgöromålen har jag förordat
vissa göromåls överflyttande från kme- till icke kme-utbildad personal.
Vid en eventuell överflyttning av göromålen är det givetvis av stor vikt
att bland annat tillse, att därav föranledd indragning av ordinarie
tjänster icke erhåller större omfattning, än att det under alla förhållan-
den återstår ett så stort antal tjm med kme-utbildning att återbesättan-
det med kompetent arbetskraft av lediga chefs- och andra därmed jäm-
förliga befattningar icke äventyras. Dessa tjänster hava av skk sam-
manförts till en grupp, nämligen ktr-gruppen, som innesluter alla tjm
i ktrs, tfvs och högre grad. Det gäller sålunda nu att söka utröna det
minimiantal tjm i kme-grad, som kan anses erforderligt för rekryte-
ringen av befattningar i ktr-gruppen. För ändamålet bör till en början
det behöfliga antalet befattningar inom ktr-gruppen beräknas.

Enligt skks beräkningar komma 259 man att tjänstgöra inom ktr-
gruppen. I detta antal ingå gränsbevakningschefstjänsten och 29 tjänster
inom KGT, liksom 3 ksr-tjänster, vilka förordats förändrade till ktr-
tjänster, och 9 nya ktr-tjänster för tulltaxeringskontroll. Jag har emel-
lertid icke kunnat ansluta mig till vad skk förordat beträffande dessa
ksr-tjänsters uppflyttande till ktr-tjänster och icke heller till den före-
slagna utökningen av ktr-tjänsterna. Om en rationell arbetsfördel-
ning kommer till stånd mellan de olika befattningshavarna, bör enligt

min mening, 11 av de nuvarande ktr-tjänster kunna indragas. Antalet tjänster, som skola rekryteras från kme-kåren, är sålunda 236

För att kunna beräkna huru många kme-tjänster, som erfordras för rekrytering av ktr-gruppen, måste fastställas den tid, som tjm anses böra tillbringa i ordinarie kme-grad, samt hänsyn tagas därtill, att avgång ur ktr-gruppen även äger rum genom dödsfall.

I fråga om den tid, tjm böra tillbringa i kme-graden, hava skk gjort det uttalandet, att när det gäller att beräkna antalet kme för rekrytering till tjänster inom ktr-gruppen, måste övervägas olika alternativ beträffande den ålder, som kan anses lämplig eller önskvärd för kme vid befordran till ktr-gruppen. Även om tillräcklig erfarenhet i tjänsten och i övrigt erforderliga kvalifikationer kunna uppnås vid tidigare ålder, hava skk dock med hänsyn till de befordringsmöjligheter, som äro och under en lång tid framåt komma att bliva rådande, ansett sig böra räkna med en ålder vid befordran till ktr av 43 levnadsår såsom närmast eftersträfvansvärd. Vidare anföres, att såvida 20 år härefter möjlighet finnes att i större utsträckning än nu undvara den kme-utbildade arbetskraften för tulltaxeringsarbetet, synes man *då eller något tidigare* på nytt böra upptaga till prövning frågan om den ålder, som kan anses lämplig för befordran av kme till ktr.

Som tidigare av mig anförts i avd. III finnes för närvarande möjlighet, att i viss utsträckning undvara den kme-utbildade arbetskraften för tulltaxeringsarbetet. För framtiden torde denna möjlighet i viss mån ökas, om en utvidgning av tkt-kursen kommer till stånd. Det synes mig därför, att man redan nu bör inrikta rekryteringen så, att ett successivt utbyte av kme mot tkt möjliggöres i mån av befordran eller avgång från kme-gruppen, enär det ur statsfinansiell synpunkt lär få anses utslutet, att de vid dylikt utbyte övertaliga kme sättas å indragnings- eller övergångsstat i avvaktan på befordran eller avgång.

Såsom nyss antytts, gäller det sålunda att söka utröna, hur lång tid en tjm under normala förhållanden bör tillbringa i ordinarie kme-grad, innan han befordras till ktr-gruppen. Under sistförflutna tio-årsperiod har genom en undersökning konstaterats, att medeltalet tjänsteår i ordinarie kme-grad utgjort c:a 15 år. Att denna siffra i framtiden kommer att undergå vissa förändringar är uppenbart. Emellertid förutsätta skk att tillräcklig erfarenhet i tjänsten och erforderliga kvalifikationer kunna uppnås vid tidigare levnadsålder än den som skk ansett vara nu närmast eftersträfvansvärd. I så fall bör även tiden inom kme-graden kunna minskas, en omständighet, som torde stå i god överensstämmelse med skks i betänkandets sid. 82 gjorda uttalande, att befordran till högre grad än kms bör inträffa vid lämplig ålder. Ty, framhålla skk, det måste vara av största vikt för tullverket, att sådan befordran kan vinnas vid icke alltför framskriden ålder, så att tjm äga tid att tillräckligt kvalificera sig för de mer krävande och ledande graderna inom verket.

I anslutning härtill torde man kunna utgå från den förutsättningen, att intet hinder bör möta att räkna med en ordinarietid av 13 år för kme innan befordran sker till ktr-gruppen.

Antages, att inträde i kme-graden efter genomgången utbildning i regel sker vid 21 år samt, enligt skk, icke-ordinarie-tiden för kme beräknas till 4 år, och tiden i ordinarie kme-grad kommer att utgöra 13 år, skulle alltså befordran till ktr-gruppen ske vid 38 levnadsår. Det bör i detta sammanhang bemärkas, att befordran till ktr-gruppen i flera fall erhållits vid 35 levnadsår och tidigare. Med en pensionering vid 65 år komme sålunda 27 år att tillbringas i ktr-gruppen. Det sammanlagda antalet tjänster, som skulle rekryteras ur kme-kåren, utgör, som tidigare omnämnts, 236. Varje åldersgrupp inom ktr-gruppen skulle sålunda komma att rymma i medeltal 8.7 man. Enligt till betänkandet fogad bilaga 3 bör den årliga rekryteringen av ktr-gruppen på grund av dödsfall beräknas till c:a 2.7 man. Avgång ur gruppen föranledas även av förtidspensionering, som av skk beräknats till 0.3 man årligen.

Hela det antal tjm, som kme-graden årligen skulle avstå för rekryteringen av ktr-gruppen, skulle sålunda utgöra $8.7 + 2.7 + 0.3 = 11.7$ man.

Vid beräklandet av den årliga avgången bland kme bör emellertid hänsyn jämväl tagas till sådan avgång, som föranledes av annan orsak än befordran. Avgång ur kme-graden utom befordran och pensionering förorsakas av dödsfall, entlediganden och avsättningar, vilka av skk konstaterats utgöra 3.4 man per år.

Därest man sålunda utgår från, att den årliga avgången på grund av befordran till ktr-gruppen kommer att uppgå till 11.7 man samt på grund av dödsfall etc. till 3.4 man, kommer hela avgången från kme-graden att utgöra 15.3 man. Förutsättes vidare, att antalet tjänsteår inom ordinarie kme-grad kommer att utgöra 13 år, skulle för fyllande av vakanser bland förut omnämnda 236 tjm i ktr-gruppen komma att erfordras $15.3 \times 13 = 198.9$ eller i runt tal 200 kme-tjänster. Då antalet kme-tjänster vid lokaltullförvaltningen för närvarande är 386, torde ur nämnda synpunkt intet hinder möta att successivt utbyta 186 dylika tjänster mot tjänster i lägre grader.

Förslag att använda tullkontorister i stället för kammarskrivare i vissa tjänster. I avd. III har jag framlagt förslag att i viss utsträckning ersätta kme vid sorteringsexpeditionerna med tkt. Mot detta förslag anföra emellertid skk i detta sammanhang, att ett sådant utbyte skulle medföra en genomsnittlig sänkning av kvalifikationerna hos de tjm, som äro sysselsatta med detta arbete.

För min del kan jag emellertid icke ansluta mig till vad skk anført. Visserligen är en sådan sänkning av de allmänna kunskaperna skönjbar på papperet, men i fråga om yrkesskicklighet bliva förhållandena helt annorlunda. Som tidigare omnämnts tulltaxera ett flertal tkt för

närvarande i viss utsträckning varor hänförliga till sorteringsgods. Skulle den av mig föreslagna utvidgade tkt-kursen komma till stånd samt tkt beredas tillfälle till en allsidig praktisk utbildning, bör det icke finnas någon anledning till förmodan, att de kvalifikationer, som dessa tjm komme att erhålla, skulle vara av mindre värde än de, som nuvarande äldre kme och tjm inom ktr-gruppen äga. Det må bemärkas, att sistnämnda tjm i regel icke genomgått någon fackutbildningskurs utan erhållit sin utbildning genom mångårig praktik. Som stöd för denna min uppfattning vill jag åberopa, att skk icke gjort något uttalande, som kan tolkas så, att dessa tjm icke vore i besittning av de kvalifikationer, som erfordras för de tjänster, de befordrats till. Skk anföra vidare, att även om det vore möjligt att genom en sänkning av fordringarna på kvalifikationerna hos tjm, utbyta kme-utbildad arbetskraft mot lägre kvalificerad, torde ett sådant utbyte endast kunna försvaras, såvida några avsevärda besparingar därigenom kunde ernås för statsverket. Att ett sådant utbyte måste föranleda kontrollområdenas minskning med åtföljande ökning av ktr, som av skk i det följande framhålls, anser jag uteslutet. Det torde därför i detta sammanhang vara på sin plats att göra en kostnadsjämförelse mellan den av skk föreslagna arbetsfördelningen vid sorteringsexpeditionerna och den arbetsfördelning vid nämnda expeditioner, vilken intagits såsom bilaga 3 till mitt yttrande.

Kostnadsjämförelse. Vid en jämförelse rörande de olika kostnaderna mellan å ena sidan skks förslag och det av mig framlagda förslaget att i viss utsträckning även vid sorteringsexpeditionerna använda tkt, antages kme-avlöningen vara = 1·0. Ktr-lönen blir då = 1·33 och tkt-lönen = 0·78 (se skks betänkande, bilaga 6).

Alternativ I. Enligt skks förslag med 51 ktr och 170 kme vid sorteringsexpeditionerna bliva de årliga kostnaderna för arbetet vid dessa expeditioner:

$$\begin{array}{r} 51 \times 1\cdot33 = 67\cdot8 \text{ kme-löner} \\ \underline{170 \times 1\cdot0 = 170\cdot0} \quad \text{»} \\ 221 \qquad \qquad \quad 237\cdot8 \quad \text{»} \end{array}$$

Alternativ II. Enligt skks förslag med 51 ktr och den av mig föreslagna arbetsfördelningen mellan kme och tkt vid sorteringsexpeditionerna (bilaga 3 till mitt yttrande) erfordras 105 kme och 65 tkt. De årliga kostnaderna för arbetet vid dessa expeditioner komme då att bliva

$$\begin{array}{r} 51 \times 1\cdot33 = 67\cdot8 \text{ kme-löner} \\ 105 \times 1\cdot0 = 105\cdot0 \quad \text{»} \\ \underline{65 \times 0\cdot78 = 50\cdot7} \quad \text{»} \\ 221 \qquad \qquad \quad 223\cdot5 \quad \text{»} \end{array}$$

alltså en besparing av c:a 75 000 kr. årligen.

Ehuru jag i stort sett delar skks uppfattning rörande tulltaxeringskontrollen, kan jag dock icke helt ansluta mig till vad skk förordade beträffande antalet kontrollexpeditioner och för dem avsedda tjm. Jag anser, att de vid vissa tullanstalter placerade öktr och 1. ktr böra i större utsträckning, än vad skk räknat med, kunna tagas i anspråk för tulltaxeringskontroll.

Alternativ III. Enligt den av mig förslagna göromålsfördelningen vid sorteringsexpeditioner med 45 ktr, 105 kme och 65 tkt bliva de årliga kostnaderna för arbetet vid dessa expeditioner:

45 × 1.33 =	59.85	kme-löner
105 × 1.0 =	105.0	»
65 × 0.78 =	50.7	»
215	215.55	»

alltså en besparing av c:a 116 000 kr. årligen.

Förslaget om tkts användande vid sorteringsexpeditioner innebär sålunda en högst väsentlig kostnadsminskning.

Vad skk anföra beträffande kostnaderna för de olika slagen av utbildningskurser, är rörande tkt-kurserna endast grundat på antaganden, givetvis beroende därpå, att det icke torde vara möjligt att på förhand med någon större säkerhet beräkna den kostnad, eleverna komma att draga, enär man icke har sig bekant, i vilka lönegrader deltagarna äro placerade och varifrån dessa komma. Lika vanskligt bör det vara att söka beräkna kostnaderna för ersättningspersonal.

Om vad skk anföra beträffande den utvidgade tkt-kursens omfattning och timantalets fördelning på de däri ingående olika ämnena bör, för att frågan rätt skall bedömas, yttrande infordras från föreståndaren för tullverkets undervisningsanstalt. Att det — såsom av skk framhålls — skulle bliva kostsammare att använda tkt än kme vid sorteringsexpeditioner på grund av att de förra pensioneras två år tidigare än de senare, torde icke vara fallet.

Godtagas emellertid de av skk beräknade utbildningskostnaderna för tkt och tages därjämte hänsyn till den inverkan på kostnaderna, vilken de nu beslutade olika pensionsåldrarna för kme och tkt medföra, kan konstateras, att besparingar även i sådant fall uppstå för alternativ II:

51 × 1.33 =	67.8	kme-löner +	kme-utbildningskostnader
105 × 1.0 =	105.0	» +	»
65 × 0.82 =	53.3	» +	»
221	226.1	» +	»

alltså en kostnadsminskning av c:a 61 000 kr. årligen.

Denna kostnadsminskning blir emellertid mer markant enligt alternativ III

45 × 1·33 =	59·85	kme-löner +	kme-utbildningskostnader
105 × 1·0 =	105·0	» +	»
65 × 0·82 =	53·3	» +	»
<u>215</u>	<u>218·15</u>	» +	»

alltså en kostnadsminskning av c:a 103 000 kr. årligen.

Av ovan gjorda jämförelse mellan de olika alternativen torde framgå, att besparingar för statsverket skulle uppstå, om tkt-utbildad personal i viss utsträckning komme till användning för tulltaxering av sorteringsgods.

Det skk givna uppdraget lär i första rummet från statsmakternas sida motiverats med en önskan att nedbringa verkets lönekostnader genom att till tjm i lägre lönegrader överflytta vissa göromål. Med användande av den i yttrandet föreslagna göromålsfördelningen samt arbetsfördelningsplanen och under förutsättning att indragning av samtliga kme-tjänster, vilka icke erfordras för rekrytering av högre tjänster, kommer till utförande, böra vissa besparingar kunna åstadkommas.

Här nedan framlägges en beräkning, som torde kunna giva en viss föreställning om de statsfinansiella konsekvenserna av ett utbyte av vissa ktr-, krs-, kme- och tkt-tjänster mot respektive kme, krs, tkt, klbe, kbe och sbe.

Lönekostnaderna, i vilka icke medtagits dyrtidstillägg, äro beräknade efter medellön på G-ort, och angivna i runda tusental kr.

	Lönekostnad	
	kronor	
Av nuvarande 112 ktr	786 000	
bibehållas 101		708 000
Av nuvarande 15 ksr	91 000	
bibehållas 4 såsom 1. ksr (i 18:e lönegraden)		24 000
utbytas 11 mot 2. ksr (i 15:e lönegraden)		54 000
Av nuvarande 386 kme	2 047 000	
bibehållas 200		1 061 000
utbytas 8 mot 2. ksr.....		39 000
» 152 » tkt.....		624 000
» 11 » klbe		35 000
» 11 » kbe		29 000
» 4 » sbe		9 000
Av nuvarande 98 tkt	402 000	
bibehållas 83.....		341 000
utbytas 4 mot 2. ksr		20 000
» 7 » klbe.....		22 000
» 4 » kbe		11 000
	<u>3 326 000</u>	<u>2 977 000</u>

Enligt ovanstående beräkningar skulle den årliga besparingen efter en fullständig genomförd arbetsfördelning mellan ovannämnda tjm uppgå till 349 000 kr.

Beträffande den av mig föreslagna minskningen av antalet ktr-tjänster kan anföras, att vid vissa tullanstalter, som skk i studiesyfte besökt, kunnat iakttagas, att såväl tfv, öktr, 1. ktr som ktr i viss utsträckning syssla med in- och utklarering, tullagerärenden, journalisering, registrering och enklare kansligöromål. Det har även konstaterats, att öktr, 1. ktr och ktr förrätta sådant tulltaxeringsarbete, som av skk föreslagits böra utföras antingen av kme eller tkt. Det torde därför vara uppenbart, att, om dessa tjm frigöras från dylika arbetsuppgifter och i stället avses för kontrollverksamheten, ett antal ktr-tjänster måste kunna indragas och ersättas med tjm i lägre grader. Den av skk för vissa TK föreslagna arbetsfördelningen, enligt vilken tre till fyra kme förrätta tulltaxeringen under överinseende och kontroll av såväl öktr som ktr, kan enligt min mening icke anses ekonomisk. Vid vissa kameralavdelningar å de större TK finnas såväl 1. ktr som ktr placerade. Det torde icke vara skk obekant, att dessa tjm syssla med göromål, vilka med fördel kunna överlätas åt icke-km-utbildad personal. Jag har därför, såsom framgår av bilaga 3, även vid dessa avdelningar föreslagit ett antal ktr-tjänsters utbyttande mot tjänster i lägre grader.

Under erinran om vad som tidigare anförts, bör det enligt min uppfattning kunna uppstå icke oväsentliga besparingar för tullverket, dock givetvis under förutsättning, att en rationell arbetsfördelning åstadkommes mellan de olika befattningshavarna, som beröras av utredningen. Det måste emellertid även förutsättas, att den individuella lämpligheten och dugligheten tillvaratages hos varje enskild tjm. Göromålen böra icke fördelas mellan de olika befattningshavarna i förhållande till avlagda examina utan med hänsyn till de personliga förutsättningarna. Det torde icke kunna bestridas, att det bland den stora personalgruppen utan kme-utbildning måste finnas åtskilliga personer, vilka på grund av naturliga förutsättningar äro i stånd att kvalificera sig för mer krävande arbete, än det som ursprungligen blivit dem anförtrött. Att genom praxis förhindra tillvaratagandet av dessa personers arbetskraft är icke blott ur ekonomisk utan även ur individuell synpunkt förkastligt.

VII. Tullpersonalens utbildning.

I avd. III och IV om tulltaxerings- och kontorsgöromålen har jag närmare behandlat arbetsfördelningen mellan de olika befattningshavarna och därvid förordat överflyttande av ett flertal göromål från kme- till icke kme-utbildad personal. Omnämnts har även, att jag inom skk framlagt

förslag om en utvidgad tkt-kurs, omfattande hela tulltaxan med undantag av vissa delar av kemiska avdelningen och vissa slag av värdevaror.

För inträdesfordringarna till de hittills anordnade tkt-kurserna liksom också för desammas omfattning och för däri meddelad undervisning hava skk närmare redogjort, varför jag härnedan inskränker mig till att behandla den föreslagna utvidgade tkt-kursen.

För inträde i tkt-kurs bör gälla, att sökande tjänstgjort i ordinarie befattning under minst 2 år. Därmed vinnes, att sökande före kursen hunnit förvärva tillräcklig praktisk erfarenhet av tulltjänsten i allmänhet samt att vederbörande chefsmyndighet, som har att avgiva intyg om den sökandes lämplighet för befordran till tkt, kan grunda detsamma på mer ingående kännedom om den inträdessökande.

Alltsedan år 1920 hava inom tullverket varit anordnade korrespondenskurser i syfte att bibringa eleverna erforderliga förkunskaper för inträde i fackutbildningskurser. Intresset för korrespondenskurserna har från bevakningspersonalens sida städse varit mycket stort, vilket framgår av det stora elevantalet. Undervisning i dessa kurser meddelas i svenska språket, räkning samt tyska och engelska språken. Den meddelade undervisningen i de olika ämnena motsvarar i stort sett realskolans kurser i nämnda ämnen. De nuvarande tkt-utbildade tjm hava helt eller delvis genomgått korrespondenskurserna, varjämte ett flertal avlagt real-, handelsskole- eller annan examen. Erfarenheten har även enligt skk visat, att ovannämnda förkunskaper i stort sett äro till fyllest för bibringande av den specialutbildning, vilken ansetts nödvändig för de tjänstuppgifter, som för närvarande åligga tkt. Som jag framhållit i avdelning II om tulltaxeringsarbetet, tulltaxera tkt i stor utsträckning varor, vilka av skk hänförts till sorteringsgodset. Liksom skk framhållit beträffande förrättningsmännen vid sorteringsexpeditionerna, komma därför även förrättningsmännen vid hall- och utevägningsexpeditionerna i beröring med en mångfald olika områden, såväl kommersiella, tekniska som industriella. Det kan även konstateras, att tkt, ehuru de i allmänhet icke äga med studentexamen jämförliga allmänna kunskaper i språk och naturvetenskapliga ämnen, vilka kunskaper av skk framhållits såsom en ovillkorlig förutsättning för tulltaxering av sorteringsgods, på ett tillfredsställande och säkert sätt i rätt stor omfattning för närvarande handlägga dylik tulltaxering. För tulltaxans rätta tillämpning är det, uttala skk vidare, ofta nödvändigt att känna t. o. m. detaljerna vid tillverkning av olika varor, deras sammansättning och ändamål. Att så är fallet torde icke kunna förnekas, men det har visat sig, att nuvarande tkt äga förutsättningar att tillgodogöra sig de erfarenheter, som praktiskt vinnas, samt att de genom självstudium av tidigare omnämnda, såsom läroböcker i kme-kursen använda handböcker förvärvat det kunskapsmått, som erfordras för tulltaxans rätta tillämpning i förevarande fall.

Under förutsättning att tkts arbetsområde kommer att utvidgas till att

omfatta även sorteringsexpeditionerna, samt för att tkt-aspiranterna mer omedelbart skola vara skickade att handlägga det mer krävande tulltaxeringsarbetet, torde det få anses nödvändigt att för inträde i tkt-kurserna uppställas fordran på det allmänna kunskapsmått, som godkänd avgångsexamen från folkskolans högsta klass medför, kompletterat med vitsordet godkänd i genomgångna korrespondenskurser vid tullverkets undervisningsanstalt i svenska språket, räkning, tyska och engelska språken eller motsvarande kunskaper.

För att bringa undervisningen i tkt-kursen i överensstämmelse med de ökade kraven på tkt, bör kursen förslagsvis utvidgas enligt nedanstående undervisningsplan.

Kursen bör omfatta 5 månaders praktisk utbildning samt 20 veckor à 40 timmar per vecka = 800 timmars teoretisk undervisning.

Timantalet bör fördelas på följande sätt.

Varukännedom jämte tulltaxans tillämpning	540	timmar
Författningskunskap	100	»
Kemi	30	»
Tyska språket	65	»
Engelska språket	65	»

Summa 800 timmar.

Undervisningen bör omfatta hela tulltaxan med undantag av vissa delar av avdelningarna VI: kemiska produkter etc. samt XVI: maskiner, apparater etc.

För den praktiska undervisningen bör noggranna föreskrifter utfärdas, så att eleverna under densamma beredas tillfälle att deltaga i flertalet av de göromål, som sedermera av dem komma att utföras.

Mot den sålunda föreslagna utvidgade tkt-kursen har bland annat den invändningen gjorts av skk, att tkt-aspiranterna på grund av kursens påbörjande långt efter avslutade folkskolestudier icke skulle äga förmåga att tillgodogöra sig undervisningen i densamma.

Mot det anförda tillåter jag mig först framhålla, att, ehuru medelåldern i sista tkt-kursen var 42½ år, eleverna enligt vad erfarenheten visat, i allmänhet väl kunde tillgodogöra sig undervisningen, givetvis beroende på den tidigare praktiska utbildningen. Det synes mig som om sakkunnigmajoriteten alltför litet beaktat de enskilda studier, vilka av såväl tkt som tkt-aspiranter bedrivs efter avslutad folkskola. Det torde enligt min uppfattning icke kunna bestridas, att rätt bedrivna studier per korrespondens även måste förläna vana till planmässigt studiearbete och skänka intellektuell träning, emedan eleven ensam måste tränga in i och lösa de problem, som förelagts honom, vilket även synes vara ägnat att befördra ett gott resultat vid deltagandet i tkt-kursen. Det torde visserligen icke kunna förnekas, att en äldre elev har svårare att »plugga in» ett ämne

än en yngre, men erfarenheten torde även hava visat, att den äldre eleven genom sin större praktik och mognare omdöme oftare äger bättre förmåga att tillämpa de inhämtade kunskaperna.

Det synes mig som om sakkunnigmajoriteten, när det gäller den kmetbildade personalen, i viss mån frångått sin principiella inställning beträffande åldern. Skk hava nämligen föreslagit fortsättningskurser för äldre kme samt yngre ktr och tfv, vilka i regel icke hava bevistat någon utbildningskurs utan erhållit sin fackutbildning genom självstudier och långvarig praktisk erfarenhet. Dessa tjms levnadsålder torde ligga mellan 40—55 år. När dessa tjm, som skola bekläda chefstjänster och alltså vara såväl kmes som tkts överordnade, anses kunna inhämta vidgade kunskaper vid så pass hög ålder, torde enligt mitt förmenande intet hinder möta för utbildande av väl kvalificerade tjm även från bevakningspersonalen.

Jag tillåter mig därför — mot skks avstyrkande — förorda den av mig föreslagna utvidgade tkt-kursen.

Jämförelse mellan student- och realexamen. Skks avstyrkande av den av mig föreslagna utvidgade tkt-kursen baserar sig dels på att de i folkskola inhämtade kunskaperna i regel icke kunna anses tillräckliga, då det gäller att tillgodogöra sig den för tulltaxering av sorteringsgods nödvändiga specialutbildningen, dels på att det i realskolan inhämtade kunskapsmättet icke kan anses tillfyllest för tulltjänsten. Det huvudsakliga skälet att föredraga studentexamen framför realexamen såsom norm för kunskapsmättet torde vara, anföra skk, att avlagd studentexamen innebära en betydligt högre intellektuell träning, vilken ägt rum under den för personlighetsutvecklingen betydelsefulla åldern mellan 15 och 20 år.

Mot det anförda tillåter jag mig först erinra om de allmänna synpunkter, som av mig anförts i yttrandets avdelning II. Jag ber även att få erinra om de i avdelningarna III och IV berörda hithörande förhållanden. Det av skk anförda skälet att föredraga det kunskapsmätt, som erhållits genom avlagd studentexamen framför de allmänna kunskaper, som kunna förvärfvas genom skolor av skilda slag över den egentliga folkskolan, torde innebära ett väsentligt överskattande av studentexamen. Man bör i detta sammanhang icke lämna obeaktat de bildningstillfällen, som för närvarande äro till finnandes, samt den undervisning och ledning vid självstudier, som bjudes. De eljest vid självstudier så svåråtkomliga språkkunskaperna hava genom samverkan å ena sidan mellan korrespondensundervisningen samt å andra sidan grammofon och framför allt radio blivit möjliga att förvärva. Att dessa självstudier — i många fall visserligen bedrivna vid en levnadsålder mellan 20—40 år — skulle innebära en lägre intellektuell träning än den, som avlagd studentexamen medför, såsom av skk framhållits, överensstämmer icke med min uppfattning.

Studentexamen har, enligt vad från auktoritativt håll framhållits, blivit högst väsentligt överskattad. Denna övervärdering av studentexamens praktiska betydelse för tulltjänsten i allmänhet giver sig till känna genom den av skk företagna sammanlänkningen av vissa göromåls utförande med nämnda examen. Detta överskattande av studentexamen försvårar och förkväver möjligheten av att göra den personliga dugligheten och initiativkraften utan examina gällande. Den personliga lämpligheten, som speciellt för tulltjänsten är så värdefull, emedan i stort sett varje tjm har ett förtroendeuppdrag sig anförtrott, tränges tillbaka på grund av övervärderingen av examina. De inom tullverket anställda, som icke kunna uppvisa studentbetyg, stanna förr eller senare obönhörligt inför en stängd dörr, som varken duglighet eller yrkesskicklighet förmår att öppna.

Jag tillåter mig i detta sammanhang delvis återgiva en ur tidskriften »Sunt Förnuft» nr 7 innevarande år införd artikel av undervisningsrådet Bror Jonzon. Artikelförfattaren behandlar frågan »Studentöverflöd och studentexamens krav». Författaren framhåller, att genom att studentexamen på alla möjliga och omöjliga områden uppställas som kompetensvillkor, blir den i allmänna medvetandet alltmera åtrådd och studentöverflödet växer. Slopa detta formella kompetensvillkor, så mycket som möjligt, så minskas, anser författaren, studentexamens lockelse och ungdomens vägar ut i livet kunna bli mångsidigare, naturligare och sundare.

Beträffande tullverket, framhåller författaren: »I författningar och reglementen för vissa statliga verk har man genom ändrade bestämmelser under senare år öppnat möjlighet i någon utsträckning för icke studenter att komma fram. Dessa ändringar bestå dock huvudsakligen endast däri, att man likställt avgångsexamen från tekniskt gymnasium eller handelsgymnasium med studentexamen. Ser man på de faktiska förhållandena, så går dock även i dessa fall den regelrätta vägen i allmänhet alltjämt över studentexamen. Det skall gärna medges, att detta till en viss grad beror på tidsförhållandena. Då tillströmningen till alla banor är vida större än behovet av arbetskraft, måste man gallra efter någon princip, och då ger man, såväl vid intagning som vid befordran, den företräde, som har studentexamen. Men är detta motiverat? Ett exempel. En yngling hade efter avlagd realskolexamen vunnit inträde vid tullen och arbetat där under några år. För att komma framåt och få anställning till att börja med som extra ordinarie kammarskrivare måste han försöka taga studentexamen. Någon annan utväg fanns praktiskt taget inte. Visserligen finnes enligt författningarna möjlighet för den, som visat särskild skicklighet i tjänsten, att gå vidare utan studentexamen, men på denna möjlighet vågade han inte bygga. Alltså tog han ledigt från sitt arbete i tullen och satte sig på skolbänken vid 24 års ålder. Något läshuvud var han inte, men efter tre eller fyra års mödor blev han student. Nu var vägen öppen. Man frågar sig, om han efter detta verkligen blev en dugli-

gare tulltjänsteman. Saken ligger väl ändå så till, att om han inte ägde förutsättning att förvärva en sådan yrkesskicklighet, som hade berättigat honom att komma fram utan studentexamen, så borde han överhuvudtaget inte ha kommit fram. Studentexamenskunskaper äro tydligen icke nödvändiga för skötandet av den befattning, varom här var fråga, och hans yrkesskicklighet kunde ju inte bli större därigenom, att han berövades några års praktik i tjänsten. Men han åsamkade sig själv skuldsättning och staten utgifter för gymnasiestudierna».

Några kommentarer till vad artikelförfattaren anført, skulle vara onödiga, om icke skk i betänkandet framhållit, att de personer ur bevaknings- och biträdeskårerna, som avlagt realexamen och äro studiebegärade, hava möjlighet att komplettera sina kunskaper i de för inträde i kme-kurs erforderliga ämnena, så att de kunna bestå de prov, som KGT med stöd av § 22 mom. 4 i sin instruktion kan föreskriva.

I stort sett torde denna möjlighet vid tillämpning endast finnas på papperet, delvis beroende på det stora studentöverflödet, men kanske främst därpå, att KGT brukat föreskriva, att sökande av vederbörande chefsmyndighet *förklaras synnerligen lämplig att befordras till kme*. Att erhålla ett dylikt intyg under nuvarande förhållanden torde möta oöverstigliga hinder, när enligt vad skk framhålla, de göromål, som handläggas av bevaknings- och biträdespersonalen, icke på långt när kan likställas med de sysslor, som utföras av kme-utbildad personal. Något tillfälle för sökande från dessa personalgrupper att dokumentera sin lämplighet att befordras till kme finnes sålunda icke i praktiken.

Detta förhållande gäller närmast bevaknings- och biträdeskårerna.

Beträffande de tkt-utbildade tjm torde förhållandet i stort sett vara enahanda. Ehuru dessa tjm under flera år genom sin tjänstgöring vid hall- och utevägningsexpeditioner väl kvalificerat sig för tulltaxering även av det sorteringsgods, som tulltaxeras i för ändamålet avsedda upp-packningslokaler, har det dock icke varit möjligt att genomtränga den mur, som dessa göromål omgärdats med. Även vissa kontorsgöromål, vilka huvudsakligen kräva yrkesskicklighet, hava avgränsats med icke erforderliga examenskrav.

Det torde väl icke kunna göras gällande, att till exempel tkt-utbildade tjm, vilka efter flera års praktiskt deltagande i olika förekommande göromål och därvid vunnen yrkesskicklighet, skulle bliva mer lämpliga att befordras till kme, därför att de av dem genom studier inhämtade allmänna kunskaperna komma till synes på papperet. Den under den dagliga tjänstgöringen ådagalagda dugligheten samt de rent personliga förutsättningarna och den personliga skickligheten i fackligt avseende, böra enligt min uppfattning, tillmätas större betydelse än vissa betygsmeriter, som ingalunda utgöra någon garanti för lämplighet.

Ett sådant tillvaratagande av den personliga lämpligheten måste givetvis förutsätta, att vissa arbetsuppgifter icke på förhand inringas med krav på viss formell examen.

Utbildning av biträdespersonal.

För biträdespersonalens utbildning hava skk föreslagit en kortare kurs. Den fackutbildning, som erfordras för de göromål, vilka biträdespersonalen hava och enligt vad som föreslagits komma att få sig anförtrödda, bör enligt mitt förmenande kunna inhämtas under det dagliga arbetet i tjänsten, givetvis dock under förutsättning, att chefsmyndigheten ordnar och övervakar underlydande personals utbildning. Någon sådan utbildningskurs har icke heller tullverkets undervisningssakkunniga i sitt avgivna betänkande föreslagit (se Statens offentliga utredningar 1922: 23).

Sammanfattning och slutsats.

Vid de undersökningar, som verkstälts å olika tullplatser, har beträffande kme-personalen befunnits, anføres av skk, att överkvalifikation förefinnes endast i ett jämförelsevis mindre antal fall, oftast beroende på personliga förhållanden, och därför skenbar och oundviklig. Beträffande övrig personal för kontors- och upppassningsgöromål anses i viss mån kunna konstateras användande av överkvalificerad eller överbetald arbetskraft.

I den till betänkandet fogade bilagan 15 hava skk närmare redogjort för de olika utbytena av befattningshavare, som föranletts av den föreslagna arbetsfördelningen samt av denna föranledda besparingar. Vid ett studium av bilagan kan bland annat konstateras, att 33 kme blivit ersatta med tjm i lägre grader, varvid en minskning å lönekostnaderna uppkommer på 63 456 kr. Likaså hava 21 tkt ansetts kunna ersättas med tjm i lägre grader, vilket skulle medföra en besparing av 23 388 kr. Skillnaden i kostnadsminskningen av ett utbyte å ena sidan av 33 kme mot tjm i lägre grader och å andra sidan av 21 tkt mot andra tjänster, även i lägre grader, utgör sålunda 40 068 kr. Det torde av summan framgå, var den verkligt överkvalificerade eller överbetalda arbetskraften är till finnandes.

Beträffande övrig personal, som varit föremål för utbyte, märkas bl. a. 27 tum, 29 tim och 9 tv. Dessa hava ersatts med tjm dels i högre, dels i lägre lönegrader. Av sammanställningarna framgå, med fränseende av de tjm, vilka utbytts mot tjm i högre lönegrader och den upppassningspersonal, som ersatts med kv, att 10 tum, 6 tim och 1 tv, vilka förrätta kontorsgöromål, blivit ersatta med biträdespersonal, varvid genom utbytet skulle uppstå en kostnadsminskning av 8 580 kr. Tages emellertid hänsyn dels till kostnaden för den personal, som successivt ersatt dessa tjm, dels till den mångsidigare användning, som i vissa fall kan ifrågakomma vid ett utnyttjande av en i bevakningstjänst erfaren tjm, torde med skäl kunna ifrågasättas, huruvida några ekonomiska fördelar äro att vinna genom ett dylikt utbyte.

Slutligen framhålles, att på grund av den av skk föreslagna arbetsfördelningen för tulltaxerings-, kontors- och upppassningsgöromål, en besparing skulle komma att uppstå på i runt tal 42 500 kr.

Denna besparing torde emellertid i viss mån endast vara skenbar. Skk hava nämligen räknat med, att de tum, tim och tvt, som för närvarande användas för kontors- och upppassningsgöromål, komma att utbytas mot andra befattningshavare. Emellertid är det ingalunda uppenbart, att dessa tum, tim och tvt skulle vara övertaliga, utan det är fullt påtagligt, att de blivit ersatta med tjm i lägre lönegrader. Personalutbytet kommer sålunda i själva verket att äga rum mellan dem, som nu i bevakningstjänst fått ersätta nämnda med kontors- och upppassningsgöromål sysselsatta befattningshavare, och dem, vilka enligt förslaget skulle komma i de sistnämndas ställe. Det torde därför skäligen kunna ifrågasättas, huruvida icke förslaget i realiteten komme att medföra någon ökning av tullverkets sammanlagda lönekostnader.

Stockholm den 19 oktober 1934.

C. Aastrup.

De motiveringar och förslag, som i här föreliggande särskilda yttrande framlagts, överensstämma till fullo med min uppfattning, och de synpunkter, som framförts, delas av mig. Då ett särskilt yttrande från min sida skulle innebära ett återupprepande av vad i yttrandet anförts, ansluter jag mig helt till detsamma.

Stockholm den 19 oktober 1934.

G. L. Johansson.

Tabell över fördelningen av tulltaxerings-, kontors- och uppsavningspersonal vid CT
TK och GRTK.

Personalens nuvarande fördelning.

Förslag till arbetsfördelning.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tkr	kis	klbe	kbe	sbe	tum	tim	tyt	kvt	ktr	ksr	kme	tkr	kis	klbe	kbe	sbe	tum	tim	tyt
CTK i Stockholm:																							
TDX	—	1	3	2	1	—	1	3	—	1	—	—	a)	1	3	2	1	—	2	2	—	1	—
TKK:																							
Kansliet	1	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—
Tullageravdelningen..	—	1	—	3	—	2	2	—	2	1	—	h)	—	1	—	—	—	4	3	1	1	—	—
Lilla tullhuset	1	1	4	—	—	1	2	2	—	—	1	—	1	1	1	2	—	1	3	2	1	—	—
Stora tullhuset	2	1	2	1	—	1	2	2	2	—	1	—	b)	1	2	2	—	2	3	2	1	—	—
Ersta tullhus	1	1	1	1	—	—	—	2	—	1	—	—	1	1	1	1	—	1	1	—	—	—	—
Blasieholmen	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Järnvägsavdelningen	1	1	2	4	—	1	1	6	—	—	1	—	1	1	2	c)	3	—	2	4	3	—	—
Postavdelningen	1	1	3	2	—	1	2	8	1	2	—	—	1	1	2	1	—	1	8	6	1	—	—
Summa TKK	8	6	14	11	—	6	9	22	5	6	3	—	6	6	9	9	—	12	23	15	5	—	—
TBHI:																							
Kansli, provsamlingslaboratorium och utlånade till KGT ..	2	—	16	1	—	—	1	2	—	1	1	1	2	—	14	1	—	—	2	1	—	—	—
Magasinsbyggnaden o. lilla tullhuset:																							
Uppackningssalarna	3	—	12	—	—	—	—	—	1	1	—	—	4	—	8	4	—	—	—	—	d)	1	1
Utevägningsexp. + tullfria	2	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	e)	2	4	—	—	—	—	—	—
Maskin- o. hallexp.	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Stora tullhuset:																							
Föreståndarens exp.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppackningssalen...	2	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	4	2	—	—	—	—	d)	1	—
Maskinexp.	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Utevägningsexp. + tullfria	2	—	2	4	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	e)	2	7	—	—	—	—	—	—
Hallarna	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Säkerhetsexp.	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—
Ersta:																							
Uppackningssalen...	1	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	d)	1	—
Utevägningso. tullfria	2	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—

a) 1. ktr föreståndare för kassakontoret. — h) 1. ktr föreståndare för avdelningen. — b) ökt föreståndare avdelningen. — c) Därav 1 tkr för reservkassan. — d) 1 tum tutfördelning av varuanmälan. — e) Därav 1 k tulltaxeringskontroll.

Personalens nuvarande fördelning.

Förslag till arbetsfördelning.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tkt	kls	kibe	kbe	sbe	tum	tin	tvb	kvt	ktr	ksr	kme	tkt	kls	kibe	kbe	sbe	tum	tin	tvb	kvt
Maskinexp.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fallen	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
stavelningen:																								
Cansliet	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tullbehandl. lok. i bottenvåningen ..	2	—	8	—	—	—	—	—	1	5	—	—	f) 3	—	6	2	—	—	—	—	—	2	4	—
d:o i källarvåningen	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Brevposten	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Fyrt- o. just.-verket	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Centralbangården...	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—
arnvägsavdelningen:																								
Södra tullbehandl. lokalen	2	—	10	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	6	4	—	—	—	—	—	d) 1	—	—
Mellersta d:o	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Maskin, utevägnings- och tullfria.....	2	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasieholmen	—	—	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	g) 1	—	1	2	—	—	—	—	—	1	1	—
Keppsbron.....	1	—	3	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—
Äddarholmen.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Fyghamnen	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
General Motors	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Summa TBHI	27	—	92	15	—	—	1	3	18	14	1	1	28	—	71	45	—	1	4	2	8	7	4	3
BVI	3	—	4	2	—	—	1	6	—	—	1	1	3	—	1	4	—	1	4	3	—	—	—	2
RIH	4	—	11	5	—	—	1	4	3	3	—	—	6	1	7	13	—	1	2	2	1	—	—	1
a CTK i Stockholm	42	7	124	35	1	6	13	38	26	24	5	2	43	8	91	73	1	15	35	24	14	8	4	11
TK i Göteborg:																								
DX	—	1	3	—	—	1	1	1	—	1	—	—	a) 1	1	1	1	—	1	2	1	—	—	—	1
TKK:																								
Huvudkontoret	1	1	6	4	—	1	3	4	1	—	2	1	i) 1	1	4	4	—	3	6	3	1	—	—	2
Åstubbsgskajen	1	1	3	2	—	—	2	1	1	—	—	—	b) 1	1	1	3	—	1	2	2	—	—	—	1
Postavdelningen	1	1	2	3	—	—	—	1	—	3	—	—	1	1	1	—	—	1	3	3	—	—	—	1
Summa TKK	3	3	11	9	—	1	5	6	2	3	2	1	1	3	6	7	—	5	11	8	1	—	—	4
TBHI:																								
Ansli, provsamling och laboratorium...	2	—	6	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	3

f) Öktr föreståndare för avdelningen, deltagar f. n. i tulltaxeringskontrollen. — g) 1. ktr föreståndare för avdelningen, deltagar f. n. i tulltaxeringskontrollen. — a) 1. ktr föreståndare för kassakontoret. — i) 1. ktr finnes i avdelningen. — b) Öktr föreståndare för avdelningen. — d) Turfördelning av varuanmälan.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tkr	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tum	tvk	kvk	ktr	ksr	kme	tkr	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tum	tvk	
Stora packhuset:																								
Maskinvågen.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sorteringssalarna...	5	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	j) 3	—	6	5	—	—	—	—	—	—	—	
Utevägningsexp. ...	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	
Kontrollexp.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k)	—	—	—	—	—	—	—	—	
Masthugskajen:																								
Maskinvågen.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sorteringssalen.....	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f) 1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	
Utevägningsexp. ...	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	
Kontrollexp.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k)	—	—	—	—	—	—	—	—	
Stigbergskajen:																								
Sorteringssalen.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	g)	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
Utevägningsexp. ...	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	
Postavdelningen.....	1	—	9	—	—	—	—	—	—	2	—	—	f) 2	—	6	3	—	—	—	—	—	—	2	
Centralstationen.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa TBHI	15	—	45	2	—	—	—	—	5	—	—	—	15	—	24	26	—	—	1	—	—	—	2	
TBVI	5	1	5	5	—	—	2	1	3	1	1	1	5	—	2	6	—	1	5	4	—	—	—	
FRIH	2	—	4	3	—	—	—	3	—	1	—	1	3	1	2	3	—	1	2	1	—	1	—	
S:a CTK i Göteborg	25	5	68	19	—	2	8	11	5	11	3	3	24	5	35	43	—	8	21	14	1	1	2	
CTK i Malmö:																								
TDX	—	1	1	—	—	1	1	2	1	—	—	1	a)	1	1	—	—	1	1	2	1	—	—	
TKK:																								
Huvudkontoret	2	1	3	3	—	1	3	5	1	1	—	1	1	1	2	2	—	2	6	5	1	—	—	
Nyhamnen	—	—	2	—	—	1	—	3	1	—	—	1	b)	1	1	1	—	1	2	1	—	—	—	
Summa TKK	2	1	5	3	—	2	3	8	2	1	—	2	1	2	3	3	—	3	8	6	1	—	—	
TBHI:																								
Kansli, provsamling, laboratorium	1	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	
Stora tullklarings- lokalen	5	—	11	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	
Malmöposten	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	g)	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	
Transitoposten	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	
Ångbåtsbron:																								
Klareringslokalen...	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
Kajexpeditionen ...	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	

j) 1. ktr tjänstgör å avdelningen. Deltager f. n. i tulltaxeringsarbetet. Bör avses för tulltaxeringskontroll.
k) Motsvarar D-kontroll å kameralkontoret. — f) Öktr föreståndare för avdelningen. — g) 1. ktr föreståndare å avdelningen, utövar f. n. tulltaxeringskontroll. — f) Öktr föreståndare för avdelningen, deltagar f. n. i tulltaxeringskontrollen. — a) 1. ktr föreståndare för kassakontoret. — b) Öktr föreståndare för avdelningen. — g) 1. ktr föreståndare för avdelningen utövar f. n. tulltaxeringskontroll. — l) kme avses för tulltaxeringskontroll.

Personalens nuvarande fördelning.

Förslag till arbetsfördelning.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tkk	kls	kibe	kbe	sbe	tum	tin	tvt	kvt	ktr	ksr	kme	tkk	kls	kibe	kbe	sbe	tum	tin	tvt	kvt
g färjestationen ...	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
hamn I:																								
klaringslokalen...	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
lagexpeditionen ...	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
hamn IV	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	g)	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
passagerarvisitatio- erna	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
ör efterkontrollen..	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TBHI	10	—	37	6	—	1	—	—	—	—	1	2	10	—	23	19	—	—	1	—	—	—	—	3
BVI	3	—	—	2	—	1	1	2	—	—	—	2	3	—	—	2	—	1	2	1	—	—	—	2
RH	2	—	3	2	—	—	—	2	1	—	—	—	2	1	2	3	—	—	1	1	—	—	—	—
Summa CTK i Malmö	17	2	46	13	—	5	5	14	4	1	1	7	16	4	29	27	—	5	13	10	2	—	—	8
TK i Gävle:																								
kameralaavdelningen	1	—	2	2	—	—	—	1	—	1	—	—	1	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—
tulltaxeringsavdeln.	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	f)	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Gävle	2	—	5	3	—	—	—	1	—	1	—	—	1	1	3	3	—	1	—	1	—	1	—	—
TK i Halmstad:																								
kameralaavdelningen	1	—	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—
tulltaxeringsavdeln.	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f)	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Halmstad	2	—	6	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	2	—	1	1	1	—	—	—	—
Ki Hälsingborg:																								
kameralaavdelningen	1	1	4	1	—	1	3	6	—	—	—	1	h)	1	2	3	—	2	5	4	—	—	—	1
tulltaxeringsavdeln.:													f)											
postavdelningen ...	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
utvärderingsexp. ...	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
färjestationen	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
västra hallen	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
östra hallen	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
tullbevakn.-avdeln.:	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Hälsingborg	6	1	16	4	—	1	3	6	—	—	—	1	5	1	8	12	—	2	5	4	—	—	—	1
TK i Norrköping:																								
kameralaavdelningen	2	—	2	1	—	1	—	3	—	—	—	1	1	1	1	1	—	1	2	2	—	—	—	1
tulltaxeringsavdeln.:	2	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	f)	2	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Norrköping	4	—	9	2	—	1	—	3	—	—	—	1	3	1	5	5	—	1	2	2	—	—	—	1

g) 1. ktr föreståndare för avdelningen, utövar tulltaxeringskontroll. k) Motsvarar D-kontroll å kameralkontoret.
f) Öktr föreståndare för avdelningen, utövar f. n. tulltaxeringskontroll. — h) 1. ktr föreståndare för avdelningen.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tki	kls	kibe	kbe	sbe	tum	tin	tvf	kvt	ktr	ksr	kme	tki	kls	kibe	kbe	sbe	tum	tin	tvf
TK i Trälleborg:																							
Kamerala avdelningen	—	—	2	2	—	—	2	3	1	—	—	—	h)	1	1	2	—	1	3	2	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln.	3	—	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	f)	3	—	6	4	—	—	—	—	—	—
Tullbevakn.-avdeln...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S:a TK i Trälleborg	4	—	11	3	—	—	2	3	1	—	—	—	4	1	7	6	—	1	3	2	—	—	—
S:a TK 1 A	18	1	47	14	—	2	5	14	1	1	—	2	14	5	25	28	—	6	11	10	—	1	—
TK i Borås:																							
Kamerala avdelningen	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln..	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Borås	1	—	5	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	3	—	—	—	1	—	—	—
TK i Kalmar:																							
Kamerala avdelningen	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln..	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	g)	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Kalmar	1	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	—	—	—	1	—	—	—
TK i Landskrona:																							
Kamerala avdelningen	1	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1 m)	1	1	—	—	—	1	—	—	—
Tulltaxeringsavdeln..	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	g)	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
S:a TK i Landskrona	1	—	4	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	1	—	—	—
TK i Sundsvall:																							
Kamerala avdelningen	1	—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1 m)	1	1	—	—	—	1	1	—	—
Tulltaxeringsavdeln..	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	g)	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—
S:a TK i Sundsvall	1	—	5	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3	2	—	—	—	1	1	—	—
TK i Örebro:																							
Kamerala avdelningen	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—
Tulltaxeringsavdeln..	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK i Örebro	1	—	5	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	2	2	—	—	—	1	1	—	—
S:a samtliga TK 1 B	5	—	24	6	—	—	2	2	—	—	—	—	2	5	12	11	—	—	—	2	5	—	—
TK 2.																							
TK i Haparanda ...	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
TK i Härnösand ...	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	n)	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—
TK i Jönköping ...	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—
TK i Karlshamn ...	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—

f) Öktr föreståndare för avdelningen, utövar f. n. tulltaxeringskontroll. — h) 1. ktr föreståndare för avdelningen. — g) 1. ktr föreståndare för avdelningen, utövar f. n. tulltaxeringskontroll. — m) 1 kme-tjänst har anses kunna indragas. — n) Ktrtjänsten bör kunna utbytas mot kme, 1 kme mot tkt.

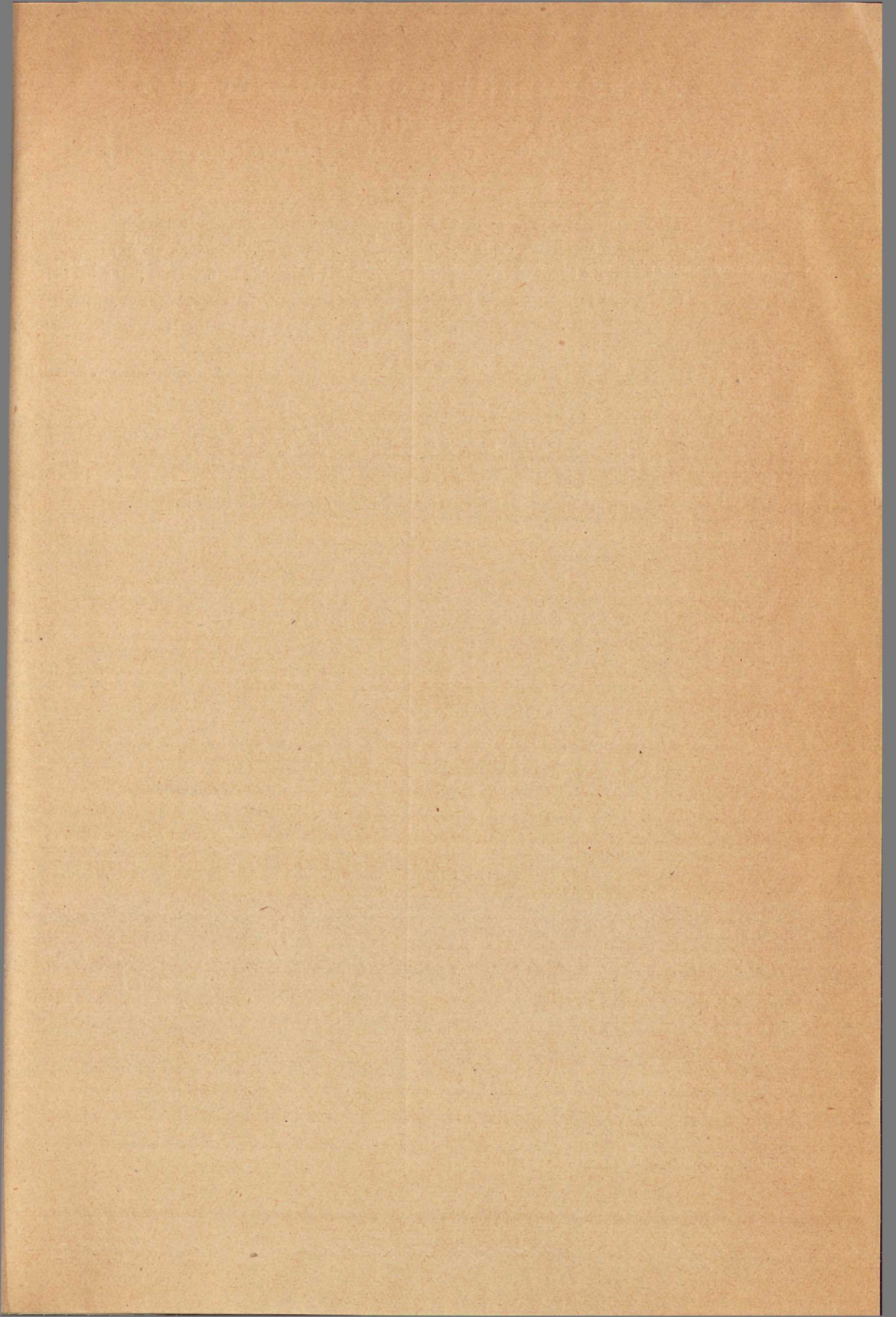
Personalens nuvarande fördelning.

Förslag till arbetsfördelning.

Placeringsort	ktr	ksr	kme	tkr	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tim	lvt	kvt	klr	ksr	kme	tkr	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tim	lvt	kvt
K i Karlskrona ...	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	n)	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Karlstad	1	—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	—	1	—	—	—	—	—
K i Linköping.....	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Luleå	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Lysekil.....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Nyköping	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Strömstad.....	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Södertälje.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Uppsala	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—
K i Varberg	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Västerås	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—
K i Ystad	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	n)	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—
K i Åhus	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
vd. i Kristianstad..	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Summa TK 2	5	—	30	7	—	1	1	4	—	—	—	—	2	—	17	22	—	1	1	4	—	—	—	—
TK 3.																								
K i Charlottenberg	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Eskilstuna ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Falkenberg ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Falun	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Hudiksvall ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Kristinehamn..	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Lund	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Mon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Oskarshamn...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Ronneby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Skellefteå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Storlien	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Söderhamn ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Sölvesborg ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Uddevalla.....	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
K i Umeå	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Visby	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Västervik.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Östersund.....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K i Örnsköldsvik..	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK 3	—	—	16	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	11	—	—	1	—	—	—	—	—

n) Kirtjänsten bör kunna utbytas mot kme, 1 kme mot tkt.

Placeringsort	ktv	ksr	kme	tkv	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tim	trt	kvt	ktv	ksr	kme	tkv	kls	klbe	kbe	sbe	tum	tim	trt	
TK 4.																								
TK i Kiruna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TK i Lidköping ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
TK i Marstrand.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TK i Motala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TK i Piteå.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TK i Simrishamn ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
GRTK.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK och GRTK	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa TK 2—4 samt GRTK i Karl- stad enligt tullver- kets matrikel	5	—	48	11	—	1	2	4	—	—	—	—	2	—	27	34	—	1	2	4	—	—	—	—
Sammandrag.																								
Stockholm	42	17	124	35	1	6	13	38	26	24	5	9	43	8	91	73	1	15	35	24	14	8	4	4
Göteborg.....	25	5	68	19	—	2	8	11	5	11	3	3	24	5	35	43	—	8	21	14	1	1	2	2
Malmö	17	2	46	13	—	5	5	14	4	1	1	7	16	4	29	27	—	5	13	10	2	—	—	—
TK 1 A	18	1	47	14	—	2	5	14	1	1	—	2	14	5	25	28	—	6	11	10	—	1	—	—
TK 1 B	5	—	24	6	—	—	2	2	—	—	—	—	2	5	12	11	—	—	2	5	—	—	—	—
TK 2	5	—	30	7	—	1	1	4	—	—	—	—	2	—	17	22	—	1	1	4	—	—	—	—
TK 3	—	—	16	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	11	—	—	1	—	—	—	—	—
TK 4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
GRTK.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket	112	15	357	98	1	16	35	83	36	37	9	14	101	27	219	216	1	35	84	67	17	10	6	6

Statens offentliga utredningar 1934

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Utlåtanden över utredningen ang. tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter m. m. [10]
Betänkande med förslag till lag ang. vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. [16]
Utlåtanden över betänkande med förslag till lag ang. vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. [30]

Statsförvaltning. Allmän statsförvaltning.

Betänkande med förslag till bestämmelser ang. upphandling av lanbruksprodukter m. m. för statens och kommunala inrättnings behov. [15]
Betänkande med förslag till bestämmelser ang. upphandling av inhemskt bränsle för statens stationära anläggningar m. m. [20]
1930 års pensionssakkunniga. Betänkande rörande familjepensionering för tjänstemän vid den civila statsförvaltningen och för arbetare i statens tjänst. [29]
Betänkande ang. omorganisation av landsfogdetjänsterna. [31]
Betänkande med förslag till avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare inom allmänna civilförvaltningen. [42]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande frihamnsväsendet. [36]
Betänkande ang. arbetsfördelning m. m. för tulltaxerings- och kontorsgöromål vid tullverket. [38]

Politi.

Betänkande med förslag till spritdrycksförordning m. m. [39]

Socialpolitik.

Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2 Bilagor, band 2. Finanspolitikens ekonomiska verkningar. [1]
Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2 Bilagor, band 3. Löneutvecklingen och arbetslösheten. [2]
Utredning ang. åtgärder för bekämpande av ungdomsarbetslösheten. [11]
Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2 Bilagor, band 4. Penningpolitik, offentliga arbeten, subventioner och tullar som medel mot arbetslöshet. [12]
Undersökningar ang. det sociala hjälpklientelet. [14]

Hälso- och sjukvård.

Medicinalstyrelsens förslag till nya författningsbestämmelser ang. statsbidrag till avlöning åt distriktssköterskor m. m. [9]
Betänkande ang. den slutna kroppssjukvården i riket jämte vissa därmed sammanhängande spörsmål. [22]
Betänkande med utredning och förslag ang. sänkning av läkemedelspriserna, revision av apoteksvarustadgan m. m. [35]

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Betänkande med utredning och förslag rörande organisationen av försöksverksamheten på växt- och trädgårdsodlingens område. [4]
Utredning med förslag om åtgärder för åstadkommande av billiga egnahemsbyggnader. [6]

Jordbrukskreditutredningen. Betänkande med förslag till förordning ang. statens lånefond för sekundärlån mot inteckning i jordegendom, m. m. [37]
Betänkande med förslag angående avsättningen av smör och andra fettämnen av inhemskt ursprung. [43]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Betänkande med förslag till lag om virkesmätning m. m. [32]

Industr.

Statliga cement- och betongbestämmelser av år 1934. [17]

Handel och sjöfart.

Betänkande med förslag ang. frågan om lämpliga åtgärder till skydd för sjöman vid besök i utländska hamnar. [5]
Betänkande med förslag till sjöarbetstidslag. [8]
Betänkande med förslag ang. bemanning av svenska fartyg jämte statistisk utredning ang. svenska handelsflottans bemanning år 1931. [23]

Kommunikationsväsen.

Teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägväsendet. Del 1. Vågar. [27] Del 3. Avgivna utlåtanden. [28]
Järnvägs- och automobiltrafik. [33]
Varutrafiken med bil samt statistisk och kartografisk översikt av totala varutrafiken till och från Stockholm under maj månad 1932. [34]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Betänkande i fråga om inrättande av ett institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet. [7]
Stadshypotekssakkunnigas betänkande med förslag till förordningar ang. konungariket Sveriges stadshypotekskassa samt ang. grunderna för stadshypoteksföreningars bildande och verksamhet m. m. [13]
Utredning i fråga om användandet av postsparbankens medel. [26]

Försäkringsväsen.

1928 års pensionsförsäkringskommitté. Betänkande med förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. [18]
Pensionsförsäkringsreformen. Kortfattad framställning av 1928 års pensionsförsäkringskommittés förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. [19]

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

1933 års teaterutrednings betänkande. Del 1. De fasta statsunderstödda teatrarna. [3]. Del 2. Utredning rörande teaterförhållandena i riket. [21]
Förslag till psalmbok för svenska kyrkan. [24]
Förslag till alternativa koraler. [25]
Utredning och förslag rörande de extra ordinarie lärarnas vid de allmänna läroverken anställningsförhållanden m. m. [40]
Utredning och förslag ang. en förbättrad ställning för ämnen latin och grekiska vid de allmänna läroverken. [41]

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.